

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
DLA GMINY RASZYN NA LATA 2026–2032**

Spis treści

Wstęp.....	5
1. Uwarunkowania tworzenia strategii.....	8
1.1. Metodologia opracowania strategii.....	8
1.2. Podstawy prawne.....	11
1.3. Spójność z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla	13
2. Część diagnostyczno-analityczna	32
2.1. Lokalizacja	32
2.2. Historia gminy Raszyn.....	34
2.3. Dostępność usług na terenie gminy	35
2.4. Demografia i zachodzące procesy	40
2.5. Lokalna gospodarka.....	54
2.6. Mieszkalnictwo	69
2.7. Infrastruktura techniczna i transport	77
3. Instytucje pomocy społecznej oraz charakterystyka podejmowanych działań	83
3.1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.....	83
3.2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	86
3.3. Punkty sprzedaży napojów alkoholowych	89
3.4. Ważniejsze oddziaływania profilaktyczne skierowanie do dzieci i młodzieży	91
3.5. Współpraca władz lokalnych z organizacjami pozarządowymi	93
3.6. Procedura „Niebieskie Karty” i przemoc domowa	99
3.7. Zespół interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej	102
3.8. Punkt konsultacyjno-informacyjny Przeciw Przemocy Domowej	103
3.9. Usługi opiekuńcze	105
3.10. Bezpieczeństwo i przestępczość	106
3.11. Działalność medyczna	108
4. Raport z badania ankietowego	109

4.1. Problemy zidentyfikowane w trakcie konsultacji społecznych	111
5.1. Wyniki badania dorosłych mieszkańców gminy Raszyn w tym seniorów	121
5.1.1. Metodologia.....	121
5.1.2. Cel badania	121
5.1.3. Metoda i technika badawcza	121
5.2. Grupa badania.....	122
5.3. Sytuacja życiowa mieszkańców	124
5.4. Problemy społeczne w gminie.....	125
5.5. Zdrowie i uzależnienia – zagadnienia ogólne.....	126
5.6. Bezpieczeństwo i przemoc domowa	128
5.7. Kultura i działania społeczne	132
5.8. Osoby starsze i z niepełnosprawnością.....	136
5.9. Praca i źródło utrzymania	139
5.10. Zjawisko bezdomności	142
5.11. Oferta opiekuńczo-wychowawcza i aktywizująca	144
6. Badanie uczniów szkół	146
6.1. Metodologia.....	146
6.1.1. Cel badania	146
6.1.2. Metoda i technika badawcza	146
6.1.3. Grupa badania.....	147
6.2. Relacje a problem przemocy szkolnej i domowej.....	147
6.3. Spożywanie alkoholu.....	152
6.4. Uzależnienie od nikotyny	158
6.5. Narkotyki i dopalacze	161
6.6. Uzależnienia behawioralne i cyberprzemoc.....	165
6.7. Napoje energetyczne.....	170
7. Podsumowanie	172

7.1. Badanie w ramach wywiadu fokusowego (FGI)	172
7.2. Badanie dorosłych mieszkańców	173
7.3. Badanie uczniów	175
8. Rekomendacje działań	176
8.1. Wobec dorosłych mieszkańców	176
8.2. Wobec uczniów	177
9. Analiza SWOT	178
10. Założenia strategiczne. Wizja i misja rozwoju polityki społecznej	188
10.1. Podstawy teoretyczne	188
10.2. Misja i wizja	189
11. Cele strategiczne i operacyjne	190
12. Zarządzanie realizacją strategii	208
13. Koordynacja	209
13.1. Programy i projekty	209
14. Źródła finansowania i ramy finansowe	210
15. Monitoring, ewaluacja i aktualizacja	211
16. Podsumowanie i wnioski	215
Załączniki	218
Spis tabel	218
Spis wykresów	218
Spis rysunków	223

Wstęp

Zgodnie z przepisami ustawy o pomocy społecznej, na każdej gminie w Polsce, spoczywa obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dokument ten stanowi podstawowe i jedno z najważniejszych narzędzi planistycznych, którego celem jest określenie działań ukierunkowanych na wspieranie integracji społecznej mieszkańców i rodzin zamieszkujących obszar gminy, ze szczególnym uwzględnieniem grup zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Integracja społeczna, o której wspomniano wyżej oznacza dążenie do budowania spójności i harmonii we wspólnocie lokalnej, poprzez wzmacnianie więzi międzyludzkich, intensyfikację kontaktów oraz rozwijanie współpracy pomiędzy mieszkańcami. Szczególny nacisk w tym aspekcie kładzie się na wspieranie osób podejmujących działania na rzecz własnego rozwoju oraz poprawy jakości życia swojego otoczenia, a także na osoby zmagające się z różnego rodzaju dysfunkcjami i trudnościami życiowymi.

Problem społeczny jest zjawiskiem, które dla większej lub znaczącej części pewnej zbiorowości stanowi fakt uciążliwy, a przez to wymaga przeciwdziałania. Zdaniem Fullera-Myersa problem społeczny składa się z obiektywnych warunków, które definiowane są przez członków społeczeństwa, jako wymagające rozwiązania. R. Maris definiuje natomiast problemy społeczne jako ogólne wzory zachowania ludzkiego lub warunków społecznych, które są postrzegane jako zagrożenia dla społeczeństwa przez znaczącą część ludności, przez silne grupy bądź przez charyzmatyczne jednostki, oraz które mogą być rozwiązane, czy też którym można jakoś zaradzić. W rezultacie problem społeczny jest zjawiskiem, które angażuje emocjonalnie i intelektualnie szerszą zbiorowość, wywołuje społeczne przekonanie co do konieczności podejmowania działań zbiorowych, mających na celu zwalczanie, a przynajmniej ograniczanie jego zasięgu i skutków. Z kolei inna definicja według K. Frysztackiego mówi o tym, że warunkiem determinującym zaistnienie problemu społecznego jest stan świadomości. Pojawiające się i narastające poczucie niepokoju, zagrożenia, sprzeciwu to mechanizm identyfikowania problemów oraz nadawania im społecznego charakteru. W świetle przedstawionych dwóch definicji, muszą pojawić się cztery istotne elementy, aby można było mówić o problemie społecznym:

- problem społeczny jest zjawiskiem niepożądanym,
- wywołuje krytykę znacznej liczby ludzi,
- jest zjawiskiem możliwym do przezwyciężenia,
- można go przezwyciężyć przez zbiorowe działanie.

W ostatnich latach za najbardziej efektywną metodę rozwiązywania problemów społecznych uznaje się rozwijanie wśród mieszkańców umiejętności niezbędnych do radzenia sobie z trudnościami życiowymi. Podejście to stanowić będzie podstawę realizacji celów strategicznych niniejszego dokumentu. W okresach przemian społeczno-gospodarczych obserwujemy spiętrzenie wielu różnych problemów skutkujących apatią, wycofaniem społecznym czy poczuciem alienacji. W konsekwencji szczególnego znaczenia nabiera tworzenie profesjonalnego systemu edukacji, aktywizacji obywatelskiej oraz integracji społecznej, obejmującego między innymi spotkania o charakterze kulturalnym i integracyjnym.

Kolejnym kluczowym obszarem działań z punktu widzenia problematyki społecznej jest system pomocy społecznej, w tym przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej. Należy podkreślić, że pomimo wsparcia oferowanego w tym zakresie, część osób nadal doświadcza trudności wynikających przede wszystkim z nadużywania substancji psychoaktywnych, takich jak alkohol czy narkotyki. W warunkach lokalnych do najczęściej występujących problemów społecznych należy zaliczyć: alkoholizm, narkomanię i nikotyzm, ubóstwo i bezrobocie, przemoc w rodzinie, bezradność w zakresie opieki i wychowania dzieci, wykluczenie społeczne.

Problemy te wymagają zróżnicowanych form wsparcia oraz indywidualnego podejścia. Należy przy tym pamiętać, że poszczególne zjawiska społeczne często wzajemnie się nakładają i wzmacniają. Priorytetem pozostaje nie tylko przeciwdziałanie tym zagrożeniom, lecz również ograniczanie ich skutków w środowiskach, w których już występują. W związku z powyższym dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w środowisku lokalnym, powinien koncentrować się na działaniach w następujących obszarach tj.:

- edukacja publiczna, kultura oraz wzmacnianie samoorganizacji społeczności lokalnej,
- pomoc społeczna, przeciwdziałanie przemocy domowej, wsparcie osób starszych i z niepełnosprawnościami,
- wsparcie rodzin w sferze opiekuńczo-wychowawczej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu,
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów z nadużywaniem alkoholu i narkotyków.

Osoby i rodziny, które otrzymują jedną lub kilka form wsparcia w przedstawionych powyżej obszarach, zyskują większą motywację do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, a także poczucie własnej wartości i współodpowiedzialności za przezwyciężanie problemów, które ich dotyczą.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Raszyn na lata 2026–2032, określa podstawowe kierunki działań jednostek samorządu terytorialnego oraz

mieszkańców, mających na celu podniesienie efektywności funkcjonowania jednostki w wymiarze społecznym, co także ma się przełożyć na jej funkcjonalność w wymiarze ekonomicznym, gospodarczym oraz przestrzenno-funkcjonalnym. Wskazanie priorytetowych celów operacyjnych i strategicznych umożliwia minimalizowanie negatywnych skutków procesów zachodzących w obrębie społeczności lokalnej, a także sprzyja realizacji spójnej polityki społecznej. Najistotniejszymi działaniami przewidzianymi w ramach Strategii są m.in. poprawa jakości życia mieszkańców, wzmacnianie spójności społecznej, wyrównywanie szans rozwojowych, tworzenie odpowiednich warunków rozwojowych dla dzieci i młodzieży, budowanie, rozwijanie i ochrona kapitału ludzkiego oraz przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego.

Kwestie związane z szeroko pojętym rozwiązywaniem problemów społecznych stanowią jedno z najważniejszych zadań każdej administracji publicznej na każdym jej szczeblu, a skuteczność tych działań uzależniona jest także od zaangażowania partnerów społecznych, instytucji sektora życia publicznego, w tym organizacji pozarządowych oraz instytucji otoczenia społecznego i gospodarczego. Efektywna i rzeczowo przeprowadzona diagnoza potrzeb społeczności gminy oraz sporządzenie długofalowego planu działania są niezbędnymi warunkami dla skutecznej realizacji zamierzonych celów polityki społecznej. Jednocześnie zdefiniowanie misji i wizji rozwoju, odpowiadającej na bieżące wyzwania stojące przed gminą i uwzględniające jej cechy charakterystyczne oraz opracowanie jasnych celów strategicznych i operacyjnych, istotnie wpływa na redukcję oraz łagodzenie skutków problemów uprzednio zdiagnozowanych na terenie jednostki samorządowej.

Przedmiotowy dokument stanowi podstawę wdrażania trwałych i systemowych rozwiązań w zakresie interwencji społecznych, ukierunkowanych na poprawę warunków życia mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem grup społecznych, którą są najbardziej narażone na marginalizację i wykluczenie społeczne.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Raszyn na lata 2026–2032 staje się tym samym podstawowym i jednym z najważniejszych narzędzi zarządzania w zakresie kształtowania lokalnych uwarunkowań społecznych. Zawierając długoterminowe cele i priorytetowe kierunki działań. Niniejszy dokument stanowi jeden z najważniejszych drogowskazów dla organów samorządowych, instytucji i mieszkańców, wyznaczając ramy i kierunki przyszłych przedsięwzięć realizowanych w sferze polityki społecznej.

1. Uwarunkowania tworzenia strategii

1.1. Metodologia opracowania strategii

Obowiązek opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Ustawa wskazuje podstawowe elementy, jakie powinny znaleźć się w Strategii, nie precyzując jednak szczegółowych zasad dotyczących sposobu opracowania dokumentu. Ostateczne decyzje w tym zakresie pozostawione zostały jednostkom samorządu terytorialnego. Wsparciem dla procesu opracowywania dokumentu Strategii w tym zakresie jest podręcznik pn. „Strategie rozwiązywania problemów społecznych. Podręcznik metodyczny” powstał w ramach projektu „STRATEGOR”. Zarówno jego część teoretyczna jak i praktyczna może okazać się drogowskazem dla opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Raszyn na lata 2026–2032.

Podstawowe elementy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Raszyn na lata 2026–2032, zostały opracowane na bazie struktury analogicznej do innych dokumentów wyznaczających kierunki lokalnej polityki społecznej. Cele główne i szczegółowe w Strategii mają na za zadanie przybliżenie gminy Raszyn do realizacji pożądanego modelu rozwoju, zgodnego z oczekiwaniami władz samorządowych oraz mieszkańców. Strategia wyróżnia się na tle innych programów oraz aktów prawnych zarówno dłuższym okresem obowiązywania, jak i nadrzędnym charakterem w stosunku do pozostałych dokumentów planistycznych. Jej horyzont czasowy ustalono na okres siedmiu lat, co pozostaje w zgodzie z wytycznymi dokumentów strategicznych z zakresu polityki społecznej opracowywanych na szczeblu krajowym i unijnym. Ramy czasowe tak wyznaczone, wynikają z planistycznego charakteru dokumentu oraz umożliwiają dostosowanie zapisów Strategii do wymogów obowiązującej perspektywy finansowej Unii Europejskiej, zapewniając spójność działań i stabilność realizacji przyjętych celów.

Powszechnie w naukach o zarządzaniu i administracji publicznej przyjmuje się podział na trzy główne poziomy planowania tj.:

- poziom strategiczny – obejmuje długofalowe cele oraz kierunki rozwoju organizacji lub jednostki, a także sposoby ich realizacji. Na tym poziomie tworzy się strategię działania i określa wizję w perspektywie wieloletniej,
- poziom taktyczny – dotyczy planowania działań na średni okres, zazwyczaj wynoszący kilka lat, na podstawie wyznaczonych wcześniej celów strategicznych. Obejmuje

opracowanie programów, projektów i wyznaczanie niezbędnych zasobów do ich osiągnięcia,

- poziom operacyjny – skupia się na bieżącym, szczegółowym planowaniu działań oraz codziennej realizacji wyznaczonych zadań. Obejmuje zestawienie konkretnych czynności wykonywanych w krótkim czasie, najczęściej w okresach tygodnia lub miesiąca, zgodnie z założeniami poziomów wyższych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych ma charakter obligatoryjny oraz odgrywa kluczową rolę w kształtowaniu lokalnej polityki społecznej. Tym samym na autorach opracowania spoczywa obowiązek przygotowania dokumentu zgodnie z postanowieniami obowiązujących dokumentów strategicznych na szczeblu krajowym, regionalnym oraz lokalnym. Identyfikacja kluczowych problemów społecznych oraz określenie kierunku działań, które mają sprzyjać rozwojowi społeczno-gospodarczemu jednostki samorządu terytorialnego, a także wspierać mieszkańców w zaspokajaniu ich potrzeb i rozwiązywaniu problemów i to one stanowią fundament procesu opracowania i wdrażania Strategii.

Prace nad Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Raszyn na lata 2026–2032, prowadzone były z zastosowaniem metodologii opartej na założeniach modelu partycypacyjnego. Przyjęte podejście zakłada aktywne włączenie kluczowych interesariuszy w proces współtworzenia dokumentu, wzmacniając tym samym partnerską współpracę oraz umożliwiając dostęp do szerokiego zakresu informacji niezbędnych do prawidłowego i rzetelnego opracowania dokumentu.

Niniejsza Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Raszyn na lata 2026–2032, została opracowana przez zespół ekspercki przy ścisłej współpracy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Raszynie, z uwzględnieniem:

- prac zespołu interdyscyplinarnego,
- wniosków wynikających z analiz statystycznych danych zastanych (desk research), zgromadzonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Raszynie, Powiatowy Urząd Pracy w Pruszkowie, Komisariat Policji w Raszynie, Urząd Gminy Raszyn oraz z informacji pozyskanych od gminnych jednostek organizacyjnych, w tym placówek oświatowych i kulturalnych,
- rezultatów anonimowanych badań ankietowanych przeprowadzonych wśród mieszkańców gminy,
- analizy SWOT, stanowiącej podsumowanie części diagnostycznej dokumentu.

W III kwartale 2025 r. na terenie gminy Raszyn zostało zorganizowane anonimowe badanie ankietowe, w którym uczestniczyli losowo dobrani przedstawiciele:

- badania fokusowego (FGI) (21 ankietowanych),
- pełnoletnich mieszkańców (336 ankietowanych),
- uczniów ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych z gminy Raszyn (606 ankietowanych),

Wszyscy respondenci biorący udział w badaniu ankietowym przed rozpoczęciem byli informowani o anonimowym charakterze ankiety, a także poinformowani o możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie bez podawania przyczyny rezygnacji.

Badania mieszkańców odbyły się za pomocą tradycyjnych ankiet papierowych (metoda PAPI). Badanie pozostałych grup respondentów przeprowadzono metodą CAWI (ang. computer assisted web interview), w której ankiety są wypełniane w formie online, z reguły poprzez dedykowaną stronę internetową lub specjalną aplikację.

W trakcie realizacji badań na terenie gminy Raszyn na potrzeby opracowania niniejszej Strategii, wykorzystano do tego celu narzędzie badawcze o nazwie „CORIGO”, które zostało pozytywnie zaopiniowane przez Ośrodek Rozwoju Edukacji. Narzędzie to umożliwia łatwe i efektywne badanie postaw różnych grup społecznych. Forma ankiety internetowej przygotowanej dla badania charakteryzowała się prostotą wypełniania oraz zapewniała kompletność udzielonych odpowiedzi poprzez sugestie wypełnienia wszystkich pytań.

Przeprowadzone badanie miało na celu oszacowanie skali występowania poszczególnych zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym oraz cech charakterystycznych dla poszczególnych zjawisk i ich form w różnych grupach społecznych. Problematyka podjęta w badaniu skupiała się głównie wokół zagadnień związanych z:

- używaniem substancji psychoaktywnych, takich jak narkotyki i dopalacze,
- spożywaniem alkoholu, postaw wobec alkoholu oraz zjawiska uzależnień,
- paleniem papierosów oraz e-papierosów,
- występowaniem uzależnienia od hazardu i gier,
- przemocą domową,
- uzależnieniem od używania nowych technologii.

Równolegle część diagnostyczna Strategii została opracowana w oparciu o analizę danych zastanych, pochodzących z wiarygodnych źródeł, m.in.:

- Głównego Urzędu Statystycznego,
- Urzędu Gminy Raszyn,

- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Raszynie,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- oraz innych instytucji i podmiotów z sektora ekonomii społecznej, funkcjonujących na terenie gminy Raszyn.

Wyniki przeprowadzonych badań ankietowych oraz analizy danych statystycznych zostały przedstawione i poddane szczegółowej analizie wraz z graficzną formą poszczególnych dziedzin, tematów, pytań w rozdziale pt. „Część diagnostyczno-analityczna”. Na podstawie przeprowadzonej diagnozy możliwe było późniejsze określenie obszarów problemowych, które jednocześnie uwzględniały kompetencje samorządu gminnego. W ramach prac dokonano opracowania i wyznaczenia celów strategicznych oraz kierunków niezbędnych działań, a także określono odpowiednie wskaźniki ich realizacji. Dodatkowo przygotowano prognozę zmian, omówiono ramy finansowe Strategii oraz sposoby jej wdrażania i ewaluację. Z uwagi na okres opracowania i obowiązywania niniejszego dokumentu, należy podkreślić, że Strategia ma charakter uniwersalny i koncentruje się na rozwiązywaniu najważniejszych problemów społecznych na terenie gminy Raszyn, tworząc podstawy do skutecznej i odpowiedzialnej realizacji zadań z zakresu polityki społecznej.

1.2. Podstawy prawne

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Raszyn na lata 2026–2032, charakteryzująca się spójnością i wieloletnią koncepcją rozwiązywania problemów społecznych Gminy, podobnie jak inne dokumenty strategiczne samorządów terytorialnych, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Podstawą do opracowania niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów jest ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465), która w połączeniu z art. 16 b ust. 1 i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283, 1572), który nakłada na gminy zadanie własne w postaci opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Strategia powinna składać się w szczególności z:

- diagnozy sytuacji społecznej, w tym określenia zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych,

- prognozy zmian w zakresie objętym strategią,
- określenia: celów strategicznych projektowanych zmian, kierunków niezbędnych działań, sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych, wskaźników realizacji działań.

Niniejszy dokument składa się z trzech zasadniczych i podstawowych części:

- diagnostycznej,
- analitycznej,
- programowej.

Część diagnostyczna, zawiera szczegółową diagnozę sytuacji społecznej w obszarze objętym strategią w tym przypadku dotycząca gminy Raszyn. Obejmuje charakterystykę jednostki samorządu terytorialnego, analizę danych demograficznych, społecznych i ekonomicznych, identyfikację najważniejszych problemów społecznych oraz ocenę dostępnych zasobów i potencjału lokalnego. Część diagnostyczna stanowi podstawę do dalszych analiz i wyznaczenia kierunków działań.

Część analityczna, obejmuje pogłębioną analizę zdiagnozowanych wcześniej problemów społecznych, w tym również analizę przyczyn, skutków oraz wzajemnych powiązań pomiędzy poszczególnymi zjawiskami zachodzącymi w środowisku lokalnym jednostki terytorialnej. Część analityczna powinna zawierać analizę SWOT (mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń), prognozę zmian społecznych oraz identyfikację grup szczególnie narażonych na możliwość wykluczenia społecznego i marginalizacji.

Część programowa, zawiera cele strategiczne i operacyjne, priorytetowe kierunki działań oraz propozycje konkretnych i zdefiniowanych zadań i projektów służących rozwiązywaniu zidentyfikowanych problemów społecznych. Określa także wskaźniki realizacji działań, ramy finansowe, sposoby wdrażania oraz monitorowania i ewaluacji strategii w sytuacji zaistnienia potrzeby. Taka konstrukcja strategii i właściwe przygotowanie oraz opracowanie wszystkich trzech elementów składowych umożliwia kompleksowe rozpoznanie i analizę problemów społecznych oraz wyznaczenie skutecznych działań naprawczych, dostosowanych do każdej grupy społecznej zamieszkującej teren gminy.

Zasady realizacji niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Raszyn na lata 2026–2032, oprócz postanowień ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, określane są również przez inne akty prawne obowiązujące w obszarze polityki społecznej. W szczególności należą do nich:

- Konstytucja RP z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.),

- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1491),
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 897),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49),
- Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 798),
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1829),
- Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 619),
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1512),
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1208),
- Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 438, 620),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2151)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939),
- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1670, z 2025 r. poz. 340).

1.3. Spójność z dokumentami strategicznymi wyższego szczebla

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Raszyn na lata 2026–2032 jest zgodna z założeniami polityki odnoszącymi się do polityki społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych i programach, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim i lokalnym. Poniżej omówiono spójność Strategii.

Dokumenty strategiczne w systematyce Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych:

Światowe i europejskie:

Przekształcamy nasz świat: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju – jest to program przyjęty przez Organizację Narodów Zjednoczonych, określający globalny model zrównoważonego rozwoju. Zgodnie z zasadami Agendy 2030, współcześnie podejmowane działania powinny mieć wspólny mianownik i koncentrować się na eliminacji ubóstwa we wszystkich jego wymiarach, przy jednoczesnej realizacji celów gospodarczych, społecznych oraz środowiskowych.

Cele Agendy 2030 obejmują:

- eliminację ubóstwa we wszystkich jego formach na całym świecie,
- eliminację głodu, osiągnięcie bezpieczeństwa żywnościowego, poprawę odżywiania oraz promowanie zrównoważonego rolnictwa,
- zapewnienie wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowego życia oraz promowanie dobrobytu,
- zapewnienie wszystkim wysokiej jakości edukacji oraz wspieranie uczenia się przez całe życie,
- osiągnięcie równości płci oraz wzmocnienie pozycji kobiet i dziewcząt,
- zapewnienie wszystkim dostępu do wody pitnej i warunków sanitarnych poprzez zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi,
- zapewnienie powszechnego dostępu do stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie,
- promowanie stabilnego, zrównoważonego i inkluzyjnego wzrostu gospodarczego, pełnego i produktywnego zatrudnienia oraz godnej pracy dla wszystkich,
- budowę stabilnej infrastruktury, promowanie zrównoważonego uprzemysłowienia oraz wspieranie innowacyjności,
- redukcję nierówności wewnątrz krajów oraz między krajami,
- uczynienie miast i osiedli ludzkich bezpiecznymi, trwałymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu,
- zapewnienie wzorców zrównoważonej konsumpcji i produkcji,
- podjęcie pilnych działań na rzecz przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom,
- ochronę oceanów, mórz i zasobów morskich oraz ich zrównoważone wykorzystanie,

- ochronę, przywracanie i promowanie zrównoważonego użytkowania ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczanie pustynnienia, powstrzymywanie i odwracanie degradacji gleby oraz utraty bioróżnorodności,
- promowanie pokojowych i inkluzyjnych społeczeństw, zapewnienie powszechnego dostępu do wymiaru sprawiedliwości oraz budowanie skutecznych, odpowiedzialnych instytucji sprzyjających włączeniu społecznemu na wszystkich szczeblach,
- wzmocnienie środków wdrażania oraz ożywienie globalnego partnerstwa na rzecz zrównoważonego rozwoju.

Strategia promuje nowy model rozwoju, określany jako „rozwój odpowiedzialny”, który zakłada budowanie konkurencyjności poprzez wykorzystanie nowych czynników wzrostu, przy równoległym zapewnieniu udziału i korzyści wszystkim grupom społecznym. Głównym celem strategicznym jest stworzenie warunków do zrównoważonego i długofalowego rozwoju mieszkańców, w tym Rzeczypospolitej Polskiej, poprzez jednoczesne wzmacnianie spójności społecznej, gospodarczej, środowiskowej i terytorialnej. Realizacja niniejszych zadań ma prowadzić w dalszej kolejności do wzrostu zamożności społeczeństwa, ograniczenia ubóstwa oraz zmniejszenia liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i wzmacniania potencjału wspólnot lokalnych.

Krajowe:

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności – jest dokumentem strategicznym, który wyznacza główne trendy, wyzwania oraz możliwe scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego Polski, a także określa kierunki zagospodarowania przestrzennego kraju z uwzględnieniem zasad zrównoważonego rozwoju.

Głównymi celami w ramach realizacji dokumentu jest:

- wzmacnianie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki (modernizacja),
- równoważenie potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzja),
- podnoszenie efektywności i sprawności funkcjonowania państwa.

W ramach celów rozwojowych Strategii wskazano następujące priorytety:

- wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, tworzenie warunków dla wzrostu oszczędności, podaży pracy oraz innowacyjności,
- redukcja długu publicznego oraz kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym,
- poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach kształcenia oraz podniesienie konkurencyjności nauki,
- zwiększenie wydajności i konkurencyjności gospodarki,

- budowa „Polski Cyfrowej” poprzez rozwój nowoczesnych technologii informacyjnych,
- rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia oraz wdrożenie rozwiązań typu „workfare state”,
- zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska naturalnego,
- wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju w celu pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych,
- zwiększenie dostępności terytorialnej kraju poprzez rozwój zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego,
- budowa sprawnego państwa jako modelu efektywnej administracji publicznej,
- wzrost społecznego kapitału rozwoju.

Strategia stanowi punkt wyjścia do formułowania założeń polityk publicznych oraz wdrażania działań ukierunkowanych na długofalowy, zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy państwa, jednocześnie przyczyniając się w znacznym stopniu do wzrostu dobrobytu obywateli oraz wzmacniania spójności społecznej, gospodarczej i terytorialnej.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 – jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa, wyznaczający kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego kraju w perspektywie do 2030 r. Dokument jest ściśle powiązany z Umową Partnerstwa na lata 2021–2027, która określa wspólne wartości, zasady współpracy rządu, samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju. Głównymi celami strategicznymi KSRR 2030 to:

- zrównoważony rozwój całego kraju, poprzez zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów,
- zapewnienie spójności rozwojowej kraju, poprzez wsparcie słabiej rozwiniętych regionów i obszarów, które nie mogą w pełni wykorzystać swojego potencjału rozwojowego,
- wzmacnianie konkurencyjności regionów, poprzez rozwój lokalnych przedsiębiorstw, innowacyjności oraz kapitału ludzkiego i społecznego,
- podniesienie jakości zarządzania rozwojem regionalnym, w tym zwiększenie roli i odpowiedzialności samorządów lokalnych oraz rozwijanie kompetencji administracji publicznej.

KSRR 2030 jest kluczowym dokumentem wyznaczającym kierunki rozwoju regionalnego Polski, kładącym nacisk na zrównoważony rozwój, spójność terytorialną oraz wsparcie obszarów wymagających szczególnej interwencji.

Umowa Partnerstwa na lata 2021–2027 – jest kluczowym dokumentem strategicznym określającym zasady i kierunki wykorzystania funduszy europejskich w Polsce w ramach polityki spójności oraz wspólnej polityki rybołówstwa. Główne cele Umowy Partnerstwa to:

- wyznaczenie strategii inwestowania funduszy europejskich w Polsce, zgodnie z celami Unii Europejskiej oraz krajowymi priorytetami rozwojowymi,
- wsparcie zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, w tym zmniejszanie dysproporcji regionalnych i wzmacnianie spójności terytorialnej,
- realizacja celów polityki spójności oraz wspólnej polityki rybołówstwa, w tym transformacji energetycznej, cyfryzacji, innowacyjności, rozwoju kapitału ludzkiego i ochrony środowiska.

Cele polityki spójności na lata 2021–2027. Umowa Partnerstwa realizuje sześć głównych celów polityki spójności:

- bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa – wsparcie innowacji, cyfryzacji, rozwoju przedsiębiorczości,
- bardziej przyjazna dla środowiska, niskoemisyjna Europa – działania na rzecz efektywności energetycznej, OZE, gospodarki o obiegu zamkniętym,
- lepiej połączona Europa – rozwój infrastruktury transportowej i cyfrowej,
- Europa o silniejszym wymiarze społecznym – inwestycje w edukację, zatrudnienie, integrację społeczną,
- Europa bliżej obywateli – wsparcie rozwoju lokalnego i regionalnego,
- łagodzenie skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej klimatycznie i wsparcie regionów przechodzących transformację energetyczną.

Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021–2027 (FERS) – jest jednym z kluczowych programów krajowych finansowanych ze środków Unii Europejskiej, ukierunkowany na wsparcie rozwoju społecznego, poprawę sytuacji na rynku pracy, zwiększenie dostępności usług oraz podnoszenie jakości edukacji i integracji społecznej w Polsce. Główne cele programu to:

- poprawa sytuacji osób na rynku pracy, poprzez wsparcie aktywizacji zawodowej, rozwój kompetencji i kwalifikacji oraz mobilności zawodowej,

- zwiększenie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, przez system rozwiązań ułatwiających dostęp do usług publicznych, edukacji, rynku pracy i infrastruktury,
- zapewnienie opieki nad dziećmi, rozwój miejsc opieki nad dziećmi do lat 3, podnoszenie kompetencji kadry opiekuńczej, wsparcie godzenia życia zawodowego i rodzinnego,
- podnoszenie jakości edukacji i rozwój kompetencji poprzez wsparcie systemów kształcenia, rozwój edukacji włączającej, promowanie uczenia się przez całe życie, w tym rozwój kompetencji cyfrowych osób dorosłych,
- integracja społeczna, działania na rzecz włączenia społecznego osób zagrożonych wykluczeniem, wsparcie instytucji integracyjnych, rozwój usług społecznych i ekonomii społecznej,
- ochrona zdrowia, poprawa dostępności i jakości usług zdrowotnych, wsparcie profilaktyki i promocji zdrowia.

Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021–2027 – jest programem krajowym współfinansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+), którego głównym celem jest przeciwdziałanie deprywacji materialnej poprzez udzielanie pomocy żywnościowej osobom najbardziej potrzebującym oraz realizację działań towarzyszących wspierających ich włączenie społeczne. Głównymi celami programu są:

- przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu poprzez zapewnienie podstawowej pomocy materialnej,
- wspieranie włączenia społecznego osób najbardziej potrzebujących, w tym dzieci,
- wzmacnianie samodzielności i kompetencji życiowych beneficjentów poprzez udział w działaniach edukacyjnych i aktywizujących.

Fundusze są kompleksowym programem wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących, łączące pomoc materialną z działaniami aktywizującymi i edukacyjnymi, mającymi na celu poprawę sytuacji życiowej i społeczną integrację beneficjentów.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021–2027 – jest to dokument strategiczny polityki publicznej, wyznaczający ramy działań na rzecz ograniczenia ubóstwa, rozwoju usług społecznych oraz wspierania integracji społecznej w perspektywie do 2030 r. Celem głównym programu jest redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług społecznych, w odpowiedzi na wyzwania demograficzne i społeczne. Program stanowi kontynuację i rozwinięcie

dotychczasowych działań w tym zakresie, uwzględniając zmieniające się potrzeby społeczne oraz nowe wyzwania rozwojowe. Do celów programu należą dodatkowo:

- przeciwdziałanie bezdomności, poprzez rozwój systemu wsparcia osób bezdomnych, w tym zapewnienie dostępu do usług mieszkaniowych i reintegracyjnych,
- rozwój usług społecznych, poszerzanie oferty usług dla osób z niepełnosprawnościami, osób starszych oraz innych osób wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu,
- wspieranie osób i rodzin, poprzez wzmacnianie roli instytucji pomocy społecznej oraz podmiotów ekonomii społecznej w procesie integracji i aktywizacji społecznej,
- wspieranie integracji cudzoziemców na rzecz integracji społecznej i zawodowej osób pochodzących z innych krajów, w tym zapewnienie dostępu do usług i wsparcia instytucjonalnego.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 – jest dokumentem strategicznym, którego celem jest realizacja założeń rozwoju ekonomii społecznej określonych w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju oraz w strategiach zintegrowanych. Program porządkuje kierunki interwencji publicznej oraz działania wspierające wykorzystanie potencjału podmiotów ekonomii społecznej jako narzędzia aktywnej polityki społecznej oraz rozwoju społecznego i lokalnego. Głównymi celami interwencji i koncentracji w ramach programu są następujące cztery obszary:

- solidarna wspólnota lokalna, rozwój usług społecznych, włączanie podmiotów ekonomii społecznej w rozwój lokalny oraz wzmacnianie współpracy z samorządami,
- solidarny rynek pracy, inicjatywy na rzecz reintegracji społecznej i zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem, aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych i starszych oraz tworzenie miejsc pracy dla osób wykluczonych i niesamodzielnych,
- konkurencyjna przedsiębiorczość społeczna, której celem jest zwiększanie konkurencyjności podmiotów ekonomii społecznej, profesjonalizacja, rozwój współpracy międzysektorowej oraz wsparcie innowacji społecznych,
- solidarne społeczeństwo, którego nadrzędnym celem jest kształtowanie pozytywnych postaw wobec ekonomii społecznej wśród dzieci i młodzieży, budowanie marki ekonomii społecznej, promocja wartości solidarności społecznej.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030, jest kluczowym dokumentem kształtującym kierunki rozwoju sektora ekonomii społecznej w Polsce. Program

ma na celu integrację działań na rzecz solidarności społecznej, wzmacnianie rynku pracy i promocję wartości ekonomii społecznej.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 z perspektywą do 2030 – jest jednym z najistotniejszych średniookresowych dokumentów planistycznych państwa, przyjęty przez Radę Ministrów w lutym 2017 r. Strategia została przygotowana pod kierunkiem Ministra Rozwoju i stanowiła rozwinięcie wcześniejszej Strategii Rozwoju Kraju 2020. Dokument pełni rolę nadrzędną wobec innych strategii sektorowych i regionalnych, wyznaczając kierunki działań państwa w perspektywie do 2020 r. z horyzontem długookresowym do 2030 r. Celem głównym sporządzenia dokumentu była poprawa jakości życia Polaków poprzez wzrost gospodarczy oparty na zasadach zrównoważonego rozwoju, solidarności społecznej i odpowiedzialności za środowisko. Strategia wskazywała, że rozwój gospodarczy powinien iść w parze z dbałością o spójność społeczną, równomierny rozwój regionów oraz zachowanie zasobów naturalnych.

Cele szczegółowe Strategii obejmowały m.in.:

- trwały wzrost gospodarczy oparty na wiedzy, innowacyjności i nowych technologiach,
- rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, zmniejszający różnice między regionami i grupami społecznymi,
- podnoszenie jakości życia poprzez zapewnienie dostępu do usług publicznych, poprawę bezpieczeństwa socjalnego, zdrowotnego i edukacyjnego,
- bezpieczeństwo energetyczne i środowiskowe, w tym działania na rzecz transformacji energetycznej i ochrony klimatu,
- silne państwo i instytucje, sprzyjające sprawnemu zarządzaniu oraz wzmocnieniu kapitału społecznego.

Strategia została opracowana wokół kilku kluczowych filarów, do których można zaliczyć: innowacyjność i konkurencyjność gospodarki, rozwój kapitału społecznego i zasobów ludzkich, zrównoważony rozwój regionalny, transport, energię, infrastrukturę cyfrową oraz środowisko i zasoby naturalne. Wydłużony horyzont czasowy obowiązywania dokumentu do 2030 r. był podyktowany uwzględnieniem długofalowych wyzwań jak m.in. zmiany demograficzne (starzejące się społeczeństwa), transformacja energetyczna i ochrona klimatu, zwiększenie innowacyjności polskiej gospodarki oraz rola Polski w Unii Europejskiej i na rynkach globalnych.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju była dokumentem ramowym, koordynującym politykę rozwoju kraju i stanowiącym podstawę do tworzenia w dalszej

perspektywie innych programów rządowych, w tym planów operacyjnych i inwestycyjnych. Wdrażanie Strategii miało zapewnić równowagę pomiędzy celami gospodarczymi, społecznymi i środowiskowymi.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030 – jest jednym z najbardziej kluczowych dokumentów polityki państwa w sferze polityki społecznej. Celem głównym Strategii jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. Dokument w swoim założeniu jest skierowany do wszystkich mieszkańców Polski, przy czym największy nacisk położono na kwestię związane ze wsparciem osób i grup społecznych stojących przed wyzwaniami związanymi z wejściem na rynek pracy, niskimi kwalifikacjami, trudną sytuacją zdrowotną i społeczną. Programy strategiczne i uzupełniające będą wdrażane na poziomie centralnym i samorządowym. Realizacja założeń Strategii ma na celu poprawę dostępności i jakości usług publicznych, podnieść kompetencje społeczeństwa, wspierać transformację cyfrową oraz sprzyjać inkluzji społecznej i demograficznej odporności kraju. Efekty podjętych działań mają być monitorowane przez jasno określone wskaźniki pozwalające ocenić skuteczność wdrożenia działań w każdym z głównych obszarów interwencji. Wspomniany wcześniej cel główny doprecyzowują trzy cele szczegółowe:

- cel szczegółowy nr 1: Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne,
- cel szczegółowy nr 2: Wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw Obywatelskich,
- cel szczegółowy nr 3: Zwiększenie wykorzystania potencjału kulturowego i kreatywnego dla rozwoju.

Dokument jest ściśle powiązany ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, stanowiąc narzędzie długofalowej polityki społecznej i gospodarczej państwa.

Wojewódzkie:

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ – jest najważniejszym dokumentem samorządu województwa, określającym kierunki polityki rozwoju w perspektywie średnio- i długookresowej, wskazując tym samym główne wyzwania, a także cele rozwojowe regionu do zrealizowania przez samorząd województwa oraz inne podmioty. Jest punktem odniesienia dla innych dokumentów strategicznych, programowych i planistycznych na poziomie regionalnym i lokalnym. Aktualizacja dokumentu była wynikiem zmian przepisów prawnych, sytuacji społeczno-gospodarczej, podziału statystycznego, a także nowego kształtu polityki spójności Unii Europejskiej na lata 2021–2027. Strategia przedstawia długofalową wizję rozwoju regionu oraz cel główny, podporządkowany celom strategicznym

w pięciu obszarach tematycznych. Dokument ma charakter zintegrowany – łączy wymiar społeczno-gospodarczy i terytorialny. Zawiera model struktury funkcjonalno-przestrzennej województwa oraz określa obszary strategicznej interwencji wraz z kierunkami działań odpowiadającymi ich potrzebom rozwojowym. Polityka rozwoju zawarta w strategii koncentruje się na wzmacnianiu konkurencyjności regionu i wyrównywaniu różnic rozwojowych, m.in. poprzez pobudzanie aktywności gospodarczej, wspieranie innowacyjności i włączenie społeczne. Kluczowe znaczenie mają kapitał ludzki, nowoczesna gospodarka oraz racjonalne gospodarowanie przestrzenią z poszanowaniem równowagi między środowiskiem, a działalnością człowieka.

Głównym celem strategii jest –, zapewnienie wysokiej jakości życia poprzez trwałą i zrównoważony przestrzennie rozwój województwa, służący wzrostowi znaczenia regionu w Europie i na świecie, przy poszanowaniu zasobów środowiska”. Z kolei do celów strategicznych, będących uzupełnieniem celu głównego należą:

- konkurencyjne i innowacyjne Mazowsze (wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój działalności gospodarczej oraz transfer i wykorzystanie nowych technologii),
- dostępne i mobilne Mazowsze (poprawa dostępności i spójności terytorialnej regionu przy ograniczeniu presji na przestrzeń i środowisko, kształtowanie ładu przestrzennego),
- zielone, niskoemisyjne Mazowsze (poprawa stanu środowiska poprzez racjonalne gospodarowanie zasobami przyrody),
- Mazowsze zintegrowane społecznie (poprawa jakości i dostępności do usług społecznych oraz wzmocnienie kapitału ludzkiego i społecznego w ramach nowoczesnej gospodarki),
- Mazowsze bogate kulturowo (wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału kulturowego i turystycznego dla rozwoju województwa i poprawy jakości życia).

Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+ bardzo mocno akcentuje kwestie związane z rozwiązywaniem problemów społecznych, ich eliminacją, ograniczaniem skutków i zapobieganiem wykluczeniu oraz podnoszeniem jakości życia wszystkich mieszkańców Mazowsza. Do głównych kierunków działań w kwestiach społecznych, a także w kontekście rozwiązywania problemów społecznych w strategii zaliczyć można m.in.:

- Kierunek działania: 15. Rozwój kapitału ludzkiego.
 - Działania:

- 15.1. Rozwój potencjału dydaktycznego oraz naukowo-badawczego uczelni wyższych i jednostek naukowych, w tym zwłaszcza kształcących w dziedzinach nowoczesnej gospodarki,
- 15.2. Rozwój kształcenia (w tym dualnego) i doradztwa edukacyjno-zawodowego młodzieży,
- 15.3. Wspieranie uczenia się przez całe życie oraz podnoszenie umiejętności i kwalifikacji zawodowych,
- 15.4. Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i kształtowanie postaw prospołecznych,
- 15.5. Dostosowywanie kierunków kształcenia i szkoleń do potrzeb rynku pracy, z uwzględnieniem umiejętności przekrojowych,
- 15.6. Wspieranie edukacji dzieci i młodzieży szczególnie uzdolnionej,
- 15.7. Wspieranie rozwoju kształcenia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych,
- 15.8. Wspieranie poradnictwa specjalistycznego i terapeutycznego,
- 15.9. Podnoszenie umiejętności cyfrowych mieszkańców województwa,
- 15.10. Rozwój systemu nauczania wykorzystującego technologie cyfrowe (e-kształcenie) oraz innowacyjne metody nauczania,
- 15.11. Wspieranie bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców.

Realizacja założeń strategii ma prowadzić w przyszłości do większego wzmocnienia spójności społecznej, zmniejszenia ubóstwa, zapewnienia wsparcia w kryzysach życiowych oraz lepszej dostępności do wysokiej jakości usług społecznych tak aby region Mazowsza był miejscem bezpiecznym, zrównoważonym i przyjaznym dla wszystkich mieszkańców, niezależnie od miejsca zamieszkania wieku czy sytuacji życiowej.

Strategia Polityki Społecznej Województwa Mazowieckiego na lata 2021–2030 – to oficjalny dokument opracowany przez Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej i ekspertów Polskiego Towarzystwa Polityki Społecznej, który wyznacza misję, wizję, oraz cele polityki społecznej Mazowsza na najbliższą dekadę. Misją samorządu Województwa Mazowieckiego w zakresie polityki społecznej jest dążenie do wzmacniania kapitału ludzkiego, społecznego i kulturowego na Mazowszu oraz zapewnienie większej spójności społecznej przez rozwój inwestycji społecznych. Podmiotem koordynującym wdrożenie Strategii w tym przypadku jest Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej. Założenia przyjęte w Strategii mają być wprowadzane w życie przez organy i jednostki organizacyjne Urzędu Marszałkowskiego

Województwa Mazowieckiego w Warszawie, w ścisłej współpracy z interesariuszami (organizacjami pozarządowymi i podmiotami ekonomii społecznej). Założeniem strategii ma być podniesienie jakości życia mieszkańców województwa mazowieckiego poprzez zapewnienie powszechnie dostępnych i wysokiej jakości usług społecznych na poziomie lokalnym. Sednem opracowania dokumentu ma być stworzenie systemu wsparcia, który umożliwi mieszkańcom korzystanie z usług sprzyjających poprawie funkcjonowania w społeczności oraz zapewni poczucie bezpieczeństwa i pomocy w trudnych i losowych sytuacjach.

Strategia stanowi kompleksową odpowiedź na najważniejsze problemy społeczne regionu Mazowsza, kładąc nacisk przede wszystkim na eliminowanie ich przyczyny, łagodzenie skutków oraz długofalową poprawę jakości życia mieszkańców.

Cel główny przyjęty w strategii brzmi - Wzmacnianie kapitału ludzkiego, społecznego i kulturowego, większa spójność społeczna przez inwestycje społeczne”. W ramach realizacji celu głównego wyznaczono cele strategiczne, które dookreślają i dopełniają założenia celu głównego i jednocześnie są istotne z punktu widzenia niniejszej Strategii i kwestii związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych, o to one:

- Cel 1. Zapobieganie pogłębianiu się problemów społecznych poprzez wdrażanie programów i projektów na rzecz ogółu mieszkańców i wybranych grup (w tym mniejszości narodowych i etnicznych) oraz sprawne realizowanie polityki społecznej na Mazowszu,
 - Priorytet I.1. Prowadzenie diagnoz i badań kwestii społecznych występujących na Mazowszu oraz monitorowanie programów wojewódzkich,
 - Priorytet I.2. Podejmowanie działań na rzecz mieszkańców województwa w zakresie przeciwdziałania rozwojowi wybranych problemów społecznych,
 - Priorytet I.3. Podejmowanie działań na rzecz osób umieszczonych w pieczy zastępczej,
 - Priorytet I.4. Rozwój oferty instytucjonalnej i usług na rzecz seniorów i osób niesamodzielnych.
- Cel 2. Deinstytucjonalizacja i rozwój spersonalizowanych, zintegrowanych usług społecznych, w tym o charakterze środowiskowym,
 - Priorytet II. 1. Zwiększanie dostępności usług społecznych, w szczególności w formie środowiskowej,

- Priorytet II.2. Inwestowanie w nowe formy instytucjonalne w zakresie usług społecznych,
- Priorytet II.3. Wzmacnianie i aktywizacja społeczności lokalnych, monitorowanie zaangażowania społecznego w usługi społeczne,
- Priorytet II.4. Rozwój personalnych i środowiskowych usług społecznych odpowiadających na potrzeby mieszkańców Mazowsza,
- Cel III. Inwestycje w służby społeczne oraz zawody pomocowe. Poprawa wizerunku pomocy społecznej.
 - Priorytet III.1. Stworzenie spójnego systemu szkoleń dla służb społecznych,
 - Priorytet III.2. Poprawa jakości i podniesienie prestiżu służb społecznych,
 - Priorytet III.3. Podnoszenie kompetencji cyfrowych pracowników pomocy społecznej i włączanie nowych technologii w systemie wsparcia,
 - Priorytet III.4. Podejmowanie działań w zakresie poprawy wizerunku jednostek i służb pomocy społecznej.

Strategia określa różnego rodzaju instrumenty rozwiązywania problemów społecznych, do których zaliczyć można m.in.:

- Wdrażane są nowe modele pomocy społecznej w postaci wsparcia kryzysowego, usług opiekuńczych, poradnictwa specjalistycznego, rozwoju wolontariatu i lokalnych inicjatyw społeczeństwa obywatelskiego,
- Podejmowanie działań systemowych, w postaci: promocji zdrowia, ograniczenia nierówności, podnoszenia kompetencji zawodowych środowisk pomocy społecznej oraz współpracę z organizacjami pozarządowymi.

Strategia zmierzać ma budowy sprawnej i dostępnej sieci wsparcia społecznego, zwiększenia szans rozwojowych oraz poprawy poczucia bezpieczeństwa i zaufania społecznego na Mazowszu. Pozwoli to na skuteczniejszą reakcję na bieżące problemy społeczne oraz wzmocnienie kapitału społecznego w całym województwie.

Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Województwa Mazowieckiego na lata 2022–2025 – jest to kompleksowy dokument uchwalony przez Sejmik Województwa Mazowieckiego, mający na celu ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych wynikających z uzależnień oraz wsparcie osób zagrożonych problemami alkoholowymi i narkotykowymi. Program powstał na mocy nowelizacji ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi i opiera się na ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii oraz ustawie o zdrowiu publicznym, będąc integralną

częścią polityki społecznej województwa i strategii rozwoju Mazowsza. Stanowi zintegrowane dotychczasowe wojewódzkie programu profilaktyki problemów alkoholowych i programu przeciwdziałania narkomanii oraz rozszerza zakres działań o uzależnienia behawioralne.

Celem głównym Programu jest – „Ograniczenie szkód związanych z problemami uzależnień w województwie mazowieckim”. Cele szczegółowe Programu są realizowane w czterech obszarach tj.:

- Obszar 1 – Szkolenie kadr (Zwiększenie kompetencji osób pracujących w systemie przeciwdziałania uzależnieniom oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym),
- Obszar 2 – Profilaktyka i edukacja, (Ograniczenie rozpowszechnienia zjawisk: używania substancji psychoaktywnych, przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym oraz uzależnień behawioralnych),
- Obszar 3 – Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa, (Poprawa jakości udzielanej pomocy, w tym terapii dla osób pijących szkodliwie, uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dla osób z ich najbliższego otoczenia, w tym współuzależnionych),
- Obszar 4 – Diagnoza, monitorowanie problemów uzależnień oraz współpraca międzynarodowa, (Zwiększenie poziomu wiedzy na temat skali używania substancji psychoaktywnych i związanych z nimi problemów oraz uzależnień behawioralnych).

Do kluczowych obszarów i działań zaliczyć można m.in.:

- szkolenie kadr – podnoszenie kompetencji pracowników instytucji odpowiedzialnych za realizację profilaktyki i terapii uzależnień,
- profilaktyka i edukacja – programy informacyjne, promocja zdrowego stylu życia, działania w placówkach oświatowych oraz kampanie społeczne,
- redukcja szkód i reintegracja – system wsparcia dla osób uzależnionych poprzez działania multidyscyplinarne, ukierunkowane na ograniczenie negatywnych skutków dla zdrowia i społecznych w postaci np. nałogów,
- wsparcie terapeutyczne i poradnictwo – dostarczanie profesjonalnej pomocy psychologicznej, medycznej oraz wsparcia socjalnego i reintegracja społeczna osób uzależnionych,
- współpraca międzysektorowa – szerokie partnerstwo samorządów, organizacji pozarządowych, placówek medycznych i społecznych.

Program przyczynia się w dużej mierze do redukcji wykluczenia społecznego, poprawy zdrowia publicznego, zwiększenie bezpieczeństwa oraz wzmacniania kapitału społecznego

w województwie mazowieckim. Jego realizacja umożliwi skuteczną reakcję na lokalne problemy społeczne powiązane z uzależnieniami i ich konsekwencjami.

Niniejsza Strategia jest spójna z celem głównym Programu, obszarami oraz przypisanymi do nich poszczególnymi działaniami.

Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej Województwa Mazowieckiego na lata 2021–2025 – jest dokumentem strategicznym, mającym na celu poprawę jakości życia rodzin oraz dzieci pozbawionych opieki rodzicielskiej poprzez rozwój kompleksowego i nowoczesnego systemu wsparcia rodzin oraz pieczy zastępczej na terenie województwa mazowieckiego. Dokument w swojej treści odnosi się do aktualnych wyzwań społecznych, takich jak skutki pandemii COVID-19, które w znacznej mierze wpłynęły na destabilizację funkcjonowania rodzin oraz potrzebę szybkiego i skutecznego reagowania systemowego na te zmiany. Program jest realizowany przez Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej i współpracę szerokiego grona podmiotów w tym samorządów, organizacji pozarządowych i instytucji opiekuńczych. Program ma wymiar prewencyjny i interwencyjny, odnosi się w tym aspekcie do kwestii związanych m.in. z ochroną rodzin i dzieci, zapewnieniem im optymalnych warunków rozwoju i bezpieczeństwa w środowisku lokalnym.

Celem strategicznym Programu jest – „Tworzenie i przywrócenie stabilnych warunków dla bezpiecznego funkcjonowania rodzin oraz rozwoju dzieci w wyniku wykorzystania innowacyjnego potencjału regionu”. W ramach Programu, który w założeniu miał odnosić się do bieżącej wówczas sytuacji związanej z trwaniem pandemii COVID-19 i jej wpływu na funkcjonowanie rodzin i instytucji, wyszczególniono dwa cele główne oraz przypisane do nich cele szczegółowe, zaklasyfikowane do czterech obszarów:

Obszar I – Wsparcie rodzin przeżywających trudności.

- Cel główny 1: Bezpieczeństwo w czasach niepewności,
 - Cel szczegółowy 1: Rozwój działań profilaktycznych i specjalistycznych na rzecz ochrony dziecka i wzmocnienia rodziny,
 - Cel szczegółowy 2: Rozwój kadry pieczy zastępczej oraz wzrost jakości współpracy i jej zakresu wśród osób/instytucji pracujących na rzecz rodziny,
 - Cel szczegółowy 3: Wsparcie kadr pomocy społecznej w działaniach z zakresu przeciwdziałania problemowi bezradności rodzin.
- Cel główny 2: Spójność dzięki innowacyjności,

- Cel szczegółowy 1: Promowanie niestandardowych i innowacyjnych działań na rzecz dziecka i rodziny,
- Cel szczegółowy 2: Wsparcie tworzenia innowacyjnych programów pracy kadry pieczy zastępczej w tym w formie pracy zdalnej,
- Cel szczegółowy 2: Wsparcie tworzenia innowacyjnych programów pracy kadry pieczy zastępczej w tym w formie pracy zdalnej,
- Cel szczegółowy 3: Inicjowanie programów na rzecz przeciwdziałania nierównościom edukacyjnym i zdrowotnym dzieci i ich rodzin,

Obszar II – Rodzinna piecza zastępcza

- Cel główny 1: Bezpieczeństwo w czasach niepewności
 - Cel szczegółowy 1: Monitorowanie rodzinnej pieczy zastępczej,
 - Cel szczegółowy 2: Wspieranie procesu uzawodowienia rodzin zastępczych,
 - Cel szczegółowy 3: Wsparcie różnych typów rodziców zastępczych i rodzin biologicznych dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej,
 - Cel szczegółowy 4: Inicjowanie wspierania programów usamodzielniania wychowanków pieczy zastępczej,
- Cel główny 2: Spójność dzięki innowacyjności
 - Cel szczegółowy: Wsparcie w inicjowaniu i rozwoju niestandardowych rozwiązań w zakresie rodzinnej pieczy zastępczej,

Obszar III – Instytucjonalna piecza zastępcza

- Cel główny 1: Bezpieczeństwo w czasach niepewności
 - Cel szczegółowy 1: Inicjowanie wspierania programów usamodzielniania wychowanków instytucjonalnej pieczy zastępczej,
 - Cel szczegółowy 2: Wspieranie kadry pieczy zastępczej,
 - Cel szczegółowy 3: Monitorowanie samorządów powiatowych z zakresie osiągania ustawowych standardów dotyczących placówek opiekuńczo-wychowawczych (w tym w zakresie liczby i wieku dzieci w placówkach),
- Cel główny 2: Spójność dzięki innowacyjności
 - Cel szczegółowy 1: Wsparcie w inicjowaniu i rozwoju niestandardowych rozwiązań w zakresie instytucjonalnej pieczy zastępczej,
 - Cel szczegółowy 2: Wsparcie programów na rzecz dzieci cudzoziemskich umieszczonych w pieczy zastępczej,

Obszar IV – Adopcja i preadopcja

- Cel główny 1: Bezpieczeństwo w czasach niepewności
 - Cel szczegółowy: Organizowanie wsparcia w zakresie działań dotyczących procesów przysposobienia,
- Cel główny 2: Spójność dzięki innowacyjności
 - Cel szczegółowy 1: Wsparcie innowacyjnych kampanii dotyczących adopcji,
 - Cel szczegółowy 2: Inicjowanie wsparcia dla rodziców adopcyjnych i dla dorosłych adoptowanych.

Niniejszym należy zaznaczyć, iż zapisy w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Raszyn są spójne i kompatybilne z Programem.

Powiatowe:

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Pruszkowskiego na lata 2017–2025 – jest dokumentem planistycznym określającym kierunki działań samorządu powiatowego, którego zasadniczym celem jest minimalizowanie problemów społecznych i poprawa warunków życia mieszkańców powiatu pruszkowskiego. Dokument ten jest narzędziem polityki społecznej, która integruje działania wielu podmiotów, jak np. instytucje pomocy społecznej, służby medyczne, organizacje pozarządowe czy szkoły, działające na rzecz wsparcia społecznego i rozwiązywania problemów lokalnych. Dokument powstał na bazie diagnozy sytuacji społecznej powiatu pruszkowskiego, danych statystycznych, badania opinii mieszkańców, to pozwoliło na skuteczną identyfikację głównych wyzwań związanych m.in. z ubóstwem, bezrobociem, przemocą w rodzinie, bezdomnością, niepełnosprawnością czy problemem uzależnień.

Wizja rozwoju społecznego Powiatu Pruszkowskiego – „Powiat Pruszkowski atrakcyjnym i bezpiecznym miejscem do życia dla jego mieszkańców, pozwalającym realizować ich aspiracje edukacyjne, zawodowe i społeczne, posiadającym sprawny systemem wsparcia społecznego”. Natomiast misją zawartą w strategii jest „rozwój społeczności lokalnej dzięki działaniom podejmowanym przez samorząd powiatu we współpracy z partnerami społecznymi”. Realizacja wizji oraz misji rozwoju społecznego powiatu są uwarunkowane realizacją celów strategicznych i operacyjnych, które przedstawiają się w sposób następujący:

- Cel strategiczny 1.: Wspieranie rodzin, zapewnienie opieki dzieciom i młodzieży.
 - Cel operacyjne: 1. Pomoc rodzinom w prawidłowym wypełnianiu ich podstawowych funkcji. 2. Organizacja opieki zastępczej, pomoc wychowankom opuszczającym rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo-wychowawcze. 3. Wsparcie dzieci i młodzieży, w tym dotkniętych niepełnosprawnością

w kształceniu i rozwoju. 4. Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie.

- Cel strategiczny 2.: Aktywizacja i wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
 - Cele operacyjne: 1. Wsparcie osób bezrobotnych i poszukujących pracy. 2. Ograniczanie zjawiska ubóstwa, wykluczenia społecznego oraz bezdomności.
- Cel strategiczny 3.: Zwiększenie udziału osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym.
 - Cele operacyjne: 1. Usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki. 2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.
- Cel strategiczny 4.: Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w powiecie.
 - Cele operacyjne: 1. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich. 2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.
- Cel strategiczny 5.: Zwiększenie aktywności społecznej i obywatelskiej.
 - Cele operacyjne: 1. Rozwój kadr i służb pomocowych oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej. 2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.

Dokument w kwestiach rozwiązywania problemów społecznych, precyzyjnie identyfikuje problemy społeczne powiatu, takie jak ubóstwo, bezrobocie, przemoc w rodzinie, bezdomność, niepełnosprawność czy uzależnienia oraz określa sposoby ich systemowego rozwiązywania. Dodatkowo zapewnia spójny system pomocy społecznej, obejmujący m.in. wsparcie rodzin, inicjatyw profilaktycznych, rozwój usług społecznych i przeciwdziałanie dezintegracji. Dokument kładzie duży nacisk na współpracę międzysektorową i koordynację działań instytucji publicznych, organizacji pozarządowych i lokalnych społeczności co przekłada się na efektywne rozwiązywanie problemów społecznych. Zapisy niniejszej Strategii są spójne z dokumentem wyższej rangi, na szczeblu powiatu.

Gminne:

Strategia Rozwoju Gminy Raszyn na lata 2022–2030 – jest to kluczowy dokument strategiczny, który wyznacza wizję, cele i kierunki rozwoju gminy Raszyn w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej na następne lata, w perspektywie do 2030 r. Strategia powstała w wyniku analiz statystycznych, konsultacji społecznych oraz badań lokalnych liderów, aby jak najlepiej odpowiadać na potrzeby mieszkańców i wyzwania rozwojowe gminy. Dokument podkreśla zachowanie ciągłości rozwoju, spójność ze strategicznymi planami obowiązującymi

na poziomie krajowym, wojewódzkim i powiatowym oraz dostosowanie do norm Unii Europejskiej. Strategia wskazuje na zadania operacyjne i priorytetowe projekty, które mają być realizowane w perspektywie najbliższych lat, z określeniem źródeł finansowania i procedur monitoringu efektów. Dokument powstał przy organizacji szerokich konsultacji społecznych z mieszkańcami, przedsiębiorcami, przedstawicielami samorządu i instytucji lokalnych, co daje gwarancje realnie uwzględnionych potrzeb wszystkich grup społecznych.

Celem horyzontalnym jest - dynamiczny rozwój Gminy Raszyn z poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju”. Określono następujące cele strategiczne Gminy Raszyn:

- Cel strategiczny 1. Wyższa jakość życia mieszkańców, inwestycje w kapitał ludzki,
- Cel strategiczny 2. Rozwój infrastruktury społecznej i technicznej, wsparcie lokalnej przedsiębiorczości,
- Cel strategiczny 3. Wsparcie rozwoju zrównoważonego, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska naturalnego,
- Cel strategiczny 4. Poprawa dostępności komunikacyjnej, zagospodarowania przestrzeni,
- Cel strategiczny 5. Kompleksowa promocja gminy, poprawa wizerunku.

Z kolei kierunki działań Gminy skorelowane z celami to: Kreatywna społeczność lokalna; Nowoczesna infrastruktura, innowacyjna gospodarka; Zrównoważony rozwój lokalny; Przyjazna przestrzeń; Efektywna promocja i zarządzanie publiczne. Warto zaznaczyć, że dokument silnie akcentuje rozwiązywanie problemów społecznych, traktując ten obszar jako jeden z najbardziej priorytetowych kierunków działań rozwojowych gminy Raszyn. Do kluczowych działań zaliczyć można m.in. rozwój i modernizację systemu wsparcia mieszkańców, w tym dostęp do nowoczesnych usług społecznych, edukacyjnych, zdrowotnych i kulturalnych, aktywizacja zawodowa, wsparcie rodzin i osób starszych, niepełnosprawnych i grup społecznych zagrożonych marginalizacją, profilaktykę zdrowotną, poradnictwo czy rozwój kompetencji społecznych.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy Raszyn na lata 2026–2032 jest spójna z celami Strategii Rozwoju Gminy Raszyn na lata 2022-2030, ponieważ wyznacza kierunki działań w zakresie polityki społecznej zgodnie z wizją i priorytetami rozwojowymi gminy Raszyn oraz integruje wsparcie mieszkańców z długofalowym rozwojem lokalnym.

2. Część diagnostyczno-analityczna

W tej części Strategii przedstawiono opracowanie o charakterze diagnostyczno-analitycznym, które stanowi kluczowy element Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Głównym celem jest rzetelne rozpoznanie i szczegółowa analiza najważniejszych zjawisk oraz wyzwań społecznych, które wpływają na wiele sfer życia mieszkańców i funkcjonowania jednostki samorządowej. Identyfikacja problemów społecznych została przeprowadzona w oparciu o aktualne dane statyczne, informacje pozyskane z instytucji i jednostek organizacyjnych gminy, wyniki badań, ekspertyz oraz opinii społeczności lokalnej. Analiza obejmuje ponadto ocenę przyczyn i skutków obserwowanych zjawisk, jak również wskazanie obszarów szczególnej potrzeby interwencji.

Poniższa część diagnostyczno-analityczna stanowi fundament oraz punkt wyjścia do wyznaczenia celów strategicznych i operacyjnych dokumentu Strategii oraz umożliwia podejmowanie kluczowych, a zarazem skutecznych działań na rzecz poprawy sytuacji społecznej w gminie Raszyn.

2.1. Lokalizacja

Raszyn jest gminą wiejską położoną w województwie mazowieckim, w powiecie pruszkowskim. Gmina leży na Równinie Warszawskiej, nad rzeką Raszynką i zajmuje powierzchnię 43,89 km² z przewagą terenów rolnych. W latach 1975–1998 gmina położona była w województwie warszawskim. Siedzibą gminy jest aktualnie Raszyn. W centrum Gminy zlokalizowane są tereny o dużych walorach przyrodniczo-historycznych. Rezerwat Stawy Raszynskie o powierzchni około 110 ha oraz strefa chronionego krajobrazu, obejmuje pradolinę rzeki Raszynki. Na terenie wspomnianego rezerwatu występuje 130 gatunków ptaków wodnych i lądowych. Walory związane z tym terenem są pod ciągłym zainteresowaniem wielu miłośników przyrody i adeptów turystyki. Gmina charakteryzuje się korzystną lokalizacją dla inwestycji i wysoką jakością życia, stanowiąc atrakcyjne miejsce do osiedlania się dla nowych mieszkańców i rozwoju firm na tym terenie, wyróżniając się dynamicznie rozwijającą się gospodarką z niską stopą bezrobocia. W szczególności na tym tle wyróżniają się Janki i Sękocin, w których skoncentrowane są duże centra handlowe, logistyczne i magazynowe, obsługujące Warszawę i jej całą aglomerację. Gmina pełni funkcję zaplecza mieszkaniowego i usługowego dla miasta stołecznego Warszawy, przyciągając nowych mieszkańców, dzięki atrakcyjnemu położeniu i dobrze rozwiniętej infrastrukturze. Gmina posiada także dobrze rozwiniętą sieć szkół, przedszkoli i instytucji kultury takie jak Centrum Kultury Raszyn oraz

Gminna Biblioteka Publiczna w Raszynie. Gmina zapewnia dostęp do nowoczesnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, w postaci obiektów sportowych, parków, ścieżek rowerowych czy miejsc wypoczynku i spędzania czasu wolnego.

Gmina Raszyn obejmuje 23 sołectwa i miejscowości o charakterze wiejskim i podmiejskim, miejscowości wchodzące w skład gminy Raszyn to: Raszyn I oraz Raszyn II, Falenty, Falenty Duże, Falenty Nowe, Dawidy, Dawidy Bankowe, Dawidy Poduchowne, Janki, Jaworowa I, Jaworowa II, Laszczki, Nowe Grocholice, Rybie II, Łady, Puchały, Rybie, Sękocin Nowy, Sękocin Stary, Sękocin-Las, Słomin, Wypędy, Podolszyn Nowy.

Gmina położona jest około 10 km od centrum Warszawy i około 11 km od Pruszkowa. Gmina Raszyn sąsiaduje z następującymi gminami:

- od północy i wschodu – z Warszawą (Dzielnice Ursynów i Włochy),
- od północnego zachodu – z gminą Michałowice,
- od południowego zachodu – z gminą Nadarzyn,
- od południa i południowego wschodu – z gminą Lesznowola.

Gmina Raszyn stanowi ważny lokalny węzeł komunikacyjny w województwie mazowieckim, położonym na skrzyżowaniu istotnych szlaków drogowych. Obecny układ komunikacyjny zapewnia swobodny dostęp do tras warszawskich, międzynarodowych oraz regionalnych, sprawiając, że jest istotnym punktem komunikacyjnym w aglomeracji warszawskiej. Wśród najważniejszych szlaków drogowych tworzących sieć komunikacyjną na terenie gminy Raszyn, należą m.in.:

- droga ekspresowa S2 – południowa obwodnica Warszawy, przebiega przez Gminę, łącząc trasę Autostrady A2 z centrum stolicy i obwodnicą miasta,
- droga ekspresowa S7 – ważny północno-południowy korytarz łączący Warszawę z Krakowem, przebiegająca częściowo przez teren Gminy,
- droga ekspresowa S8 – łączy Warszawę z Białymstokiem, która częściowo przebiega przez Gminę,
- droga ekspresowa S79 – łączy port lotniczy Okęcie (Lotnisko Chopina) z południową obwodnicą Warszawy,
- aleja Krakowska (droga krajowa nr 7) – główna droga krajowa biegnąca z Warszawy na południe, przez Raszyn i dalej w kierunku Krakowa.

W gminie Raszyn oprócz dróg ekspresowych i krajowych istotną rolę odgrywają również drogi powiatowe, łączące poszczególne miejscowości Gminy oraz zapewniające dojazd do większych szlaków komunikacyjnych.

2.2. Historia gminy Raszyn

Raszyn obecnie gmina położona w powiecie pruszkowskim, w województwie mazowieckim, dawniej miasto należy do najstarszych miejscowości regionu Mazowsza. Nazwa pochodzi od osobowego imienia Rasza i od XV wieku zapisywana była w różnych formach. Pierwsze ślady osadnictwa w rejonie dzisiejszego Raszyna, Jaworowej i Starego Sekowina sięgają epoki kamienia. Dolina Raszynki sprzyjała osadnictwu dzięki dostępowi do wody i zasobów naturalnych. W Falentach odkryto duże zagłębienie hutnicze z przełomu er, funkcjonujące na obszarze około 2 ha. W wyniku badań archeologicznych w tym rejonie, szacuje się, że mogło tu istnieć około 100 tys. pieców dymarskich. Od przełomu XIII/XIV wieku Raszyn był centrum dużej parafii rycerskiej herbu Łada. W XV wieku odnotowano pierwsze wzmianki o Falentach, które z czasem stały się istotnym ośrodkiem szlacheckim. W XVI wieku Raszyn uzyskał przywileje targowe, co w tamtym okresie interpretowano jako nadanie praw miejskich, choć formalnie Raszyn nadal pozostawał wsią. W 1794 r. Tadeusz Kościuszko dowodził tu obroną przed wojskami pruskimi i rosyjskimi, a w 1809 r. stoczono bitwę pod Raszynem, między wojskami księcia Józefa Poniatowskiego a Austriakami. Pomimo tego, że bitwa nie miała rozstrzygnięcia na polu walki, stała się symbolem nadziei na odzyskanie niepodległości. W XIX wieku majątek przejęli m.in. rodzina Dangel i Ostrowscy. Po powstaniu listopadowym i styczniowym okolice Raszyna mocno ucierpiały wskutek działań wojennych i konfiskat. W XX wieku pamięć o bitwie raszyńskiej kultywowano poprzez pomniki, tablice i uroczystości patriotyczne. Przełom nastąpił po 1989 r. i przywróceniu samorządu terytorialnego. Wówczas na terenie gminy rozbudowano sieć wodociągów, w Sękocinie powstała podstacja transformatorowa dostarczająca energię dla istniejących obiektów i nowych inwestycji. W tamtym okresie zakończono także rozbudowę szkół w Raszynie i Ładach, a w 2001 r. przekazano do użytku nowy budynek gimnazjum w Raszynie. Największym jednak miejscem inwestycji na terenie gminy Raszyn stały się Janki, gdzie w niedługim czasie po transformacji powstało duże Centrum Handlowe. Z kolei w Sękocinie Nowym znalazła siedzibę wytwórnia sprzętu gospodarstwa domowego FRANKE, a w Puchałach duże centrum logistyczne, natomiast w Jaworowej powstała drukarnia dziennika „Rzeczpospolita”. Gmina Raszyn posiada bardzo bogatą przeszłość historyczną, a dziś stanowi dynamicznie rozwijający się obszar podwarszawski, łączący bogate dziedzictwo historyczne z nowoczesnym zapleczem społeczno-gospodarczym.

Podsumowując, gmina Raszyn pełni istotną rolę lokalnego ośrodka kulturalnego i edukacyjnego, stanowiąc centrum życia społecznego dla mieszkańców całej Gminy

i okolicznych terenów. Na terenie Gminy funkcjonują liczne placówki kultury jak Gminny Ośrodek Kultury w Raszynie, będąc organizatorem wielu wydarzeń kulturalnych, koncertów czy festynów rodzinnych. Raszyn posiada dobrze rozwiniętą sieć placówek oświatowych, realizując programy edukacyjne, sportowe oraz artystyczne, wspierające rozwój dzieci i młodzieży w różnych aspektach. Jako lokalny ośrodek kulturalno-edukacyjny, gmina Raszyn odgrywa kluczową rolę w integracji społecznej, wzmacnianiu tożsamości lokalnej i zapewnianiu mieszkańcom atrakcyjnej oferty kulturalnej i wysokiego poziomu edukacji.

2.3. Dostępność usług na terenie gminy

Gmina Raszyn dysponuje dobrze rozwiniętą bazą edukacyjną, atrakcyjną ofertą usług oraz bogatą aktywnością kulturalną, którą współtworzą liczni lokalni liderzy społeczni. Na terenie Gminy działają publiczne przedszkola, szkoły podstawowe oraz placówki z oddziałami integracyjnymi, umożliwiające edukację dzieciom o zróżnicowanych potrzebach w tym także o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Do bazy placówek edukacyjnych zaliczyć można:

placówki przedszkolne i żłobki:

- Żłobek Nr 1 „Baśniowa Kraina” w Raszynie.
- Przedszkole Nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi „Pod Topolą” – obok edukacji ogólnej prowadzone są tu także programy dla dzieci z orzeczeniem o kształceniu specjalnym.
- Przedszkole Nr 2 „W Stumilowym Lesie” oraz Przedszkole Nr 3 „Wyspa Skarbów”.
- Przedszkola w Falentach, Sękocinie, Dawidach Bankowych oraz prywatny punkt przedszkolny „Gwiazdeczka”.
- Bajkowe Przedszkole przy ul. Jesiennej 16 w Raszynie oraz Bajkowe Przedszkole w Dawidach.

szkoły podstawowe:

- Szkoła Podstawowa im. Cypriana Godebskiego w Raszynie przy ul. Szkolnej 2.
- Szkoła Podstawowa w Ładach (Długa 49, Dawidy Bankowe).
- Szkoły w Jaworowej, Falentach, Nowych Grocholicach, Rybiu, Sękocinie Starym oraz Słominie – placówki te stanowią ośrodek edukacji dla dzieci z poszczególnych miejscowości gminy Raszyn.

W chwili obecnej na terenie gminy Raszyn nie funkcjonują publiczne szkoły średnie (licea, technika, szkoły branżowe. Młodzież z terenu Gminy uczęszcza do placówek średnich w sąsiednich miastach takich jak Warszawa, Pruszków czy Piastów.

Gmina Raszyn oferuje dostęp do bogatej oferty kulturalnej, realizowanej przez dwie instytucje: Centrum Kultury Raszyn z filiami w Falentach i Austerii oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Raszynie z filią w Jaworowej.

Centrum Kultury Raszyn jest wiodącą instytucją kultury w gminie, realizującą zadania z zakresu animacji życia społecznego, edukacji kulturalnej oraz integracji lokalnej społeczności. Instytucja stanowi ważny element infrastruktury kulturowej gminy i pełni znaczącą rolę w kształtowaniu aktywności społeczno-kulturalnej mieszkańców. CKR prowadzi wielowektorową działalność ukierunkowaną na rozwój uczestnictwa w kulturze, wspieranie twórczości amatorskiej oraz zapewnia mieszkańcom odpowiedni dostęp do bogatej oferty wydarzeń artystycznych i kulturalnych, odpowiadającej na zróżnicowane potrzeby mieszkańców.

CKR dysponują nowoczesną infrastrukturą w postaci sali widowiskowej, przestrzeniami warsztatowymi, galerią wystawienniczą oraz zapleczem multimedialnym, umożliwiającym organizację koncertów, spektakli teatralnych, pokazów filmowych oraz wystaw. Placówka jest w pełni dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, co przekłada się na możliwość korzystania z oferty kulturalnej przez wszystkich mieszkańców gminy.

Działalność instytucji obejmuje szeroki zakres działań artystycznych, edukacyjnych i rekreacyjnych, w tym:

- koncerty, spektakle teatralne, wystawy i projekcje filmowe,
- warsztaty rozwijające kompetencje artystyczne (plastyczne, muzyczne, taneczne, rękodzielnicze),
- zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży (koła zainteresowań, sekcje artystyczne),
- wydarzenia cykliczne integrujące społeczność lokalną (festyny, pikniki, uroczystości gminne),
- inicjatywy skierowane do seniorów, w tym zajęcia aktywizujące, taneczne i edukacyjne.

CKR wspiera twórców i artystów amatorskich poprzez organizację koncertów, przeglądów, wystaw oraz tworzenie przestrzeni do aktywnej prezentacji dorobku artystycznego. Zajęcia prowadzone przez wykwalifikowaną kadrę instruktorską wzmacniają rozwój talentów i inspirują do podejmowania działalności twórczej.

Placówka pełni ważną rolę integracyjną, tworząc przestrzeń do spotkań dla różnych grup społecznych, kulturowych i wiekowych. Umożliwia mieszkańcom aktywny udział w życiu kulturalnym, wspierając rozwój różnych kompetencji społecznych oraz buduje poczucie przynależności do wspólnoty lokalnej, jaką jest gmina Raszyn. Działania

podejmowane przez instytucje ponadto przyczyniają się do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu oraz dążą do wzmacniania więzi sąsiedzkich. CKR stanowi jeden z głównych filarów rozwoju społecznego gminy Raszyn. Poprzez oferowanie mieszkańcom różnorodnej oferty kulturalnej i aktywne zaangażowanie mieszkańców, instytucja w znacznym stopniu przyczynia się do rozwoju kapitału ludzkiego i społecznego. Instytucja odgrywa także ważną rolę w budowaniu atrakcyjności gminy, gdzie prowadzona działalność wzmacnia wizerunek gminy jako miejsca aktywnego, otwartego i wielokulturowego.

Gminna Biblioteka Publiczna w Raszynie prowadzi nowoczesną, wielokulturową działalność animacyjną i edukacyjną: oprócz udostępniania zbiorów organizuje spotkania autorskie, wystawy, lekcje biblioteczne, zajęcia rodzinne i cykle gier planszowych, a także realizuje projekty z partnerami lokalnymi i regionalnymi. Instytucja działa w siedzibie głównej przy ul. Poniatowskiego 20 oraz w filii w Jaworowej. Biblioteka pełni funkcję kluczowej instytucji kultury, stanowiącej ważne zaplecze edukacyjne, informacyjne oraz integracyjne dla wszystkich mieszkańców gminy. Biblioteka funkcjonując w strukturze placówki głównej w Raszynie oraz filii w Jaworowej, zapewnia mieszkańcom gminy szeroki dostęp do oferty bibliotecznej. Obie wspomniane placówki dysponują nowoczesnym zapleczem, katalogiem elektronicznym oraz infrastrukturą umożliwiającą swobodne korzystanie z dostępnych zasobów. Obiekt główny jest w pełni przystosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnością, co przekłada się na jego funkcję integracyjną.

Biblioteka posiada bogaty księgozbiór, materiały audiowizualne, gry edukacyjne oraz czasopisma. Istotnym elementem oferty są również bogate zasoby cyfrowe w postaci e-booków, audiobooków i materiałów multimedialnych udostępnianych przez komercyjnych partnerów. Biblioteka zapewnia czytelnikom dostęp do stanowisk komputerowych wraz z dostępem do Internetu oraz usług reprograficznych. Biblioteka posiada ponad 36 tysięcy woluminów, blisko 5 tysięcy zbiorów audiowizualnych, prawie 200 gier planszowych, z których na co dzień korzysta ponad 3 tysiące zarejestrowanych czytelników.

Biblioteka prowadzi szeroki zakres działań edukacyjnych i animacyjnych, które wspierają rozwój kompetencji kulturowych mieszkańców, sprzyjają integracji międzypokoleniowej i wzmacniają aktywność społeczną wśród mieszkańców. Do tego typu działalności należy zaliczyć m.in.

- lekcje biblioteczne i spotkania dla dzieci i młodzieży,
- warsztaty, zajęcia tematyczne, kursy komputerowe i językowe,
- cykliczne zajęcia dla najmłodszych (m.in. „Czytanie na dywanie”),
- wydarzenia i akcje ogólnopolskie, takie jak „Noc Bibliotek” czy kiermasze książek.

Istotnym elementem działalności biblioteki jest prowadzenie Cyfrowego Archiwum Tradycji Lokalnej (CATL), które gromadzi i digitalizuje materiały dotyczące historii, dziedzictwa i życia społecznego gminy Raszyn.

Biblioteka dąży do szerokiej współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego, szkołami, organizacjami pozarządowymi, podmiotami ekonomii społecznej oraz instytucjami kultury, realizując przy projekty finansowane z funduszy lokalnych i zewnętrznych. Współpraca międzyinstytucjonalna zwiększa dostęp mieszkańców do wydarzeń oraz usług wielokulturowych.

Gminna Biblioteka Publiczna w Raszynie pełni rolę nowoczesnego ośrodka kultury i edukacji, wspierając jednocześnie rozwój kompetencji społecznych, cyfrowych i językowych mieszkańców. Instytucja stara się być miejscem otwartym, sprzyjający aktywizacji seniorów, angażowaniu młodzieży oraz integracji zarówno międzypokoleniowej jak i międzykulturowej. Poprzez ciągły i systematyczny rozwój instytucji, biblioteka przyczynia się w znacznym stopniu wzmacnianiu kapitału społecznego gminy Raszyn i stanowi fundament jej rozwoju kulturowego.

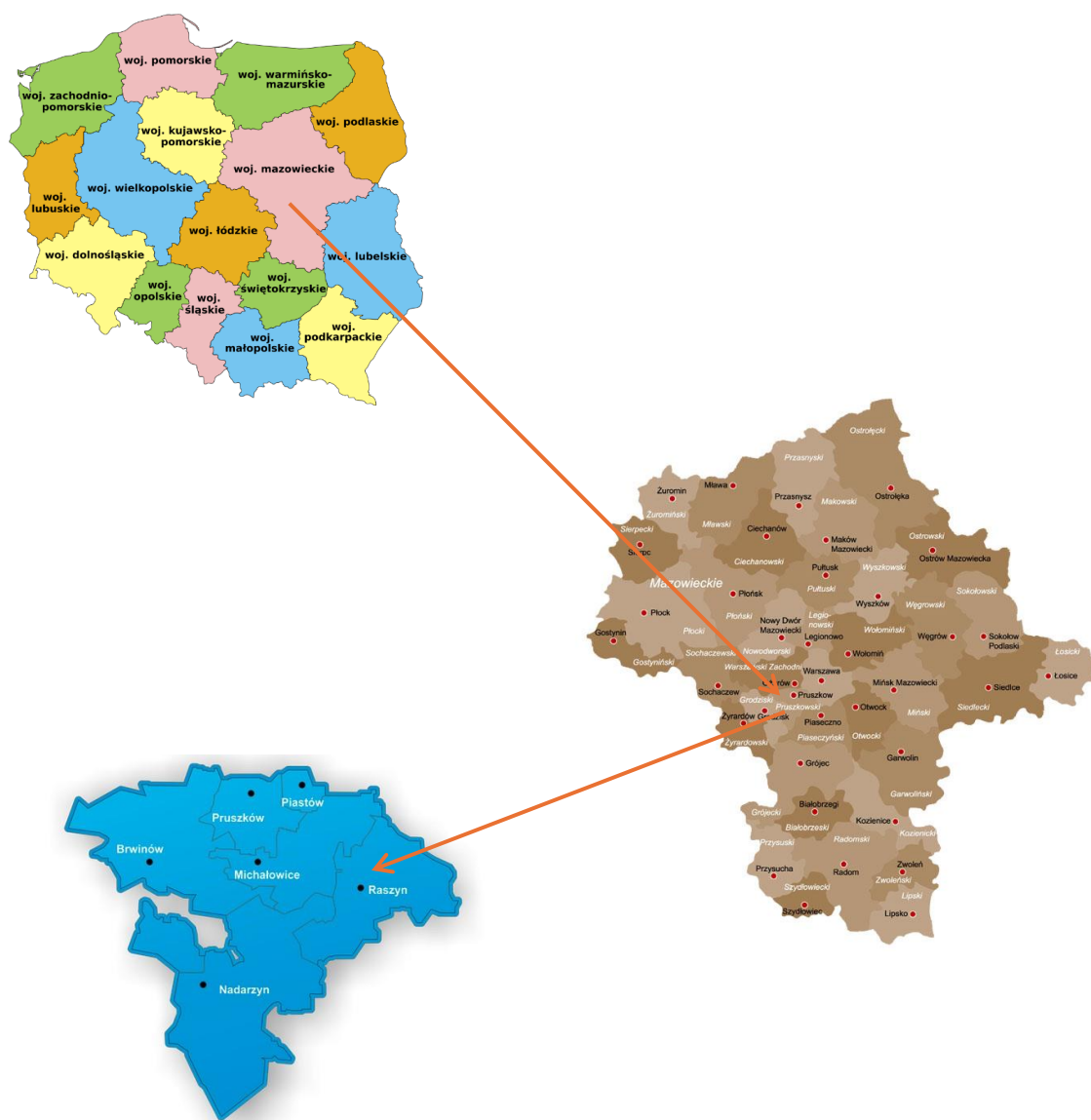
Na terenie gminy Raszyn funkcjonuje kilka zespołów artystycznych, koła gospodyń wiejskich, kluby seniora i grupy społecznościowe oferujące warsztaty plastyczne, muzyczne oraz własne rękodzieła.

Lokalni liderzy społeczni w gminie Raszyn są aktywnymi działaczami i przedstawicielami różnych sektorów, którzy angażują się w rozwój i integrację społeczności lokalnej, zarówno poprzez działalność w organizacjach pozarządowych jak i społecznych inicjatyw obywatelskich. Liderami lokalnymi są głównie przedstawiciele kół gospodyń wiejskich, zespołów artystycznych, animatorzy kultury, nauczyciele, dyrektorzy placówek oświatowych i aktywiści działający w stowarzyszeniach i klubach. Przykładami lokalnych inicjatyw i liderów w gminie Raszyn są m.in. Społeczny Komitet Ochrony Fałent, który działa na rzecz ochrony przyrody, a szczególnie Rezerwatu Stawy Raszynskie, mobilizując mieszkańców do zaangażowania się w wolontariat i działań ekologicznych. Liderzy organizacji pozarządowych takich jak Stowarzyszenie „Projekt Raszyn” prowadzące działalność edukacyjną, kulturalną i integracyjną dla mieszkańców, czy LGD Nadarzyn-Raszyn-Michałowice, wdraża programy społeczne wspierające współpracę między gminami i rozwiązywanie lokalnych problemów. Gmina Raszyn od wielu lat stwarza optymalne warunki do rozwoju liderów poprzez programy współpracy, konsultacje społeczne i konkursy zadań publicznych dla organizacji pozarządowych, umożliwiając im realizację własnych autorskich projektów ważnych dla społeczności lokalnej. Lokalni liderzy w gminie Raszyn mają kluczową

rolę w budowaniu kapitału społecznego, aktywizacji mieszkańców oraz inicjowaniu działań zmieniających otoczenie Gminy na lepsze.

Gmina Raszyn to dynamicznie rozwijająca się społeczność, z dobrze rozwiniętą bazą edukacyjną obejmującą żłobki, przedszkola i szkoły podstawowe z oddziałami integracyjnymi. Centrum Kultury Raszyn oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Raszynie prowadzą różnorodne wydarzenia kulturalne, angażując mieszkańców różnych grup wiekowych i kultur. Lokalne organizacje pozarządowe i parafie aktywnie wspierają społeczność, realizując zadania społeczne i charytatywne. Silną rolę odgrywają lokalni liderzy społeczni, aktywni w inicjatywach proekologicznych, kulturalnych i społecznych, współpracujący z samorządem na rzecz rozwoju całej społeczności lokalnej.

Rysunek 1 Położenie administracyjne gminy Raszyn na tle Polski, województwa mazowieckiego i powiatu pruszkowskiego

2.4. Demografia i zachodzące procesy

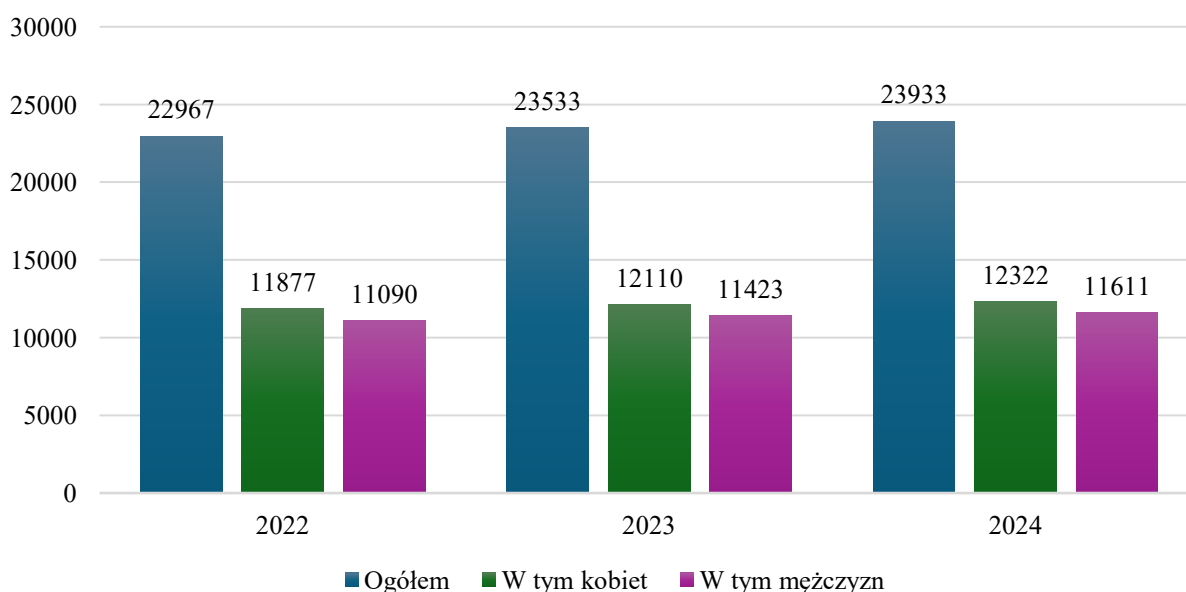
Analiza procesów demograficznych zachodzących w gminie Raszyn wskazuje na systematyczny wzrost liczby mieszkańców w ostatnich latach, gdzie od kilku lat zauważalna jest tendencja wzrostowa liczby mieszkańców, co związane jest m.in. z bezpośrednim położeniem w sąsiedztwie Warszawy, stolicy kraju. Ogólną tendencją w ostatnich latach jest wyludnianie się małych miast, gmin i miejscowości w Polsce, które jest zjawiskiem powszechnie występującym, którego efektem jest ujemny przyrost naturalny i ujemny lub niski wskaźnik salda migracji. Jednocześnie na terenach wiejskich i gmin będących w bezpośrednim położeniu dużych ośrodków miejskich, obserwuje się od kilku lat wzrostowy trend liczby mieszkańców, co związane jest z postępującym procesem eksurbanizacji oraz migracją części mieszkańców z miasta i terenów sąsiadujących z centrum miast na tereny podmiejskie i wiejskie. Zmiany demograficzne mają istotne znaczenie i wpływ na rozwój społeczny i gospodarczy danej gminy, determinując potrzeby w zakresie infrastruktury, edukacji, opieki zdrowotnej oraz planowania przestrzennego. W niniejszym podrozdziale poświęconym demografii i jej procesom, przedstawiono szczegółową analizę aktualnej struktury demograficznej oraz kluczowych procesów kształtujących populację gminy Raszyn.

Demografia jest jedną z wielu istniejących dziedzin naukowych, której głównym celem jest opis i charakterystyka wszystkiego co wiąże się z ludźmi. Określa i opisuje zjawiska jak m.in. stan ludności, przyrost naturalny, migrację, strukturę płci itd. Podstawową i najważniejszą jednostką w dziedzinie demografii jest człowiek, rodzina i gospodarstwa domowe. Wokół tych zagadnień i jednostek skupiają się formy badawcze w omawianej dziedzinie. Poniżej przedstawiona analiza sytuacji demograficznej gminy Raszyn została przeprowadzona w oparciu o dostępne dane zgromadzone w systemie Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego. Dane mogą nieznacznie odbiegać od danych zawartych w ewidencjach prowadzonych przez Urząd Gminy Raszyn ze względu na inny dobór metodyki opracowania danych. Dane w GUS opracowywane są w oparciu o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego, uwzględniającego ruch naturalny (liczba urodzeń i zgonów), migracjami ludności (na pobyt stały i czasowy) i przemieszczeniami ludności związanymi ze zmianami administracyjnymi. Informacja o zarejestrowanych urodzeniach i zgonach pochodzi z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, natomiast dane o zameldowaniach na pobyt stały w gminie pochodzą z rejestru PESEL (dane gromadzone od 2006 r.). Pomimo niewielkich różnic w statystyce pomiędzy gminną ewidencją, a danymi gromadzonymi przez

GUS, poniższa analiza pozwala na dość precyzyjne przedstawienie liczby ludności, zbadanie trendów i przedstawienie zachodzących zmian w okresie lat 2022–2024.

Na poniższym wykresie nr 1 przedstawiono dane demograficzne gminy Raszyn w układzie dynamicznym z ostatnich trzech lat pod względem całkowitej populacji jednostki samorządowej oraz w podziale mieszkańców ze względu na płeć według danych zgromadzonych przez Urząd Stanu Cywilnego w Raszynie. Z poniższego wykresu i zawartych w nim danych wynika, że liczba mieszkańców gminy Raszyn w analizowanym okresie czasu zwiększała się z każdym kolejnym analizowanym rokiem. W 2022 r. całkowita liczba mieszkańców Gminy wyniosła 22 967. Dwa lata później w najnowszym badanym okresie czasu liczba mieszkańców wzrosła i wynosiła 23 933 (wzrost o 966 mieszkańców), z czego 12 322 stanowiły kobiety, a 11 611 mężczyźni.

Wykres 1 Liczba ludności w gminie Raszyn – ogółem i w podziale na płeć w latach 2022–2024

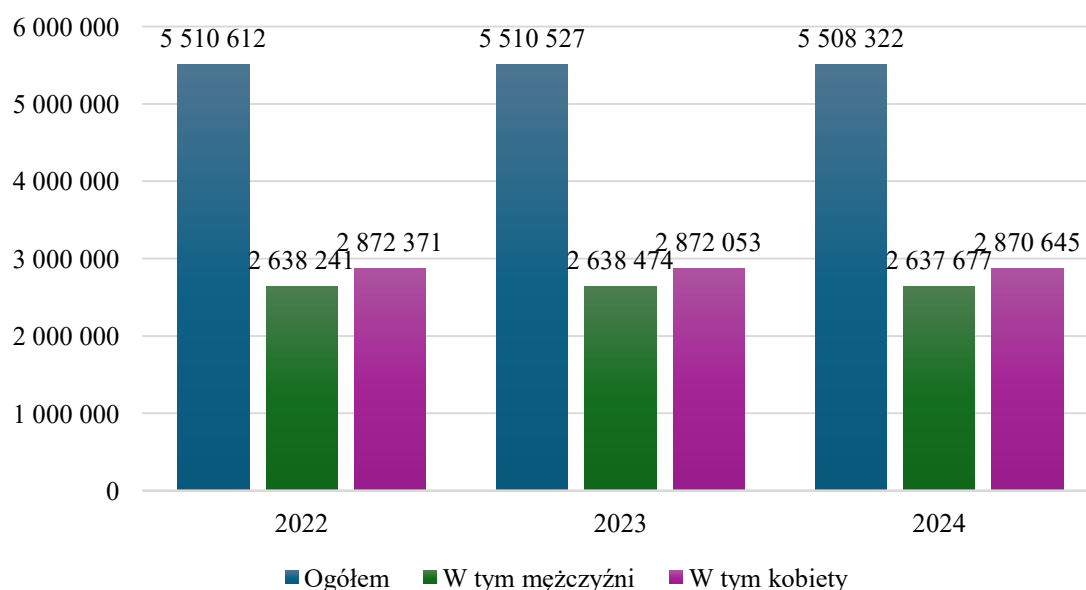

Źródło: opracowanie własne na podstawie USC w Raszynie

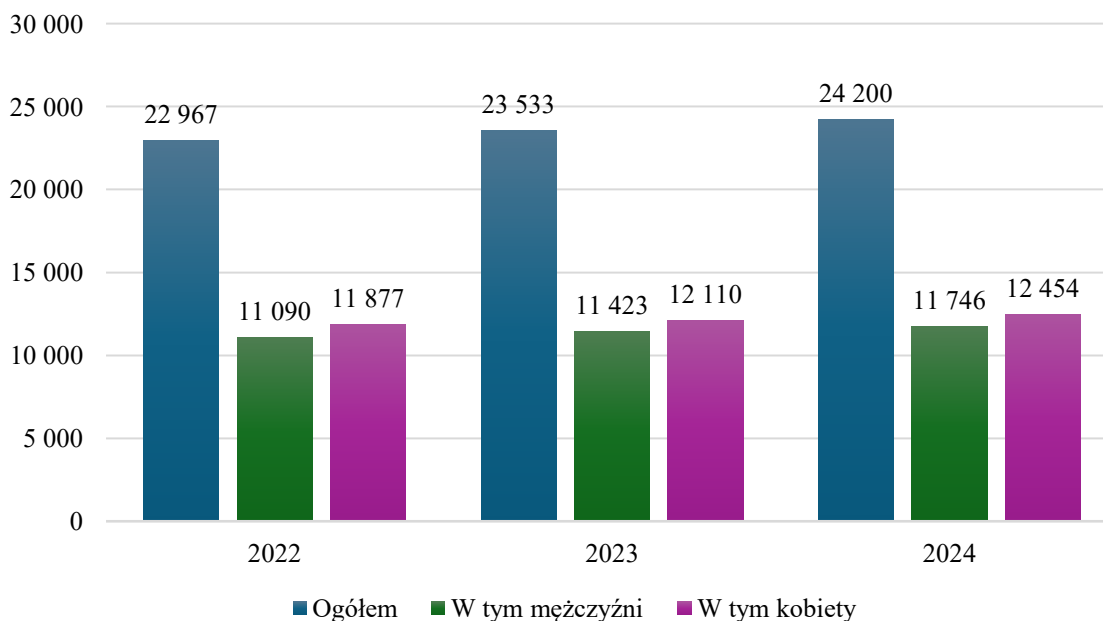
Dane Urzędu Stanu Cywilnego w Raszynie w zakresie liczby ludności różnią się od danych publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny, co wynika z odmiennych metodologii stosowanych przy ustalaniu liczebności jednostki terytorialnej. Na potrzeby analizy porównawczej z województwem mazowieckim wykorzystano dane GUS, gdyż zestawienie informacji pochodzących z dwóch różnych źródeł mogłoby prowadzić do powstania niejednoznacznego oraz nie w pełni odzwierciedlającego rzeczywistość obrazu sytuacji demograficznej. Analizując poniższe wykresy nr 2 i 3 na podstawie danych BDL GUS należy stwierdzić, że liczba ludności w województwie mazowieckim w latach 2022–2024 ulegała niewielkim wahaniom, gdzie w 2022 r. łączna liczba mieszkańców województwa

wyniosła 5 510 612. W 2024 r. liczba mieszkańców województwa wyniosła 5 508 332 (spadek liczby mieszkańców o 2 228), w tym 2 870 645 kobiet i 2 637 677 mężczyzn. Liczba ludności w gminie Raszyn w analizowanym okresie czasu w latach 2022–2023 była identyczna z danymi udostępnionymi przez USC w Raszynie, natomiast liczba ludności nieco różniła się w 2024 r., gdzie wyniosła 24 200 mieszkańców, z czego 12 454 stanowiły kobiety, a 11 746 mężczyźni. Mimo nie wielkich różnic w metodologii obliczania liczby mieszkańców przez Urząd a GUS, należy stwierdzić, że liczba mieszkańców woj. mazowieckiego pomimo niewielkiego spadku liczby mieszkańców w latach 2022–2024, utrzymuje nadal bardzo dużą liczbę mieszkańców i można stwierdzić, że różnica pomiędzy poszczególnymi latami w liczbie ludności województwa jest niemal na granicy błędu statystycznego. Spowodowane jest to faktem m.in. braku meldowania się osób na pobyt stały lub czasowy i dużą rotacją osób związaną z migracjami zewnętrznymi i wewnętrznymi. Dodatkowo należy zauważyć, że w niektórych gminach faktyczna liczba mieszkańców może być wyższa od danych urzędowych z uwagi na znaczną liczbę osób nierejestrowanych, wynajmujących miejsca noclegowe lub kwatery prywatne, które nie są ujęte w ewidencjach ludności. Gmina Raszyn na tle województwa, ale też zdecydowanej większości gmin w Polsce w ostatnich latach notowała wzrost liczby mieszkańców na swoim terenie, czego potwierdzeniem są niniejsze wykresy nr 2 i 3.

Wykres 2 Liczba ludności - ogółem i w podziale na płeć w województwie mazowieckim w latach 2022–2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

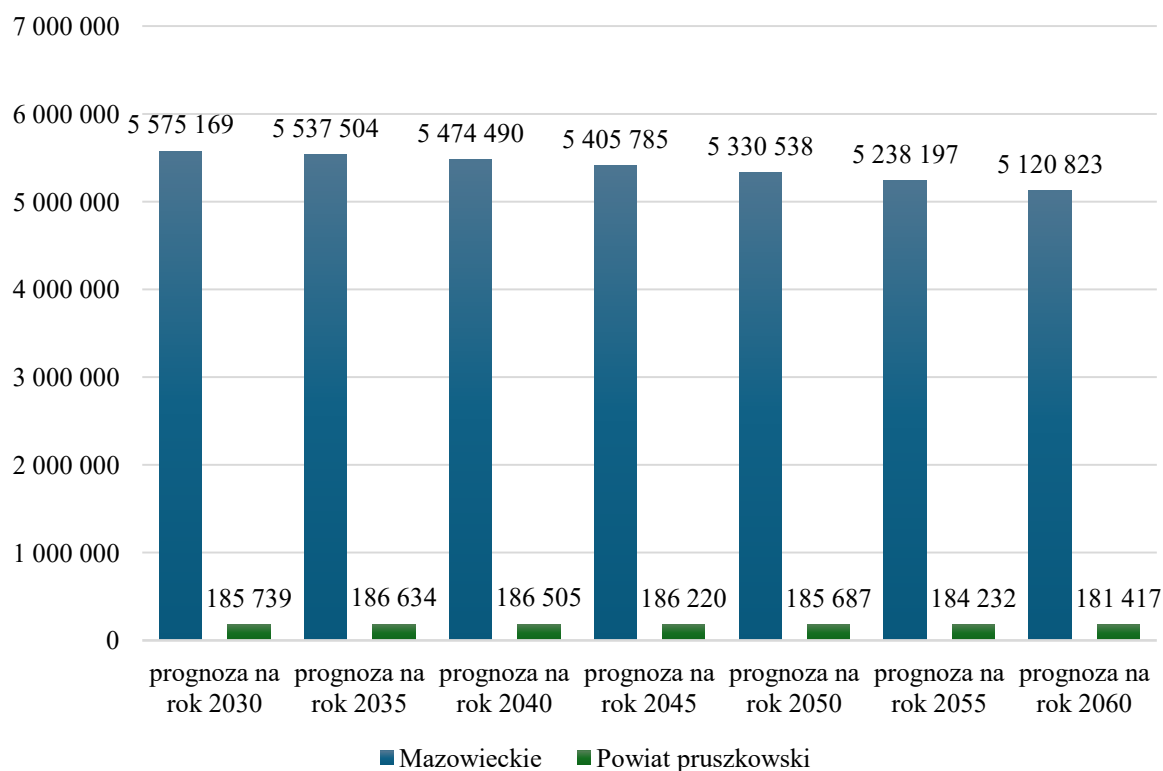
Wykres 3 Liczba ludności - ogółem i w podziale na płeć w gminie Raszyn w latach 2022–2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Analizując prognozę demograficzną oraz postępujące procesy w Polsce i państwach Unii Europejskiej, wskazują one na wyraźny spadek liczby urodzeń, przesunięcie wieku podejmowania decydowania się na potomstwo, popularyzację modelu rodziny 2+1, wzrost liczby rozwodów, przesunięciem akcentów z życia prywatnego na życie zawodowe oraz postępującym procesem starzenia się społeczeństw. Wymienione tendencje obok innych czynników, przekładają się na systematyczny spadek populacji ludności w poszczególnych krajach i regionach. W rejestrze danych statystycznych GUS brak jest opracowanej prognozy tendencji zmiany liczby ludności dla gminy Raszyn, w związku z tym na poniższym wykresie nr 4 przedstawiono prognozowaną zmianę liczby ludności dla powiatu pruszkowskiego, którego gmina Raszyn jest jedną z kilku gmin wchodzących w jej skład. Należy zakładać, że dane opracowane przez GUS dla powiatu pruszkowskiego będą mocno zbliżone i w dużej mierze będą odzwierciedlać sytuację nie tylko jaka będzie panować w powiecie, ale również w gminie Raszyn. Prognozowana liczba mieszkańców powiatu pruszkowskiego na 2030 r. ma wynosić około 185 739 mieszkańców, w tym samym czasie liczba mieszkańców województwa mazowieckiego ma wynosić 5 575 169. Prognoza dla powiatu pruszkowskiego na lata 2030–2035 przedstawia, że liczba mieszkańców powiatu ma wzrastać i w 2035 r. ma wynosić 186 634 mieszkańców. Począwszy od 2035 r., czyli szczytu liczby mieszkańców powiatu, ma ona w następnych latach zmniejszać się, jednakże zmiany te nie będą drastycznie duże. Prognozowana liczba mieszkańców powiatu pruszkowskiego na 2060 r. oscyluje wokół 181 417 mieszkańców. Identyczna tendencja ma panować w województwie mazowieckim,

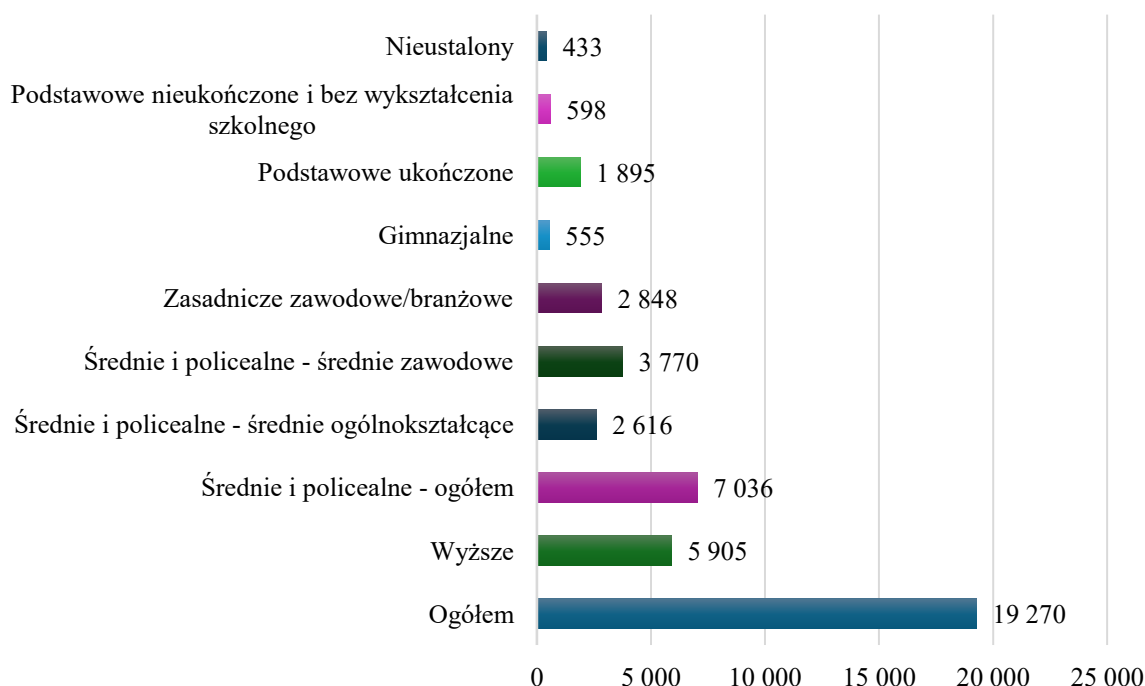
gdzie liczba mieszkańców ma także wzrastać do 2035 r. następnie przez kolejne lata ma zmniejszać się i wynosić w 2060 r. około 5 120 823. Warto wspomnieć, że jest to tylko prognozowana liczba ludności przygotowana w 2022 r. na zlecenie GUS, a ostateczna liczba mieszkańców poszczególnych jednostek terytorialnych w docelowym momencie nieco różnić od szacunków jakie są dziś dostępne.

Wykres 4 Prognoza ludności w województwie mazowieckim i powiecie pruszkowskim na lata 2030-2060

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

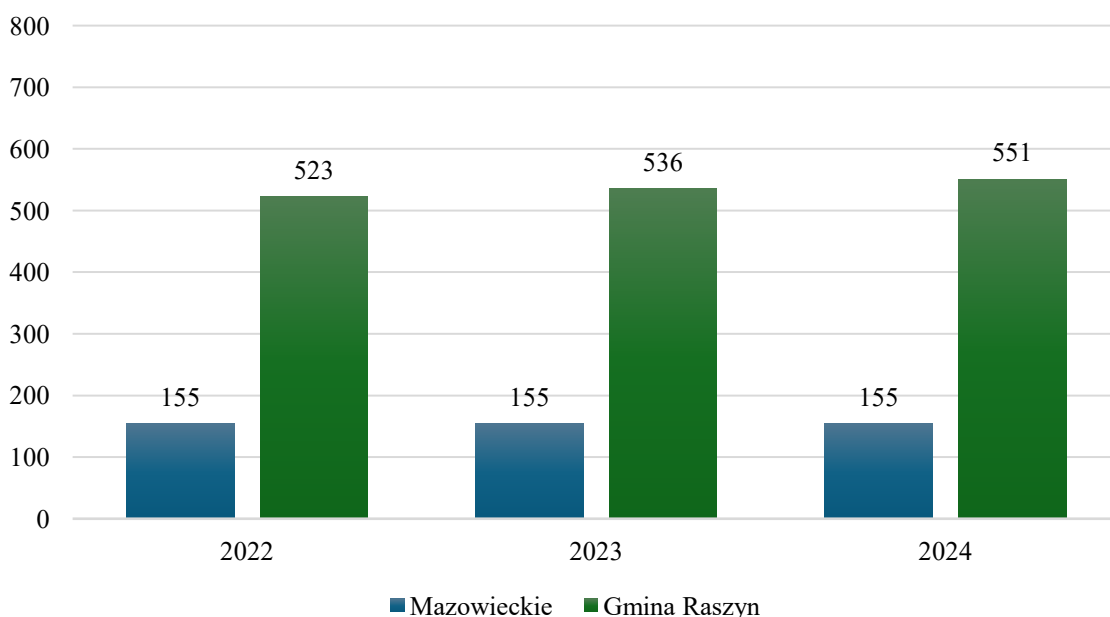
W 2021 r. na terenie kraju przeprowadzono Narodowy Spis Powszechny, który jest największym badaniem statystycznym realizowanym przez państwo, obejmujące całą populację kraju. Celem badania jest zebranie szczegółowych danych na temat liczby ludności, struktury demograficznej, warunków życia, wykształcenia, aktywności zawodowej, migracji itp. Spis przeprowadzany jest zwykle co 10 lat i obejmuje wszystkich mieszkańców oraz gospodarstwa domowe na terenie kraju, a uczestnictwo w spisie jest obowiązkowe. Według Narodowego Spisu Powszechnego zrealizowanego w 2021 r. liczba mieszkańców gminy Raszyn wyniosła 19 270. Wykształcenie wyższe posiadało 5 905 mieszkańców, średnie i policealne – ogółem 7 036 mieszkańców, zasadnicze zawodowe 2 848 mieszkańców, podstawowe ukończone posiadało 1 895 mieszkańców, podstawowe nieukończone zadeklarowało 598 mieszkańców, natomiast co do 433 mieszkańców nie ustalono poziomu wykształcenia. Dane zostały przedstawione na wykresie nr 5.

Wykres 5 Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia w gminie Raszyn w 2021 r.

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2021

Kolejnym wskaźnikiem opisującym sytuację demograficzną gminy Raszyn jest wskaźnik dotyczący gęstości zaludnienia. Wskaźnik przedstawia liczbę osób przypadającą na 1 km² powierzchni na określonym terytorium. Z poniższego wykresu nr 6 wynika, że gęstość zaludnienia w gminie Raszyn w przeliczeniu na 1 km² w latach 2022–2024, ulegała niewielkim wahaniom i co rocznemu zwiększaniu się gęstości zaludnienia. W porównaniu do gęstości zaludnienia województwa mazowieckiego, która w analizowanym okresie lat pozostawała taka sama, bez zmian. W 2022 r. gęstość zaludnienia gminy Raszyn wynosiła 523 osoby/ km², natomiast w województwie mazowieckim gęstość wynosiła 155 osób/ km². W najnowszym analizowanym roku, gęstość zaludnienia dla gminy Raszyn w 2024 r. wyniosła 551 osób/ km², co przełożyło się na wzrost o wartość 28 osób/ km², przy jednoczesnym utrzymaniu się tej samej liczby gęstości zaludnienia dla województwa mazowieckiego.

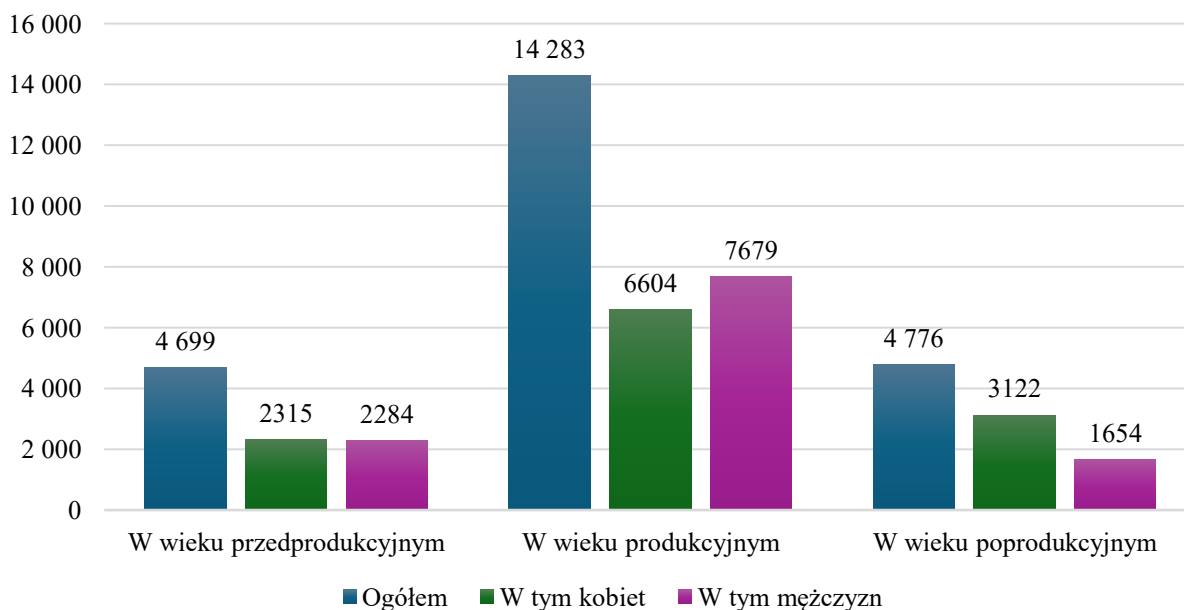
Wysoka gęstość zaludnienia gminy Raszyn na tle województwa mazowieckiego świadczy o tym, że na stosunkowo niedużej powierzchni Gminy przypada duża liczba mieszkańców. Wysoka gęstość zaludnienia wynika także z charakteru gminy Raszyn, gdzie Raszyn pełni wiele różnych funkcji, będąc jednocześnie centrum osadniczym, usługowym i administracyjnym. Wysoko rozwinięta funkcja mieszkalna i przemysłowa oraz dobrze rozwinięta infrastruktura w postaci szkół, szpitali, transportu publicznego itd. są jednymi z wielu aspektów, które wpływają na tak wysoką gęstość zaludnienia Gminy.

Wykres 6 Gęstość zaludnienia w przeliczeniu na 1 km² w gminie Raszyn w latach 2022–2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Na poniższym wykresie nr 7 przedstawiono analizę, która przedstawia podział na trzy ekonomiczne grupy wiekowe tj. osoby w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym. Wiek przedprodukcyjny wyznaczony został jako zakres od 0 do 17 lat, wiek produkcyjny określono jako zakres od 18 do 59 lat, natomiast wiek poprodukcyjny zawiera się w zakresie powyżej 60 lub 65 roku życia w zależności od płci. Dane zostały udostępnione przez USC w Raszynie.

Analizując poniższy wykres należy zaznaczyć, że największą grupą ekonomiczną w gminie Raszyn stanowią osoby w wieku produkcyjnym, której liczba ogółem w 2024 r. wyniosła 14 283, z czego kobiety stanowiły 6 604, a mężczyźni 7 679. Liczba mieszkańców Gminy w wieku przedprodukcyjnym wyniosła 4 699, w tym kobiety stanowiły 2 315, a mężczyźni 2 284. Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym wyniosła 4 776, w tym kobiety stanowiły 3 122, a mężczyźni 1 654.

Wykres 7 Ekonomiczne grupy wiekowe w gminie Raszyn w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych USC w Raszynie

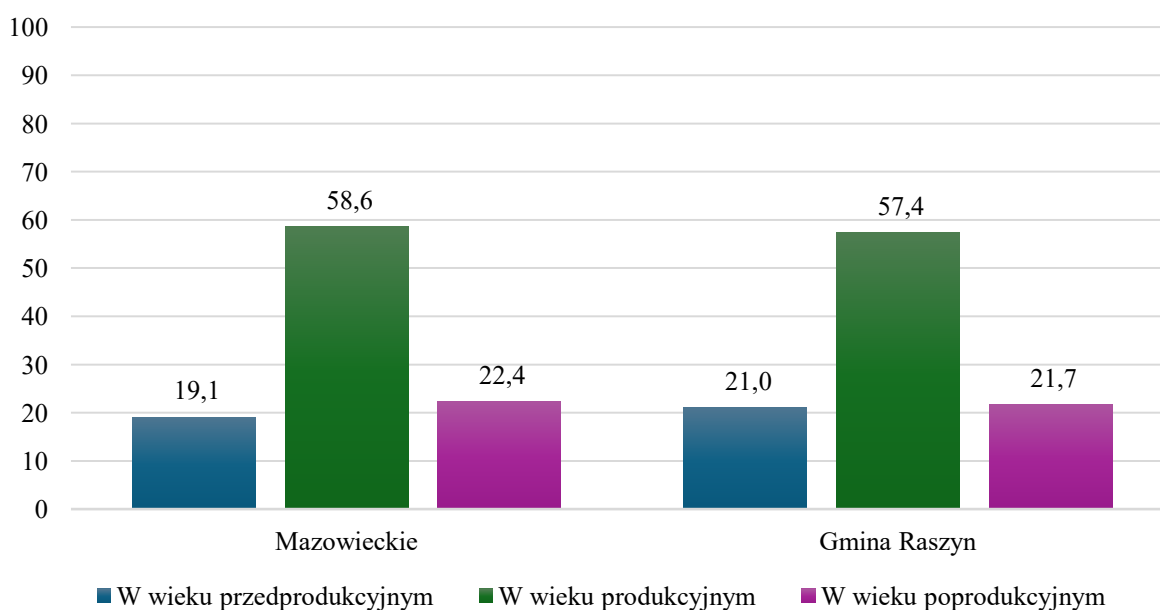
Następnym miernikiem opisującym sytuację demograficzną gminy Raszyn jest wskaźnik udziału mieszkańców według ekonomicznych grup wieku wyrażony w procencie ludności w 2024 r. Wskaźnik jest miarą statystyczną określającą, jaki procent ogółu mieszkańców Gminy stanowią osoby należące do poszczególnych ekonomicznych grup wieku. Pozwala to na ocenę struktury demograficznej lokalnej społeczności i jej potencjału rozwojowego. Na poniższym wykresie przedstawiono ten sam tematycznie wskaźnik, który zastosowano na wcześniejszym wykresie, tym razem w udziale procentowym poszczególnych ekonomicznych grup w ludności. Zastosowano podział na trzy ekonomiczne grupy wiekowe tj. osoby w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym oraz poprodukcyjnym. Wiek przedprodukcyjny wyznaczony został jako zakres od 0 do 17 lat, wiek produkcyjny określono jako zakres od 18 do 59 lat, natomiast wiek poprodukcyjny zawiera się w zakresie powyżej 60 lub 65 roku życia w zależności od płci.

W analizowanym 2024 r. liczba osób w wieku produkcyjnym w całkowitej liczbie ludności w gminie Raszyn wyniosła 21,0%, co była wartością wyższą aniżeli wartość dla województwa mazowieckiego, która w tej samej grupie ekonomicznej wyniosła 19,1%. Drugą grupą wiekową poddaną analizie były osoby w wieku produkcyjnym. W analizowanym roku liczba mieszkańców należących do tej grupy ekonomicznej w gminie Raszyn wyniosła 57,4% i jednocześnie była wartością niższą od wartości dla województwa mazowieckiego, która wówczas wyniosła 58,6%. Ostatnią grupą w tej analizie były osoby zaliczane do ekonomicznej grupy w wieku poprodukcyjnym, gdzie dla gminy Raszyn udział w tej grupie wyniósł 21,7%.

W porównaniu z województwem mazowieckim, udział ten byłby mniejszy, dla województwa wartość wyniosła 22,4%.

Uwzględniając niniejszą analizę sytuacji demograficznej gminy Raszyn, należy stwierdzić, że sytuacja Gminy w tym zakresie jest pozytywna, co widać po danych zamieszczonych na obu wykresach. Gmina Raszyn odznacza się wyższym udziałem mieszkańców w wieku produkcyjnym niż średnia w całym województwie, co oznacza, że Gmina charakteryzuje się stosunkowo młodym społeczeństwem. Dodatkowo niższy udział osób w wieku poprodukcyjnym w porównaniu ze średnią dla województwa, może dowodzić tym, że panujące obecnie tendencje związane ze zjawiskiem starzejącego się społeczeństwa nie dotyczą w dużym stopniu gminy Raszyn, a co za tym idzie wiele negatywnych konsekwencji tego zjawiska takich jak m.in. wzrost zapotrzebowania na opiekę zdrowotną i społeczną, niedobór pracowników w niektórych branżach, wzrost wydatków publicznych, wpływ na rozwój lokalny oraz zmiany w strukturze społecznej.

Wykres 8 Udział według ekonomicznych grup wieku wyrażony w procencie ludności w gminie Raszyn w porównaniu do województwa mazowieckiego w 2024 r.

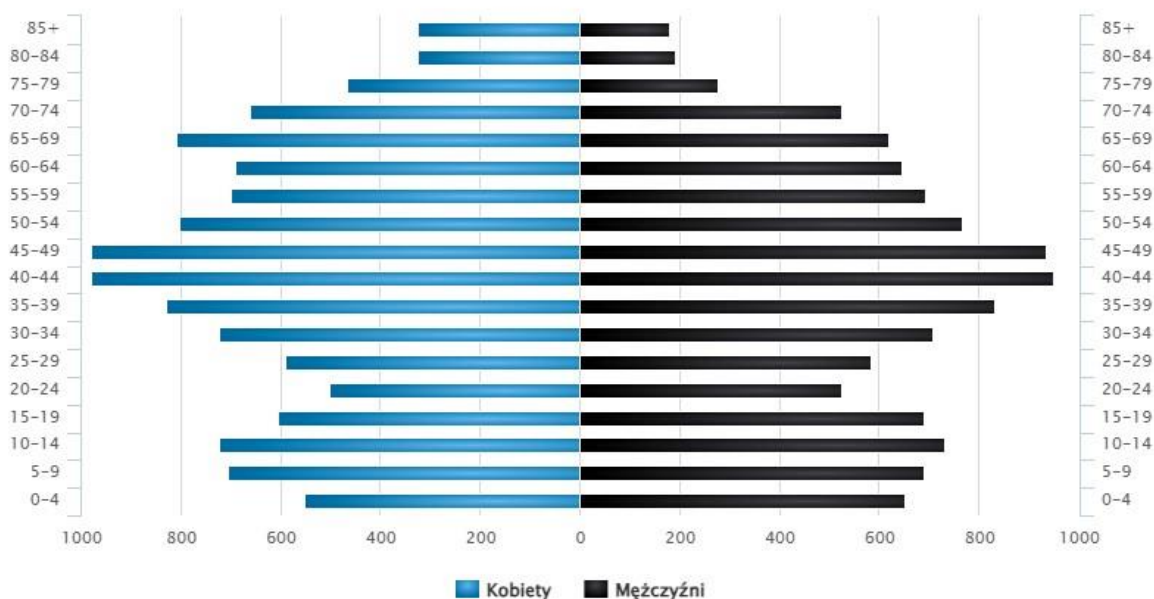

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Przedstawiony poniżej wykres nr 9 obrazuje piramidę wieku mieszkańców gminy Raszyn na podstawie danych za 2023 r., z wyszczególnieniem podziału na płeć mieszkańców. Piramida wieku mieszkańców gminy to graficzne przedstawienie struktury wiekowej i płciowej ludności zamieszkującej dany obszar w tym przypadku gminę, w określonym momencie. Jest to wykres słupkowy, przedstawiający na: osi pionowej (Y) grupy wiekowe, najczęściej pięcioletnie przedziały, na osi poziomej (X) liczba lub procent mieszkańców w danej grupie

wiekowej. Analizując poniższy wykres, na którym przedstawiona jest piramida wieku mieszkańców gminy Raszyn w 2023 r. należy stwierdzić, że Gmina odznacza się stosunkowo młodym społeczeństwem, gdzie wyraźnie widać większe wybrzuszenie w dolnej części piramidy związanej z najmłodszą grupą mieszkańców w stosunku do wyższych partii piramidy, gdzie usytuowani są seniorzy i osoby starsze. Największą grupą mieszkańców według piramidy stanowią osoby w przedziale wiekowym 40–44 lata, drugą pod względem liczebności jest grupa wiekowa w przedziale 45–49 lat, a trzecią są osoby z przedziału wiekowego 35–39. Wysoki udział liczby mieszkańców w grupach wieku średniego oraz stosunkowo wysoki wśród najmłodszych grupach mieszkańców, świadczyć może o stosunkowo dużym przyroście naturalnym i zwiększającą się liczbą mieszkańców Gminy w średnim wieku co związane może być z bliskością Warszawy, gdzie znaczna część mieszkańców z tego miasta wybiera życie z dala od centrum, a jednocześnie zapewnia sobie dogodne warunki do życia, rozwoju, pracy, nie rezygnując w pełni z oferty i możliwości oferowanej przez Warszawę.

Wykres 9 Piramida wieku mieszkańców gminy Raszyn w 2023 r.

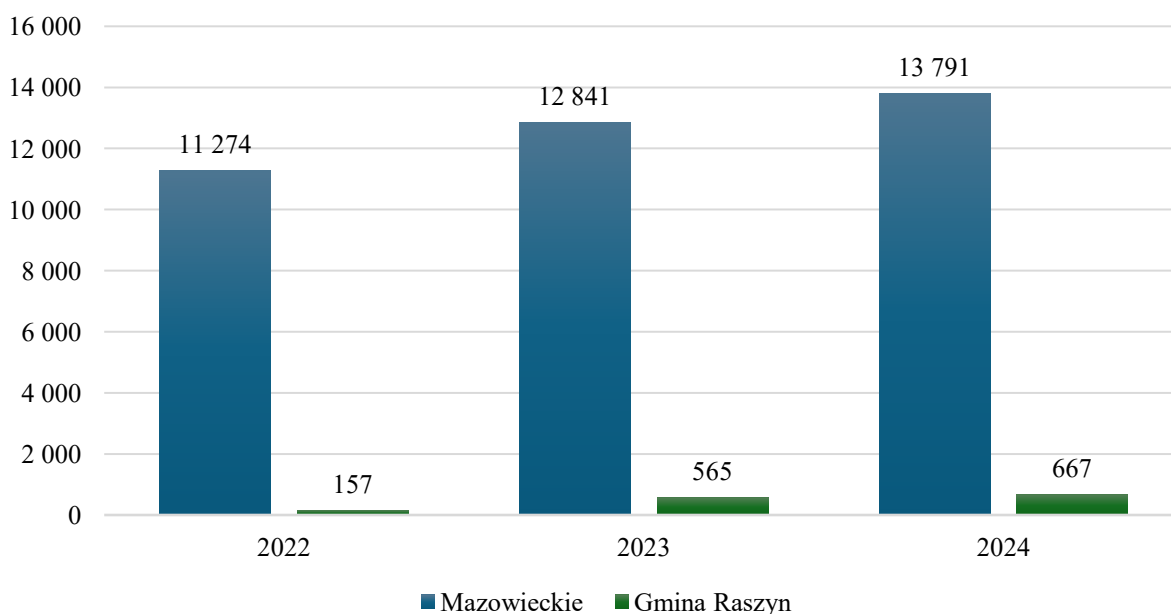
Źródło: https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Raszyn

Na sytuację demograficzną i jej stan, istotny wpływ mają zachodzące w społeczeństwie różne procesy migracyjne, które determinują natężenie zjawiska wśród danej jednostki terytorialnej. Migracja rozumiana jest jako zmiana miejsca zamieszkania lub czasowego pobytu, czasem rozumiana również jako zmiana społeczności, w której funkcjonuje dana osoba. Zjawisko dotyczy głównie mieszkańców młodych, z wysokim poziomem wykształcenia lub/ i z określonymi kwalifikacjami zawodowymi i najczęściej związana jest z rynkiem pracy. Na poniższym wykresie nr 10 i 11 przedstawiono dwa wskaźniki

charakteryzujące zjawisko migracji w gminie Raszyn tj. saldo migracji – ogółem oraz w przeliczeniu na 1 000 ludności w porównaniu do województwa mazowieckiego w latach 2022–2024.

Z poniższego wykresu nr 10 wynika, że w gminie Raszyn wartość wskaźnika salda migracji ogółem w latach 2022–2024 z każdym kolejnym analizowanym rokiem wzrastała. W 2022 r. dla Gminy odnotowano wartość 157, w kolejnym roku było to 565, natomiast w 2024 r. wartość wyniosła 667, co oznacza kilkukrotny wzrost względem dwóch lat wstecz. Podobnie sytuacja miała miejsce analizując ten sam wskaźnik dla województwa mazowieckiego. W 2022 r. wartość dla tego wskaźnika wyniosła 11 274, rok później było to 12 841, natomiast w najnowszym analizowanym roku wartość wynosiła 13 791, co przełożyło się na dość znaczący wzrost wskaźnika salda migracji – ogółem dla województwa mazowieckiego.

Wykres 10 Migracje na pobyt stały w ruchu wewnętrznym i zagranicznym. Saldo migracji ogółem w gminie Raszyn w porównaniu do województwa mazowieckiego w latach 2022–2024

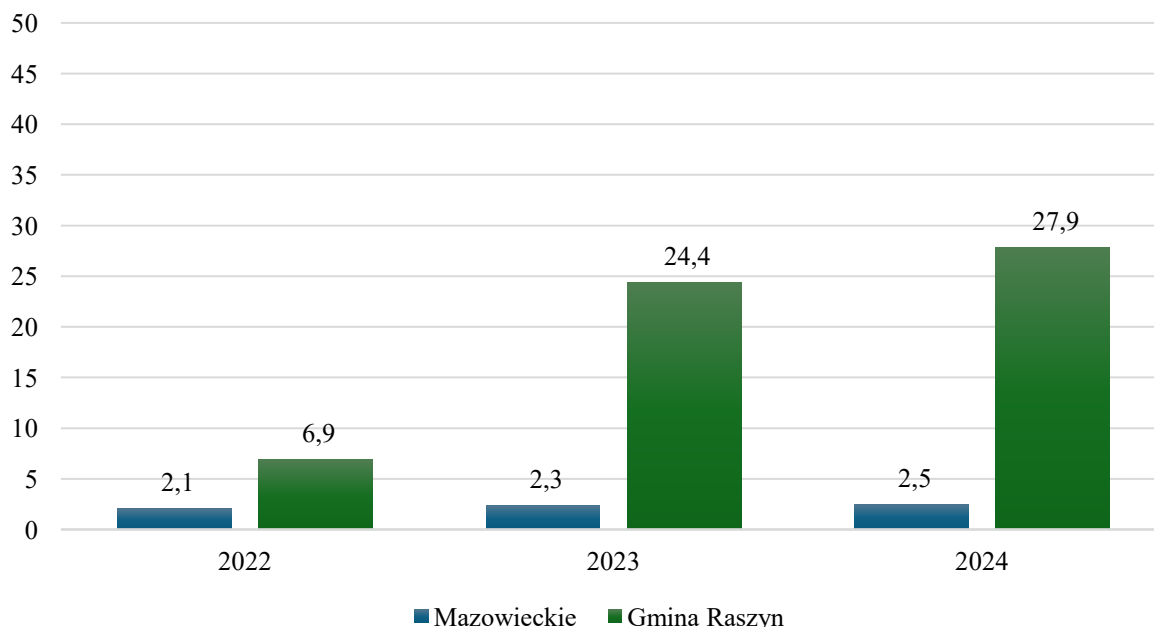
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Powyższy wskaźnik salda migracji – ogółem tym razem przeliczono na 1 000 ludności, co zapewniło bardziej precyzyjne i rzeczywiste porównanie sytuacji w gminie Raszyn do sytuacji jaka panuje w województwie mazowieckim.

Z poniższego wykresu nr 11 analizując sytuację gminy Raszyn i przedstawionego wskaźnika salda migracji – ogółem na 1 000 ludności należy podkreślić, że dane w tym zakresie dla Gminy wypadają bardzo pozytywnie. Wartość wskaźnika w analizowanym okresie czasu była na poziomie dodatnim (powyżej 0) i z każdym kolejnym rokiem zwiększała się. W 2022 r. wartość wskaźnika dla Gminy wyniosła 6,9, a dwa lata później w 2024 r. wartość wzrosła

prawie czterokrotnie i wynosiła 27,9. W tym samym czasie wartość dla całego województwa mazowieckiego w 2022 r. wyniosła 2,1, a w 2024 r. wzrosła do wartości 2,5, co przełożyło się na nie wielki wzrost o 0,4.

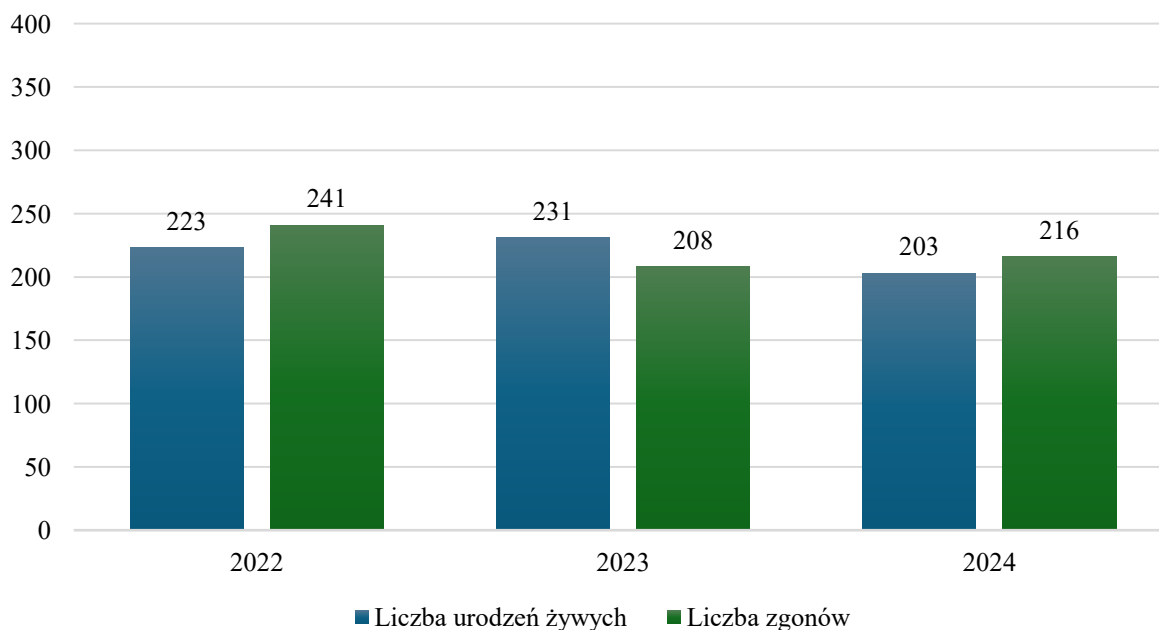
Wykres 11 Migracje na pobyt stały w ruchu wewnętrznym. Saldo migracji - ogółem na 1 000 ludności w gminie Raszyn w porównaniu do województwa mazowieckiego w latach 2022–2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Na poniższym wykresie nr 12, na podstawie opracowanych informacji z USC w Raszynie, jest możliwa ocena sytuacji demograficznej gminy Raszyn oraz może wskazywać na potencjalnie kierunki zmian w strukturze ludności, istotne z punktu widzenia planowania lokalnych działań społecznych i rozwojowych.

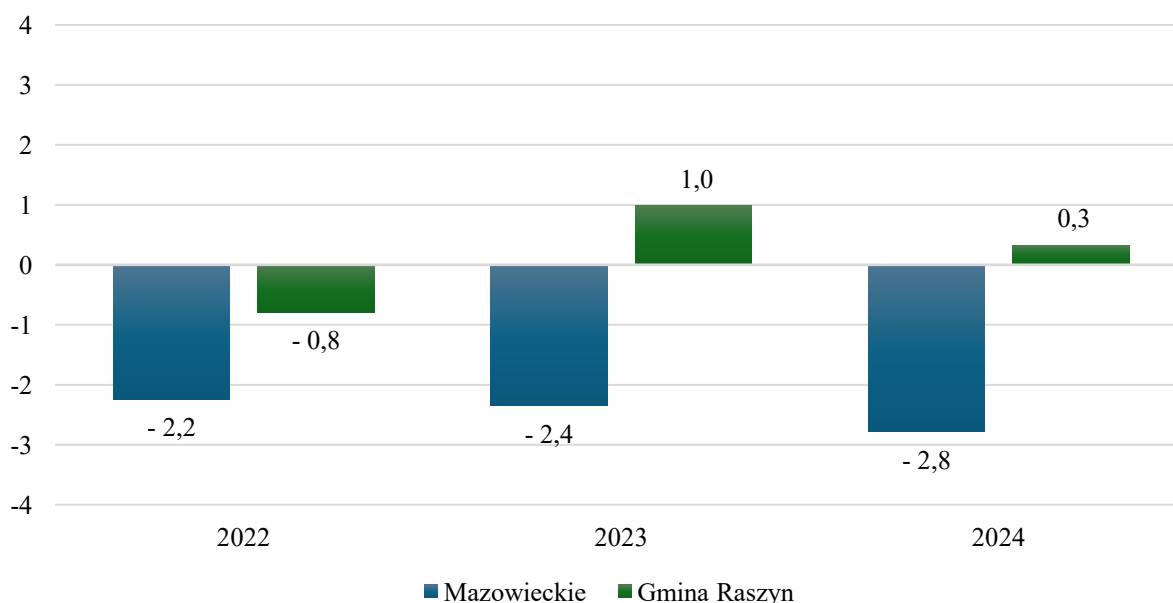
W latach 2022–2024 zauważalna jest niewielka zmiana liczby urodzeń żywych i liczby zgonów w poszczególnych latach. Najwięcej urodzin żywych w gminie Raszyn w analizowanym okresie czasu odnotowano w 2023 r. wówczas liczba wyniosła 231. Największa liczba zgonów przypadła na 2022 r., gdzie wyniosła 241. W najnowszym badanym okresie czasu tj. 2024 r. liczba urodzeń żywych na terenie Gminy wyniosła 203, natomiast liczba zgonów wynosiła 216.

Wykres 12 Liczba urodzeń żywych i liczba zgonów w gminie Raszyn w latach 2022–2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z USC w Raszynie

Kolejnym wskaźnikiem poddanym analizie w tematyce związanej z demografią jest wskaźnik przyrostu naturalnego w przeliczeniu na 1 000 ludności. Przyrost naturalny, a zatem różnica pomiędzy liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów w określonym czasie, w tym przypadku w okresie lat 2022–2024. Wartość dodatnia (powyżej 0) oznacza, że liczba urodzeń przewyższa liczbę zgonów, wartość ujemna (poniżej 0) oznacza sytuacja odwrotną.

Na podstawie analizy poniższego wykresu nr 13, należy przyjąć, że przyrost naturalny w gminie Raszyn w latach 2022–2024 ulegał zmianom, przyjmując zarówno wartości ujemne (poniżej 0), jak i wartości dodatnie (powyżej 0). W analizowanym okresie czasu najmniej korzystna sytuacja (najniższa wartość wskaźnika), z punktu widzenia przyrostu naturalnego miała miejsce w 2022 r. wówczas wartość dla gminy Raszyn wyniosła (-0,8). W porównaniu do sytuacji w województwie mazowieckim w tym samym roku wartość wskaźnika dla gminy Raszyn była większa, wówczas wartość dla województwa wynosiła (-2,2). Najkorzystniejsza sytuacja (najwyższa wartość wskaźnika) dla gminy Raszyn przypadła na 2023 r., gdzie wynosiła 1,0 i tym samym była wartością dodatnią. W tym samym roku dla województwa mazowieckiego odnotowano względem poprzedniego badanego roku niewielki spadek wartości do pułapu (-2,4). W najnowszym analizowanym okresie czasu tj. 2024 r. wartość dla gminy Raszyn była nadal dodatnia, ale zmniejszyła się względem poprzedniego roku i wynosiła 0,3. Dla porównania wartość dla województwa mazowieckiego również zmniejszyła się względem roku poprzedniego i wynosiła (-2,8).

Wykres 13 Przyrost naturalny na 1 000 ludności w gminie Raszyn w porównaniu do województwa mazowieckiego w latach 2022–2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Narodziny dziecka są dla rodziców zarówno źródłem ogromnej radości, jak i nowym wyzwaniem. Istotnym czynnikiem decydującym o podjęciu decyzji o powiększeniu rodziny są kwestie związane z bezpieczeństwem, w tym bezpieczeństwem socjalnym. Rodziny wielodzietne w gminie Raszyn stanowią ważną grupę społeczną, która korzysta z szerokiego wachlarza świadczeń i form wsparcia, zarówno na poziomie ogólnokrajowym, jak i lokalnym. Rodziny wielodzietne zamieszkałe na terenie Gminy mogą liczyć m.in. na:

- świadczenie wychowawcze 800+,
- dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
- Kartę Dużej Rodziny, która uprawnia do licznych zniżek,
- ulgę prorodzinną w rozliczeniu podatkowym,
- dodatkowe ulgi dla rodzin wychowujących co najmniej czworo dzieci.

Rodziny wielodzietne z gminy Raszyn mogą korzystać ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Raszynie. Ponadto do ich dyspozycji jest również Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie, realizujące szereg programów i działań na rzecz rodzin. Pomimo szerokiej oferty usług świadczonych przez instytucje gminne i powiatowe, rodziny wielodzietne w Raszynie mogą napotykać na liczne trudności w codziennym funkcjonowaniu, w tym m.in. związane ze zwiększonymi kosztami utrzymania, trudnościami w łączeniu pracy zawodowej z opieką nad dziećmi, rosnącym zapotrzebowaniem na usługi opiekuńcze, edukacyjne i zdrowotne, a także koniecznością szerszego wsparcia w sytuacjach kryzysowych.

Szczególnie wymagające jest to w przypadku rodzin, w których dzieci dotknięte są niepełnosprawnością.

2.5. Lokalna gospodarka

O poziomie rozwoju gospodarczego oraz kondycji sektora przedsiębiorczości w danej jednostce samorządu terytorialnego wpływ na stan rzeczy ma wiele elementów takich jak m.in. liczba zarejestrowanych i aktywnie funkcjonujących podmiotów gospodarczych, struktura zatrudnienia mieszkańców czy poziom bezrobocia. Lokalna gospodarka w gminie Raszyn stanowi nieodłączny filar rozwoju społeczno-ekonomicznego regionu. Jej charakter kształtują różnorodne podmioty gospodarcze oraz szeroki zakres działalności w różnych sektorach gospodarki. Położenie Raszyna, dostępność infrastruktury oraz aktywność mieszkańców sprzyjają rozwojowi przedsiębiorczości i inwestycji. Władze gminy Raszyn podejmują szereg aktywnych działań ukierunkowanych na wspieranie rozwoju lokalnej gospodarki, poprawę warunków życia mieszkańców oraz wzrost atrakcyjności inwestycyjnej w mieście. Samorząd lokalny aktywnie stara się wspierać lokalne środowisko przedsiębiorców, oferując im zróżnicowane formy wsparcia, obejmujące m.in. doradztwo gospodarcze, pomoc w pozyskiwaniu środków zewnętrznych, w tym funduszy Unii Europejskiej, a także organizację szkoleń i warsztatów z zakresu przedsiębiorczości. Inicjatywy podejmowane przez władze lokalne przyczyniają się w znacznym stopniu do poszerzania wiedzy oraz kompetencji zarówno obecnie funkcjonujących przedsiębiorców jak i potencjalnych nowych przedsiębiorców mieszkających na co dzień na terenie gminy Raszyn, a chcących w przyszłości rozpocząć działalność gospodarczą.

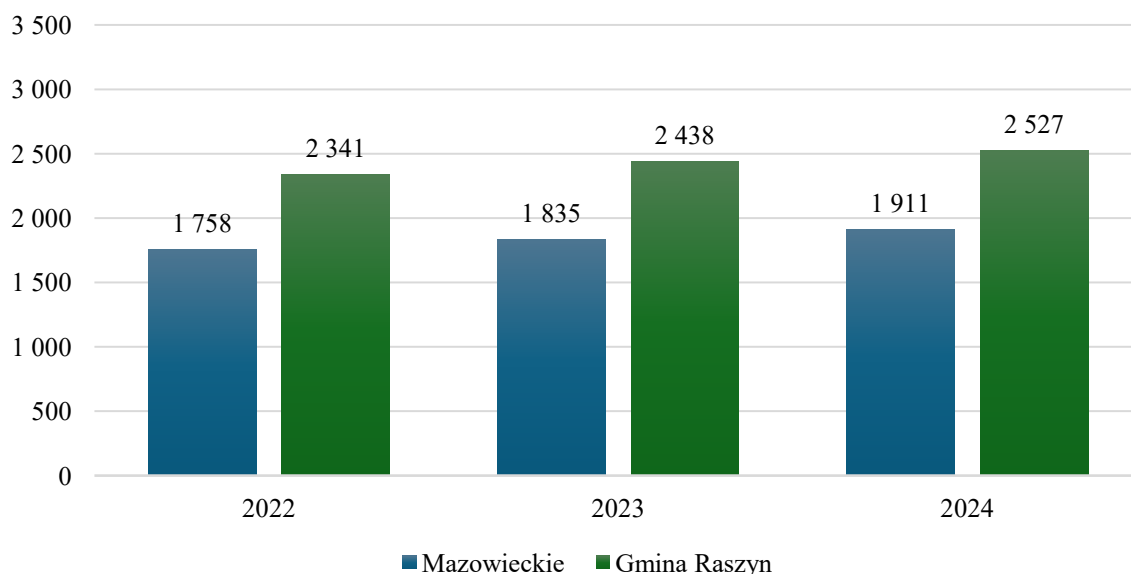
Znacznym wpływ na rozwój gospodarczy gminy Raszyn mają także realizowane na jej terenie inwestycje infrastrukturalne, w tym budowa i modernizacja dróg lokalnych, poprawa dostępności komunikacyjnej, a także modernizacja i budowa nowych systemów wodociągowych i kanalizacyjnych. Samorząd gminny od wielu lat skutecznie podejmuje działania na rzecz pozyskiwania środków zewnętrznych, w tym środków unijnych na nowe inwestycje. Z powodzeniem w ostatnich latach samorząd gminny wdraża projekty, które jeszcze mocniej zwiększają konkurencyjność gospodarczą Gminy na tle całego regionu oraz podejmuje działania wspierające rozwój lokalnych inicjatyw. Analiza struktury i potencjału lokalnej gospodarki pozwala na identyfikację kluczowych wyzwań oraz szans, które będą miały wpływ na dalszy rozwój całej społeczności Raszyna.

Pierwszym wskaźnikiem poddanym analizie w tej części diagnozy będą podmioty wpisane do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 000 ludności w latach 2022–2024, który

przedstawiono w poniższej na wykresie nr 14. Przeliczenie liczby podmiotów w tym przypadku na 10 000 ludności pozwala na bardziej obiektywny i rzetelny wynik porównania pomiędzy poszczególnymi jednostkami. Podmioty wpisane do rejestru REGON są to wszystkie jednostki, które zostały zarejestrowane w Krajowym Rejestrze Urzędowym Podmiotów Gospodarki Narodowej (REGON), prowadzonym przez GUS. Rejestr jest podstawową bazą danych podmiotów gospodarczych działających w Polsce.

W analizowanym okresie czasu w gminie Raszyn zauważalna jest tendencja wzrostowa wartości wskaźnika, z każdym kolejnym badanym rokiem, podobna sytuacja ma miejsca także analizując dane dla województwa mazowieckiego. W 2022 r. liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w przeliczeniu na 10 000 ludności w gminie Raszyn wyniosła 2 341. Wynik ten był o wiele wyższy niż średnia dla województwa mazowieckiego, która w tym samym okresie wynosiła 1 758. Różnica wartości wskaźnika na korzyść gminy Raszyn wynosiła 583. W najnowszym analizowanym roku tj. 2024 r. wartość wskaźnika dla gminy Raszyn zwiększyła się i wynosiła 2 527, z kolei dla województwa odnotowano w tym samym czasie wartość 1 911. Po dwóch latach wzrosła przewaga gminy Raszyn względem województwa mazowieckiego, choć obie jednostki zaliczyły wzrost, w tym przypadku jednak gmina Raszyn zanotowała większą wartość od województwa o 613.

Sytuacja gospodarcza gminy Raszyn oraz stan przedsiębiorczości mieszkańców zamieszkałych ten teren, w oparciu o liczbę podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON przeliczając na 10 000 ludności, należy ocenić pozytywnie. Dane za ostatnie trzy lata wskazują na stabilny wzrost, który potwierdza potencjał gospodarczy Gminy. Prognozy wynikające z przeprowadzonych analiz pozwalają zakładać dalszy, systematyczny i dynamiczny rozwój społeczno-gospodarczy gminy Raszyn, sprzyjający zarówno mieszkańcom, jak i przedsiębiorcom prowadzącym działalność gospodarczą. Tworzenie optymalnych i sprzyjających warunków otoczenia, korzystnych dla nowych inwestorów, pozwala myśleć w dłuższej perspektywie o jeszcze większym wzmocnieniu tempa rozwoju całej jednostki samorządu terytorialnego i lokalnego społeczeństwa.

Wykres 14 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 000 ludności w gminie Raszyn w porównaniu do województwa mazowieckiego w latach 2022–2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

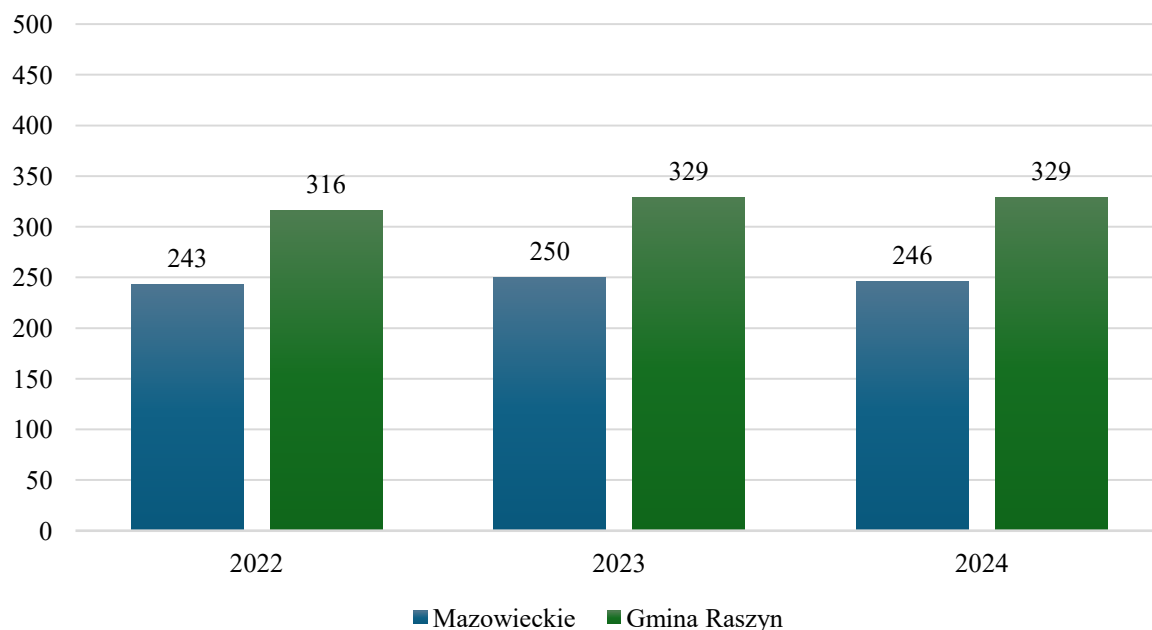
Kolejnym wskaźnikiem analizującym stan lokalnej gospodarki gminy Raszyn i poziom przedsiębiorczości mieszkańców jest wskaźnik podmiotów nowo zarejestrowanych na 10 000 ludności w wieku produkcyjnym w latach 2022–2024, który przedstawiono na wykresie nr 15. Wskaźnik ten jest miarą statystyczną określającą liczbę nowych podmiotów gospodarczych, które zostały zarejestrowane w określonym czasie (najczęściej w ciągu roku) na danym obszarze, np. gminie, powiecie czy województwie.

W analizowanym okresie czasu wskaźnik udziału podmiotów nowo zarejestrowanych na 10 000 ludności w wieku produkcyjnym w gminie Raszyn ulegał niedużym wahaniom. W 2022 r. wartość dla gminy Raszyn wyniosła 316, co było wartością większą od średniej dla województwa mazowieckiego, która wówczas wyniosła 243. Dwa lata później w 2024 r. wartość wskaźnika dla Gminy wzrosła o 13 jednostek i wynosiła 329. W tym samym roku wartość dla województwa mazowieckiego również zwiększyła się względem dwóch lat wstecz i wynosiła 246, ale jednocześnie była to niższa wartość porównując wynik do gminy Raszyn o 83.

Dokonana analiza wskaźnika dotyczącego liczby nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych oraz jego tendencji w ujęciu ostatnich w gminie Raszyn w zestawieniu z sytuacją w województwie mazowieckim, wskazuje na korzystną kondycję lokalnej gospodarki. Istotnym wyzwaniem dla władz gminy oraz społeczności lokalnej pozostaje jednak systematyczne zwiększanie liczby rejestrowanych podmiotów gospodarczych. Działania w tym obszarze powinny obejmować wdrażanie instrumentów sprzyjających rozwojowi postaw

przedsiębiorczych wśród mieszkańców oraz tworzenie warunków umożliwiających inicjowanie nowych inwestycji przez podmioty zewnętrzne. Realizacja powyższych działań przyczyni się do dalszego wzmacniania potencjału gospodarczego gminy oraz do wzrostu dobrobytu jej mieszkańców.

Wykres 15 Podmioty nowo zarejestrowane na 10 000 ludności w wieku produkcyjnym w gminie Raszyn w porównaniu do województwa mazowieckiego w latach 2022–2024

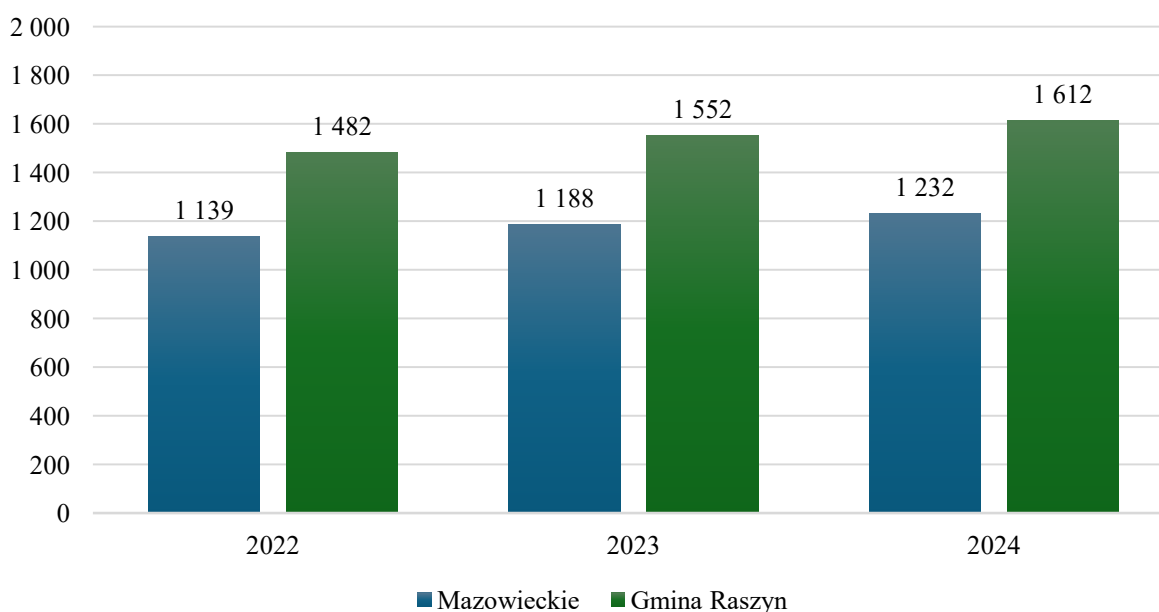
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Na poniższym wykresie nr 16, przedstawiono wskaźnik osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w przeliczeniu na 10 000 mieszkańców w latach 2022–2024 w gminie Raszyn. Wskaźnik jest miarą statystyczną określającą liczbę osób fizycznych zarejestrowanych jako przedsiębiorcy, prowadzących działalność gospodarczą na własny rachunek, w przeliczeniu na określoną liczbę mieszkańców np. na 1 000 lub 10 000 osób, często w wieku produkcyjnym.

W analizowanym okresie czasu na jego początku w 2022 r. wartość wskaźnika dla gminy Raszyn wynosiła 1 482, co było rezultatem lepszym niż ten sam wskaźnik opracowany dla województwa mazowieckiego, który wynosił wówczas 1 139. W kolejnych dwóch latach wartość wskaźnika zarówno dla gminy Raszyn jak i województwa mazowieckiego zwiększała się. W najnowszym badanym okresie czasu tj. 2024 r. dla gminy Raszyn wartość wskaźnika wyniosła 1 612, co przełożyło się na wzrost względem wartości wskaźnika z 2022 r. o 132. Podobnie miała miejsce sytuacja wskaźnika dla województwa mazowieckiego, która również na przestrzeni analizowanych dwóch lat, także zwiększyła swoją wartość i wyniosła w 2024 r. 1 232, co przekłada się na wzrost o 93.

Z niniejszej analizy wskaźnika wynika, że gmina Raszyn w latach 2022–2024 zanotowała większy wzrost w zakresie osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą niż miało to miejsce w całym województwie mazowieckim, co pozwala stwierdzić o wiele większą dynamikę rozwoju gminy Raszyn aniżeli średnia wszystkich jednostek terytorialnych wchodzących w skład województwa mazowieckiego. Gmina Raszyn charakteryzuje się dużą liczbą osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na tle województwa mazowieckiego, co świadczy także o dużym potencjale gospodarczym i poziomie przedsiębiorczości wśród jej mieszkańców. Jednocześnie wysoka liczba, może sugerować fakt dużego rozdrobnienia podmiotów gospodarczych w gminie Raszyn oraz niedobór w zakresie dużych zakładów pracy, oferujących atrakcyjne i dobrze płatne miejsca pracy dla mieszkańców Raszyna.

Wykres 16 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 000 mieszkańców w gminie Raszyn w porównaniu do województwa mazowieckiego w latach 2022–2024

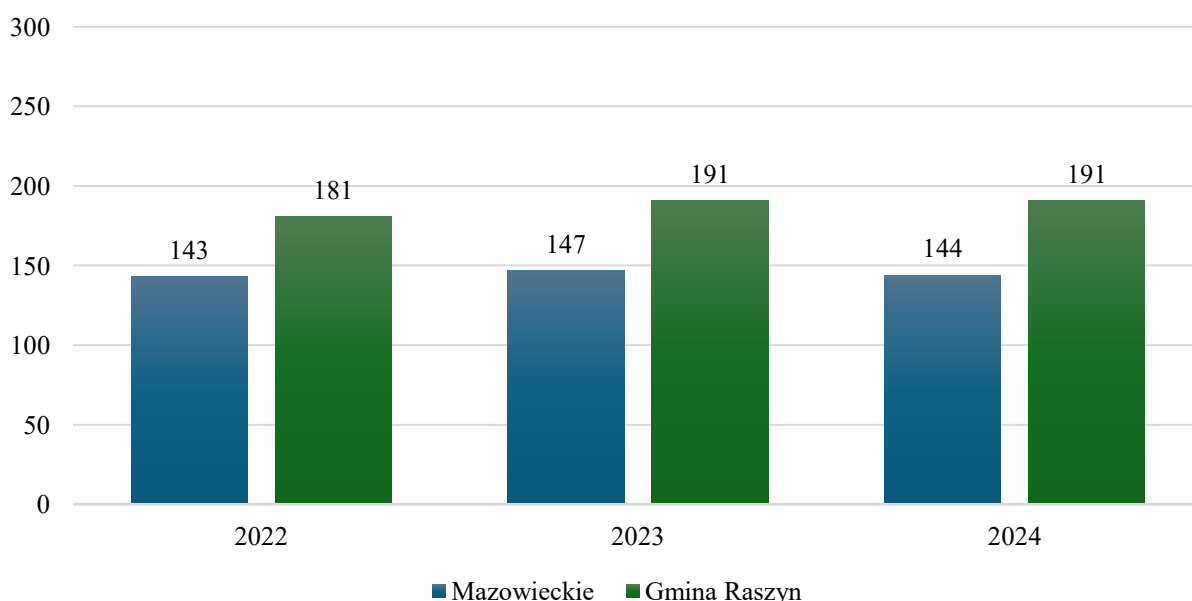

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Następnym przedstawionym wskaźnikiem są jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 000 ludności, który przedstawia liczbę nowych jednostek gospodarki narodowej, czyli firm i innych jednostek, jakie zostały wpisane do rejestru REGON, przeliczając je na każde 10 000 ludności danego obszaru w określonym czasie, najczęściej w ciągu roku. Wskaźnik jest często wykorzystywany do oceny poziomu przedsiębiorczości w poszczególnych regionach oraz do monitorowania zmian w liczbie podmiotów na tle ludności. Na poniższym wykresie nr 17 przedstawiono wyżej wymieniony wskaźnik w latach 2022–2024 w gminie Raszyn w porównaniu do województwa mazowieckiego. W badanym

okresie czasu wartość wskaźnika dla gminy Raszyn zmieniała się i w 2022 r. wyniosła 181, w tym samym roku wartość dla tego wskaźnika dla województwa mazowieckiego wyniosła 143, co oznacza, że gmina Raszyn posiadała wyższą wartość wskaźnika o 38. W najnowszym badanym okresie czasu tj. 2024 r. wartość wskaźnika dla gminy Raszyn wyniosła 191, co przełożyło się na wzrost względem 2022 r. o wartość 10. W tym samym czasie wartość wskaźnika dla województwa mazowieckiego wyniosła 144, czyli była niższa niż w Gminie o 37.

Wykres 17 Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 000 ludności w gminie Raszyn w porównaniu do województwa mazowieckiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

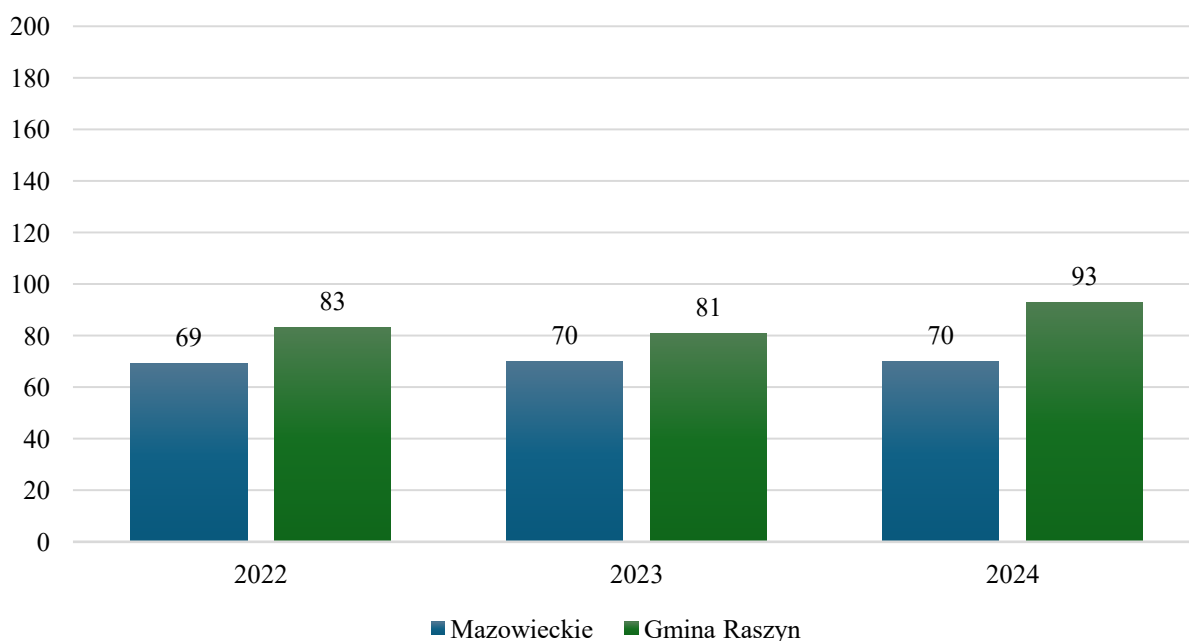
Kolejnym wskaźnikiem opisującym stan lokalnej przedsiębiorczości jest wskaźnik przedstawiający jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 000 ludności, który został przeanalizowany na wykresie nr 18. Wskaźnik jest miarą statystyczną, która pokazuje, ile podmiotów gospodarki narodowej, czyli firm, instytucji i innych jednostek, zostało w określonym czasie wykreślonych z rejestru REGON w stosunku do ogólnej liczby tych podmiotów.

Z danych zawartych na poniższym wykresie wynika, że wartość wskaźnika w gminie Raszyn w latach 2022–2024 jest na zbliżonym poziomie i nie ulegała znacznym zmianom. Najwyższą wartość wskaźnik osiągnął w 2024 r., gdzie wyniósł 93 i tym samym przełożyło się to na najmniej korzystną sytuację w analizowanym okresie czasu (najwięcej jednostek wykreślonych z rejestru REGON). W porównaniu z województwem mazowieckim sytuacja w gminie Raszyn w badanym okresie czasu była mniej korzystna. Dla porównania wartość

wskaźnika dla województwa w 2024 r. wyniosła 70 i jednocześnie była to wartość niższa od wartości w tym samym roku dla gminy Raszyn o 23 jednostki, co przekłada się na korzystniejszą sytuację panującą w tym aspekcie w województwie niż w Gminie.

Wykreślenie jednostek z rejestru REGON, oznaczające zakończenie prowadzenia działalności gospodarczej, wywołuje skutki o charakterze wielowymiarowym dla społeczności lokalnej. W pierwszej kolejności należy wskazać na zmniejszenie wpływów do budżetu gminy oraz ograniczenie możliwości realizacji inwestycji lokalnych, co przekłada się na spadek aktywności gospodarczej, obniżenie atrakcyjności inwestycyjnej oraz ograniczenie środków przeznaczonych na rozwój infrastruktury, w tym m.in. dróg i sieci wodociągowej. Dodatkowo, reedukacja liczby miejsc pracy skutkuje wzrostem stopy bezrobocia i osłabieniem potencjału lokalnego rynku pracy. Poza konsekwencjami natury ekonomicznej, zjawisko to może prowadzić również do odpływu wykwalifikowanych pracowników poza obszar gminy, obniżenia standardu życia mieszkańców oraz zubożenia lokalnej oferty kulturalnej, społecznej i rekreacyjnej.

Wykres 18 Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 000 ludności w gminie Raszyn w porównaniu do województwa mazowieckiego w latach 2022–2024

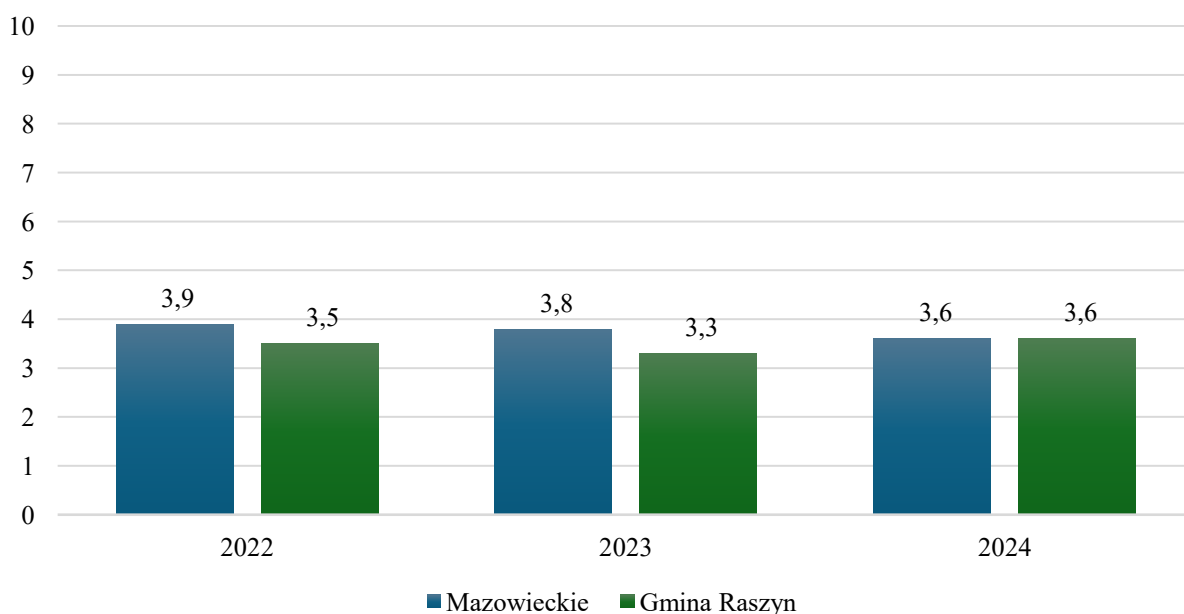
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Wskaźnikiem przedstawionym poniżej na wykresie nr 19 jest udział podmiotów jakie zostały wyrejestrowane w całkowitej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON wyrażony w procentach. Wskaźnik ten jest miarą statystyczną określającą jaki procent wszystkich podmiotów wpisanych do rejestru REGON w danym okresie czasu stanowią te, które zostały z niego wyrejestrowane.

Wartość dla tego wskaźnika w latach 2022–2024 dla gminy Raszyn ulegała niewielkim zmianom. Na początku badanego okresu czasu tj. w 2022 r. wartość dla Gminy wynosiła 3,5, co była wartością niższą od wartości dla województwa mazowieckiego w tym samym czasie. Oznacza to, że sytuacja w tamtym czasie w gminie Raszyn była korzystniejsza niż średnia dla województwa. W najnowszym analizowanym okresie czasu tj. w 2024 r. wartość wskaźnika dla gminy Raszyn i województwa mazowieckiego była identyczna i wyniosła 3,6. Taka sytuacja oznacza minimalne pogorszenie sytuacji w gminie Raszyn w porównaniu z okresem dwóch lat wstecz, a dla województwa w tym samym czasie oznacza z kolei niewielką poprawę względem 2022 r.

Biorąc pod uwagę analizowany okres czasu sytuacja w gminie Raszyn wskazuje na stabilność lokalnej gospodarki, poziom likwidacji działalności jest niemal na niezmiennym pułapie, co przekłada się na brak obecności w lokalnej gospodarce negatywnych zjawisk, równowagę między wejściami i wyjściami z rynku, co oznacza, że rynek ma zdolność do odtwarzania liczby firm. Stagnacja i brak dużych wahań wskaźnika może wskazywać w gminie Raszyn także na możliwą stagnację, co może świadczyć o braku silnych impulsów rozwojowych i funkcjonowaniu gospodarki w trybie „utrzymania stanu”.

Wykres 19 Udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON wyrażony w procentach w gminie Raszyn w porównaniu do województwa mazowieckiego w latach 2022–2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON według sektorów własnościowych to wszystkie jednostki prowadzące działalność gospodarczą lub inną

działalność społeczną, które zostały formalnie zarejestrowane w krajowym rejestrze REGON prowadzonym przez GUS. Do podmiotów w tym zakresie zaliczamy:

- osoby prawne (np. spółki, fundacje), osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz zgłoszone przez nie jednostki lokalne,
- rejestr REGON pozwala jednoznacznie na identyfikację każdego podmiotu poprzez nadanie mu unikatowego numeru REGON,
- do rejestru REGON nie zalicza się indywidualnych gospodarstw rolnych, które nie prowadzą działalności gospodarczej.

Dane w rejestrze REGON klasyfikuje się według dwóch sektorów własnościowych tj. sektora publicznego i prywatnego.

W poniższej tabeli nr 1 przedstawiono wskaźnik podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON według sektorów własnościowych w latach 2022–2024. W analizowanym okresie czasu liczba podmiotów gospodarki narodowej – ogółem w gminie Raszyn z każdym kolejnym rokiem wzrastała. W 2022 r. było ich łącznie 5376, natomiast w 2024 r. liczba wynosiła 6 115, co oznacza wzrost w przeciągu dwóch lat o 739. Ten samy wskaźnik dla województwa mazowieckiego, w tym samym okresie także z każdym kolejnym rokiem zwiększał, gdzie w 2022 r. wynosił 968 720, a dwa lata później w 2024 r. wynosił on już 1 052 760, co przełożyło się na wzrost o 84 040. Wartość wskaźnika sektora publicznego w gminie Raszyn była niemal taka sama, ponieważ w 2022 r. i 2024 r. wartość wyniosła 31, a tylko w 2023 r. wartość wynosiła 32. Natomiast wartość wskaźnika dotyczącego sektora prywatnego – ogółem odznaczała się tendencją wzrostową i w każdym analizowanym roku wartość zwiększała się i w 2024 r. dla gminy Raszyn wynosiła ona 5 750.

Tabela 1 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON według sektorów własnościowych w gminie Raszyn w porównaniu do województwa mazowieckiego w latach 2022–2024

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON według sektorów własnościowych									
Jednostka	Podmioty gospodarki narodowej - ogółem			Sektor publiczny – ogółem			Sektor prywatny – ogółem		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Mazowieckie	968 720	1 011 413	1 052 760	12 435	12 644	12 909	909 049	946 573	982 648
Gmina Raszyn	5 376	5 738	6 115	31	32	31	5 066	5 406	5 750

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) wyróżniamy podział na kilka sektorów tj. rolnictwo, łowiectwo i rybactwo, przemysł i budownictwo oraz na pozostałą działalność.

Definicję sektorów:

- rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – obejmuje działalność związaną z uprawą roślin, hodowlą zwierząt, gospodarką leśną, łowiectwem i rybactwem. Jest to tzw. sektor pierwotny gospodarki, polegający na pozyskiwaniu i eksploatacji zasobów naturalnych,
- przemysł i budownictwo – obejmuje działalność przemysłową taką jak wydobywanie, przetwórstwo, produkcję, energetykę oraz budownictwo. Jest to sektor wtórny gospodarki, zajmujący się przetwarzaniem surowców oraz budową obiektów,
- pozostała działalność – obejmuje wszelkie inne rodzaje działalności gospodarczej, które nie mieszczą się w powyższych dwóch kategoriach, do których zaliczamy m.in. handel, naprawy, transport, gastronomie, opiekę zdrowotną, rozrywkę czy działalność finansową.

W poniższej tabeli nr 2 przedstawiono sektory gospodarki według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD). W analizowanym okresie lat 2022–2024 w gminie Raszyn we wszystkich trzech sektorach udział poszczególnych podmiotów w każdym sektorze z roku na rok zwiększał się. Największy udział w PKD gmina Raszyn w 2024 r. odnotowała w sektorze związanym z pozostałą działalnością. Łączna liczba podmiotów w tym sektorze wyniosła 4 977. W tym samym roku udział w gminie Raszyn w sektorze związanym z przemysłem i budownictwem wyniósł 1 118 podmiotów. Najmniejszy udział podmiotów funkcjonujących na terenie Gminy zaklasyfikowano do sektora związanego z rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem, gdzie takich podmiotów było 20.

Tabela 2 Sektory gospodarki według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w gminie Raszyn w porównaniu do województwa mazowieckiego w latach 2022–2024

Sektory gospodarki według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD)									
Jednostka	Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo			Przemysł i budownictwo			Pozostała działalność		
	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
Mazowieckie	8 517	8 745	8 910	170 652	176 942	183 332	789 551	825 726	860 518
Gmina Raszyn	17	19	20	993	1 045	1 118	4 366	4 674	4 977

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

W poniższej tabeli nr 3 przedstawiono podmioty funkcjonujące w gminie Raszyn według klasyfikacji Sekcji PKD 2007. Jest to najwyższy poziom klasyfikacji działalności gospodarczej w ramach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w wersji obowiązującej od 1 stycznia 2008 r. Klasyfikacja została opracowana zgodnie z europejskim standardem NACE Rev. 2 i służy do porządkowania oraz identyfikowania rodzajów działalności gospodarczej w Polsce na potrzeby: statystyki publicznej (GUS), rejestracji firm (CEIDG, KRS), podatków koncesji, zezwoleń, planowania gospodarczego oraz analiz rynkowych.

W gminie Raszyn 2024 r. zgodnie z danymi statystycznymi GUS dotyczącymi klasyfikacji Sekcji PKD 2007 łącznie funkcjonowało 6 115 podmiotów. Największa liczba podmiotów funkcjonująca w Gminie według klasyfikacji to sekcja G – handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (1 658 podmiotów). Drugą sekcją pod względem liczebności była Sekcja M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (801 podmiotów). Trzecią sekcją biorący pod uwagę liczebność podmiotów była to Sekcja F – budownictwo (603 podmioty).

Tabela 3 Podmioty funkcjonujące według sekcji PKD 2007 w gminie Raszyn w 2024 r.

Sekcje PKD 2007	Liczba podmiotów
Ogółem	6 115
Sekcja A – rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	20
Sekcja B – górnictwo i wydobywanie	8
Sekcja C – przetwórstwo przemysłowe	459
Sekcja D – wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	33
Sekcja E – dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	15
Sekcja F – budownictwo	603
Sekcja G – handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	1 658

Sekcja H – transport i gospodarka magazynowa	473
Sekcja I – działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	226
Sekcja J – informacja i komunikacja	416
Sekcja K – działalność finansowa i ubezpieczeniowa	125
Sekcja L – działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	246
Sekcja M – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	801
Sekcja N – działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	270
Sekcja O – administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	6
Sekcja P – edukacja	169
Sekcja Q – opieka zdrowotna i pomoc społeczna	208
Sekcja R – działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	67
Sekcja S i T – pozostała działalność usługowa	301
Sekcja U – organizacje i zespoły eksterytorialne	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

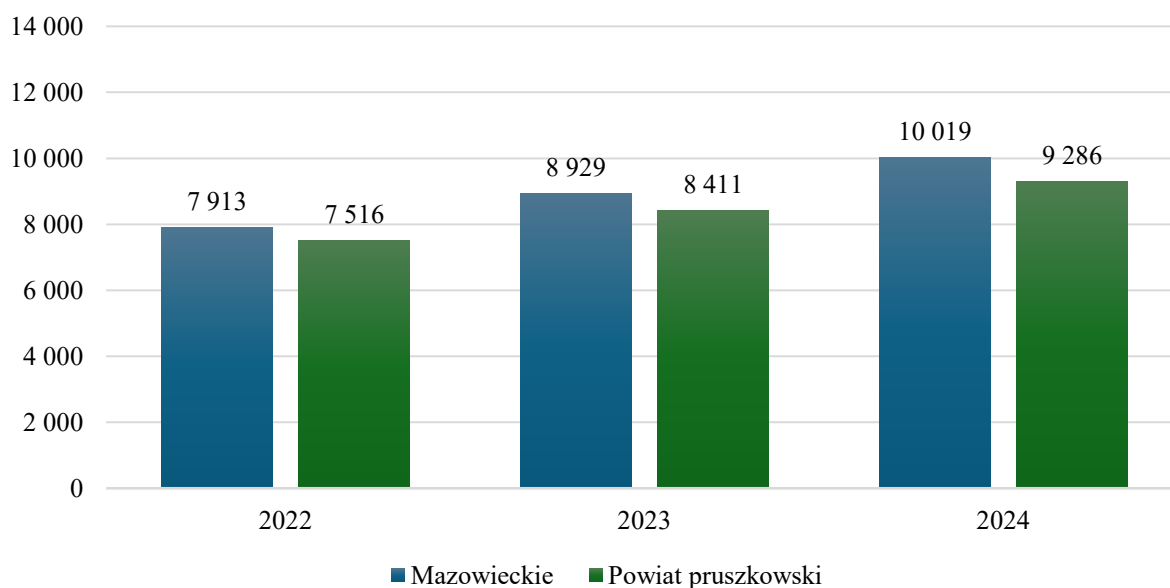
Na poniższym wykresie nr 20 przedstawiono przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zaokrągleniu do pełnych kwot wyrażonej w złotych, w latach 2022–2024. Wskaźnik jest jednym z ekonomicznych narzędzi określających średnią wartość wynagrodzenia brutto wypłacanego pracownikom w danym okresie (najczęściej miesięcznie) w przeliczeniu na jednego zatrudnionego. Wskaźnik jest jednym z ekonomicznych narzędzi określających średnią wartość wynagrodzenia brutto wypłacanego pracownikom w danym

okresie (najczęściej miesięcznie) w przeliczeniu na jednego zatrudnionego. Dla tej analizy wskaźnika w bazie GUS nie były dostępne dane dla gminy Raszyn, w związku z tym posłużono się danymi dla powiatu pruszkowskiego, w którego skład wchodzi m.in. Raszyn i można przyjąć dość zbliżone dane pomiędzy powiatem, a Gminą.

W analizowanym okresie czasu wskaźnik przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w powiecie pruszkowskim jak i województwie mazowieckim w każdym kolejnym roku zwiększał się. W 2024 r. średnie miesięczne wynagrodzenie brutto dla powiatu pruszkowskiego wyniosło 7 516 zł., a dla województwa mazowieckiego wyniosło 7 913 zł. Różnica w wynagrodzeniu na korzyść województwa wynosiła 397 zł. W następnych dwóch analizowanych latach, na koniec 2024 r. przeciętne wynagrodzenia w obu jednostkach zwiększyło się i wyniosło dla powiatu 9 286 zł. a dla województwa 10 019 zł. Różnica na przestrzeni dwóch lat w przeciętnym wynagrodzeniu zwiększyła się pomiędzy powiatem pruszkowskim, a województwem do wartości 733 zł., co jednocześnie jest prawie dwukrotnym wzrostem w ciągu dwóch lat pod względem różnicy w wynagrodzeniu.

Różnice wynikające w przeciętnym wynagrodzeniu brutto mają wiele różnych czynników, które w różnym natężeniu wpływają na taki stan rzeczy. Wśród nich można wyróżnić m.in. nierównomierny rozwój gospodarczy, przestrzenna koncentracja dobrobytu, migracje zarobkowe i depopulacja obszarów peryferyjnych, wyzwania dla polityki spójności i planowania rozwoju, zależność od struktury zatrudnienia i dominujących branż.

Wykres 20 Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie pruszkowskim w porównaniu do województwa mazowieckiego w latach 2022–2024

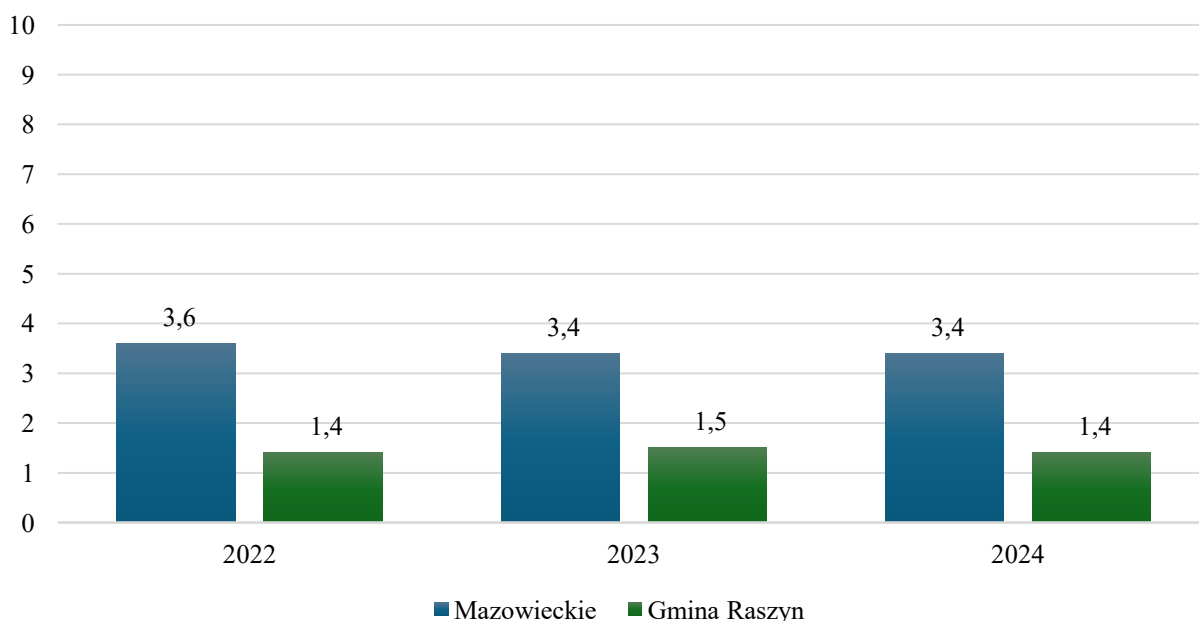
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Pozostając w temacie rynku pracy, na poniższym wykresie nr 21 przedstawiono wskaźnik udziału osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym, czyli osób zdolnych i gotowych do podjęcia pracy zarobkowej. Wskaźnik ten obrazuje jaki procent osób w wieku produkcyjnym stanowią osoby zarejestrowane jako osoby bezrobotne w powiatowych urzędach pracy.

W analizowanym okresie lat 2022–2024, udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Raszyn ulegał niewielkim wahaniom wartości. Na początku badanego okresu, w 2022 r. wartość wskaźnika plasowała się na poziomie 1,4. W tym samym roku wartość wskaźnika dla województwa mazowieckiego wyniosła 3,6, co jednocześnie było ponad dwukrotnie wyższą wartością niż w Gminie (mniej korzystna sytuacja). W 2024 r. wartość wskaźnika dla Gminy była taka sama jak w 2022 r., z kolei wartość wskaźnika dla województwa zmniejszyła się i wynosiła 3,4, co przełożyło się na minimalną poprawę względem 2022 r., ale nadal sytuacja w tym aspekcie była mniej korzystna aniżeli w gminie Raszyn.

Odsetek osób pozostających bez stałego zatrudnienia w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w gminie Raszyn w analizowanym okresie czasu był niemal identyczny, co należy uznać za stabilną sytuację. Jednocześnie część mieszkańców z tego terenu, posiadających odpowiedni potencjał do pracy i zdolność, pozostaje bez stałego zatrudnienia pomimo chęci jej podjęcia. Opisywane zjawisko ma wiele przyczyn i wynikać m.in. z niedostosowania lokalnego rynku pracy do aktualnych potrzeb oraz profilu kompetencyjnego mieszkańców, obejmującego ich umiejętności, kwalifikacje i poziom wykształcenia. W efekcie prowadzi to do trudności w znalezieniu zatrudnienia przez osoby aktywnie poszukujące pracy. W związku z powyższym, niezbędne wydaje się być podjęcie przez władze lokalne działań zmierzających do pogłębionej analizy lokalnej sytuacji rynkowej oraz wdrożenia inicjatyw na rzecz aktywizacji zawodowej i pobudzenia wzrostu gospodarczego.

Wykres 21 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym – ogółem w gminie Raszyn w porównaniu do województwa mazowieckiego w latach 2022–2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Powiatowy Urząd Pracy w skrócie PUP jest jednostką organizacyjną samorządu powiatowego, której głównym zadaniem jest realizacja polityki rynku pracy na poziomie lokalnym. Do podstawowych zadań instytucji należą m.in.:

- rejestrowanie osób bezrobotnych i poszukujących pracy,
- pośrednictwo pracy i pomoc w znalezieniu zatrudnienia,
- organizowanie szkoleń, staży i programów aktywizujących,
- przyznawanie świadczeń dla osób bezrobotnych,
- wspieranie pracodawców w rekrutacji oraz dofinansowaniu tworzenia nowych miejsc pracy.

Według zgromadzonych danych przez Powiatowy Urząd Pracy w Pruszkowie, liczba osób bezrobotnych w gminie Raszyn w poszczególnych latach wyniosła:

- 2022 r. – ogółem 189 osoby, w tym 100 kobiet i 89 mężczyzn,
- 2023 r. – ogółem 203 osoby, w tym 101 kobiet i 102 mężczyzn,
- 2024 r. – ogółem 197, w tym 99 kobiet i 98 mężczyzn.

Liczba ofert pracy zgłoszonych do urzędu pracy w 2024 r.:

- ogółem: 9 643,
- w tym skierowanych do młodzieży (do 24 roku życia): brak danych.

Programy aktywizacji zawodowej skierowane do młodzieży w 2024 r.:

- liczba uczestników: 30.

2.6. Mieszkalnictwo

Jednym z kluczowych obszarów determinujących rozwój lokalny jednostki terytorialnej jest poziom rozwoju mieszkalnictwa na jej terenie. Posiadanie odpowiednio rozwiniętych zasobów mieszkaniowych stanowi istotny czynnik sprzyjający zarówno utrzymaniu, jak i potencjalnemu zwiększeniu liczby mieszkańców danej jednostki terytorialnej. Racjonalne i długofalowe kształtowanie zasobów mieszkaniowych realizowane jest w oparciu o dokumenty planistyczne, w szczególności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, sporządzane i uchwalane zgodnie z przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. W związku z niedawną nowelizacją przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, obowiązujące dotychczas dokumenty studia uwarunkowań zostaną zastąpione nowym dokumentem, Planem Ogólnym. Dokument ten będzie miał charakter obligatoryjny i stanie się podstawą oceny zgodności planów miejscowych oraz decyzji o warunkach zabudowy. Wprowadzenie Planu Ogólnego ma na celu przede wszystkim uporządkowanie oraz uszczelnienie procedur administracyjnych związanych z kształtowaniem ładu przestrzennego.

Na terenie gminy Raszyn od kilku lat obserwuje się dynamiczny rozwój mieszkalnictwa, wynikający przede wszystkim z postępujących procesów suburbanizacyjnych związanych z bliskością Warszawy. W strukturze zabudowy Raszyna dominują budynki jednorodzinne oraz segmenty, jednak w ostatnich latach zauważalny jest również wzrost inwestycji w zakresie budownictwa wielorodzinnego, realizowanego w głównej mierze przez deweloperów. Gmina charakteryzuje się wysoką atrakcyjnością lokalizacyjną, wynikającą z dobrej dostępności komunikacyjnej oraz rozwiniętej infrastruktury usługowej. W konsekwencji systematycznie rośnie liczba mieszkańców, co powoduje zwiększone zapotrzebowanie na nowe mieszkania oraz rozwój infrastruktury technicznej i społecznej, w szczególności w zakresie edukacji, opieki przedszkolnej i transportu publicznego. Nowo powstające budynki mieszkalne cechują się przeważnie wysokim standardem wykończenia, co przyciąga nowych mieszkańców, zwłaszcza rodziny poszukujące alternatywy dla osiedlania się w Warszawie. Dodatkowym atutem jest relatywnie niższa cena nieruchomości w porównaniu z rynkiem warszawskim, co czyni lokalny rynek mieszkaniowy bardziej dostępnym i atrakcyjnym dla osób pracujących w stolicy. Jednocześnie intensywny rozwój budownictwa rodzi wyzwania związane z koniecznością prowadzenia zrównoważonej polityki przestrzennej, ochroną terenów zielonych oraz zabudową infrastruktury drogowej i komunalnej, tak aby zapewnić harmonijny rozwój Gminy i wysoki standard życia jej mieszkańców. W strukturze zasobów mieszkaniowych

Gminy istotne miejsce zajmują również mieszkania komunalne i socjalne. Ich liczba jest ograniczona i nie zaspokaja w pełni rosnących potrzeb lokalnej społeczności, szczególnie w kontekście dynamicznie napływających na teren Gminy nowych mieszkańców oraz trudniejszej sytuacji materialnej części rodzin. Zapotrzebowanie na mieszkania o charakterze wspierającym, przeznaczone dla osób o niższych dochodach lub w trudnej sytuacji życiowej, pozostaje jednym z głównych wyzwań dla władz lokalnych i wymaga od nich podejmowania działań inwestycyjnych oraz pozyskiwania nowych środków zewnętrznych, w tym funduszy krajowych i unijnych. Do głównych wniosków i rekomendacji w zakresie mieszkalnictwa w gminie Raszyn należy: rozwój zasobów komunalnych i socjalnych, modernizacja istniejących zasobów, współpraca z podmiotami zewnętrznymi, zrównoważone planowanie przestrzenne, zaspokajanie potrzeb dynamicznie rosnącej populacji, podnoszenie jakości życia mieszkańców.

Rada Gminy Raszyn, podjęła uchwałę nr XII/80/2024 z dnia 28 listopada 2024 r. „w sprawie „Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Raszyn na lata 2024-2028”, który to dokument stanowi formalną podstawę do prowadzenia polityki mieszkaniowej w Gminie. Priorytetem gminy Raszyn ma być utrzymanie zasobu w należytym stanie technicznym, w tym plany remontowe, które mają obejmować przede wszystkim modernizację instalacji technicznej oraz prace konstrukcyjne zapewniające mieszkańcom większe poczucie bezpieczeństwa. Gmina nie przewiduje sprzedaży lokalu, dopuszcza za to możliwość wynajmu pomieszczeń z rynku komercyjnego w sytuacjach niedoboru mieszkań. W kwestii polityki czynszowej program zakłada stopniowe dostosowywanie stawek do kosztów utrzymania budynków, z możliwością stosowania obniżek dla rodzin o niskich dochodach. Wysokość czynszów w lokalach socjalnych nie może przekraczać 50% najniższego czynszu obowiązującego w zasobie gminnym. Zarządzanie zasobem mieszkaniowym prowadzone ma być częściowo przez Urząd Gminy Raszyn, a częściowo przez wspólnoty mieszkaniowe i licencjonowanego zarządcę. Źródłem finansowania są wpływy z czynszów, środki budżetowe oraz możliwe finansowania zewnętrzne. Podsumowując, program stanowi narzędzie zapewnienia równowagi pomiędzy możliwościami finansowymi gminy Raszyn, a potrzebami mieszkańców z zakresu dostępności lokali mieszkalnych.

Więcej o kwestii mieszkalnictwa w kolejnych podrozdziałach, gdzie zostaną przedstawiono wskaźniki dotyczące budownictwa mieszkalnego i sytuacji w dostępności do zasobów mieszkaniowych w gminie Raszyn.

Według informacji uzyskanych z Urzędu Gminy Raszyn, kwestie mieszkalnictwa przedstawiają się w sposób następujący:

liczba mieszkań:

- 2024 r. – 99,
- 2023 r. – 76,
- 2022 r. – 76,

w tym mieszkań komunalnych:

- 2024 r. – 59,
- 2023 r. – 54,
- 2022 r. – 56.

w tym mieszkań socjalnych:

- 2024 r. – 40,
- 2023 r. – 22,
- 2022 r. – 20,

liczba oczekujących na mieszkanie komunalne:

- 2024 r. – 29,
- 2023 r. – 24,
- 2022 r. – 74,

liczba oczekujących na mieszkanie socjalne:

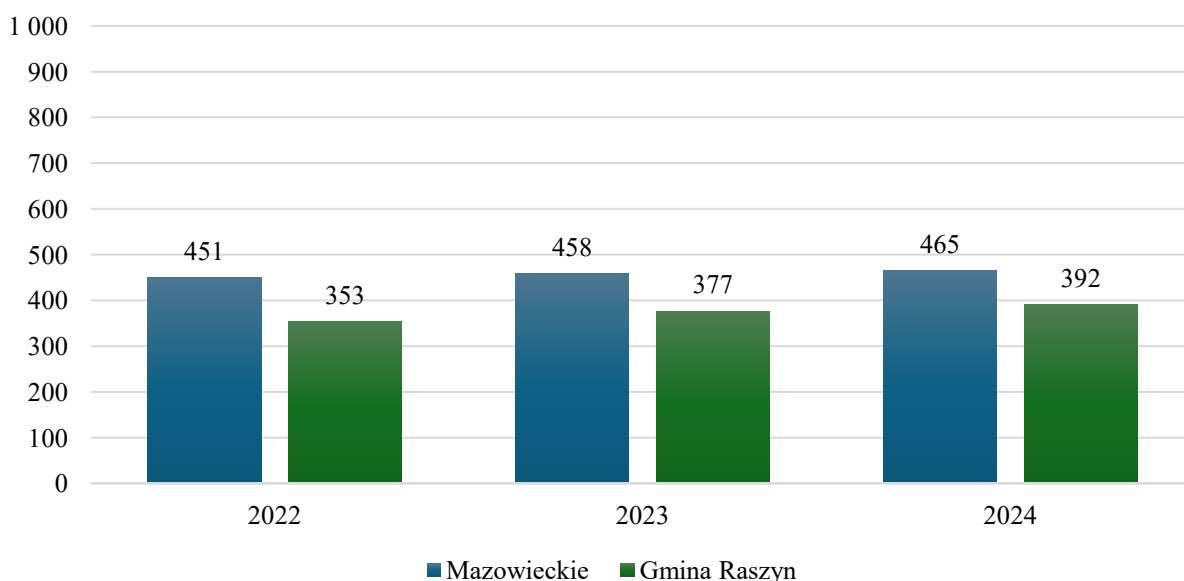
- 2024 r. – 16,
- 2023 r. – 27,
- 2022 r. – 94.

Pierwszym analizowanym wskaźnikiem w podrozdziale dotyczącym mieszkalnictwa jest analiza mieszkań w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w gminie Raszyn w latach 2022–2024. Wskaźnik ten jest podstawowym miernikiem statystycznym obrazującym, ile mieszkań przypada na 1 000 mieszkańców zamieszkujących dany obszar np. gminę, powiat czy województwo.

W gminie Raszyn w analizowanym okresie czasu liczba przypadających mieszkań w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców, w każdym kolejnym roku zwiększała się. W 2022 r. wartość dla Gminy wyniosła 353, w tym samym czasie dla województwa wartość wskaźnika osiągnęła 451. W tamtym okresie czasu sytuacja w gminie Raszyn pod kątem mieszkań na 1 000 mieszkańców była znacznie mniej korzystna niż w województwie, różnica 98 na korzyść województwa. W 2024 r. wartość wskaźnika dla gminy Raszyn wzrosła i wynosiła 392, natomiast dla województwa mazowieckiego wyniosła 456, co przełożyło się na zmniejszenie dystansu w tym obszarze między gminą Raszyn, a województwem, różnica wyniosła wówczas 73. Analiza niniejszego wskaźnika pozwala stwierdzić, że ostatnich trzech latach nastąpiła

wyraźna poprawa sytuacji pod względem liczebności mieszkań dostępnych dla mieszkańców, natomiast w dalszym ciągu liczba nie jest na tym samym poziomie co średnia wojewódzka, pomimo zmniejszenia dysproporcji w tym zakresie. Sytuacja może objawiać się m.in. niedoborem mieszkań, co może w dalszej kolejności powodować przeludnienie, trudności z usamodzielnieniem się młodych osób oraz występowaniem różnego rodzaju problemów i napięć społecznych. Wyniki analiz przedstawiono na wykresie nr 22.

Wykres 22 Mieszkania na 1 000 mieszkańców w gminie Raszyn w porównaniu do województwa mazowieckiego w latach 2022–2024

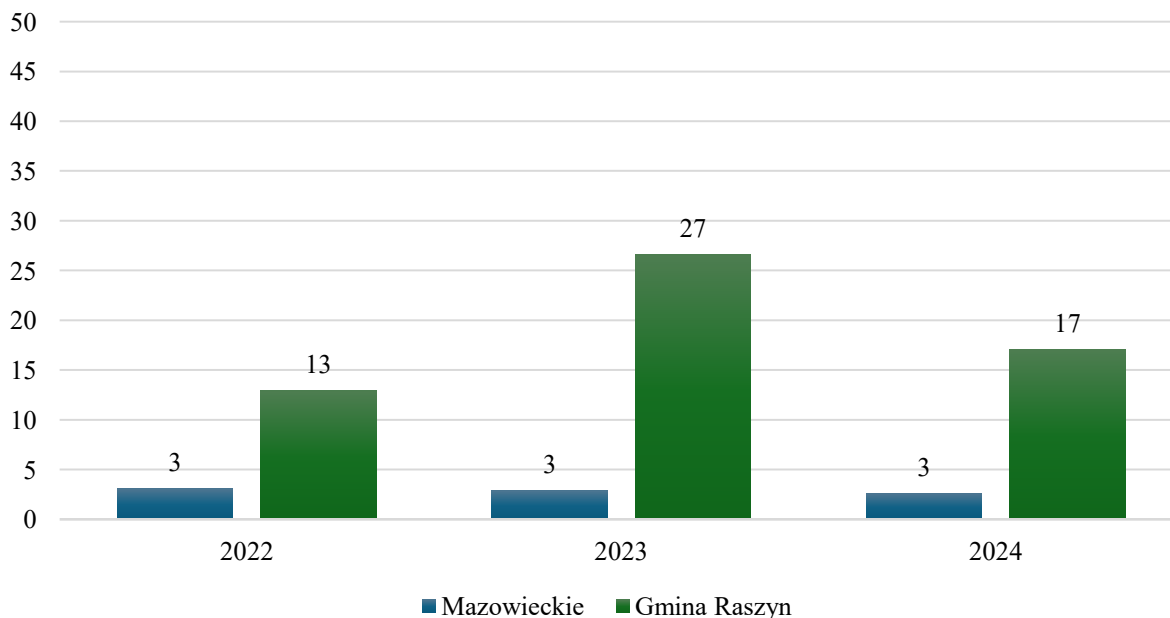
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Kolejnym wskaźnikiem poddanym analizie w obszarze mieszkalnictwa będzie wskaźnik nowych budynków mieszkalnych na 1 000 ludności. Wskaźnik dotyczy budynków mieszkalnych jako całości tj. domów jednorodzinnych, bloków itp., a nie liczby mieszkań i przedstawia liczbę nowo oddanych do użytkowania budynków mieszkalnych w określonym roku i na danym obszarze jaka przypada na 1 000 mieszkańców tej jednostki terytorialnej.

Analizując niniejszy wskaźnik przedstawiony na wykresie nr 23 należy stwierdzić, że sytuacja w gminie Raszyn w badanym okresie czasu w zakresie nowych budynków mieszkalnych ulegała dość dużym wahaniom. Najniższa wartość wskaźnika dla gminy Raszyn przypadła na 2022 r. wówczas wynosiła ona 13, gdzie w tym samym roku dla województwa była ona kilkakrotnie niższa i wyniosła 3. W 2024 r., czyli najnowszym badanym okresie czasu, wartość wskaźnika dla gminy względem 2022 r. uległa zwiększeniu i wynosiła 17, przy tej samej wartości wskaźnika dla województwa mazowieckiego. Taki obraz sytuacji w Gminie świadczy o dobrej kondycji rynku mieszkaniowego, dużej dynamice w tym zakresie oraz

dużym zainteresowaniu inwestycjami w tym zakresie przez deweloperów oraz zakupem nowych nieruchomości powstałych na terenie Gminy i związania się osób z tym terenem.

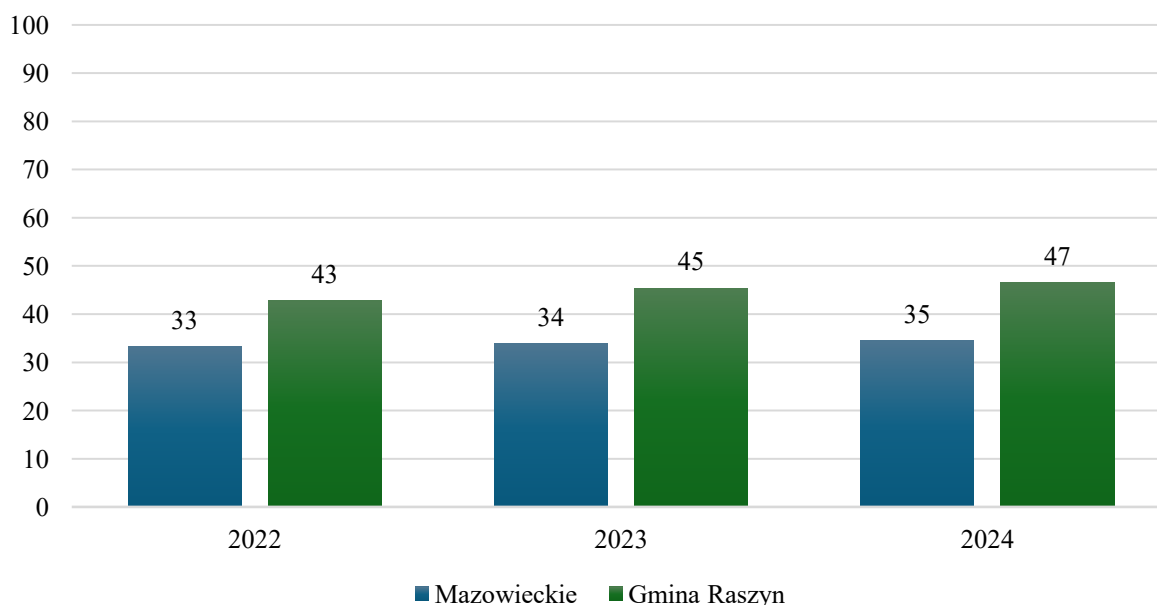
Wykres 23 Nowe budynki mieszkalne na 1 000 ludności w gminie Raszyn w porównaniu do województwa mazowieckiego w latach 2022–2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Kolejnym wskaźnikiem poddanym analizie w kwestii mieszkalnictwa jest przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę. Wskaźnik ten w statystyce oznacza średnią powierzchnię mieszkalną przypadającą na jednego mieszkańca w danej jednostce terytorialnej (np. gminie, województwie, kraju).

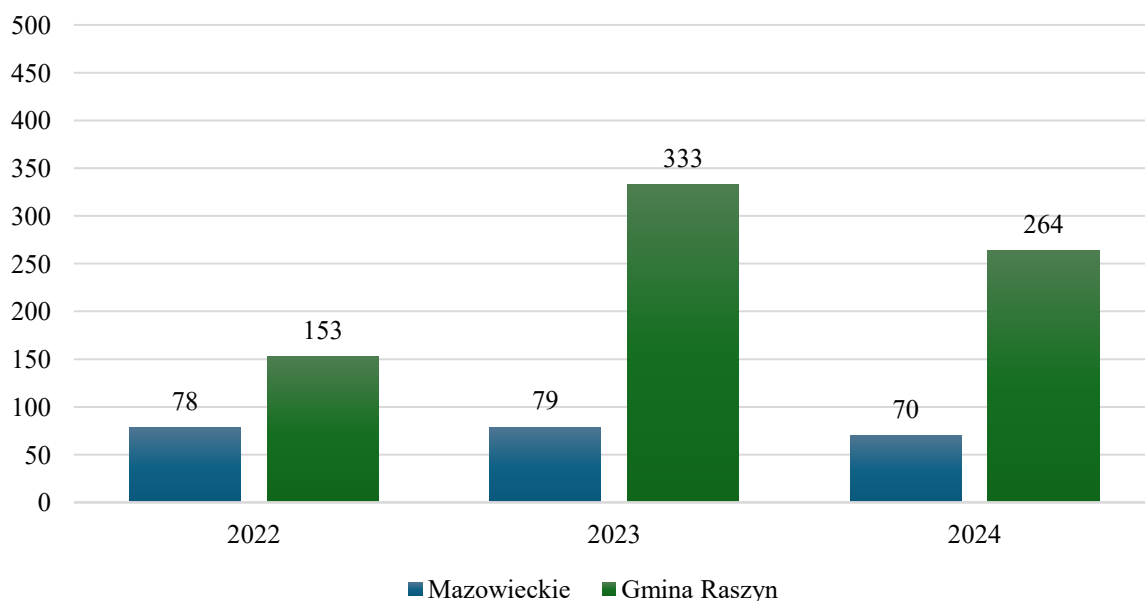
Biorąc pod uwagę okres lat 2022–2024 sytuacja pod względem przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania przypadającej na 1 osobę przedstawioną na wykresie nr 24, w każdym kolejnym roku poprawiała się. W 2022 r. wartość dla omawianego wskaźnika dla gminy Raszyn wyniosła 43, co było lepszym rezultatem od wartości w tym samym czasie jaka przypadła dla województwa mazowieckiego, która wyniosła 33. W 2024 r. wartość dla Gminy zwiększyła się i wynosiła wówczas 47, podobna sytuacja miała miejsca dla województwa, gdzie również w tym przypadku wartość zwiększyła się i wynosiła 35. Porównując przedstawione wartości w 2024 r. należy stwierdzić, że na 1 osobę przypada 12 m² więcej powierzchni użytkowej mieszkania w gminie Raszyn niż średnia w całym województwie mazowieckim, co świadczy o korzystnej sytuacji w tym obszarze.

Wykres 24 Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w gminie Raszyn w porównaniu do województwa mazowieckiego w latach 2022–2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Na poniższym wykresie nr 25 przedstawiono wskaźnik mieszkań oddanych do użytkowania w przeliczeniu na 10 000 ludności w gminie Raszyn w latach 2022–2024. Wskaźnik mieszkań oddanych do użytkowania na 10 000 ludności obrazuje, ile nowych mieszkań zostało oddanych do użytkowania w danym roku na 10 000 ludności na danym obszarze. Jest to inaczej miara intensywności budownictwa mieszkaniowego i tempa powiększania się zasobów mieszkaniowych.

Z analizy poniższego wykresu wynika, że w latach 2022–2024 w gminie Raszyn wartość wskaźnika ulegała dość znacznym zmianom. Najniższą wartość dla tego wskaźnika odnotowano w Gminie w 2022 r., gdzie wyniosła wówczas 153, w tym samym czasie wartość dla województwa mazowieckiego wyniosła 78. W 2024 r. wartość wskaźnika dla Gminy zwiększyła się i wyniosła 264, natomiast dla województwa uległa zmniejszeniu się i wyniosła wówczas 70. Biorąc pod uwagę najnowszy badany okres czasu wartość wskaźnika dla gminy Raszyn jest ponad 3-krotnie większa niż dla województwa mazowieckiego, co wskazuje na korzystną sytuację Gminy w tym obszarze.

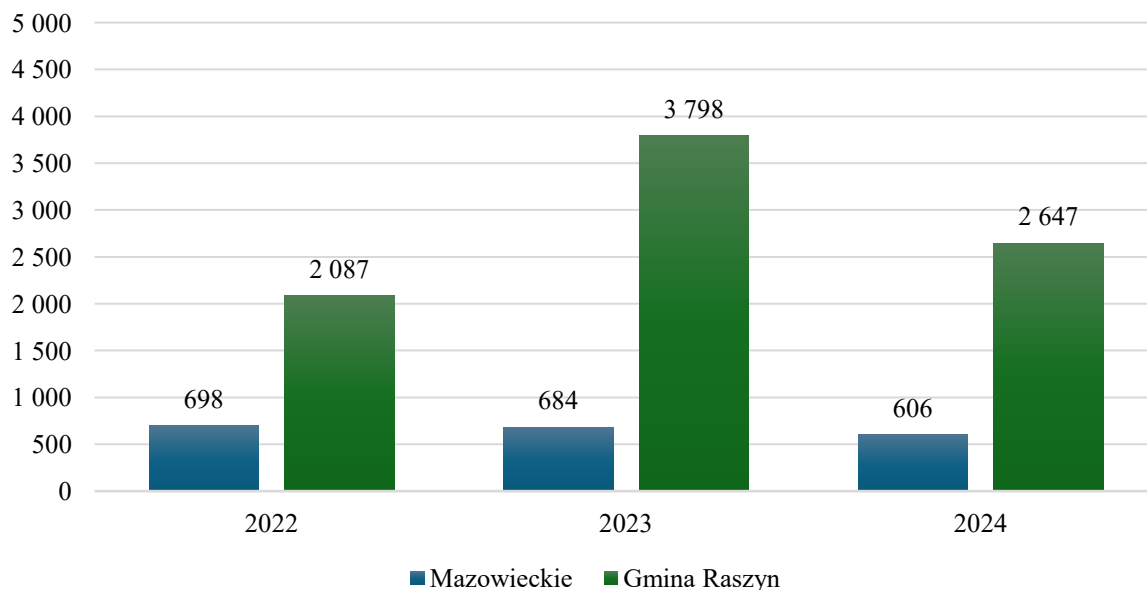
Wykres 25 Mieszkania oddane do użytkowania na 10 000 ludności w gminie Raszyn w porównaniu do województwa mazowieckiego w latach 2022–2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytkowania w przeliczeniu na m² na 1 000 ludności jest wskaźnikiem statystycznym, który przedstawia, ile metrów kwadratowych powierzchni użytkowej nowych mieszkań oddanych do użytkowania w danym roku przypada na każde 1 000 mieszkańców danego obszaru. Analiza wskaźnika ma miejsce na poniższym wykresie nr 26.

Analizując poniższy wykres, należy zauważyć, że powierzchnia użytkowa mieszkań, które zostały oddane do użytkowania w przeliczeniu na 1 000 ludności w latach 2022–2024 w gminie Raszyn ulegała zmianom. Najwyższa wartość wskaźnika dla gminy Raszyn w badanym okresie czasu zanotowano w 2023 r., gdzie wyniosła ona wówczas 3 798, a w tym samym roku dla województwa mazowieckiego było to 684, co oznacza, że wartość dla tego wskaźnika dla gminy Raszyn była ponad 5-krotnie większa niż średnia w województwie. W najnowszym analizowanym roku tj. 2024 r. wartość omawianego wskaźnika dla gminy Raszyn zmniejszyła się i wyniosła 2 647. Ta sama sytuacja miała miejsce dla województwa mazowieckiego, gdzie wartość wskaźnika również zmniejszyła się i wyniosła 606. Porównując dane za 2024 r. pomimo spadku względem poprzedniego analizowanego roku, należy stwierdzić bardzo korzystną sytuację w tym obszarze, gdzie Gmina niemal deklasuje województwo mazowieckiego.

Wykres 26 Powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytkowania w przeliczeniu na m² w gminie Raszyn w porównaniu do województwa mazowieckiego w latach 2022–2024

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Mieszkalnictwo stanowi jeden z kluczowych obszarów rozwoju gminy Raszyn, będącym jednym z fundamentalnych elementów polityki prowadzonej przez władze lokalne Gminy. Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się korzystne tendencje w zakresie liczby mieszkań oddawanych do użytkowania, przy czym dynamika budownictwa mieszkaniowego pozostaje wciąż na dość wysokim poziomie. Pandemia COVID-19, która miała miejsce kilka lat temu, a co za tym idzie wiele skutków idących za tym, spowodowały, że wiele firm zdecydowało się w miarę możliwości upowszechniać tryb pracy zdalnej, co wpłynęło na ograniczenie zapotrzebowania na powierzchnie biurowe, przy równoczesnym wzroście zainteresowania inwestycjami mieszkaniowymi. Chociaż rynek nieruchomości związany z budownictwem biurowym nie odgrywa w gminie Raszyn tak znaczącej roli jak w dużych aglomeracjach miejskich, jak choćby pobliska Warszawa, to w dobie postępujących zjawisk społeczno-ekonomicznych, wskazuje w najbliższym czasie na jeszcze większy wzrost zainteresowania osiedlaniem się, a co za tym idzie wzrostem kolejnych nowych inwestycji w gminach takich jak Raszyn, które są tego doskonałym przykładem. Gmina Raszyn dysponuje istotnym potencjałem rozwojowym, który powinien zostać wykorzystany poprzez dalszy rozwój infrastruktury technicznej i społecznej, w szczególności w obszarze rynku pracy, edukacji, ochrony zdrowia oraz warunków mieszkaniowych. Atutami Gminy są dobrze rozwinięta infrastruktura, dostęp do wykwalifikowanej kadry pracowniczej, niższe koszty prowadzenia działalności gospodarczej oraz aktywna postawa samorządu. Wszystkie

wymienione elementy, wraz z podejmowanymi działaniami, ukierunkowane są na stworzenie atrakcyjnych warunków osiedleńczych oraz wzmocnienie potencjału społeczno-gospodarczego lokalnej wspólnoty.

2.7. Infrastruktura techniczna i transport

Infrastruktura techniczna gminy Raszyn charakteryzuje się nowoczesnością oraz systematycznym rozwojem, zapewniając mieszkańcom oraz osobom spoza Gminy szeroki dostęp do usług administracyjnych, kulturalnych, rozrywkowych i turystycznych. Mieszkańcy mają zagwarantowany powszechny dostęp do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz gazowej, przy jednoczesnym utrzymaniu wysokiej jakości dostarczanych mediów do gospodarstw domowych oraz obiektów użyteczności publicznej. Infrastruktura drogowa obejmująca zarówno obszar miejski jak i tereny wiejskie, podlega systematycznej modernizacji i rozbudowie. Realizowane inwestycje obejmują m.in. rozbudowę nowych dróg i oświetlenia ulicznego, a także wdrażanie rozwiązań przyjaznych środowisku. Prowadzone działania przyczyniają się do stałej poprawy komfortu życia mieszkańców oraz podniesienia poziomu bezpieczeństwa, co w konsekwencji wzmacnia atrakcyjność gminy Raszyn jako miejsca sprzyjającego osiedlaniu się oraz oferującego szeroki wachlarz różnego rodzaju usług społecznych. Wysoka jakość infrastruktury technicznej stanowi istotny element realizacji celów strategicznych w obszarze poprawy warunków życia oraz rozwoju społeczno-gospodarczego wspólnoty lokalnej.

W poniższym podrozdziale przeanalizowano, niektóre kwestie związane z infrastrukturą techniczną w postaci sieci wodociągów, kanalizacji, gazu oraz dróg.

Zgodnie z Ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2024 poz. 609 z późn. zm.) zadania własne gminy obejmują między innymi kwestie związane z infrastrukturą w postaci wodociągów, kanalizacji, usuwaniem i oczyszczaniem ścieków komunalnych oraz zaopatrzeniem w gaz.

Infrastruktura techniczna w gminie Raszyn jest bardzo dobrze rozwinięta zarówno pod względem dostępu do gazu, wodociągów oraz kanalizacji. Władze gminne intensywnie prowadzą inwestycje w zakresie rozbudowy oraz modernizacji systemów przesyłowych i oczyszczających.

Sieć gazowa obsługiwana jest przez Oddział Zakład Gazowniczy w Warszawie (Gaz-System), a stopień gazyfikacji gospodarstw domowych stoi na bardzo wysokim poziomie. Gmina korzysta z gazu wysokometanowego typu E. Gaz dociera do wszystkich większych

miejsowości w Gminy, a dla jej mieszkańców dostępna jest oferta kompleksowej dystrybucji gazu na całym obszarze Raszyna.

Zaopatrzenie w wodę i kwestie związane z wodociągami odpowiada spółka Eko Raszyn Sp. z o.o., która eksploatuje około 140 km sieci wodociągowej. System kanalizacyjny oferowany dla mieszkańców gminy Raszyn jest oparty na modelu pierścieniowym i kilku niezależnych ujęciach wody m.in. w Raszynie i Słominie, co pozwala zagwarantować mieszkańcom bezprzerwowe dostawy wody i jej wysoką jakość bez użycia chemicznych uzdatniaczy. W ten rodzaj infrastruktury wyposażone są niemal wszystkie budynki mieszkalne na terenie Gminy.

System kanalizacji sanitarnej w gminie Raszyn także w ostatnim czasie zaliczył dynamiczny rozwój infrastruktury, który objął m.in. budowę prawie 40 km nowych sieci i przyłączenie ponad 3 600 mieszkańców do sieci, dofinansowany ze środków UE. Kanalizacja na terenie Gminy obejmuje większość terenów mieszkalnych oraz sukcesywnie powiększa swój zasięg o kolejne nowe osiedla i obszary wiejskie poprzez kolejne inwestycje w tym zakresie. Zarządzanie systemem oraz dbanie i utrzymanie infrastruktury powierzone zostało przez władze gminne przedsiębiorstwu komunalnemu. Podsumowując mieszkańcy gminy Raszyn od lat posiadają szeroki dostęp do gazu ziemnego, czystej wody z nowoczesnych ujęć i rozbudowanej kanalizacji, dzięki czemu komfort życia i standard infrastruktury znajdują się na wysokim poziomie w skali powiatu pruszkowskiego, ale także w skali województwa mazowieckiego.

W ostatnim czasie według raportu o stanie gminy Raszyn za rok 2024 przeprowadzono na terenie Gminy kilka istotnych inwestycji wodno-kanalizacyjnych jak m.in. budowa sieci wodociągowej ul. Pistacjowa, Daktylowa, Bakaliowa w Ładach – długość sieci 710 m, budowa sieci wodociągowej ul. Figowa, Krokusowa w Podolszynie Nowym – długość sieci 712 m, budowa sieci kanalizacji sanitarnej, ul. Panoramy w Falentach Nowych – 1 667 m, budowa sieci kanalizacji sanitarnej, ul. Żwirowa w Puchałach oraz ul. Żwirowa, Zdrojowa, Sokołowska, Ku Słońca w Wypędach – 1 576 m, budowa sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej, ul. Świerkowa, Jarzębinowa w Laszczkach – wodociąg: 417,50 m, kanalizacja 358,60 m.

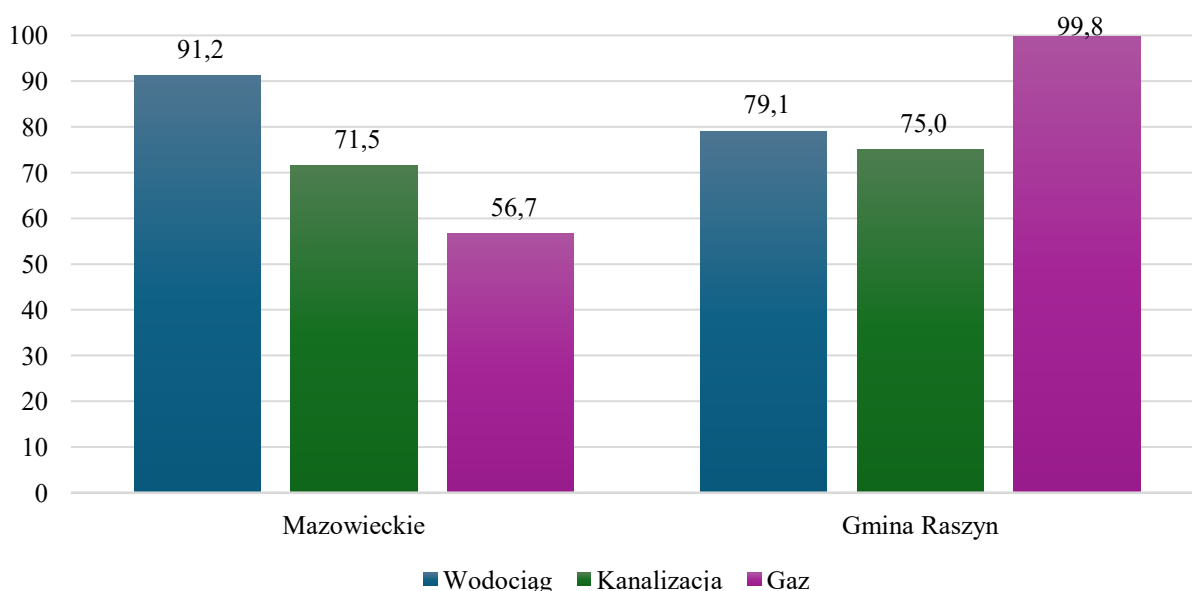
W 2024 r. sprzedano 1 317,8 tys. ³ wody, wybudowano łącznie 3,27 km nowej sieci wodociągowej, odebrano 298 tys. przyłączy wodociągowych, odebrano 1 354,9 tys. m³ ścieków, wybudowano 5,21 km nowej sieci kanalizacyjnej oraz odebrano 320 tys. przyłączy kanalizacyjnych.

W 2024 r. przeprowadzono 51 kontroli dokumentów, o których mowa w art. 6 ust. 5a ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach dotyczących zbiorników

bezodpływowych. Kontrole wykazały m.in. brak podpisywania umów z przedsiębiorcami odbierającymi nieczystości ciekłe, jak również brak dowodów uiszczania opłat za wywóz nieczystości potwierdzających sukcesywne opróżnianie zbiornika.

Na poniższym wykresie nr 27 przedstawiono wskaźniki korzystających z poszczególnych rodzajów instalacji w procencie ogółu ludności. Biorąc pod uwagę pierwszy rodzaj infrastruktury, czyli wodociągi, w gminie Raszyn do tej infrastruktury ma dostęp 79,1% mieszkańców, natomiast w województwie mazowieckim 91,2%. Do sieci kanalizacyjnej w gminie Raszyn dostęp ma 75,0% mieszkańców, z kolei w województwie mazowieckim udział ludności posiadającej dostęp do tego typu infrastruktury posiada 71,5%. Ostatnim analizowanym typem instalacji jest gaz, którego infrastruktura obejmuje 99,8% mieszkańców gminy Raszyn, a o wiele mniej mieszkańców województwa mazowieckiego, gdzie udział wyniósł 56,7%. Przeprowadzona analiza wskazuje, że sytuacja w gminie Raszyn dotycząca infrastruktury kanalizacyjnej i gazowej jest korzystniejsza niż w województwie mazowieckim, natomiast uwagę władz gminy w kolejnych latach powinny być skupione na dalszym konsekwentnym inwestycjom i rozwojowi infrastruktury wodociągowej, która w chwili obecnej jest poniżej średniej wojewódzkiej.

Wykres 27 Korzystający z instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w % ogółu ludności w gminie Raszyn w porównaniu do województwa mazowieckiego w 2023 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDL GUS

Kolejnym poddanym analizie rodzajem infrastruktury jest sieć dróg na terenie gminy Raszyn. Infrastruktura drogowa na terenie Gminy podlega systematycznej modernizacji oraz ciągłej rozbudowie, obejmującej zarówno drogi gminne jak i krajowe. Realizowane

przedsięwzięcia w ciągu ostatnich kilkunastu lat na terenie Gminy mają charakter kompleksowy i obejmują przebudowę oraz remont kluczowych ciągów komunikacyjnych, jak również budowę nowych odcinków dróg wraz z infrastrukturą towarzyszącą, taką jak chodniki, pobocza, energooszczędne oświetlenie uliczne, oraz kanalizację deszczową. Wdrożone rozwiązania odpowiadają na rosnące z każdym rokiem potrzeby lokalnej społeczności oraz ukierunkowane są na podniesienie poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego, komfortu użytkowania dróg oraz dostępności infrastruktury komunikacyjnej na całym obszarze Gminy. Infrastruktura drogowa gminy Raszyn obejmuje rozbudowaną i systematycznie modernizowaną sieć dróg, dostosowaną do potrzeb mieszkańców oraz rozwoju społeczno-gospodarczego. Sieć dróg zapewnia sprawny transport lokalny i ponadlokalny, umożliwiając dostęp do usług publicznych, miejsc pracy i obiektów rekreacyjnych. Prowadzone inwestycje obejmują poprawę nawierzchni, rozbudowę chodników, modernizację oświetlenia oraz wdrażanie rozwiązań zwiększających bezpieczeństwo ruchu. Sieć dróg w Gminie charakteryzuje się dużym stopniem rozbudowy oraz strategicznym znaczeniem dla komunikacji w aglomeracji warszawskiej. Przez teren Gminy przebiegają główne ciągi komunikacyjne, w tym drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe, gminne oraz wewnętrzne, pełniące określone funkcje komunikacyjne i zarządzane przez właściwe instytucje, które łącznie zapewniają odpowiednią dostępność dla społeczeństwa lokalnego. Do głównych przebiegających przez gminę Raszyn dróg krajowych i wojewódzkich należy:

- S7 (Aleja Krakowska) – łączność z Warszawą, węzłem lotniskowym i regionem podhalańskim,
- S8 – trasa ekspresowa prowadząca do regionów zachodnich kraju,
- S2 – południowa obwodnica Warszawy, integrująca ruch tranzytowy wokół aglomeracji,
- DW 721 – relacja Pruszków-Piaseczno (fragment biegnie przez Raszyn),
- DW 719 – lokalna obsługa komunikacyjna Pruszkowa i okolic.

Uzupełnieniem i istotną częścią sieci dróg w gminie Raszyn są drogi powiatowe i gminne o łącznej długości kilkudziesięciu kilometrów, istotne z punktu widzenia mieszkańców i logistyki Gminy. Obecna gęstość i jakość sieci dróg w Raszynie zapewnia łatwy dostęp do Warszawy, Pruszkowa, Michałowic i trasy lotniskowej, co czyni Gminę atrakcyjnym miejscem do zamieszkania oraz prowadzenia działalności gospodarczej. Połączenia drogowe są regularnie modernizowane, a samorząd gminny podejmuje liczne inwestycje w celu stałego podnoszenia komfortu i bezpieczeństwa użytkowników wszystkich kategorii dróg.

Do ostatnich inwestycji w transport i łączność w 2024 r. według raportu o stanie gminy należy m.in.:

- Przebudowa sięgacza od ul. Wspólnej we wsi Janki (koszt – 519, 340, 59 zł.),
- Projekty budowlane: Jaworowska, Słowackiego i Kwiatów Polnych, Jabłoniowa, Narożna, Leśna, Kubusia Puchatka, Niezapominajki, Polanki, Opackiego, Relaksu w Rybiu (koszt – 590,340,59 zł.),
- Przebudowa ul. 6-go Sierpnia w miejscowości Słomin oraz ul. Majowej w miejscowości Wypędy w gminie Raszyn (koszt – 1,586,630,00 zł.),
- Przebudowa ul. Waryńskiego na odcinku od ul. Dolnej do ul. Pruszkowskiej w miejscowości Nowe Grocholice (koszt – 246,113,00 zł.),
- Przebudowa ul. Wiejskiej w miejscowości Nowe Grocholice (koszt – 495,454,99 zł.),
- Zadanie z zakresu infrastruktury drogowej – Polski Ład: ul. Aksamitna i Mała w Rybiu, ul. Stawowa, sięgacz i ul. Dzika w Nowych Grocholicach oraz ul. Mikołaja Reja w Sękocinie Starym (9,230,552,31 zł.).

Transport publiczny w gminie Raszyn opiera się na rozbudowanej sieci linii autobusowych, które zapewniają mieszkańcom szybkie połączenia z Warszawą, Pruszkowem, Piastowem, Komorowem i innymi miejscowościami w tym regionie. Gmina Raszyn jest objęta stołecznym systemem komunikacji ZTM Warszawa, przy pomocy, której przez Gminę kursują autobusy miejskie linii nr: 703, 706, 707, 711, 715, 721, 728, 809, 815, N88, które stanowią połączenie między Raszynem a warszawską siecią metra, tramwajów i kolejami aglomeracyjnymi. Czas dojazdu do centrum Warszawy w zależności od natężenia ruchu wynosi od 30 do 40 min. Transport publiczny oprócz autobusów linii autobusowych ZTM jest tworzony przy wsparciu linii R2, która jest bezpłatna dla wszystkich pasażerów. W 2024 r. aktywnych było 1 482 sztuk kart „Raszyński Bilet Metropolitalny”, który uprawnia posiadaczy do przejazdów w granicach 1 i/lub 2 strefy biletowej. Linie 61 i 62 organizowane są przez Związek Powiatowo-Gminny Grodziskie Przewozy Autobusowe, do którego przystąpił powiat pruszkowski. Związek jest największym organizatorem regionalnego autobusowego transportu publicznego w Polsce, obejmującym swoim zasięgiem powiaty: grodziski, pruszkowski oraz warszawski zachodni. Celem powstania organizacji było stworzenie wspólnego systemu połączeń autobusowych przez samorządy, zapewniając mieszkańcom efektywną oraz skoordynowaną sieć komunikacyjną, jednolitą taryfę biletową i wysoki standard usług przewozowych. Rozwiązane umożliwiło synchronizację rozkładów jazdy pomiędzy gminami oraz zintegrowane zarządzanie całą siecią oraz skuteczniejsze pozyskiwanie dofinansowań z Funduszu Rozwoju Przewozów Autobusowych. Założycielami związku były: powiat

grodziski, Grodzisk Mazowiecki, Baranów, Błonie, Jaktorów, Milanówek i Żabia Wola. Związek według aktualnego stanu na 2025 r. obsługuje łącznie 85 linii autobusowych, na których kursuje ponad 130 pojazdów. Miesięcznie z usług transportowych organizowanych przez Związek korzysta około 450 tys. pasażerów. Związek Powiatowo-Gminny „Grodziskie Przewozy Autobusowe” stanowi wzorcowy model partnerskiej współpracy samorządów na szczeblu lokalnym na rzecz poprawy jakości i dostępności transportu publicznego oraz nowoczesnej organizacji przewozów na obszarze podwarszawskim.

W aktualnym momencie według stanu na 2025 r. na terenie gminy Raszyn nie funkcjonuje obecnie żadna czynna linia kolejowa ani przystanek kolejowy przeznaczony dla pasażerów. Ponadto przez gminę nie przebiegają bezpośrednio żadne linie PKP, SKM ani WKD. Najbliżej położonymi stacjami kolejowymi, obsługującymi m.in. mieszkańców Raszyna znajdują się poza granicami administracyjnymi Gminy, m.in. w Michałowicach (kolej aglomeracyjna), Pruszkowie (PKP, SKM), oraz Warszawie. Pomimo aktualnie braku posiadania własnej czynnej infrastruktury kolejowej mieszkańcy mają łatwy dostęp zarówno do regionalnych jak i aglomeracyjnych połączeń kolejowych dzięki rozbudowanej sieci autobusowej oraz bliskości węzłów kolejowych w sąsiednich miejscowościach.

Transport lotniczy dla mieszkańców gminy Raszyn ma szczególne znaczenie ze względu na bliskość międzynarodowego Lotniska Chopina w Warszawie, które znajduje się zaledwie około 8 km od centrum Gminy. Dzięki bliskości położenia lotniska, mieszkańcy Raszyna mają bardzo łatwy dostęp do lotniska drogą samochodową, a także transportem publicznym, w tym autobusami komunikacji miejskiej, co zapewnia szybkie i wygodne połączenia. Samo lotnisko Chopina w Warszawie to największy port lotniczy w Polsce, z nowoczesną infrastrukturą terminalową i rozbudowaną ofertą międzynarodowych połączeń pasażerskich oraz cargo. Na terenie Gminy ponadto zlokalizowane są również usługi parkingowe i transferowe do lotniska, oferujące m.in. bezpieczne i monitorowane miejsca parkingowe z bezpłatnym transferem do terminali pasażerskich. Alternatywnym wyborem dla mieszkańców Gminy jest także dobrze skomunikowany Mazowiecki Port Lotniczy Warszawa-Modlin, położony około 48 km od centrum Raszyna, dzięki czemu mieszkańcy mają możliwość aktywnego korzystania z także tej oferty lotów oferowanych przez lotnisko. Podsumowując Raszyn, dzięki strategicznemu położeniu blisko Lotniska Chopina, posiada dogodne połączenia z najważniejszym w Polsce portem lotniczym oraz dogodnym dostępem do alternatywnych lotnisk regionalnych. Rozwinięta infrastruktura transportu lotniczego w połączeniu z licznymi usługami transferowymi i parkingowymi czynią gminę Raszyn dogodnym miejscem dla

mieszkańców, którzy aktywnie korzystają z transportu powietrznego zarówno pasażerskiego, jak i towarowego.

W najbliższych latach perspektywy rozwoju transportu w gminie Raszyn koncentrować się będą na dalszym i systematycznym usprawnianiu i rozbudowie sieci połączeń autobusowych, w tym zwiększaniu częstotliwości kursów, rozwoju bezpłatnej komunikacji lokalnej oraz zintegrowaniu systemów transportowych w ramach aglomeracji warszawskiej. Planowane inwestycje w infrastrukturę drogową oraz podnoszenie jakości usług transportu publicznego mają na celu podniesienie komfortu i bezpieczeństwa podróży wszystkich mieszkańców Gminy, a także lepszą integrację systemów kolejowych i autobusowych wraz z ofertą lotniczą. Inwestycje te wpisują się w strategię zrównoważonego rozwoju i elektromobilności, zwiększając tym samym atrakcyjność Gminy jako przyjaznego miejsca do życia i pracy.

3. Instytucje pomocy społecznej oraz charakterystyka podejmowanych działań

3.1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Zadania w zakresie pomocy społecznej realizowane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Raszynie. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. Poz. 1283 z dnia 26.08.2024 r.) nakłada na każdą jednostkę samorządową w tym gminy, obowiązek udzielania pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej. Pomoc może być świadczona w formie pieniężnej i niepieniężnej, a podstawą jej udzielenia, jest przeprowadzenie wywiadu środowiskowego i wydanie na tej podstawie stosownej decyzji. Pracownicy socjalni Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Raszynie, poprzez wykonywanie obowiązków służbowych w ramach pracy socjalnej mogą wzmacniać zdolności swoich podopiecznych, motywujących ich do samodzielnego rozwiązywania problemów, jak również włączając ich czynnie w życie zawodowe i społeczne. Do świadczeń pieniężnych zaliczają się:

- zasiłek stały
- zasiłek okresowy,
- zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie,
- pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki,
- świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status

uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,

- wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd.
- Do świadczeń niepieniężnych zaliczają się:
- praca socjalna,
 - bilet kredytowany,
 - składki na ubezpieczenie zdrowotne,
 - składki na ubezpieczenia społeczne,
 - pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie,
 - sprawienie pogrzebu,
 - poradnictwo specjalistyczne,
 - interwencja kryzysowa,
 - schronienie,
 - posiłek,
 - niezbędne ubranie,
 - usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia i w rodzinnych domach pomocy oraz usługi sąsiedzkie,
 - specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,
 - mieszkanie treningowe lub wspomagane,
 - pobyt i usługi w domu pomocy społecznej, w tym usługi wsparcia krótkoterminowego,
 - pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu treningowym lub wspomagany, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie - w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych.

Poniżej przedstawione wskaźniki obrazują liczbę rodzin korzystających w danym okresie z pomocy społecznej udzielanej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Raszynie. Dane te umożliwiają ocenę skali zjawiska oraz analizę sytuacji społeczno-ekonomicznej lokalnej społeczności.

W tabeli nr 4 przedstawiono wskaźniki dotyczące rodzin, w tym rodzin z powodów problemów uzależnień korzystających z pomocy społecznej oferowanej przez GOPS w Raszynie w latach 2022–2024. W 2022 r. GOPS objął wsparciem 158 rodzin z terenu gminy Raszyn, w tym 16 rodzin, w których występował problem uzależnień. W 2024 r. liczba rodzin otrzymująca pomoc od GOPS w Raszynie zmniejszyła się i wyniosła 150 rodzin, w tym 12 rodzin borykających się z problemem uzależnień.

Tabela 4 Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej oferowanej przez GOPS w Raszynie w latach 2022–2024

Rodziny korzystające z pomocy społecznej oferowanej przez GOPS					
Liczba rodzin – ogółem			W tym rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień		
2022	2023	2024	2022	2023	2024
158	149	150	16	14	12

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zgromadzonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Raszynie

W kolejnej tabeli nr 5 dokonano analizy rodzajów udzielanej pomocy przez GOPS w Raszynie z podziałem na świadczenia rzeczowe, pieniężne oraz porady dla potrzebujących wsparcia osób. W latach 2022–2024 liczba udzielonej pomocy osobom potrzebującym przez GOPS w Raszynie była w każdym analizowanym roku na zbliżonym do siebie poziomie. W 2022 r. udzielono wsparcia 186 osobom, rok później liczba osób zwiększyła się i wynosiła 193, a w 2024 r. wyniosła 186, czyli tyle samo łącznie co w 2022 r. Jeżeli chodzi o liczbę świadczeń rzeczowych dla osób w 2024 r. zrealizowanych przez GOPS wyniosła ona 91. W tym samym roku udzielono także 114 świadczeń pieniężnych oraz 180 świadczeń porad dla potrzebujących osób. W analizowanym okresie czasu zauważalna jest co do zasady stała liczba osób korzystających z pomocy od GOPS w Raszynie, co pozwala stwierdzić, że sytuacja w tym względzie jest na stabilnym poziomie i nie przekłada się ona na gwałtowny wzrost obciążeń finansowych Gminy.

Tabela 5 Rodzaje oferowanej pomocy przez GOPS w Raszynie w latach 2022–2024

Rodzaje pomocy społecznej oferowanej przez GOPS											
Liczba osób – ogółem			Świadczenia rzeczowe dla osób			Świadczenia pieniężne dla osób			Świadczenie porady dla osób		
2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024	2022	2023	2024
186	193	186	91	101	91	111	109	114	158	174	180

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zgromadzonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Raszynie

W tabeli nr 6 przedstawiono powody, dla których przyznawana jest pomoc społeczna oferowana przez GOPS w Raszynie w latach 2022–2024. Wyszczególniono podział na osiem głównych przyczyn. Do najczęstszych przyczyn przyznawania pomocy społecznej oferowanej mieszkańcom gminy Raszyn w latach 2022–2024 należała długotrwała lub ciężka choroba, ubóstwo, oraz niepełnosprawność. W 2024 r. najczęstszym powodem przyznawania

pomocy społecznej przez GOPS w Raszynie była długotrwała lub ciężka choroba, z tego tytułu wsparcie otrzymało 101 mieszkańców.

Tabela 6 Powody przyznawania pomocy społecznej przez GOPS w Raszynie w latach 2022–2024

Powody przyznawania pomocy społecznej przez GOPS			
	2022	2023	2024
Niepełnosprawność	58	57	60
Bezrobocie	27	33	22
Osoby dotknięte klęską żywiołową	0	0	0
Ubóstwo	68	60	61
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	33	38	31
Długotrwała lub ciężka choroba	92	93	101
Alkoholizm	14	11	10

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zgromadzonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Raszynie

3.2. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest powoływana na podstawie art. 4¹ ust. 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi przez wójta/ burmistrza/ prezydenta miasta, którego głównym zadaniem jest realizacja zadań samorządu terytorialnego w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z nadużywaniem alkoholu.

W skład gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (art. 4¹ ust. 4 ww. ustawy), a zasady wynagradzania członków gminnych komisji określa rada gminy w gminnych programach rozwiązywania problemów alkoholowych (art. 4¹ ust. 5 ww. ustawy). Do ustawowych zadań gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych należy:

- inicjowanie działań w zakresie realizacji zadań własnych gminy związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych (wymienionych powyżej) - (art. 4¹ ust. 3 ww. ustawy);
- podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego (art. 4¹ ust. 3 ww. ustawy);

- opiniowanie wydawania zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych - zgodność lokalizacji punktu sprzedaży z uchwałami rady gminy, o których mowa w art. 12 ust. 1 i 2 ustawy (limit i lokalizacja punktów, w których sprzedawane i podawane są napoje alkoholowe);
- kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż lub podawanie napojów alkoholowych (na podstawie upoważnienia wystawionego przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta) - (art. 18 ust. 8 ww. ustawy).

W gminie Raszyn istnieje specjalna oddelegowana do tego jednostka, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA), która funkcjonuje w Raszynie przy ul. Poniatowskiego 20. Organ został powołany do realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem problemom alkoholowym na terenie Gminy. GKRPA w Raszynie podejmuje szeroki zakres działań skierowanych do osób, u których występuje problem z uzależnieniem od alkoholu. GKRPA współpracuje z lokalnymi instytucjami i organizacjami, m.in. z Raszyńskim Stowarzyszeniem Rodzin Abstynenckich Klub ARKA, co przyczynia się do skutecznej realizacji zadań profilaktycznych i terapeutycznych. W ramach GKRPA w Raszynie funkcjonują również świetlice, które stanowią miejsca wsparcia, konsultacji i profilaktyki dla osób zmagających się z problemami alkoholowymi oraz ich rodzinami, a także dla dzieci i młodzieży. Świetlice te są często wykorzystywane do prowadzenia zajęć edukacyjnych i terapeutycznych oraz organizowania działań o charakterze profilaktycznym. Na terenie Raszyna funkcjonują dwie placówki, do których uczęszcza na co dzień 60 dzieci, w tym 6 z rodzin alkoholowych. Aktualna liczba wychowawców sprawująca organizację nad świetlicami wynosi 4.

GKRPA w Raszynie pełni istotną funkcję w lokalnym systemie wsparcia dla osób uzależnionych oraz ich rodzin, działając na rzecz poprawy bezpieczeństwa, profilaktyki i wzrostu jakości życia mieszkańców Gminy.

Do podstawowych zadań GKRPA należą m.in.:

- prowadzenie działań profilaktycznych i edukacyjnych w zakresie zapobiegania uzależnieniom oraz przeciwdziałania negatywnym skutkom nadużywania alkoholu, w tym także przemocy domowej,
- wszczynanie i prowadzenie procedury „Niebieskiej Karty” w przypadkach podejrzenia przemocy w rodzinie w tym także diagnozowanie sytuacji rodzinnej i inicjowanie działań pomocowych,
- motywowanie i kierowanie osób uzależnionych do leczenia odwykowego, w tym przyjmowanie zgłoszeń o przypadkach nadużywania alkoholu, prowadzenie rozmów

z osobami zgłaszanymi oraz w razie zaistnienia potrzeby, kierowanie na badania przez biegłych sądowych oraz przygotowanie dokumentacji do sądu w sprawach o zobowiązanie do leczenia odwykowego,

- współpraca z lokalnymi instytucjami i organizacjami działającymi na terenie gminy w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy, w tym z Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Policją, placówkami oświatowymi i służbą zdrowia,
- opiniowanie i monitorowanie realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Aktualnie obowiązującym aktem prawnym regulującym kwestię rozwiązywania i przeciwdziałania problemom alkoholowych i narkomanii w gminie Raszyn program przyjęty uchwałą nr XIV/107/2024 Rady Gminy Raszyn z dnia 19 grudnia 2024 roku w sprawie uchwalenia „Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii Gminie Raszyn na rok 2025”. Dokument jest strategicznym aktem prawnym, którego głównym celem jest przeciwdziałanie uzależnieniom i minimalizacja negatywnych skutków wynikających z nadużywania alkoholu i narkotyków oraz innych niedozwolonych środków psychoaktywnych. Program realizowany jest zgodnie z obowiązującą ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii. Wśród głównych zadań programu wyróżnić należy m.in. zwiększenie dostępności do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych oraz ich rodzin, prowadzenie poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego i socjalno-prawnego, a także organizowanie działań o charakterze profilaktycznym skierowanych do dzieci i młodzieży. Program w swoich założeniach kładzie nacisk również na współpracę z lokalnymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi, szkołami, służbą zdrowia i policją. Celem tej współpracy ma być ponoszenie świadomości społecznej na temat skutków uzależnień, zapobiegania przemocy w rodzinie oraz przeciwdziałania narkomanii i uzależnieniom behawioralnym. Realizacja zaplanowanych działań w programie obejmuje m.in. dofinansowanie punktów pomocy kryzysowej, szkolenia dla grup zawodowych zajmujących się problematyką uzależnień, organizację wypoczynku dla dzieci i młodzieży z grup ryzyka oraz osobom niepełnosprawnym z terenu Gminy. Program ma stanowić kompleksową odpowiedź na lokalne wyzwania związane z problematyką alkoholową i narkotykową, dostosowaną do specyfiki i charakteru społeczności Gminy, która włączy działania profilaktyczne, interwencyjne i rehabilitacyjne, zapewniając swoim mieszkańcom dostęp do odpowiedniego wsparcia i pomocy na wysokim poziomie.

W poniższej tabeli nr 7 przedstawiono szczegółowo zakres działalności GKRPA w Raszynie w latach 2022–2024. W miejscach, w których nie uzyskano odpowiedzi od instytucji oznaczono jako brak danych, w skrócie – b.d. W 2024 r. zorganizowane przez GKRPA w Raszynie 14 ogólnych posiedzeń komisji, przeprowadzono 31 rozmów z osobami uzależnionymi w celu motywowania do leczenia oraz wydano 19 postanowień opiniujących lokalizację punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Pozostałe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 7 Działalność GKRPA w Raszynie w latach 2022–2024

Działalność GKRPA			
Zadanie	2022	2023	2024
Ogólne posiedzenia Komisji	13	13	14
Posiedzenie podkomisji interwencyjno-motywującej	0	0	0
Przeprowadzone rozmowy z osobami uzależnionymi w celu motywowania do leczenia	22	25	31
Kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych	0	0	0
Postanowienia opiniujące lokalizacje punktów sprzedaży napojów alkoholowych	20	19	19
Szkolenia dla pracowników GKRPA	b.d.	b.d.	b.d.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Raszynie

3.3. Punkty sprzedaży napojów alkoholowych

Punkty sprzedaży napojów alkoholowych to miejsca, w których prowadzona jest detaliczna sprzedaż napojów alkoholowych na podstawie stosownego zezwolenia wydanego przez właściwy organ gminy. Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, punkty sprzedaży napojów alkoholowych obejmują:

- sklepy branżowe ze sprzedażą napojów alkoholowych,
- wydzielone stoiska w samoobsługowych placówkach handlowych o powierzchni sprzedażowej powyżej 200 m²,
- pozostałe placówki samoobsługowe oraz inne placówki handlowe, w których sprzedawca prowadzi bezpośrednią sprzedaż napojów alkoholowych.

Punkty sprzedaży o jakich mowa w podrozdziale mogą służyć zarówno do sprzedaży napojów alkoholowych do spożycia na miejscu (np. restauracja, bar), oraz poza miejscem sprzedaży (np. sklepy spożywcze). Sprzedaż alkoholu w tego typu punktach jest możliwa po

uprzednim uzyskaniu odpowiedniego zezwolenia oraz wyłącznie w miejscu określonym w tym zezwoleniu. Kwestie dotyczące lokalizacji oraz liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie danej gminy/ miasta ustalana jest poprzez podjęcie odpowiedniej uchwały przez radę gminy/ miasta, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa.

Ilość punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie gminy Raszyn według miejsca spożycia i według zawartości alkoholu przedstawia się następująco:

liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w tym:

2022 r. (stan na dzień 31.12.2022 r.):

a) do spożycia poza miejscem sprzedaży (według zawartości alkoholu):

- do 4,5% – 59,
- od 4,5% do 18% – 59,
- powyżej 18% – 56.

b) do spożycia w miejscu sprzedaży (według zawartości alkoholu):

- do 4,5% – 24,
- od 4,5% do 18% – 21,
- powyżej 18% – 15.

c) liczba wygaszonych z powodu likwidacji punktu zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych: 20.

2023 r. (stan na dzień 31.12.2023 r.):

a) do spożycia poza miejscem sprzedaży (według zawartości alkoholu):

- do 4,5% – 52,
- od 4,5% do 18% – 52,
- powyżej 18% – 49.

b) do spożycia w miejscu sprzedaży (według zawartości alkoholu):

- do 4,5% – 21,
- od 4,5% do 18% – 16,
- powyżej 18% – 13.

c) liczba wygaszonych z powodu likwidacji punktu zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych: 15

2024 r. (stan na dzień 31.12.2024 r.):

a) do spożycia poza miejscem sprzedaży (według zawartości alkoholu):

- do 4,5% – 55,
- od 4,5% do 18% – 55,

- powyżej 18% – 52.

b) do spożycia w miejscu sprzedaży (według zawartości alkoholu) – ogółem 32:

- do 4,5% – 24,
- od 4,5% do 18% – 20,
- powyżej 18% – 15.

c) liczba wygaszonych z powodu likwidacji punktu zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych: 21.

W Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Raszyn na rok 2025 w aspekcie sprzedaży napojów alkoholowych uwzględnia się obowiązek przestrzegania przez przedsiębiorców określonych zasad dotyczących lokalizacji punktów sprzedaży alkoholu, zgodnych z uchwałą Rady Gminy Raszyn. Program przewiduje opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu w zakresie zgodności lokalizacji z przepisami lokalnymi oraz monitoruje przestrzeganie warunków tych zezwoleń. Dodatkowo w ramach programu wdrażane są odpowiednie działania zapobiegające negatywnym skutkom nadużywania alkoholu, takie jak kontrola legalności sprzedaży alkoholu, edukacja społeczna, profilaktyka oraz wspieranie działań interwencyjnych i terapeutycznych. Przedsiębiorcy z terenu Gminy mają obowiązek składania pisemnych oświadczeń o wartości sprzedaży napojów alkoholowych, co pozwala na lepszą kontrolę oraz analizę rynku lokalnego. Podsumowując, program w zakresie sprzedaży alkoholu łączy szereg różnych działań, których wspólnym celem jest ochrona mieszkańców przed negatywnymi skutkami spożywania alkoholu i zapewnienie przestrzegania przepisów prawa lokalnego i państwowego dotyczącego obrotu napojami alkoholowymi. Warto podkreślić, że w Gminie Raszyn Rada Gminy wprowadziła nocny zakaz sprzedaży alkoholu obowiązujący w godzinach od 22.00 do 6.00, co stanowi istotny element lokalnej polityki ograniczania dostępności alkoholu i przeciwdziałania jego nadużywaniu.

3.4. Ważniejsze oddziaływania profilaktyczne skierowanie do dzieci i młodzieży

Oddziaływania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży to zorganizowane działania mające na celu zapobieganie powstawaniu lub rozwojowi niekorzystnych zjawisk społecznych, zdrowotnych i wychowawczych w tej grupie wiekowej. Istotą działań profilaktycznych w tym wymiarze jest wzmacnianie czynników chroniących oraz ograniczanie czynników ryzyka, które mogą prowadzić lub powodować różnego rodzaju problemy jak np. uzależnienia, przemoc, zaburzenia psychiczne, otyłość oraz inne zagrożenia dla zdrowia i prawidłowego rozwoju człowieka. Działania profilaktyczne obejmują m.in.:

- edukację zdrowotną przez promowanie zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej czy prawidłowego odżywiania,
- programy przeciwdziałania uzależnieniom takich substancji i środków jak np. alkohol, narkotyki czy dopalacze,
- profilaktykę zdrowia psychicznego, skupiającą się wokół rozwoju umiejętności radzenia sobie ze stresem, wsparciem emocjonalnym oraz zapobieganiu depresji,
- działania na rzecz bezpieczeństwa poprzez profilaktykę przemocy, przekazywanie wiedzy o cyberprzemocy, edukację dotyczącą zagrożeń XXI wieku.

Celem oddziaływań profilaktycznych jest nie tylko zapobieganie problemom, ale również wspieranie prawidłowego rozwoju, kształtowanie pozytywnych postaw i kompetencji, budowanie odporności psychicznej oraz zapewnienie odpowiednich warunków do nauki i życia dzieciom oraz młodzieży.

Najbardziej istotnym dokumentem określającym strategię dotyczącą profilaktyki dzieci i młodzieży w gminie Raszyn jest wspomniany już wcześniej Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Raszyn na rok 2025. Program ten określa szereg działań edukacyjno-profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży takich jak m.in. wsparcie psychologiczne, organizację warsztatów czy współpracę z lokalnymi szkołami, instytucjami i organizacjami pozarządowymi. Dodatkowo Gmina realizuje szereg innych istotnych programów i uchwał wspierających edukację i profilaktykę uzdolnionych dzieci i młodzieży, a także podejmuje działania przeciwko przemocy w rodzinie, co ma istotne przełożenie dla środowiska rozwojowego najmłodszych mieszkańców.

Jedną z instytucji odpowiedzialnych za kwestię związane z profilaktyką skierowaną do dzieci i młodzieży jest GKRPA w Raszynie w latach 2022–2024 zorganizowała szereg działalności skierowanych dla osób oraz dzieci i rodzin z występującym problemem alkoholowym, poniżej przedstawiono krótkie podsumowanie, niektórych działalności:

- 2022 r. – rekomendowane programy profilaktyczne: Szkoła dla rodziców, Archipelag skarbów, Unplugged, Debata, Apteczka pierwszej pomocy.
 - Liczba uczestników: 600 uczniów, 25 nauczycieli i 50 rodziców.
- 2023 r. – rekomendowane programy profilaktyczne: Szkoła dla rodziców, Archipelag skarbów, Unplugged, Debata, Apteczka pierwszej pomocy.
 - Liczba uczestników: 650 uczniów, 30 nauczycieli i 40 rodziców.

- 2023 r. – rekomendowane programy profilaktyczne: Szkoła dla rodziców, Archipelag skarbów, Unplugged, Debata, Apteczka pierwszej pomocy.

- Liczba uczestników: 450 uczniów, 20 nauczycieli i 50 rodziców.

Oddziaływania profilaktyczne skierowane do dzieci i młodzieży w gminie Raszyn obejmują szeroki zakres działań edukacyjnych, terapeutycznych oraz społecznych, mających na celu wspieranie zdrowego rozwoju, zapobieganie zachowaniom ryzykownym oraz zwiększanie świadomości na temat zagrożeń. W Gminie funkcjonuje specjalna Poradnia Psychologiczna dla dzieci i młodzieży, zlokalizowana przy ul. Pruszkowskiej 52, gdzie prowadzone są terapie i wsparcie dla najmłodszych oraz młodzieży z różnorodnymi trudnościami. Gmina jest także organizatorem bezpłatnych warsztatów dla dzieci w wieku 8-12 lat, które poświęcone są między innymi tematowi cyberbezpieczeństwa, ucząc bezpiecznego korzystania z Internetu i ochrony danych osobowych. Działania profilaktyczne realizowane są również we współpracy ze szkołami i instytucjami edukacyjnymi, obejmując programy sportowe, kulturalne i zdrowotne, mające na celu promowanie aktywności fizycznej, zdrowego stylu życia i postaw patriotycznych. Dzięki kompleksowym działaniom profilaktycznym realizowanym w gminie Raszyn, dzieci i młodzież mają otwarty dostęp do specjalistycznej pomocy, edukacji oraz bezpiecznych przestrzeni rozwojowych, co przyczynia się do minimalizowania ryzyka uzależnień, przemocy i innych problemów społecznych.

Wszystkie programy prowadzone są w oparciu o współpracę z lokalnymi placówkami oświatowymi, służbą zdrowia, policją i organizacjami pozarządowymi, z uwzględnieniem realiów i potrzeb społeczności lokalnej. Gmina Raszyn posiada dobrze uregulowane oraz cyklicznie aktualizowane dokumenty prawne i programowe, które władze gminne systematycznie wdrażają w życie, przeciwdziałając tym samym negatywnym zjawiskom społecznym oraz wspierając zdrowy rozwój młodego pokolenia Gminy.

3.5. Współpraca władz lokalnych z organizacjami pozarządowymi

Współpraca władz lokalnych z organizacjami pozarządowymi to partnerstwo i kooperacja pomiędzy samorządami, a podmiotami działającymi na rzecz społeczności lokalnej, które realizują różnorodne zadania publiczne. Władze jednostek samorządowych zachęcają organizację pozarządowe do współpracy i składania propozycji realizacji zadań publicznych, które są następnie finansowane z budżetu gminy w ramach corocznie uchwalanych programów współpracy. Programy te określają priorytetowe obszary działań, wysokość środków na dotacje oraz tryb współpracy i oceny ofert. Konieczne są też konsultacje społeczne z udziałem NGO, a w przypadku istnienia Rady Pożytku Publicznego, jej opinia jest

brana pod uwagę przy uchwalaniu programu. Organizację pozarządowe pełnią rolę równorzędnych partnerów dla administracji samorządowej, a ich działania korzystają z mechanizmów zlecania realizacji zadań publicznych oraz wspólnych inicjatyw konsultacyjnych i doradczych. W gminie Raszyn współpraca ta opiera się na zasadach pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności oraz jawności i uczciwej konkurencji. Współpraca w Gminie sprawia, że poprzez szereg podejmowanych działań kulturalnych, sportowych, edukacyjnych, zdrowotnych czy profilaktycznych, dochodzi do wzmacniania kapitału społecznego i zaspokajania potrzeb mieszkańców na różnych płaszczyznach.

Rada Gminy Raszyn w dniu 28 listopada 2024 r. uchwałą nr XII/73/2024 przyjęła Program współpracy Gminy Raszyn z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 poz. 1491) na rok 2025. Dokument reguluje zasady współpracy między Gminą, a organizacjami pozarządowymi, celami, formami wsparcia oraz ramami finansowymi na rok 2025.

Cele programu obejmują m.in. budowanie partnerstwa między Gminą, a organizacjami pozarządowymi w celu rozpoznawania i zaspokajania potrzeb mieszkańców, umacnianie lokalnej społeczności, poczucia odpowiedzialności obywatelskiej i promocja dziedzictwa narodowego, wzmacnianie aktywności społecznej mieszkańców oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz podnoszenie efektywności działań publicznych i zapewnienie równych szans organizacjom pozarządowym.

Zakres współpracy w ramach programu opiera się na kilku zasadach tj. pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, jawności i uczciwej konkurencji, realizacji zadań poprzez otwarte konkursy oferty oraz możliwość wsparcia pozafinansowego.

Zadania priorytetowe obejmują m.in. ochronę zdrowia i profilaktykę, rozwój sportu i rekreacji, wsparcie osób niepełnosprawnych, ochronę środowiska, rozwój wspólnot lokalnych oraz kulturę i dziedzictwo narodowe.

Realizację zadań nadzoruje Referat Kadr i Zarządzania, a kontrolę finansową – Referat Budżetu i Finansów. Dokonywana jest ocena efektów oraz terminowości, z obowiązkiem składania sprawozdań. Na wsparcie zadań publicznych dla organizacja pozarządowych w ramach programu zaplanowano kwotę około 1 956 000 zł.

Podsumowując program stanowi ramy prawne i organizacyjne, które umożliwiają skuteczną współpracę gminy Raszyn i jej władz z organizacjami pozarządowymi, której nadrzędnym celem jest rozwój społeczeństwa obywatelskiego, wzmocnienie działań na rzecz

lokalnej społeczności oraz efektywną realizację różnorodnych zadań publicznych, istotnych dla mieszkańców Gminy. Program zapewnia pełną przejrzystość procedur, wsparcie finansowe i pozafinansowe oraz stały nadzór nad realizacją powierzonych zadań.

Organizacje pozarządowe i stowarzyszenia w gminie Raszyn odgrywają bardzo istotną rolę w rozwoju lokalnej społeczności, realizując zadania publiczne, promując sport, kulturę, integrację społeczną oraz wspierając osoby potrzebujące. Organizacje w Raszynie charakteryzują się szerokim zakresem działalności, wysoką aktywnością projektową oraz partnerską współpracą z jednostkami samorządowymi na rzecz rozwoju społecznego, edukacyjnego, sportowego i integracyjnego mieszkańców Gminy.

Na terenie gminy Raszyn istnieją prężnie działające organizacje pozarządowe, do których zaliczyć możemy m.in.: Klub Sportowy Raszyn, Uczniowski Klub Sportowy Łady, Uczniowski Klub Sportowy GOS Raszyn, Uczniowski Klub Sportowy Orłęta Raszyn, Gminny Klub Sportowy Podolszyn, Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich klub „Arka”, Dobra Wola Stowarzyszenie na Rzecz Osób Upośledzonych Umysłowo lub Fizycznie, Stowarzyszenie „Liczą się ludzie”, Stowarzyszenie inicjatywa mieszkańców „Zmieniamy Gminę Raszyn”, Społeczny Komitet Ochrony Falent i Klub Gospodyń Wiejskich Jaworowa.

Istotną funkcję społeczną stanowią także funkcjonujące na terenie Gminy parafie, będące centrami życia duchowego i społecznego, prowadząc regularną działalność religijną, charytatywną oraz integrując mieszkańców poprzez organizację licznych inicjatyw i wydarzeń. Główne parafie zlokalizowane na terenie gminy Raszyn to: Parafia św. Szczepana w Raszynie, Parafia św. Bartłomieja Apostoła w Rybiu i Parafia św. Faustyny Kowalskiej w Sękocinie Starym. Parafie pełnią główne funkcję związane z działalnością duszpasterską i społeczną, organizując regularne nabożeństwa, msze, rekolekcje, adoracje, udzielanie sakramentów, organizacja pielgrzymek, prowadzenie kancelarii parafialnych, doradztwo rodzinne i wsparcie duchowe dla parafian w różnych sytuacjach życiowych. Parafie w Gminie prowadzą także działalność charytatywną i pomocową, organizując regularne zbiórki środków i żywności, pomoc dla najuboższych, osób starszych i samotnych. Działalność parafii w gminie Raszyn jest rozbudowana, obejmując pracę religijną, charytatywną, edukacyjną oraz szeroką współpracę z lokalną społecznością, wykraczającą poza samą sferę kościelną.

W kwietniu 2025 r. Rada Gminy Raszyn przeprowadziła sprawozdanie z wykonania Programu za rok 2024, a wyniki jego podsumowania przedstawiono poniżej w postaci opisu poszczególnych działań oraz przeznaczonej kwoty na jej realizację, bez podziału na cel zadania:

- Działania na rzecz upowszechnienia kultury fizycznej i sportu: Działania na rzecz rozwoju dyscypliny sportowej: piłka nożna – w ramach sekcji klubów sportowych dla

różnych grup wiekowych juniorów i seniorów o różnym stopniu zaawansowania zawodników, na terenie Gminy Raszyn. Wysokość środków publicznych przyznanych na realizację zadania w 2024 r. – 830 000 zł. Podmioty, które otrzymały dotację: Klub Sportowy Raszyn – 600 000 zł., Uczniowski Klub Sportowy „Łady” – 190 000 zł., Klub Sportowy GKS Podolszyn – 40 000 zł.,

- Działania na rzecz upowszechnienia kultury fizycznej i sportu: Działania na rzecz rozwoju dyscypliny sportowej: piłka nożna – w ramach sekcji klubów sportowych dla różnych grup wiekowych juniorów i seniorów o różnym stopniu zaawansowania zawodników, na terenie Gminy Raszyn. Wysokość środków publicznych przyznanych na realizację zadania w 2024 r. – 60 000 zł. Podmioty, które otrzymały dotację: Uczniowski Klub Sportowy „Łady” – 60 000 zł.,
- Działania na rzecz upowszechnienia kultury fizycznej i sportu: Działania na rzecz rozwoju dyscypliny sportowej: podnoszenie ciężarów – w ramach sekcji klubów sportowych dla różnych grup wiekowych i o różnym stopniu zaawansowania zawodników na terenie Gminy Raszyn. Wysokość środków publicznych przyznanych na realizację zadania w 2024 r. – 90 000 zł. Podmioty, które otrzymały dotację: Klub Sportowy Raszyn – 90 000 zł.,
- Działania na rzecz upowszechnienia kultury fizycznej i sportu: Działania na rzecz rozwoju dyscypliny sportowej: amatorski boks młodzieżowy – w ramach sekcji klubów sportowych dla różnych grup wiekowych i o różnym stopniu zaawansowania zawodników na terenie Gminy Raszyn. Wysokość środków publicznych przyznanych na realizację zadania w 2024 r. – 70 000 zł. Podmioty, które otrzymały dotację: Klub Sportowy Raszyn – 70 000 zł.,
- Działania na rzecz upowszechnienia kultury fizycznej i sportu: Organizacja Biegu Raszyńskiego na terenie Gminy Raszyn. Wysokość środków publicznych przyznanych na realizację zadania w 2024 r. – 70 000 zł. Podmioty, które otrzymały dotację: Klub Sportowy Raszyn – 70 000 zł.,
- Działania na rzecz upowszechnienia kultury fizycznej i sportu: Organizacja Turnieju Bokserskiego Juniorów im. Michała Szczepana. Wysokość środków publicznych przeznaczonych na realizację zadania w 2024 r. – 35 000 zł. Podmioty, które otrzymały dotację: Klub Sportowy Raszyn – 35 000 zł.,
- Działania na rzecz upowszechnienia kultury fizycznej i sportu: Działania na rzecz rozwoju dyscypliny sportowej: pływanie – w ramach sekcji klubów sportowych dla dzieci i młodzieży do lat 21 na terenie Gminy Raszyn. Wysokość środków publicznych

przeznaczonych na realizację zadania w 2024 r. – 120 000 zł. Podmioty które otrzymały dotację: Uczniowski Klub Sportowy GOS Raszyn – 120 000 zł.,

- Działania na rzecz upowszechnienia kultury fizycznej i sportu: Działania na rzecz rozwoju dyscypliny sportowej: siatkówka (piłka siatkowa) w ramach sekcji klubów sportowych na terenie Gminy Raszyn. Wysokość środków publicznych przeznaczonych na realizację zadania w 2024 r. – 80 000 zł. Podmioty które otrzymały dotację: Uczniowski Klub Sportowy Orleń Raszyn – 80 000 zł.,
- Działania na rzecz upowszechnienia kultury fizycznej i sportu: Działania na rzecz rozwoju dyscypliny sportowej: trójbój siłowy – w ramach sekcji klubów sportowych dla różnych grup wiekowych i o różnym stopniu zaawansowania zawodników na terenie Gminy Raszyn. Wysokość środków publicznych przyznanych na realizację zadania w 2024 r. – 25 000 zł. Podmioty, które otrzymały dotację: Klub Sportowy Raszyn – 25 000 zł.,
- Działania na rzecz upowszechnienia kultury fizycznej i sportu: Działania na rzecz rozwoju dyscypliny sportowej: koszykówka – w ramach sekcji klubów sportowych dla różnych grup wiekowych i o różnym stopniu zaawansowania zawodników na terenie Gminy Raszyn. Wysokość środków publicznych przyznanych na realizację zadania w 2024 r. – 25 000 zł. Podmioty, które otrzymały dotację: Klub Sportowy Raszyn – 25 000 zł.
- Działania o charakterze edukacji historycznej, dotyczące okresu Bitwy pod Raszynem – manewry. Podmioty, które otrzymały dotację: Stowarzyszenie „Projekt Raszyn” – 25 000 zł.,
- Działania o charakterze edukacji historycznej z okazji Święta Niepodległości organizacja rodzinnej gry terenowej. Wysokość środków publicznych przyznanych na realizację zadania w 2024 r. – 12 000 zł. Podmioty, które otrzymały dotację: Stowarzyszenie „Projekt Raszyn” – 12 000 zł.,
- Działania rehabilitacyjne i terapeutyczne na rzecz osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin z terenu Gminy Raszyn oraz działania wspierające środowisko abstynenckie. Wysokość środków publicznych przyznanych na realizację zadania w 2024 r. – 98 000 zł. Podmioty, które otrzymały dotację: Raszyńskie Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich Klub ARKA – 98 000 zł.,
- Działania na rzecz organizacji wypoczynku dzieci i młodzieży z terenu gminy. Wysokość środków publicznych przyznanych na realizację zadania w 2024 r. – 20 000

- zł. Podmioty, które otrzymały dotację: Parafia św. Szczepana w Raszynie – 20 000 zł.,
- Organizacja obozów sportowych z programem profilaktycznym. Wysokość środków publicznych przyznanych na realizację zadania w 2024 r. – 287 000 zł. Podmioty, które otrzymały dotację: Klub Sportowy Raszyn – 150 000 zł., Uczniowski Klub Sportowy Orłęta Raszyn – 127 000 zł., Uczniowski Klub Sportowy GOS Raszyn – 10 000 zł.,
 - Działania na rzecz organizacji wypoczynku dzieci i młodzieży z terenu gminy Raszyn – zorganizowanie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z terenu Raszyna. Wysokość środków publicznych przyznanych na realizację zadania w 2024 r. – 10 500 zł. Podmioty które otrzymały dotację: Rzymskokatolicka Parafia Św. Szczepana w Raszynie – 10 500 zł.,
 - Działania na rzecz organizacji wypoczynku dzieci i młodzieży z terenu gminy Raszyn – zorganizowanie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z terenu miejscowości Rybie. Wysokość środków publicznych przeznaczonych na realizację zadania w 2024 r. – 15 000 zł. Podmioty które otrzymały dotację: Parafia Rzymskokatolicka Św. Bartłomieja Apostoła w Rybiu – 15 000 zł.,
 - Działania na rzecz organizacji wypoczynku dzieci i młodzieży z terenu Gminy Raszyn – zorganizowanie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z terenu miejscowości: Dawidy, Dawidy Bakowe i Łady. Wysokość środków publicznych przeznaczonych na realizację zadania w 2024 r. – 10 000 zł. Podmioty które otrzymały dotację: Nie wpłynęła żadna oferta realizacji zadania.,
 - Działania na rzecz organizacji wypoczynku dzieci i młodzieży z terenu gminy Raszyn – zorganizowanie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z terenu miejscowości: Sękocin Stary, Sękocin Nowy, Słomin. Wysokość środków publicznych przeznaczonych na realizację zadania w 2024 r. – 13 500 zł. Podmioty które otrzymały dotację: Parafia Rzymskokatolicka Świętej Faustyny Kowalskiej w Sękocinie Starym – 13 500 zł.,
 - Działania na rzecz organizacji wypoczynku dzieci i młodzieży z terenu gminy Raszyn – zorganizowanie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży zorganizowanych w Młodzieżowych drużynach pożarniczych. Wysokość środków publicznych przeznaczonych na realizację zadania w 2024 r. – 6 000 zł. Podmioty które otrzymały dotację: Ochotnicza Straż Pożarna w Dawidach – 2 400 zł., Ochotnicza Straż Pożarna w Raszynie – 3 600 zł.,

- Działania na rzecz wypoczynku niepełnosprawnych (dzieci i młodzieży) z terenu gminy. Wysokość środków publicznych przeznaczonych na realizację zadania w 2024 r. – 15 000 zł. Podmioty które otrzymały dotację: Dobra Wola – Stowarzyszenie na Rzecz Osób Upośledzonych Umysłowo lub Fizycznie – 15 000 zł.,
- Dofinansowanie zawodów i konkursów dla niepełnosprawnych z terenu gminy. Wysokość środków publicznych przeznaczonych na realizację zadania w 2024 r. – 4 000 zł. Podmioty które otrzymały dotację: Nie wpłynęła żadna oferta realizacji zadania.,
- Działania na rzecz organizacji wypoczynku dzieci i młodzieży z terenu gminy Raszyn – zorganizowanie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z terenu miejscowości: Dawidy, Dawidy Bankowe i Łady. Wysokość środków publicznych przyznanych na realizację zadania w 2024 r. – 10 000 zł. Podmioty, które otrzymały dotację: Parafia Rzymskokatolicka Świętego Mateusza Ewangelisty w Dawidach Bankowych – 10 000 zł.,
- Dofinansowanie zawodów i konkursów dla niepełnosprawnych z terenu gminy. Wysokość środków publicznych przyznanych na realizację zadania w 2024 r. – 4 000 zł. Podmioty, które otrzymały dotację: Dobra Wola – Stowarzyszenie na Rzecz Osób Upośledzonych Umysłowo lub Fizycznie – 4 000 zł.

3.6. Procedura „Niebieskie Karty” i przemoc domowa

Procedura „Niebieskie Karty” jest jednym z narzędzi służących przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz zapewnieniu bezpieczeństwa osobom jej doświadczającym. Procedura obejmuje szereg działań podejmowanych przez przedstawicieli różnych instytucji w tym m.in. Policję, Ośrodki Pomocy Społecznej, Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe czy służbę zdrowia, których jednym z zadań i obowiązków jest reagowanie na podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie. Procedura została wprowadzona na podstawie współpracy z Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 1998 r. Procedura rozpoczyna się w momencie, gdy osoba uprawniona na podstawie zgłoszenia lub własnych obserwacji stwierdzi uzasadnione podejrzenie, że w rodzinie dochodzi do jakiegokolwiek formy przemocy. Kolejnym krokiem jest uzupełnienie specjalnego formularza „Niebieskie Karty – A”, który jednocześnie jest formalnym początkiem wszczęcia procedury. Następnie powoływana jest grupa diagnostyczno-pomocowa, składająca się ze specjalistów z różnych dziedzin, która opracowuje indywidualny plan pomocy dla osoby dotkniętej przemocą oraz podejmuje działania wobec sprawcy

przemocy. Podejmowane działania mają na celu także monitorowanie sytuacji przez okres co najmniej 9 miesięcy po zakończeniu działań interwencyjnych. W ramach prowadzonej procedury możliwe jest zastosowanie specjalnych środków prawnych takich jak np. zakaz zbliżania się czy nakaz opuszczenia wspólnego mieszkania. Procedura oparta jest na przepisach ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” i wzorów formularzy. Podsumowując, generalnym celem procedury jest kompleksowa i skoordynowana pomoc osobom doświadczającym przemocy domowej, zapewnienie im bezpieczeństwa, a także wsparcie w przezwyciężeniu trudnej sytuacji życiowej.

W poniższej tabeli nr 9 przedstawiono liczbę założonych „Niebieskich Kart” w gminie Raszyn w latach 2022–2024 według poszczególnych instytucji, oznaczenie b.d. – określono brak danych. Instytucje wymienione poniżej mają obowiązek uruchomienia procedury „Niebieskie Karty” w przypadku uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie. Administratorem danych osobowych w procedurze Niebieskie Karty w Raszynie Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy przy ul. Poniatowskiego 20.

W analizowanym okresie czasu liczba zakładanych „Niebieskich Kart” w każdym kolejnym roku zwiększała się. W 2022 r. całkowita liczba wynosiła 25, w 2023 r. było to 27, a w 2024 r. liczba wyniosła 39. Najwięcej wszczętych procedur w 2024 r. w gminie Raszyn odbyło się za pośrednictwem Policji – 14 oraz placówek edukacyjnych – 14. Pozostałe dane przedstawiono w poniższej tabeli nr 8.

Tabela 8 Podmioty wszczynające procedurę „Niebieskich Kart” w gminie Raszyn w latach 2022–2024

Podmioty wszczynające procedurę			
Instytucje/ całkowita ilość	2022	2023	2024
Liczba założonych „Niebieskich Kart” - Ogółem	25	27	39
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	1	4	1
Policja	4	9	14
Służba zdrowia	3	1	2
Placówki edukacyjne	4	9	14
Pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej	2	2	2
Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	7	3	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Raszynie

W poniższej tabeli nr 9 zestawiono ze sobą w trzyletnim układzie dynamicznym dane przedstawiające liczbę osób doznających i stosujących przemoc domową na terenie gminy Raszyn. Liczba osób doznających przemocy domowej, którym udzielono pomocy w latach 2022–2024 zwiększała się. Liczba osób będących ofiarą przemocy domowej, której udzielono pomocy w 2022 r. wyniosła 36, w kolejnym roku było to 41, a w 2024 r. liczba zwiększyła się do 62, z czego 42 stanowiły kobiety, 20 mężczyzn a 41 małoletni do 18 roku życia. Liczba osób stosujących przemoc domową, wobec których podjęto działania w 2024 r. w gminie Raszyn wyniosła 48, z czego kobiety stanowiły 12 osób, a mężczyźni 36. Z omawianymi danymi można zapoznać się w poniższej tabeli.

Tabela 9 Osoby doznające i stosujące przemoc domową w gminie Raszyn w latach 2022-2024

Liczba osób doznających przemocy domowej, którym udzielono pomocy			
	2022	2023	2024
Ogółem	36	41	62
Kobiety	25	26	42
Mężczyźni	11	15	20
Małoletni do 18 r.ż.	11	26	41
Liczba osób stosujących przemoc domową, wobec których podjęto działania			
Ogółem	26	33	48
Kobiety	8	10	12
Mężczyźni	18	23	36

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Raszynie

W poniższej tabeli nr 10 przedstawiono rodzaje udzielonej pomocy osobom dotkniętym przemocą domową w gminie Raszyn w 2024 r. Z tabeli wynika, że pomoc psychologiczną udzielono łącznie 120 razy. W jednym przypadku doszło do pomocy pod względem materialnym (np. zakwaterowanie, żywność), natomiast do innych form wsparcia należało prowadzenie grup wsparcia. Brak danych na temat udzielone pomocy prawnej osobom poszkodowanym w 2024 r.

Tabela 10 Rodzaje udzielonej pomocy osobom doznającym przemocy domowej w gminie Raszyn w 2024 r.

Rodzaje pomocy	
Pomoc psychologiczna	120
Pomoc prawna	b.d.
Pomoc materialna (np. zakwaterowanie, żywność)	1
Inne formy pomocy	Prowadzenie grup wsparcia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Raszynie

3.7. Zespół interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, jest to powoływana przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta grupa specjalistów, której głównym celem jest koordynowanie i integrowanie działań na rzecz zapobiegania przemocy domowej oraz udzielania wsparcia osobom jej doświadczającym. Zespół stanowi jeden z kluczowych elementów lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, zapewniając jednocześnie skuteczne rozpoznawanie i rozwiązywanie przypadków przemocy na terenie gminy lub miasta.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Raszynie to specjalna grupa ekspertów i przedstawicieli różnych instytucji (m.in. policji, GOPS, służby zdrowia, placówek oświatowych, organizacji pozarządowych oraz GKRPA), której głównym zadaniem jest diagnozowanie przemocy domowej, podejmowanie działań interwencyjnych oraz koordynowanie pomocy ofiarom przemocy. Zespół działa na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i jest odpowiedzialny za wdrażanie procedury „Niebieskie Karty”, której celem jest zapewnienie kompleksowej pomocy i ochrony osobom doświadczającym przemocy. Po założeniu „Niebieskiej Karty” zespół ustala plan pomocy i wyznacza grupę roboczą, która indywidualnie pracuje z rodziną dotkniętą przemocą, realizując wsparcie psychologiczne, prawnicze, interwencje społeczne i monitorowanie sytuacji rodzinnej.

W tabeli nr 11 przedstawiono dane dotyczące Funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w gminie Raszyn w latach 2022-2024. W 2024 r. zorganizowano przez Zespół łącznie 6 spotkań, a w ramach prowadzonej działalności z powodu przemocy domowej objęto wsparciem 60 rodzin.

Tabela 11 Praca Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w gminie Raszyn w latach 2022-2024

Funkcjonowanie Zespołu			
	2022	2023	2024
Liczba spotkań Zespołu	4	4	6
Liczba rodzin objętych wsparciem Zespołu z powodu przemocy domowej	52	58	60
Liczba interwencji Zespołu w związku z przemocą domową	0	0	0
Liczba osób stosujących przemoc domową skierowanych na programy korekcyjno-edukacyjne	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Raszynie

3.8. Punkt konsultacyjno-informacyjny Przeciw Przemocy Domowej

Punkt Konsultacyjno-Informacyjny Przeciw Przemocy Domowej, to specjalistyczna placówka, której celem jest udzielanie wsparcia osobom doświadczającym przemocy domowej oraz ich rodzinom. W punkcie można uzyskać bezpłatną pomoc i wsparcie psychologiczne, pomoc prawną oraz informacje o możliwościach i formach wsparcia i procedurach postępowania w sytuacjach przemocy. Do głównych zadań Punktu należy m.in. udzielanie indywidualnych porad i konsultacji psychologicznych oraz prawnych, diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie, wsparcie emocjonalne i motywowanie do podjęcia działań chroniących przed przemocą, informowanie o dostępnych formach pomocy czy współpraca z innymi instytucjami pomocowymi. Najczęściej tego typu Punkty zlokalizowane są przy ośrodkach pomocy społecznej, urzędach miast lub gmin, których działalność jest finansowana ze środków samorządowych lub w ramach programów profilaktycznych. Pomoc udzielana w Punkcie jest nieodpłatna, bez względu na sytuację materialną osoby wymagającej wsparcia lub pomocy.

Punkt Konsultacyjno-Informacyjny Przeciw Przemocy Domowej w Raszynie znajduje się przy ul. Poniatowskiego 20, w budynku biblioteki. Punkt jest miejscem, gdzie osoby dotknięte przemocą mogą uzyskać wsparcie psychologiczne, prawne oraz społeczne. Punkt działa pod opieką Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Przemocy w Raszynie, oferując konsultacje, terapię oraz pomoc interwencyjną dla osób doświadczających przemocy domowej oraz ich rodzin. Punkt stanowi istotny element lokalnego systemu pomocy, wspierając mieszkańców Raszyna w przezwyciężaniu problemów uzależnień i przemocy domowej oraz promując zdrowie społeczne i bezpieczeństwo rodzin.

Do zadań Punktu Konsultacyjnego należy w szczególności:

- prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy domowej
- udzielanie osobom i rodzinom konsultacji oraz porad psychologicznych, socjalnych i profilaktycznych w sprawach uzależnień i przeciwdziałania przemocy domowej
- wspomaganie osób pijących ryzykownie i szkodliwie w podjęciu decyzji o zmianie szkodliwego wzoru picia
- motywowanie osób uzależnionych od alkoholu oraz innych środków psychoaktywnych do podjęcia leczenia odwykowego oraz psychoterapii w placówkach leczenia odwykowego
- udzielanie wsparcia osobom po zakończonej psychoterapii poprzez udział w grupach wsparcia
- gromadzenie aktualnych informacji o miejscach pomocy oraz kompetencjach służb i instytucji z terenu gminy i powiatu zajmujących się systemową pomocą dla rodziny.
- współdziałanie z innymi podmiotami zajmującymi się rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniem przemocy domowej.

W poniższej tabeli nr 12 przedstawiono dane dotyczące działalności Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Raszynie w latach 2022–2024. W analizowanym okresie czasu liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu z każdym rokiem zmniejszała się. W 2022 r. liczba rodzin korzystających z usług Punktu wyniosła 850, a w 2024 r. liczba zmniejszyła się do 680 rodzin. Podobnie zachowywała się liczba rodzin z problemem alkoholowym, która również zmniejszała się wraz z następującym rokiem. W 2022 r. Punkt odnotował 620 rodzin z występującym problemem alkoholowym, a w 2024 r. liczba rodzin wyniosła 530.

Tabela 12 Funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Raszynie w latach 2022-2024

Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy Domowej			
	2022	2023	2024
Liczba rodzin korzystających z pomocy Punktu	850	720	680
Rodziny z problemem alkoholowym	620	550	530

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Gminy Raszyn

3.9. Usługi opiekuńcze

Na terenie gminy Raszyn nie figuruje jako samodzielna, wyspecjalizowana placówka DPS. Funkcję opiekuńcze i wsparcie dla seniorów realizuje przede wszystkim Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Raszynie. Nie ma publicznie dostępnej informacji o klasycznym, stacjonarnym Domu Pomocy Społecznej w Raszynie, który jest placówką typową dla większych miast czy powiatów. W Raszynie można odnaleźć prywatne domy seniora oraz zakłady opiekuńczo-lecznicze, ale nie ma oficjalnej placówki DPS.

Usługi opiekuńcze jak wcześniej wspomniano realizowane są w głównej mierze GOPS w Raszynie, które obejmują zarówno opiekę podstawową, jak i specjalistyczną, dostosowaną do indywidualnych potrzeb mieszkańców, w szczególności osób starszych, zależnych i z zaburzeniami psychicznymi. Do rodzajów usług opiekuńczych dostępnych dla mieszkańców Gminy należą:

- podstawowe usługi opiekuńcze obejmują pomoc w codziennych czynnościach takich jak higiena osobista, przygotowanie i podawanie posiłków, zakupy, sprzątanie, dbanie o mieszkanie czy zapewnienie kontaktu z otoczeniem,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze są przeznaczone dla osób dotkniętych zaburzeniami psychicznymi i obejmują wsparcie terapeutyczne, działania aktywizujące, pomoc przy załatwianiu spraw urzędowych, wsparcie psychologiczne oraz rehabilitację społeczną i zawodową.

Usługi opiekuńcze w gminie Raszyn wykonywane są głównie w miejscu zamieszkania osoby wymagającej wsparcia, co umożliwia pozostanie w środowisku domowym i zapewnia indywidualne podejście do potrzeb podopiecznego. W szczególnych przypadkach usługi mogą być świadczone w ośrodkach wsparcia lub domach opieki, w zależności od stanu zdrowia i sytuacji osoby objętej wsparciem, także poza granicami Gminy. GOPS w Raszynie wdraża innowacyjne projekty jak E-Opieka”, który umożliwia korzystanie z tele-opieki w postaci np. opaski bezpieczeństwa, czujników, urządzeń alarmowych. Realizacja form wsparcia podnosi poziom bezpieczeństwa osób samotnych i niesamodzielnych. Ponadto dla mieszkańców Gminy realizowane są programy z zakresu opieki wytchnieniowej (czasowa pomoc opiekunom osób zależnych) oraz asystent osobisty osoby niepełnosprawnej. Program asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością ma na celu wprowadzenie usług asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. Adresatem programu są dzieci do ukończenia 16 r.ż. posiadające orzeczenie o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem w pkt 7 i 8 w orzeczeniu

o niepełnosprawności – konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji oraz osoby z niepełnosprawnościami posiadające orzeczenie: o znacznym stopniu niepełnosprawności albo o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności albo traktowane na równi z orzeczeniami wymienionymi w lit. a i b, zgodnie z art. 5 i art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Do zakresu usług asystenckich należy m.in. pomoc w codziennych czynnościach: asystent wspiera osobę z niepełnosprawnością w codziennych czynnościach, prowadzeniu gospodarstwa domowego, utrzymania higieny osobistej czy robieniu zakupów. Umożliwia uczestnictwo w życiu kulturalnym, rekreacyjnym, edukacyjnym czy sportowym. W przypadku dzieci i uczniów, asystent pomaga w zdobywaniu edukacji, realizacji dodatkowych zajęć czy terapii. Program stanowi ważny element polityki społecznej Gminy, wzmacniając jednocześnie niezależność osób z niepełnosprawnościami i wspierając ich integrację ze społecznością lokalną. Usługi opiekuńcze oferowane mieszkańcom Gminy łączą tradycyjne działania pomocowe z nowoczesnymi rozwiązaniami, oferując wszechstronne wsparcie dostosowane do potrzeb mieszkańców Gminy.

3.10. Bezpieczeństwo i przestępczość

Bezpieczeństwo jest stanem, w którym jednostka, grupa społeczna, organizacja lub państwo nie są narażone na zagrożenia, a ich podstawowe wartości, interesy i potrzeby są chronione przed potencjalnymi szkodliwymi czynnikami zewnętrznymi i wewnętrznymi. Bezpieczeństwo oznacza także poczucie pewności, stabilności oraz ochrony przed ryzykiem wystąpienia sytuacji niepożądanych takich jak wypadki, przemoc, katastrofy, choroby i inne potencjalne zagrożenia. W ujęciu prawnym i administracyjnym bezpieczeństwo definiowane jest jako zespół działań oraz środków, które mają na celu zapobieganie potencjalnym zagrożeniom, minimalizowanie ich skutków oraz zapewnienie warunków do prawidłowego funkcjonowania społeczeństwa, instytucji i gospodarki. Bezpieczeństwo można rozpatrywać w różnych aspektach takich jak np. bezpieczeństwo publiczne, socjalne, zdrowotne, ekologiczne czy narodowe.

Przestępczość z kolei jest zjawiskiem społecznym polegającym na popełnianiu czynów zabronionych przez prawo karne, określanych jako przestępstwa. Obejmuje ogół przestępstw popełnionych w określonym miejscu i czasie oraz ich sprawców. W ujęciu prawnym przestępczość jest sumą czynów, które zostały uznane przez ustawodawcę za przestępstwa,

czyli czyny społecznie szkodliwe, zabronione pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w chwili ich popełnienia. Przestępczość mierzona jest m.in. liczbą przestępstw stwierdzonych przez odpowiednie organy ścigania, wskaźnikami wykrywalności oraz strukturą rodzajową (np. przestępczość przeciwko życiu i zdrowiu, mieniu, bezpieczeństwu publicznemu czy gospodarce).

Na terenie gminy Raszyn za kwestie związane z bezpieczeństwem publicznym w głównej mierze odpowiada Komisariat Policji w Raszynie, znajdujący się przy Alei Krakowskiej 16. Komisariat jest dostępny dla mieszkańców Gminy przez całą dobę, przez siedem dni w tygodniu. Komisariat Policji w Raszynie jest kluczową instytucją dbającą o bezpieczeństwo lokalnej społeczności, dysponuje nowoczesnym zapleczem oraz wykwalifikowaną kadrą, co umożliwia sprawną obsługę mieszkańców przez całą dobę.

Dane udostępnione z lat 2022–2024 przez Komisariat Policji w Raszynie na potrzeby opracowania niniejszej Strategii dotyczą najbardziej istotnych zagadnień z punktu widzenia odpowiedniego opracowania Strategii i przedstawiają się w sposób następujący:

- odnotowane ogółem interwencje Policji na terenie gminy Raszyn:
 - 2022 r.: 6 759,
 - 2023 r.: 5 799,
 - 2024 r.: 5 297,
- Przestępstwa pod wpływem alkoholu art. 178a KK:
 - 2022 r.: 52 postępowań,
 - 2023 r.: 44 postępowań,
 - 2024 r.: 36 postępowań.
- Klasyfikacja przestępstw:
 - znęcanie się nad rodziną:
 - 2022 r.: 7 postępowań,
 - 2023 r.: 4 postępowań,
 - 2024 r.: 12 postępowań.
 - groźby karalne:
 - 2022 r.: 14 postępowań,
 - 2023 r.: 6 postępowań,
 - 2024 r.: 8 postępowań,
 - uchylanie się do alimentów:
 - 2022 r.: 22 postępowań,

- 2023 r.: 13 postępowań,
- 2024 r.: 7 postępowań,
- Klasyfikacja wykroczeń:
 - 2022 r. łącznie 774 wykroczeń w tym:
 - Art. 86 § 1 KW (kolizja): 167,
 - art. 86 § 2 KW (kolizja nietrzeźwy): 8,
 - art. 92a KW (prędkość): 64,
 - art. 144 § 1 KW w zw. z art. 97 KW (parkowanie): 12,
 - art. 94 § 1 KW (brak uprawnień): 53,
 - art. 119 § 1 KW (kradzieże): 304,
 - 2023 r.: łącznie 975 wykroczeń w tym:
 - Art. 86 § 1 KW (kolizja): 152,
 - art. 86 § 2 KW (kolizja nietrzeźwy): 5,
 - art. 92a KW (prędkość): 155,
 - art. 144 § 1 KW w zw. z art. 97 KW (parkowanie): 196,
 - art. 94 § 1 KW (brak uprawnień): 47,
 - art. 119 § 1 KW (kradzieże): 199,
 - 2024 r.: łącznie 899 wykroczeń w tym:
 - Art. 86 § 1 KW (kolizja): 187,
 - art. 86 § 2 KW (kolizja nietrzeźwy): 6,
 - art. 92a KW (prędkość): 160,
 - art. 144 § 1 KW w zw. z art. 97 KW (parkowanie): 98,
 - art. 94 § 1 KW (brak uprawnień): 45,
 - art. 119 § 1 KW (kradzieże): 254.

3.11. Działalność medyczna

Działalność medyczna w Gminie odgrywa kluczową rolę w zapewnieniu mieszkańcom gminy Raszyn podstawowej opieki zdrowotnej oraz specjalistycznych usług medycznych. Dostępność i jakość świadczeń zdrowotnych wpływają bezpośrednio na komfort życia lokalnej społeczności, a także poczucie bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego. W podrozdziale szczególną uwagę poświęcono funkcjonowaniu przychodni, punktów aptecznych oraz podmiotom wykonującym działalność leczniczą.

W gminie Raszyn działalność medyczna jest dobrze rozwinięta i obejmuje różnorodne placówki, takie jak przychodnie, punkty podstawowej opieki zdrowotnej, gabinety specjalistyczne oraz apteki. W Raszynie funkcjonuje Centrum Medyczne Raszyn przy ul. Poniatowskiego 18A, które oferuje szeroki zakres usług takich jak m.in. podstawową opiekę zdrowotną dla dorosłych i dzieci, poradnie specjalistyczne jak np. kardiologiczna, rehabilitacyjna, położniczo-ginekologiczna, stomatologiczna, oraz usługi z zakresu fizjoterapii, diagnostyki laboratoryjnej i leczenia ambulatoryjnego. Inną placówką medyczną jest Centrum Medyczne Judyta ul. Pruszkowska 52, które jest nowoczesną placówką świadczącą podstawową opiekę zdrowotną, medycyny rodzinnej, pediatrii, stomatologii, medycyny paliatywnej, rehabilitacji oraz programy profilaktyczne. Bezpośrednio w Raszynie nie ma dużego szpitala, mieszkańcy Gminy korzystają z pobliskich placówek i specjalistycznych szpitali w powiecie i okolicy Warszawy lub samej Warszawie. W gminie Raszyn znajduje się 10 aptek, działających zarówno w centrum, jak i w dzielnicach i pobliskich miejscowościach, z szeroką ofertą leków oraz możliwościami rezerwacji online. Apteki funkcjonują w różnych godzinach, część z nich ma wydłużone godziny pracy, a niektóre z nich pełnią dyżury nocne lub całodobowe.

Podsumowując, system opieki zdrowotnej w gminie Raszyn jest głównie skoncentrowany wokół przychodni POZ oraz gabinetów specjalistycznych, które zapewniają dostęp do podstawowej i specjalistycznej opieki ambulatoryjnej, a funkcjonujące apteki zapewniają niezbędne leki dla mieszkańców.

4. Raport z badania ankietowego

Diagnoza oznacza rozpoznanie. Stanowi ona złożoną czynność poznawczą, jest kluczowym obszarem oraz niezbędnym elementem procesu wprowadzania zmian społecznych. Diagnoza problemów społecznych wymaga specyficznego podejścia, ponieważ:

- jej adresatem jest zawsze ogół społeczności lokalnej,
- jej zakres jest wyznaczony poprzez poszczególne obszary zintegrowanej polityki społecznej,
- jej znaczenie jest praktyczne, co oznacza, że wyniki mają służyć zaspokojeniu potrzeb społecznych oraz rozwiązaniu zdiagnozowanych problemów społecznych.

Z kolei badanie ankietowe jest metodą badań społecznych, polegające na zbieraniu danych za pomocą wystandaryzowanego kwestionariusza przekazywanego wybranej grupie respondentów. Ankietę można przeprowadzić w różnych formach, m.in. na papierze, telefonicznie, drogą elektroniczną lub bezpośrednio, w której respondenci udzielają odpowiedzi na pytania samodzielnie lub w obecności ankietera. Celem badania jest uzyskanie informacji

na określony temat, który najczęściej związany jest z opiniami, postawami, preferencjami lub zachowaniem badanej grupy. Pytania w ankiecie przybierają różną formę, mogą być to pytania otwarte, zamknięte lub półotwarte, a uzyskane w jej wyniku odpowiedzi analizuje się pod kątem ilościowym i/ lub jakościowym, w zależności od potrzeb i celów badawczych.

W dokumencie przedstawiono wyniki uzyskane w toku badania ankietowego, które przeprowadzono w III kwartale 2025 r. na terenie gminy Raszyn. Badanie miało charakter anonimowy, a uczestniczyli w nim losowo wybrani przedstawiciele:

- pełnoletnich mieszkańców (336 ankietowanych),
- uczniów ze szkół podstawowych i ponadpodstawowych z terenu gminy Raszyn (606 ankietowanych),
- wywiady fokusowe (21 ankietowanych).

Respondenci, którzy uczestniczyli w badaniu byli uprzednio poinformowani o anonimowym charakterze ankiety jak również o możliwości rezygnacji z uczestnictwa w badaniu w dowolnym momencie.

Badanie wśród pełnoletnich mieszkańców Gminy odbyło się za pomocą tradycyjnych ankiet papierowych (metoda PAPI) przeprowadzoną w terenie przez ankietera oraz drugą metodą CAWI (ang. Computer Assisted Web Interview), w której ankiety uzupełniane są w formie online, z reguły poprzez specjalną stronę internetową lub dedykowaną aplikację. Badanie ankietowe uczniów szkół z terenu Gminy odbyło się tylko metodą CAWI, natomiast wywiady fokusowe zostały przeprowadzone drogą elektroniczną.

Do realizacji badania ankietowego wykorzystano internetowe narzędzie badawcze CORIGO, które uzyskało pozytywną opinię Ośrodka Rozwoju Edukacji. Aplikacja umożliwia efektywne i precyzyjne diagnozowanie postaw oraz zjawisk społecznych wśród uczniów. Forma ankiety internetowej jest z założenia prosta w odbierze i wypełnianiu, co przekłada się na wysoki odsetek udzielonych odpowiedzi w poszczególnych badaniach. Głównym celem badania było oszacowanie skali występowania oraz identyfikacja postaw różnych grup społecznych wobec zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, ze szczególnym uwzględnieniem problematyki związanej z następującymi zagadnieniami:

- używania substancji psychoaktywnych, takich jak narkotyki i dopalacze,
- spożywania alkoholu, postaw wobec alkoholu oraz zjawiska uzależnienia,
- palenia papierosów oraz e-papierosów,
- występowania uzależnienia od hazardu,
- przemocy domowej,

- uzależnień od używania nowych technologii.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy, uwzględniającej posiadane możliwości kompetencyjne samorządu gminnego, wyznaczono cele i kierunki niezbędnych działań w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Raszyn na lata 2026–2032.

4.1. Problemy zidentyfikowane w trakcie konsultacji społecznych

W ramach prac nad opracowaniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Raszyn na lata 2026–2032, przeprowadzono wywiad fokusowy (FGI). Wywiad fokusowy (FGI, czyli Focus Group Interview) jest to jakościowa metoda badawcza polegająca na zorganizowanej dyskusji w małej grupie osób (najczęściej od 6 do 12 uczestników), przeprowadzona przez wykwalifikowanego moderatora. Celem wywiadu fokusowego jest uzyskanie pogłębionych opinii, doświadczeń i spostrzeżeń dotyczących określonych zagadnień. Moderator podczas prowadzenia wywiadu zadaje pytania i kieruje całą rozmową tak, aby wszyscy uczestnicy mogli przedstawić swoje stanowiska w danej sprawie. Dzięki takiemu zabiegowi możliwe jest nie tylko poznanie indywidualnych odpowiedzi, lecz także obserwacja interakcji w grupie, wymiany argumentów oraz mechanizmów kształtowania opinii. W badaniach społecznych i samorządowych metoda FGI jest stosowana m.in. do:

- diagnozy problemów społecznych,
- oceny funkcjonowania instytucji i działań publicznych,
- wypracowania propozycji rozwiązań i kierunków działań,
- testowania założeń dokumentów strategicznych.

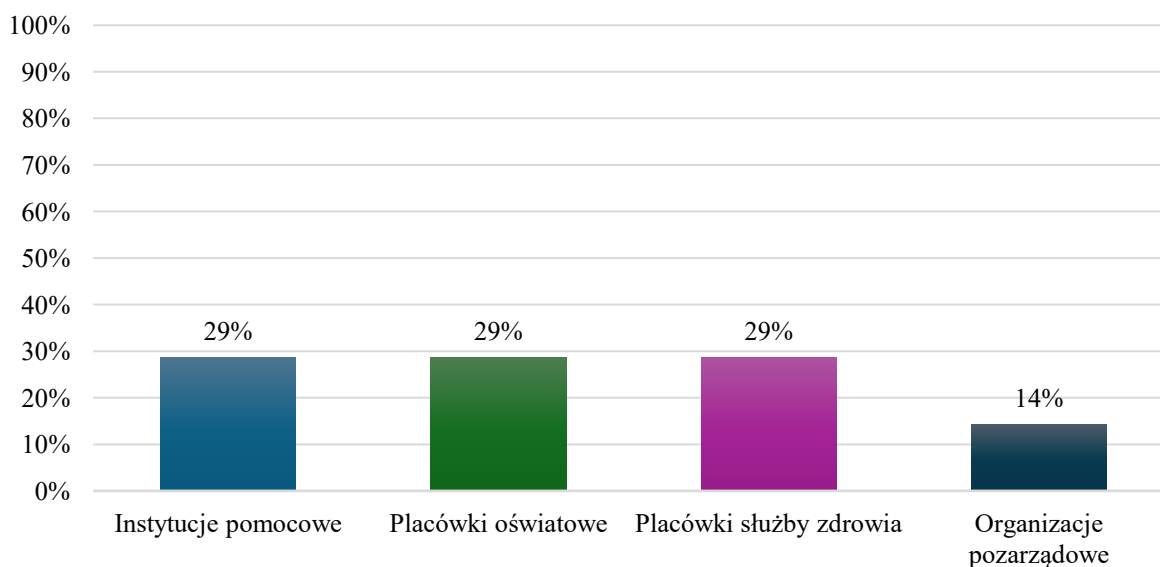
Wyniki wywiadu fokusowego nie mają charakteru statystycznie reprezentatywnego, lecz dostarczają pogłębionej wiedzy jakościowej, która stanowi uzupełnienie innych metod badawczych, takich jak ankiety czy analizy danych ilościowych.

Podczas spotkania uczestnicy wywiadu odpowiadali na 13 pytań przygotowanych przez moderatora. Zebrane odpowiedzi zostały ujęte w jeden raport, na podstawie którego sformułowano kluczowe wnioski. Celem spotkania była identyfikacja najważniejszych problemów społecznych, ocena funkcjonujących form wsparcia oraz określenie kierunków działań, które powinny zostać uwzględnione w Strategii. Poniżej przeprowadzono analizę na podstawie przeprowadzonego wywiadu fokusowego za pomocą opisów oraz w formie wizualizacji odpowiedzi za pomocą wykresów graficznych.

W pierwszej kolejności poproszono osoby uczestniczące w badaniu fokusowym (FGI) na potrzeby opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych o zaznaczenie instytucji, jak reprezentują. Najwięcej ankietowanych w badaniu fokusowym reprezentowało

trzy instytucję tj. instytucje pomocowe, placówki oświatowe i placówki służby zdrowia, które uzyskały po 29% wskazań wśród badanych. Reprezentowanie w badaniu fokusowym jako członek organizacji pozarządowych wskazało 14% ankietowanych. Wyniki przedstawiono na wykresie nr 28.

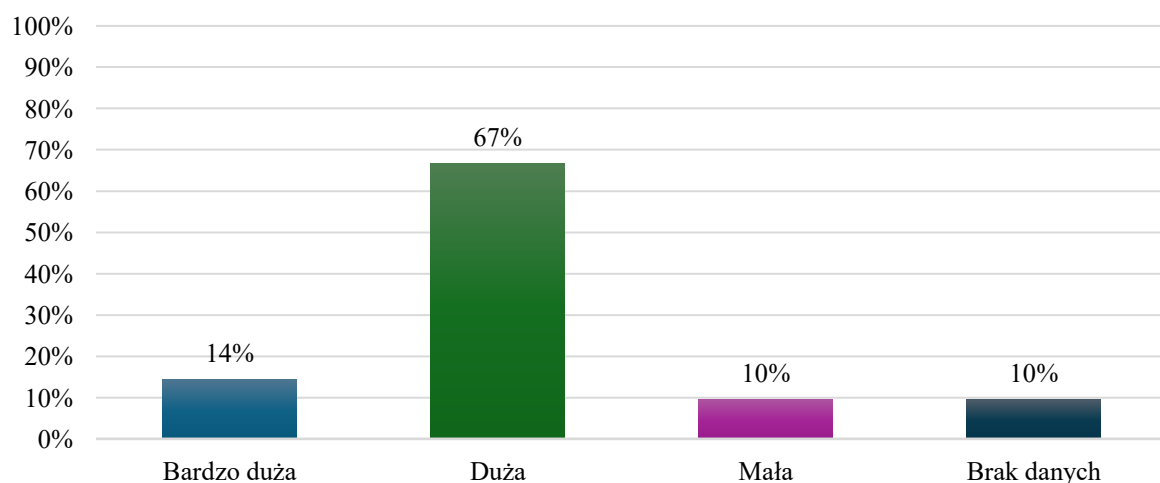
Wykres 28 Zaznacz jaką instytucję reprezentujesz

Źródło: opracowanie własne na podstawie wywiadu fokusowego (FGI)

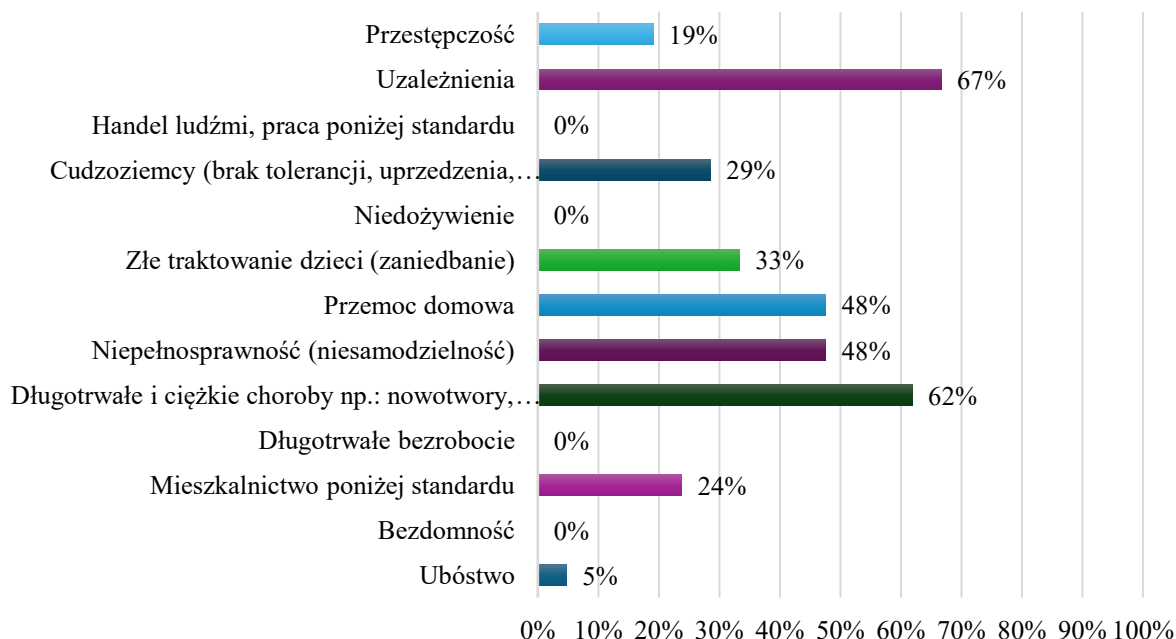
W pierwszym merytorycznym pytaniu dotyczącym kwestii związanych z polityką społeczną oraz problemami społecznymi, poproszono grupę ankietowanych o ocenę skali występowania problemów społecznych w gminie Raszyn. Zdaniem 67% badanych skala występowania problemów społecznych ocenia jako dużą. Jako bardzo dużą ocenia je 14% badanych. Po 10% badanych wskazało na małą skalę problemów społecznych bądź na brak danych. Wyniki przedstawiono na wykresie nr 29.

Wykres 29 Jak oceniają Państwo skalę występowania problemów społecznych w gminie Raszyn?

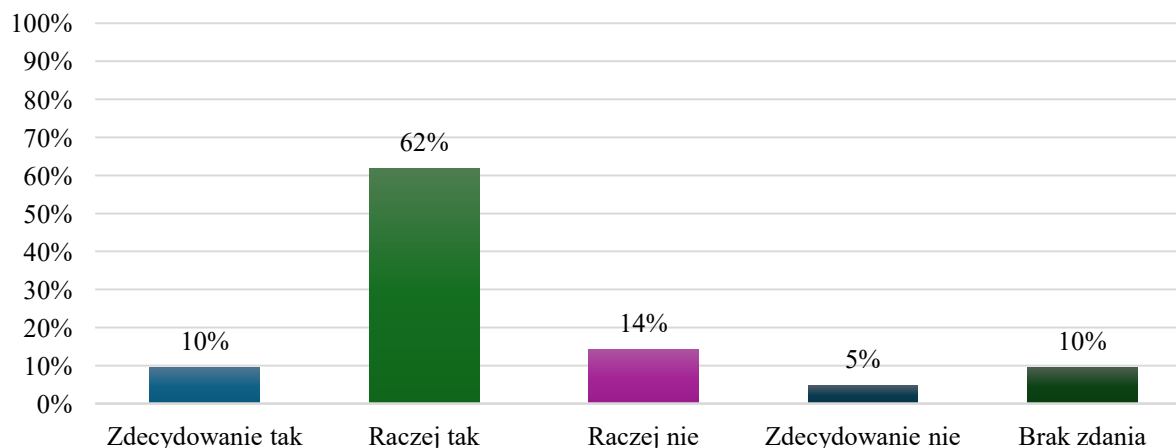
Źródło: opracowanie własne na podstawie wywiadu fokusowego (FGI)

W kolejnym pytaniu skierowanym do uczestników wywiadu fokusowego, poproszono ich o wskazanie najważniejszych problemów społecznych w ich Gminie. Najwięcej ankietowanych (67%) wskazało na problem związany z uzależnieniami (np. alkoholizm, narkomania, dopalacze, Internet i inne). Szczególnie ten problem przejawia się u osób zagrożonych bezdomnością, ale również co raz częściej wśród młodych osób, którzy nie mając planu na przyszłość, często decydują się na uciekanie się do używek właśnie w postaci alkoholu, narkotyków czy dopalaczy. Uzależnienia to także nadmierne korzystanie z Internetu, szczególnie wśród osób dzieci i młodzieży, dla których często jest to jedyne zajęcie w wolnej chwili, które pochłania ich czas wolny i dostarcza znaczną ilość nieodpowiednich treści, niedostosowanych do wieku odbiorców. Drugim najczęściej wskazywanym problemem społecznym (62%), jaki występuje wśród społeczności gminnej związany jest z długotrwałymi i ciężkimi chorobami przewlekłymi, do których zaliczono m.in. nowotwory, choroby układu krążenia, cukrzycę oraz otyłość. Wskazano również na narastające trudności związane ze zdrowiem psychicznym, w tym nerwice i depresję. Problemy te mają istotne konsekwencje społeczne według grupy badawczej, powodując obniżenie jakości życia mieszkańców, ograniczają zdolność do pracy, generują wysokie koszty leczenia oraz zwiększają zapotrzebowanie na wsparcie systemu ochrony zdrowia i pomocy społecznej. Trzecim najczęściej pojawiającym się problemem społecznym w uzyskiwanych odpowiedziach była przemoc domowa (48%). Zjawisko to ma charakter złożony i dotyczy zarówno przemocy fizycznej, psychicznej jak i ekonomicznej. Podkreślano, że osobami doświadczającymi przemocy najczęściej są kobiety i dzieci, a skutki przemocy prowadzą w dalszej konsekwencji do długotrwałych problemów emocjonalnych, obniżenia poczucia bezpieczeństwa, izolacja społecznej czy utraty zdolności do prawidłowego funkcjonowania w życiu rodzinnym i zawodowym. Problem ten rodzi również konsekwencje społeczne, gdzie grupa badanych podkreślała zwiększone zapotrzebowanie na pomoc instytucjonalną, wsparcie psychologiczne i prawne oraz wzmożone działania profilaktyczne ze strony samorządu i organizacji pozarządowych. Tyle samo wskazań (48%) uzyskał problem związany z niepełnosprawnością. Zwracano szczególną uwagę zarówno na bariery architektoniczne i komunikacyjne, jak i ograniczony dostęp do usług zdrowotnych, rehabilitacyjnych oraz specjalistycznej opieki. Skutkiem jest poczucie marginalizacji, izolacji oraz większe uzależnienie od pomocy instytucjonalnej i wsparcia rodzin. Problem według badanych, generuje konieczność rozwijania działań na rzecz integracji społecznej, likwidacji barier infrastrukturalnych oraz tworzenia systemu wsparcia dostosowanego do indywidualnych potrzeb osób z niepełnosprawnościami i ich opiekunów. Pozostałe uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres nr 30.

Wykres 30 Które z poniższych problemów społecznych są – według Państwa – najpoważniejsze w gminie Raszyn?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wywiadu fokusowego (FGI)

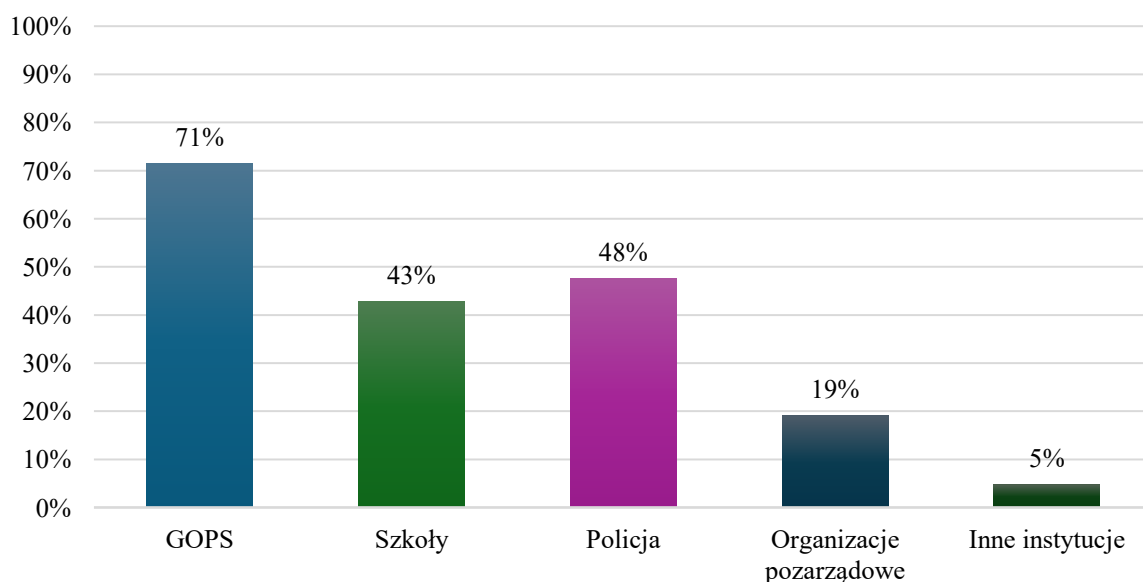
W następnym pytaniu w wywiadzie fokusowym poproszono grupę badanych o odpowiedź na pytanie czy obecnie dostępne usługi wspierające są wystarczające dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Zdaniem 62% badanych obecne dostępne usługi wspierające są raczej wystarczające. Zdaniem 14% badanych usługi wspierające są raczej nie wystarczające. Po 10% badanych wskazało na odpowiedzi – zdecydowanie tak oraz na brak zdania, a tylko 5% badanych zadeklarowało, że usługi wspierające dostępne w Gminie są zdecydowanie nie wystarczające i niedostosowane do obecnych potrzeb społecznych. Wyniki przedstawiono na wykresie nr 31.

Wykres 31 Czy w gminie Raszyn dostępne są wystarczające usługi wspierające osoby zagrożone wykluczeniem społecznym?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wywiadu fokusowego (FGI)

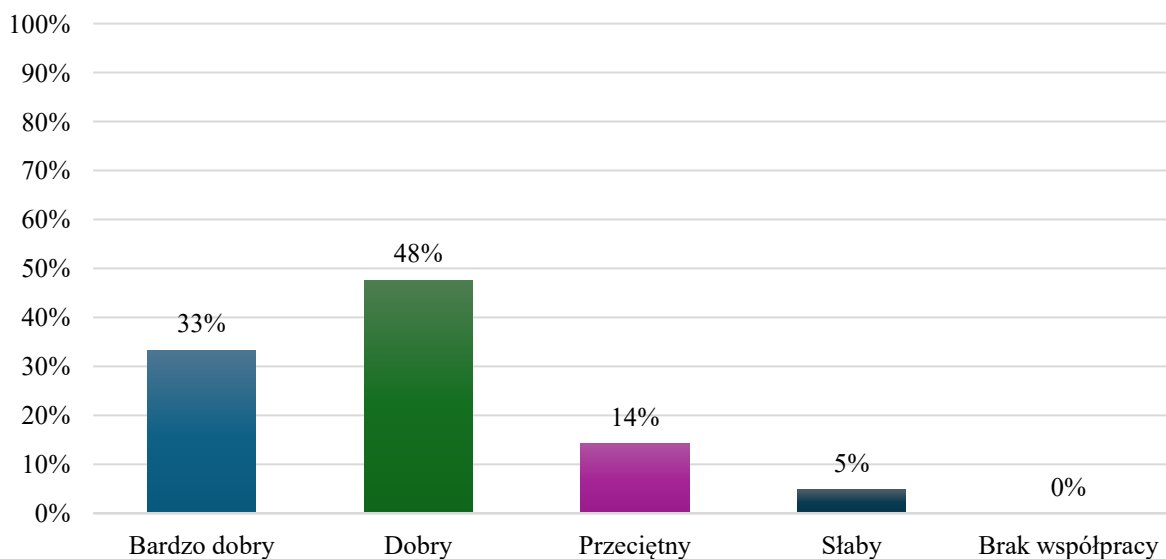
Kolejne pytanie skierowane do grupy badawczej dotyczyło z kim najczęściej dochodzi do współpracy instytucji w jakiej pracują badani, z jaką instytucją w kontekście rozwiązywania problemów społecznych. Najczęściej wskazywaną instytucją z jaką współpracują badani był GOPS, taką odpowiedź zadeklarowało 71% badanych. Drugą najczęściej wskazywaną przez badanych instytucją z jaką najczęściej zdarza im się współpracować była Policja, tak wskazało 48%. Na trzecim miejscu pod względem popularności współpracy instytucjonalnej w zakresie rozwiązywania problemów społecznych w gronie badanych były szkoły, funkcjonujące na terenie Gminy, gdzie ten wariant odpowiedzi wskazało 43% badanych. Wyniki przedstawiono na wykresie nr 33.

Wykres 32 Z kim najczęściej współpracuje Państwa instytucja w zakresie rozwiązywania problemów społecznych?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wywiadu fokusowego (FGI)

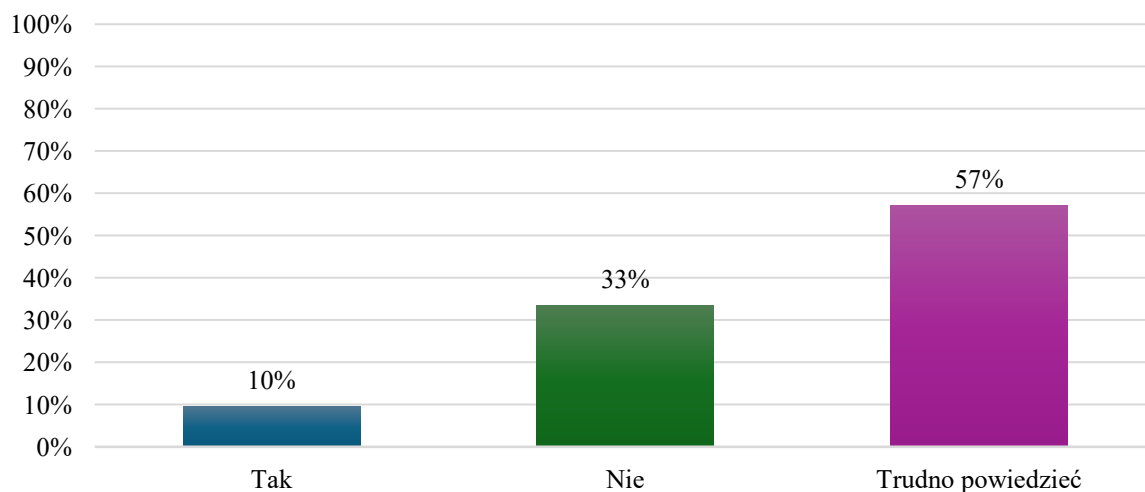
W kolejnym pytaniu poproszono respondentów uczestniczących w wywiadzie fokusowym do wyrażenia opinii na temat poziomu współpracy z gminnymi instytucjami i organizacjami. Najwięcej badanych 48% z nich, wyraziło dobrą opinię na temat wspomnianej współpracy. Zdaniem 33% uważa, że współpraca jest na poziomie bardzo dobrym. Według 14% współpraca układa się przeciętnie, a 5% było zdania, że poziom tej współpracy jest słaby. Wyniki przedstawiono na wykresie nr 33.

Wykres 33 Jak oceniają Państwo poziom współpracy z gminnymi instytucjami i organizacjami?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wywiadu fokusowego (FGI)

Następnie poproszono badanych o udzielenie odpowiedzi, czy istnieją jakiekolwiek bariery utrudniające współpracę pomiędzy instytucjami. Zdaniem 10% ankietowanych wyrażają oni opinie potwierdzające fakt istnienia barier, które skutecznie utrudniają współpracę pomiędzy instytucjami. Zdania przeciwnego było 33% badanych, a 57% nie zadeklarowało żadnej jednoznacznej odpowiedzi, pozostawiając pytanie bez konkretnej deklaracji.

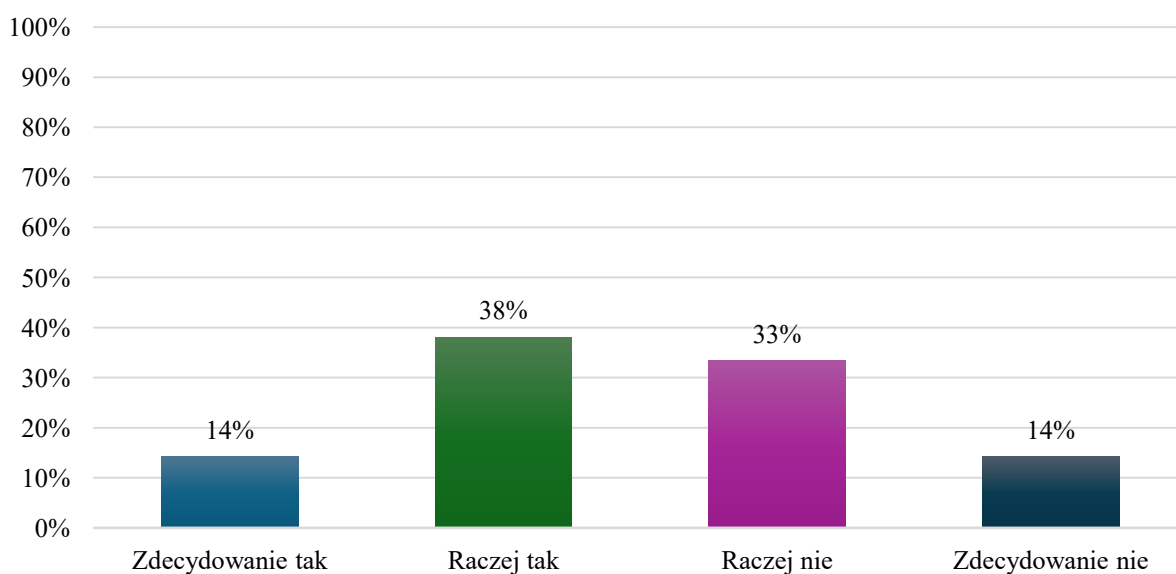
Dopełnieniem kwestii współpracy międzyinstytucjonalnej było skierowane do badanych pytanie, jeżeli występują jakiekolwiek bariery utrudniające w sposób skuteczny współpracę to jakie to są. Dwoma najczęściej wskazywanymi przyczynami było brak czasu i wiedzy oraz brak poprawnej komunikacji oraz wspólnego podejścia do zaistniałego problemu. Wyniki przedstawiono na wykresie nr 34.

Wykres 34 Czy istnieją bariery utrudniające współpracę pomiędzy instytucjami?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wywiadu fokusowego (FGI)

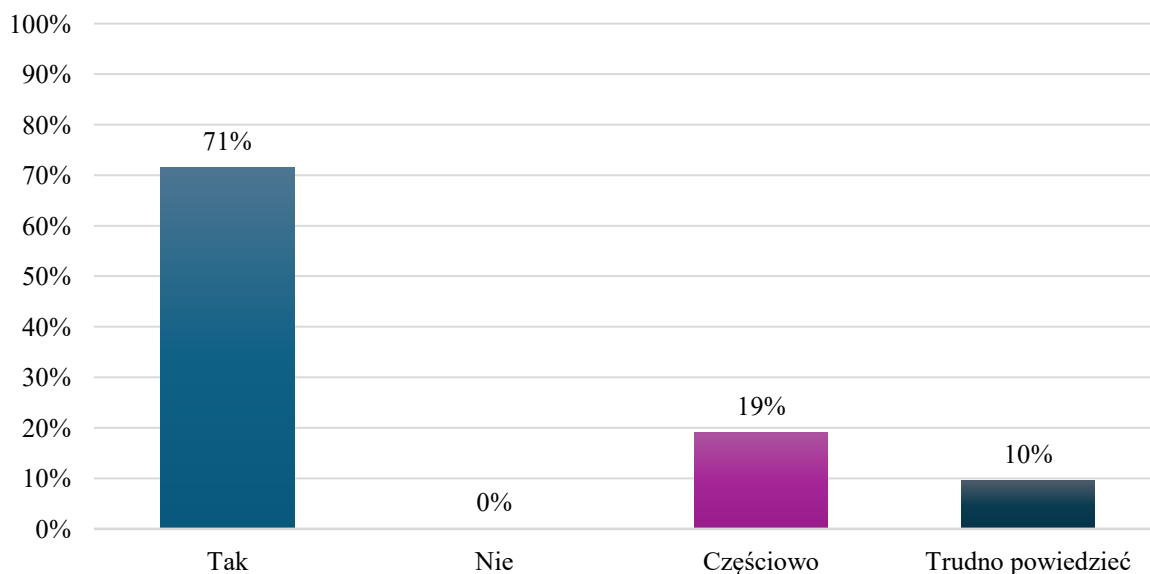
Kolejne pytanie dotyczyło kwestii posiadania odpowiednich zasobów w postaci kadry pracowniczej, lokalowej i finansowej instytucji w jakiej pracują badani, do poprawnej i skutecznej realizacji zadań społecznych. Najwięcej odpowiedzi na postawione pytanie uzyskał wariant – raczej tak, poparty przez 38% badanych. Następnie była to odpowiedź – raczej nie, wskazana przez 33% badanych. Po 14% ankietowanych wskazało na odpowiedzi zdecydowanie tak oraz zdecydowanie nie. Jak wynika z przedstawionego wykresu nr 35 zdania w tej materii są dość mocno podzielone.

Wykres 35 Czy Państwa instytucja ma wystarczające zasoby (kadrowe, lokalowe, finansowe) do realizacji zadań społecznych?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wywiadu fokusowego (FGI)

Następne pytanie dotyczyło kwestii związanych z posiadaną wiedzą i informacjami na temat dostępnych form pomocy społecznej. Na to pytanie większość badanych 71% odpowiedziała stwierdzając, że posiada odpowiednią wiedzę na ten temat. Zdanie 19% badanych posiada ją tylko częściowo, a 10 % nie było w stanie stwierdzić, jak wygląda u nich stan posiadanej wiedzy w tym obszarze. Wyniki przedstawiono na wykresie nr 36.

Wykres 36 Czy Pan/Pani macie wystarczającą wiedzę o dostępnych formach pomocy społecznej?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wywiadu fokusowego (FGI)

W kolejnym pytaniu poruszono kwestię nowych działań lub usług społecznych w gminie Raszyn, czy zachodzi taka konieczność czy obecne działania i usługi społeczne są w pełni wystarczające i odpowiadające potrzebom mieszkańców Gminy. Zdaniem 52% badanych wyraża w tej kwestii opinie, że nowe działania bądź usługi społeczne są raczej potrzebne do wprowadzenia w najbliższym czasie. Z kolei zdaniem 38% są oni przekonani o tym, że istnieje zdecydowana potrzeba wprowadzenia nowych dodatkowych usług. Według 10% badanych uważają oni, że raczej nie ma takiej potrzeby. Nikt z ankietowanych nie zadeklarował odpowiedzi o zdecydowanie niewprowadzaniu nowych działań i usług społecznych w gminie Raszyn.

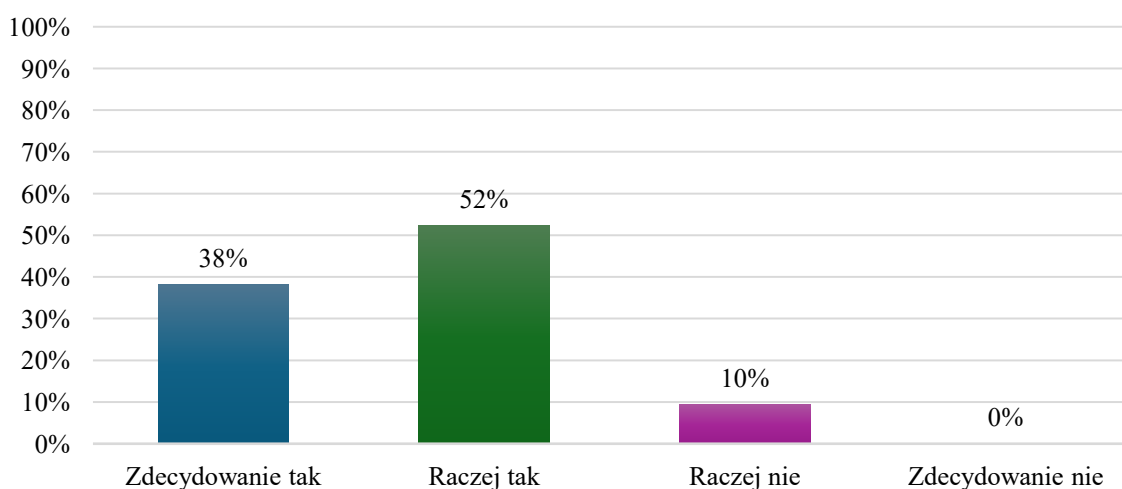
Badani w tym pytaniu mieli możliwość wyrażenia dodatkowej opinii na temat brakujących działań i/ lub usług społecznych w gminie Raszyn. Ankietowani wyraźnie dostrzegają potrzebę nowych działań i usług społecznych ukierunkowanych na wsparcie różnych grup społecznych oraz poprawę jakości życia mieszkańców. Najczęściej wskazywanymi potrzebami były:

- nowe placówki wsparcia w postaci noclegowni, domu dziennego pobytu dla seniora czy powiatowego centrum opiekuńczo-mieszkalnego,
- wsparcie dla osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych i wymagających stałej opieki, w tym osób z chorobą Alzheimera, Parkinsona i otępieniem,
- większa dostępność specjalistów tj. konsultacji psychiatrycznych, psychologicznych i wsparcia psychoterapeutycznego,

- rozwój działań profilaktycznych i edukacyjnych, jak np. bezpłatne kursy kompetencji społecznych, szkolenia dla rodziców, warsztaty pozytywnego rodzicielstwa czy szkoły dla młodych ojców,
- wsparcie cudzoziemców w postaci asystenta rodziny, pomoc przy opiece na dziećmi oraz umawianiu wizyt lekarskich,
- łączone centra lokalnego wsparcia, w postaci integracji działań OPS, kuratorów, asystentów rodziny i przedstawicieli szkoły,
- tworzenie „sąsiedzkich kręgów pomocy” przeciwdziałającym samotności, rozwijania lokalnych sieci wsparcia,
- akcje gminne promujące zdrowie, szczepienia i profilaktykę,
- imprezy integrujące społeczeństwo jak plenerowe pikniki rodzinne, miejsca spotkań i aktywności dla młodzieży,
- rozwój infrastruktury społecznej w postaci budowy i modernizacji dróg, przedszkoli, szkół, żłobków i świetlic środowiskowych,
- większa dostępność bezpłatnych zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży, poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz terapii zajęciowej.

Ogólny wniosek jest następujący, badani dostrzegają konieczność rozwoju i integracji lokalnych usług społecznych w Raszynie, szczególnie placówek opiekuńczych i wsparcia specjalistycznego dla najbardziej potrzebujących, zarówno osób starszych, niesamodzielnych, rodzin jak i dzieci i młodzieży. Duży nacisk i uwagę położono także na profilaktykę zdrowotną, działania edukacyjne i rozwój oferty kulturalnej oraz integrującej społeczność lokalną. Wyniki przedstawiono na wykresie nr 37.

Wykres 37 Czy Pana/Pani zdaniem, potrzebne są nowe działania lub usługi społeczne w gminie Raszyn?

Źródło: opracowanie własne na podstawie wywiadu fokusowego (FGI)

Ostatnie pytanie skierowane do uczestników dotyczyło inicjatyw jakie warto wprowadzić na poziomie lokalnym w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Zakres i charakter odpowiedzi pokazują szerokie oczekiwania wśród badanych dotyczące kwestii poprawy wsparcia, integracji i profilaktyki społecznej na poziomie gminnym. Do najważniejszych rekomendowanych inicjatyw wskazywanych przez grupę badanych w wywiadzie fokusowym należą:

- większy dostęp do wsparcia specjalistycznego, dzięki rozszerzeniu dostępności psychologów, psychiatrów, uruchomienie bezpłatnego poradnictwa psychologicznego i prawnego, pomoc skierowana dla młodzieży,
- szkolenia i warsztaty wzmacniające kompetencje rodzicielskie, w tym programy dla rodziców, kursy kompetencji społecznych,
- działania na rzecz osób doświadczających przemocy i osób ją stosujących w postaci programów wsparcia psychologicznego osób doznających przemocy, warsztaty dla osób stosujących przemoc oraz działania integracyjne we współpracy z OPS i szkołami,
- centra wsparcia lokalnego i sieci „sąsiedzkich kręgów pomocy” przy pomocy połączenia działań GOPS, asystentów rodziny, kuratorów, szkół i środowisk lokalnych,
- Dom Dziennego Pobytu dla seniorów, domy opieki dziennej i całodobowej, w tym rozwój placówek opiekuńczych dla osób starszych, niepełnosprawnych i samotnych,
- Zwiększona integracja i wsparcie cudzoziemców, w tym kursy języka polskiego, punkt konsultacyjny z tłumaczeniem, ośrodki aktywizacji cudzoziemców i działania integracyjne dla mniejszości narodowych,
- Programy profilaktyczne i kampanie edukacyjne, w tym działania na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, promocji zdrowia psychicznego, bezpłatne zajęcia grupowe dla dzieci i młodzieży, wspólna aktywność rodzinna oraz integracja międzypokoleniowa,
- Stała współpraca organizacji społecznych, ochrony zdrowia oraz edukacji, w postaci rozwoju partnerstw lokalnych, integracja działań instytucji publicznych i NGO oraz wsparcie dla osób w trudnych sytuacjach,
- Organizacja cyklicznych spotkań aktywizujących i integrujących mieszkańców, poprzez spotkania z ekspertami, warsztaty rozwojowe, plenerowe wydarzenia rodzinne.

Ogólny wniosek płynący z niniejszego zapytania w stronę grupy badanych w wywiadzie fokusowym, wskazuje, że zapisy nowej Strategii powinny zapewniać lepszą dostępność do wsparcia psychologicznego i specjalistycznego, rozwijać lokalne sieci pomocy, placówki opiekuńcze oraz inicjatywy integracyjne dla różnych grup społecznych, szczególnie rodzin,

seniorów, cudzoziemców i osób szczególnie zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Dodatkowo istnieje potrzeba uruchomienia programów edukacyjnych, szkoleniowych oraz działań przeciwdziałającym samotności i przemocy, które miałyby być realizowane w szerokim partnerstwie lokalnych instytucji.

5.1. Wyniki badania dorosłych mieszkańców gminy Raszyn w tym seniorów

5.1.1. Metodologia

Badanie dorosłych mieszkańców gminy Raszyn, w tym seniorów, zostało zrealizowane z zastosowaniem metod ilościowych. Celem przeprowadzenia badania było uzyskanie kompleksowej informacji na temat opinii, potrzeb oraz oczekiwań lokalnej społeczności w odniesieniu do wybranych zjawisk społecznych. Wyniki badania stanowią podstawę do dalszych działań analitycznych oraz opracowania rekomendacji w zakresie polityki społecznej, ukierunkowanych na poprawę jakości życia mieszkańców gminy Raszyn.

5.1.2. Cel badania

Celem badania była identyfikacja zagrożeń społecznych w środowisku lokalnym, w szczególności obejmujących:

- postawy społeczne dotyczące problemów istotnych w środowisku lokalnym,
- zagadnienia związane z substancjami psychoaktywnymi, takimi jak narkotyki i dopalacze,
- zagadnienia związane ze spożywaniem alkoholu, postawami wobec alkoholu oraz problematyką uzależnienia,
- zagadnienia związane z uzależnieniem od papierosów,
- zagadnienia związane z niektórymi uzależnieniami behawioralnymi,
- zagadnienia związane z przemocą domową.

5.1.3. Metoda i technika badawcza

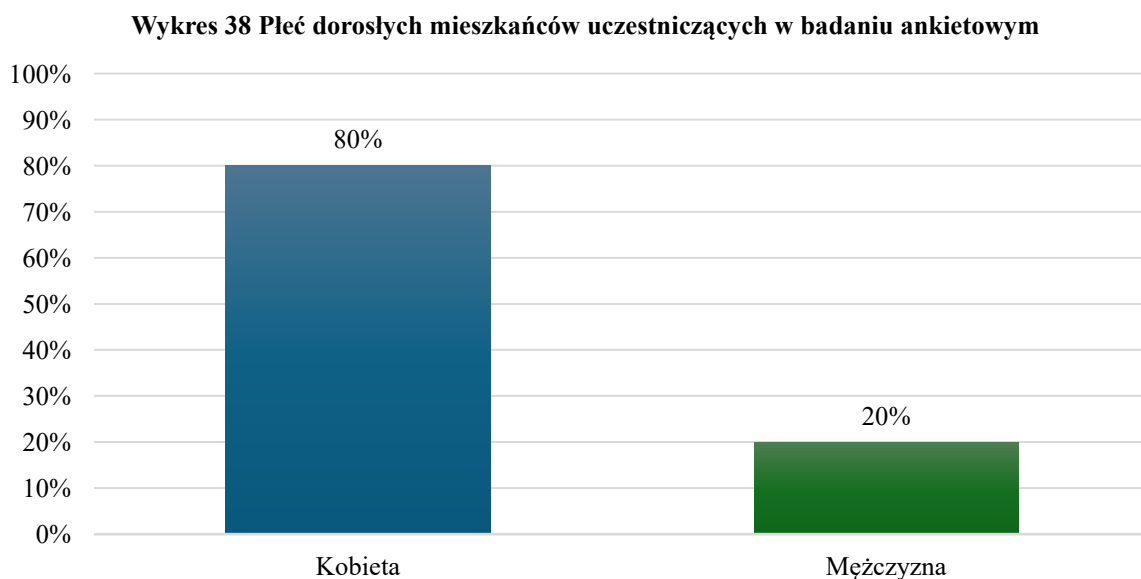
Niniejsza diagnoza została przeprowadzona z wykorzystaniem badań ilościowych. Badania te realizowano głównie w formie sondaży kwestionariuszowych, które umożliwiają zebranie danych od szerokiej grupy respondentów. Celem badania było poznanie opinii oraz postaw mieszkańców wobec wybranych problemów społecznych, takich jak: uzależnienie od alkoholu, nikotyny, narkotyków, przemoc domowa oraz inne istotne zagadnienia społeczne.

Badanie dorosłych mieszkańców przeprowadzono z zastosowaniem techniki PAPI (Paper and Pencil Interview), polegającej na bezpośrednim wywiadzie realizowanym przy użyciu papierowej ankiety oraz za pomocą techniki CAWI, przy użyciu formularza elektronicznego on-line. Technika opiera się w głównej mierze na bezpośrednim kontakcie ankietera z respondentem oraz wykorzystaniu ustrukturyzowanego narzędzia badawczego w postaci kwestionariusza ankiety. Wyniki jakie zostały przedstawione w niniejszym raporcie mają charakter procentowy. Ewentualne dysproporcje związane są z zaokrągleniem liczb (maksymalnie +/- 1%).

5.2. Grupa badania

Badania dotyczyły mieszkańców gminy Raszyn, którzy w momencie realizacji badania mieli ukończony osiemnasty rok życia oraz wyrazili zgodę na uczestnictwo w ankiecie. Osoby podczas przeprowadzonej ankiety zostali poinformowani przez zespół badawczy o anonimowym charakterze ankiety oraz o możliwości rezygnacji w badaniu w dowolnym momencie.

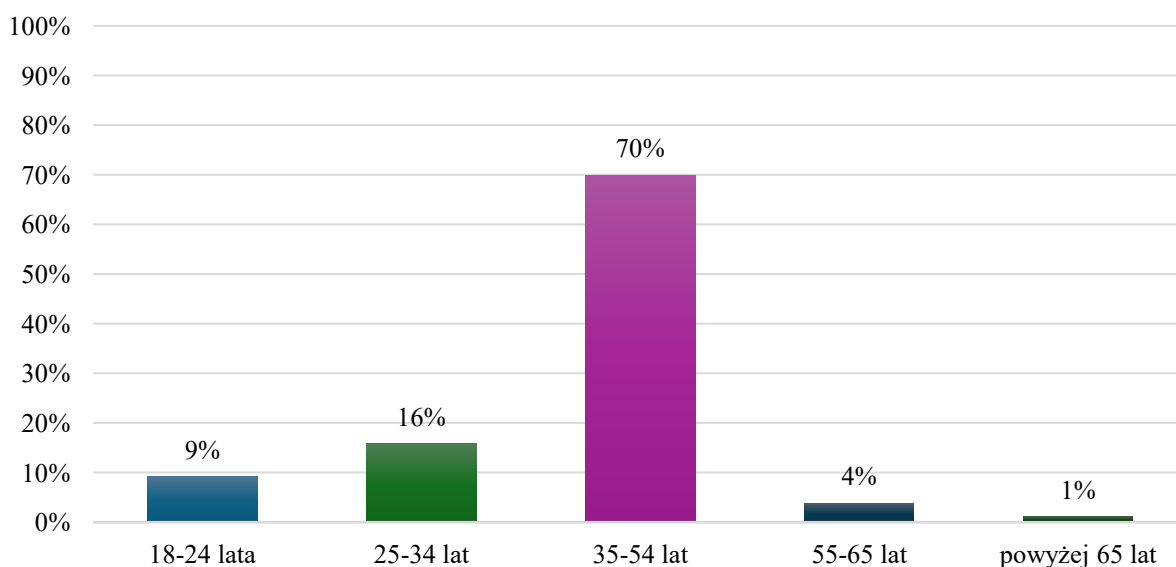
W badaniu ankietowym wśród dorosłych pełnoletnich mieszkańców gminy Raszyn na rzecz opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Raszyn na lata 2026–2032, uczestniczyło 269 kobiet, co stanowiło 80% wszystkich badanych oraz 67 mężczyzn stanowiących 20% ankietowanych. Informacje w tym zakresie przedstawiono na poniższym wykresie nr 38.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców w gminie Raszyn

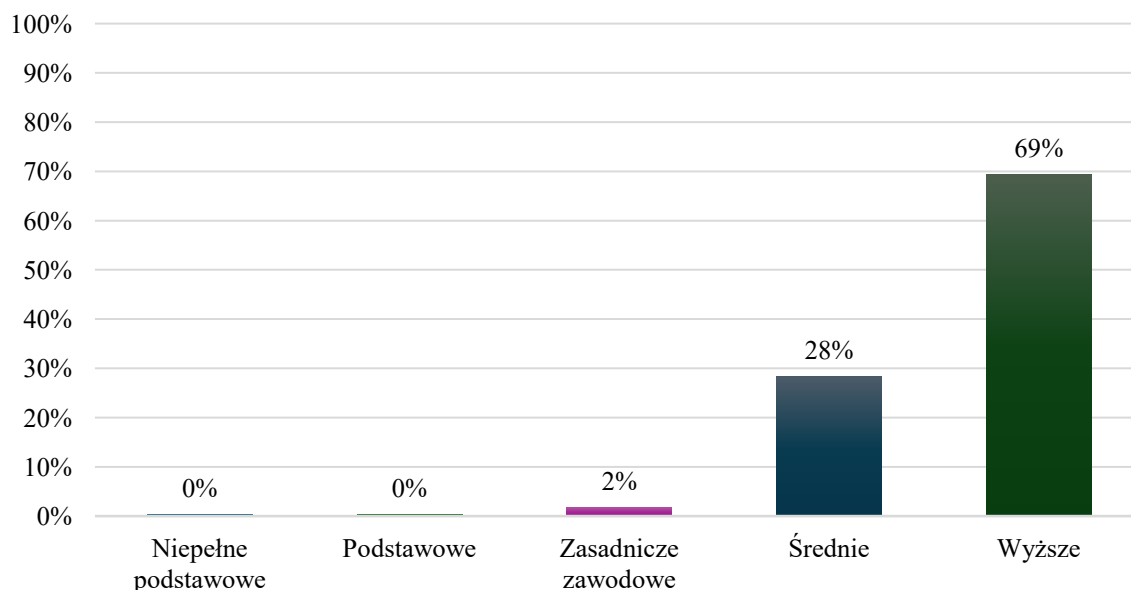
W kontekście wieku ankietowanych dorosłych mieszkańców gminy Raszyn najliczniejszą grupę stanowiły osoby deklarujące przedział wiekowy 35–54 lata, który stanowili 70% badanych. Drugą najliczniejszą grupą pod względem liczebności byli ankietowani z przedziału wiekowego 25–34 lata, których było 16%. Trzecią najliczniejszą grupą były osoby w wieku 18–24 lata, którzy stanowili 9% ankietowanych. Ankietowani z przedziału wiekowego 55–65 lat stanowili 4% badanych, a osoby powyżej 65 roku życia 1% wszystkich ankietowanych. Wynik dotyczące zapytania przedstawiono na wykresie nr 39.

Wykres 39 Wiek dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu ankietowym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców w gminie Raszyn

Najwięcej ankietowanych uczestniczących w badaniu ankietowym zadeklarowała, że posiada wykształcenie wyższe – 69% ankietowanych, kolejno były to osoby z wykształceniem średnim – 28%, następnie z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 2%. Odpowiedzi niepełne podstawowe i podstawowe, nie zostały wskazane przez ani jednego ankietowanego. Wyniki dotyczące zapytania przedstawiono na wykresie nr 40.

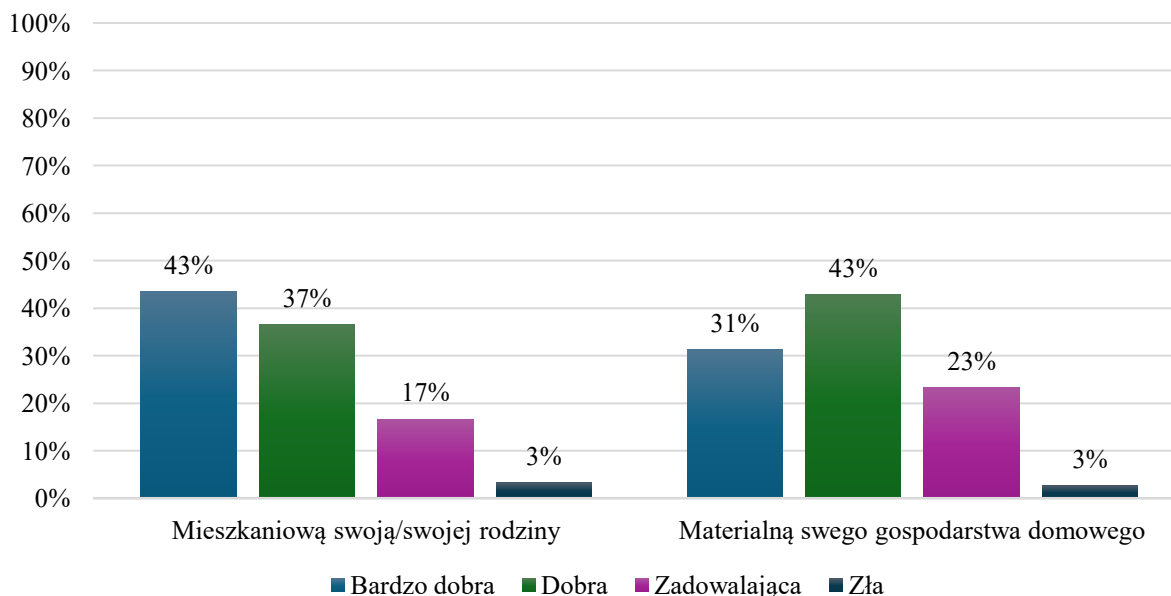
Wykres 40 Wykształcenie dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu ankietowym

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców w gminie Raszyn

5.3. Sytuacja życiowa mieszkańców

Podrozdział prezentuje wyniki badania ankietowego dotyczącego warunków bytowych mieszkańców gminy Raszyn. Analiza obejmuje ocenę poziomu zaspokojenia podstawowych potrzeb materialnych, dostępności i jakości zasobów mieszkaniowych oraz subiektywną ocenę sytuacji ekonomicznej gospodarstw domowych. W pytaniu dotyczącym sytuacji życiowej mieszkańców gminy Raszyn, respondenci mieli możliwość wyrażenia opinii na temat sytuacji materialnej własnego gospodarstwa domowego oraz sytuacji mieszkaniowej własnej oraz swojej najbliższej rodziny. Zgromadzone dane pozwalają na identyfikację najważniejszych wyzwań w zakresie warunków życia oraz określenie obszarów wymagających wsparcia i działań ze strony samorządu.

Ankietowani dorośli mieszkańcy gminy Raszyn mają pozytywne zdanie (bardzo dobre lub dobre) na temat sytuacji mieszkaniowej swojej/ swojej rodziny. Jako bardzo dobrze sytuację ocenia 43% ankietowanych, a 37% jako dobrze. Nieco gorzej ankietowani ocenili sytuację materialną swojego gospodarstwa domowego, gdzie 31% ankietowanych uznało ją za bardzo dobrą, a 43% jako dobrą. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres nr 41.

Wykres 41 Sytuacja życiowa mieszkańców. Jak ocenia Pan/Pani swoją sytuację życiową?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców w gminie Raszyn

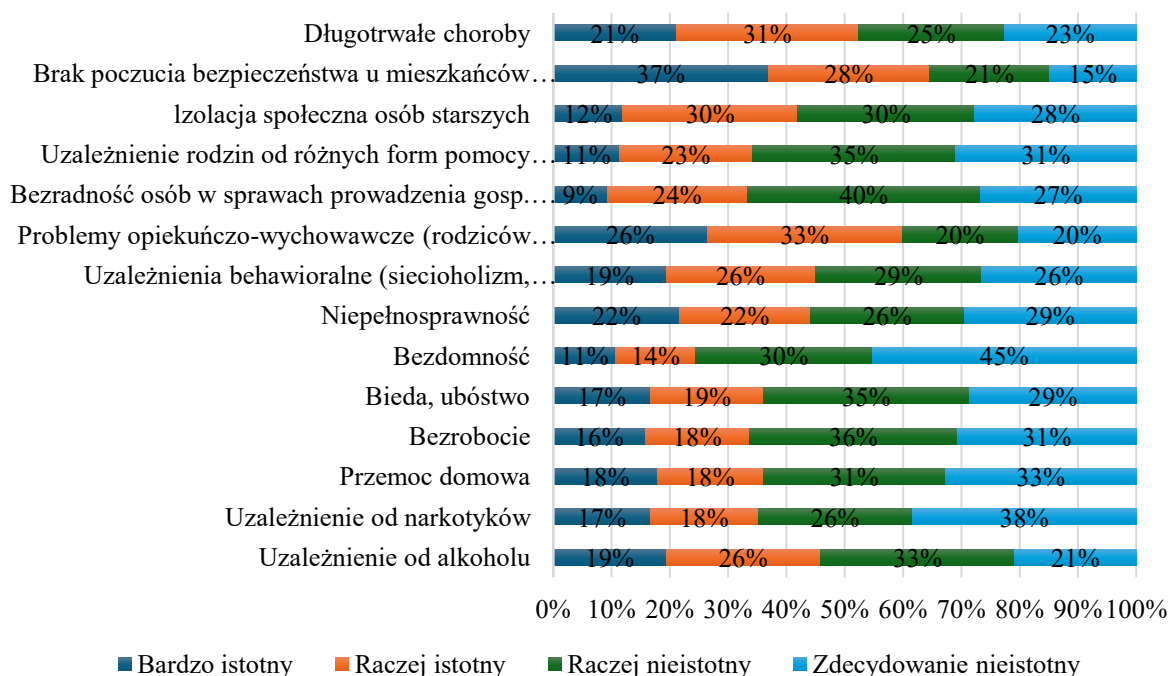
5.4. Problemy społeczne w gminie

W kolejnym pytaniu zapytano ankietowanych o ocenę skali istotności poszczególnych problemów społecznych występujących w gminie Raszyn. Badanie miało na celu identyfikację najważniejszych problemów społecznych występujących na terenie Gminy oraz ocenę skali powszechności oraz ich wpływu na życie lokalnej społeczności. Przyjętą w tym pytaniu miarą skali była ważność poszczególnych problemów społecznych w skali od zdecydowanie nieistotny, raczej nieistotny, raczej istotny do bardzo istotny. Analiza uzyskanych odpowiedzi pozwala na wskazanie głównych obszarów wymagających wsparcia oraz określenie potrzeb i oczekiwań mieszkańców w tej kwestii.

Uzyskane odpowiedzi od ankietowanych wskazały, że do najbardziej istotnych problemów występujących w ich Gminie należą: brak poczucia bezpieczeństwa u mieszkańców Gminy (37% uważa jako problem bardzo istotny i 28% jako raczej istotny), problemy opiekuńczo-wychowawcze (26% uważa jako problem bardzo istotny i 26% jako raczej istotny) i długotrwałe choroby (21% uważa jako problem bardzo istotny i 31% jako raczej istotny). Do najmniej poważnych problemów jakie występują w lokalnym społeczeństwie według ankietowanych należą: bezdomność (30% uważa jako problem raczej nieistotny i 45% jako zdecydowanie nieistotny), uzależnienie od narkotyków (26% uważa jako problem raczej nieistotny i 38% jako zdecydowanie nieistotny), uzależnienie od różnych form pomocy

społecznej (35 % uważa jako problem raczej nieistotny i 31% jako zdecydowanie nieistotny). Pozostałe odpowiedzi przedstawiono na poniższym wykresie nr 42.

Wykres 42 Istotność problemów w środowisku lokalnym. Jak poważne/ istotne są poniższe problemy w Pana/ Pani środowisku lokalnym?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców w gminie Raszyn

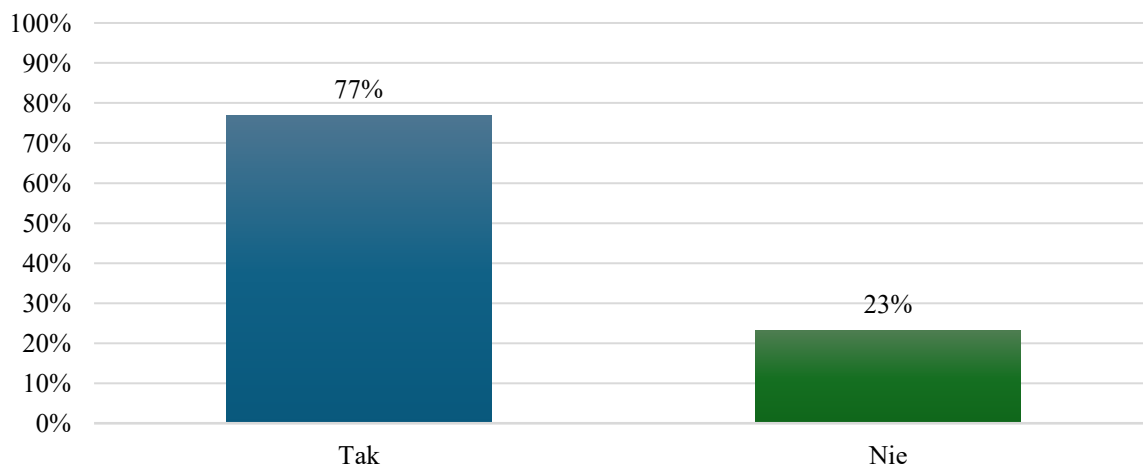
5.5. Zdrowie i uzależnienia – zagadnienia ogólne

Poniższy podrozdział prezentuje wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców gminy Raszyn na temat zdrowia i uzależnień. Celem badania w tym obszarze było rozpoznanie opinii i postaw społeczności lokalnej wobec wybranych problemów zdrowotnych oraz zjawisk związanych z uzależnieniami. Analiza zgromadzonych danych pozwala na określenie skali występowania problemów, identyfikację głównych zagrożeń oraz ocenę świadomości mieszkańców w zakresie zdrowia publicznego i profilaktyki uzależnień. Celem analizy jest określenie poziomu świadomości społecznej, identyfikacja najczęściej występujących zagrożeń oraz rozpoznanie potrzeb w zakresie profilaktyki, a także leczenie uzależnień. Wyniki badań stanowią podstawę do planowania przyszłych działań profilaktycznych, edukacyjnych oraz rozwoju lokalnej oferty wsparcia terapeutycznego.

W pierwszym pytaniu dotyczącym tej tematyki, zapytano ankietowanych o ocenę potrzeb realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom. W ocenie respondentów przeważają głosy, że istnieje potrzeba realizacji działań profilaktycznych na

rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, tak uważa 77% badanych, z kolei 23% było zdania przeciwnego. Poniższy wykres nr 43 przedstawia wyniki dotyczące pytania.

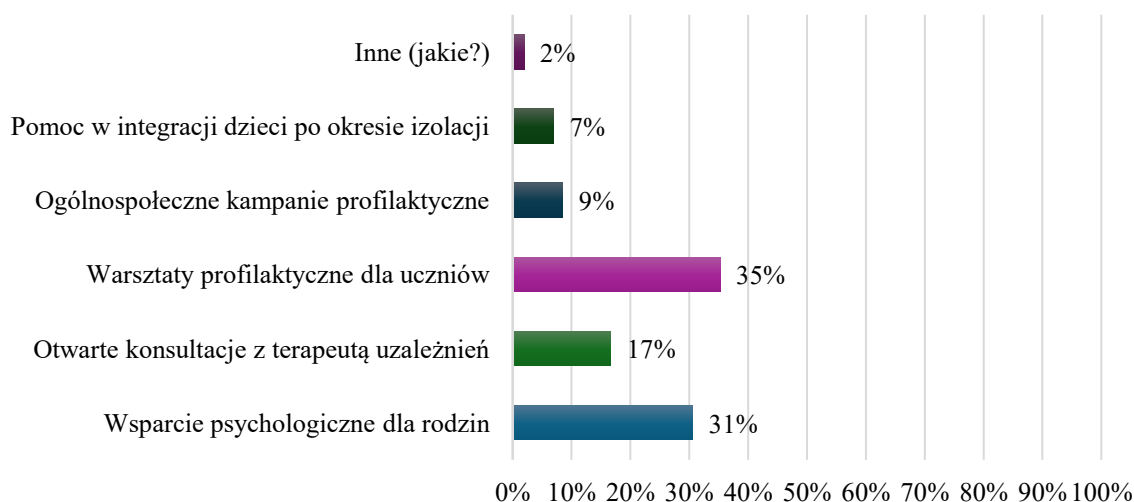
Wykres 43 Ocena potrzeby realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom.
Czy dostrzega Pan/Pani potrzebę realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców w gminie Raszyn

Zdaniem 35% ankietowanych najbardziej potrzebnymi działaniami profilaktycznymi przeciwko uzależnieniom jakie powinny zostać wprowadzone na terenie ich Gminy to warsztaty profilaktyczne dla uczniów. Z kolei 31% badanych wskazało na wsparcie psychologiczne dla rodzin, a 17% ankietowanych uważa, że odpowiednim działaniem byłoby wprowadzenie otwartych konsultacji z terapeutą uzależnień. Poniższy wykres nr 44 przedstawia szczegółową analizę dotyczącą pytania.

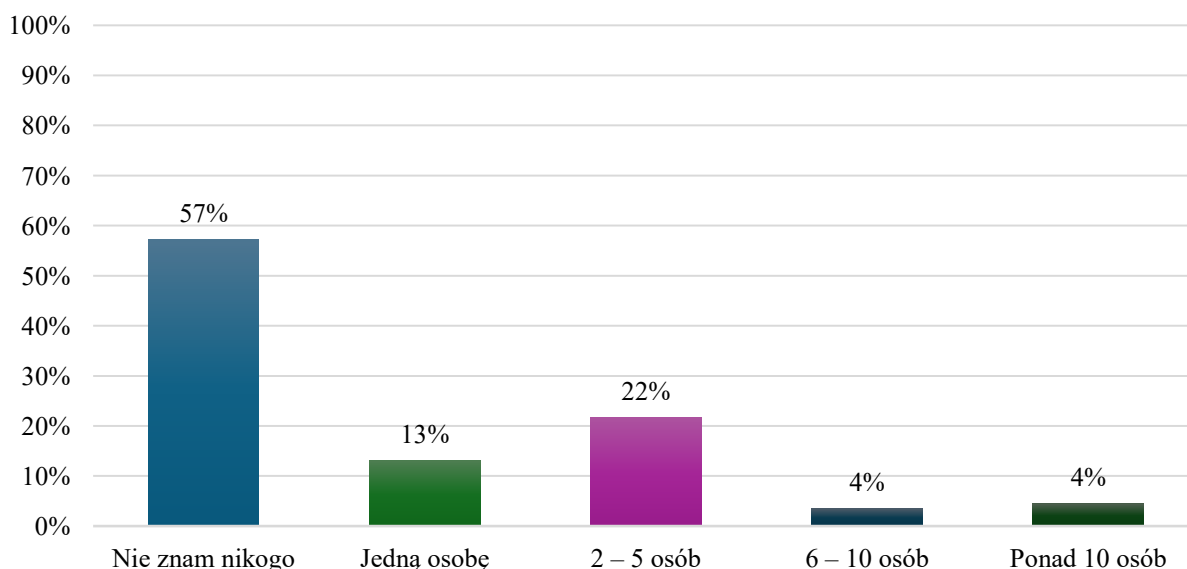
Wykres 44 Najbardziej potrzebne działania profilaktyczne przeciwko uzależnieniom? Jakie działania są najbardziej potrzebne?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców w gminie Raszyn

Ankietowani zapytani o to czy znają osobiście lub „ze słyszenia” osoby, które przyjmują substancje odurzające np. narkotyki lub dopalacze, większość badanych, bo 57% przyznała, że nie zna takich osób. Zdaniem 22% ankietowanych zna między 2–5 osób, a według 13% ankietowanych zna jedną taką osobę. Pozostałe deklaracje respondentów w tym zakresie przedstawiono na wykresie nr 45.

Wykres 45 Znajomość osób, które przyjmują substancje odurzające. Ile zna Pan/ Pani osób (osobiście lub „ze słyszenia”), które przyjmują substancje odurzające (narkotyki lub dopalacze)?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców w gminie Raszyn

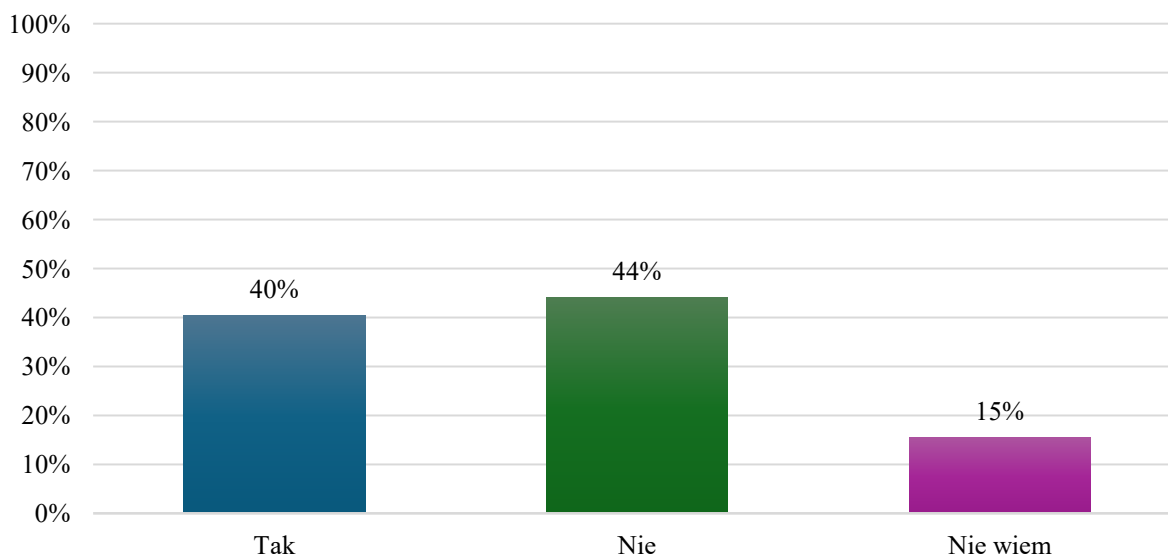
5.6. Bezpieczeństwo i przemoc domowa

W tym podrozdziale przedstawiono wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców gminy Raszyn, dotyczącego poczucia bezpieczeństwa oraz skali występowania przemocy domowej na terenie Gminy. Analiza obejmuje ocenę poziomu zagrożeń z jakimi spotykają się mieszkańcy, identyfikację najczęściej występujących form przemocy oraz ocenę dostępności wsparcia instytucjonalnego. Zgromadzone dane pozwalają na określenie głównych problemów w zakresie bezpieczeństwa lokalnego oraz wskazanie obszarów wymagających intensyfikacji działań profilaktycznych i pomocowych. Wyniki badań stanowią jednocześnie podstawę do planowania skutecznych rozwiązań mających na celu poprawę bezpieczeństwa mieszkańców i ograniczenie zjawiska przemocy domowej w gminie Raszyn.

Mieszkańcy gminy Raszyn, biorący udział w badaniu ankietowym w dużej części podzielają zdanie, że czują się niebezpiecznie we własnym miejscu zamieszkania, tak zadeklarowało 44% badanych. Zdania przeciwnego było 40% respondentów, którzy uważają,

że czują się w swoim miejscu zamieszkania bezpiecznie, a 15% ankietowanych stwierdziło, że nie ma w tej kwestii zdania. Informacje dotyczące pytania przedstawiono na wykresie nr 46.

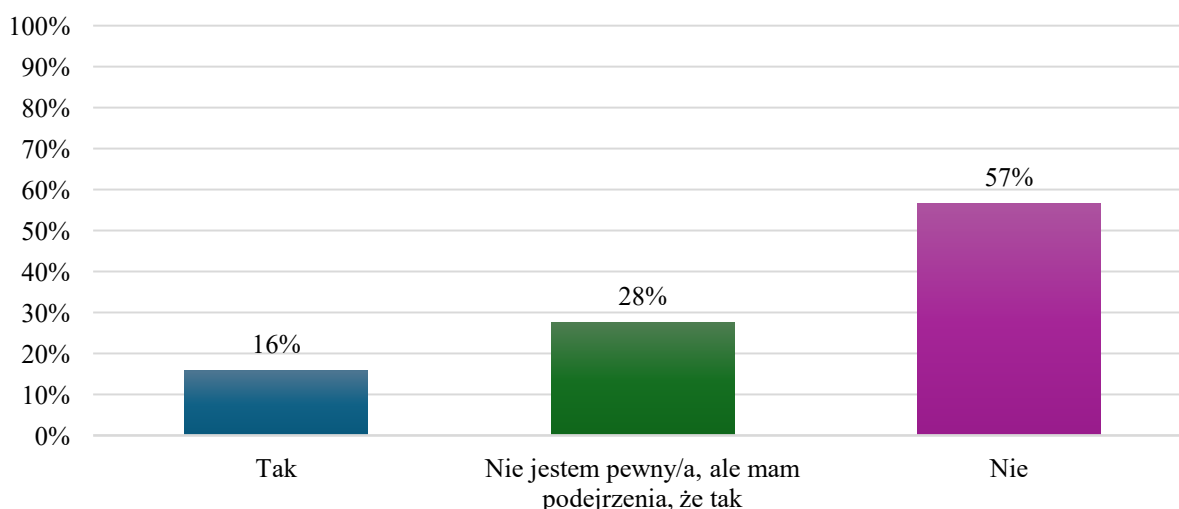
Wykres 46 Poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców gminy. Czy czuje się Pani/ Pan bezpiecznie na terenie gminy?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców w gminie Raszyn

Większość respondentów zadeklarowała, że w ich otoczeniu nie ma osób, które doświadczają przemocy domowej, tak stwierdziło 57% badanych. Z kolei przeciwnego zdania było 16% badanych, a 28% zadeklarowało odpowiedź, iż nie są pewni, ale mają podejrzenia, że w ich otoczeniu znajdują się osoby doświadczające przemocy domowej. Wyniki przedstawiono na wykresie nr 47.

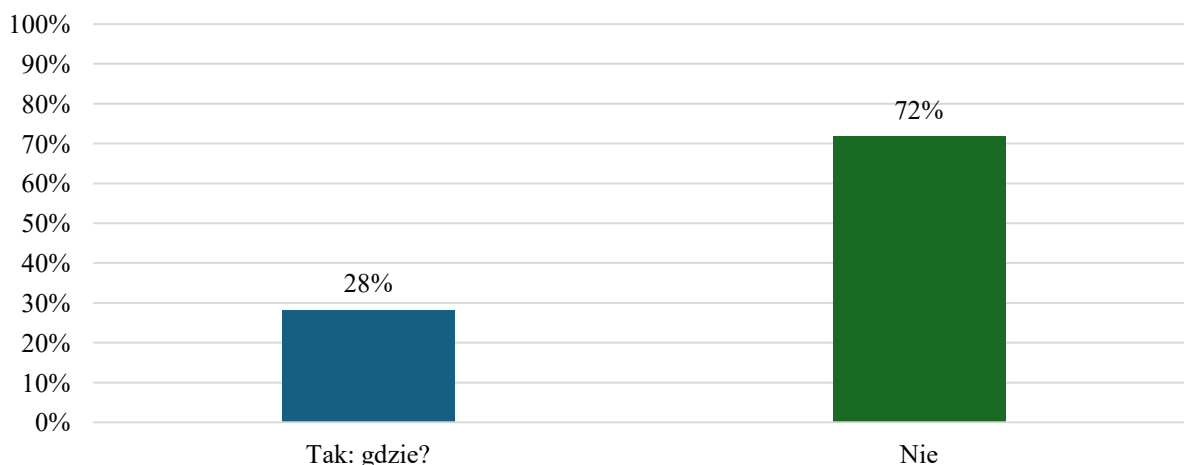
Wykres 47 Znajomość osób doświadczających przemocy domowej. Czy w Pana/Pani otoczeniu są osoby (znane osobiście lub „ze słyszenia”) doświadczające przemocy domowej?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców w gminie Raszyn

Zdecydowana większość ankietowanych, bo 72% badanych stwierdziło, że nie zna miejsc, gdzie potencjalna osoba doznająca przemocy może uzyskać stosowną pomoc. Spośród badanych 28% z nich zadeklarowała, że zna miejsca, w których osoba doznająca przemocy mogłaby uzyskać wsparcie. Wyniki dotyczące pytania przedstawia wykres nr 48.

Wykres 48 Znajomość miejsc, w których ofiara przemocy może uzyskać pomoc. Czy wie Pan/ Pani, gdzie może uzyskać pomoc osoba doświadczająca przemocy w Pana/Pani rejonie zamieszkania?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców w gminie Raszyn

W następnym pytaniu spróbowano zdiagnozować przekonania mieszkańców na temat przemocy domowej, pytając ankietowanych o ich ustosunkowanie do konkretnych stereotypów związanych z tym zjawiskiem.

Respondenci w większości nie podzielają opinii, że Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych, tak uważa 84% badanych.

Ze stwierdzeniem, że przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele osoby doznającej przemocy, zdecydowanie nie zgadza się 90% ankietowanych.

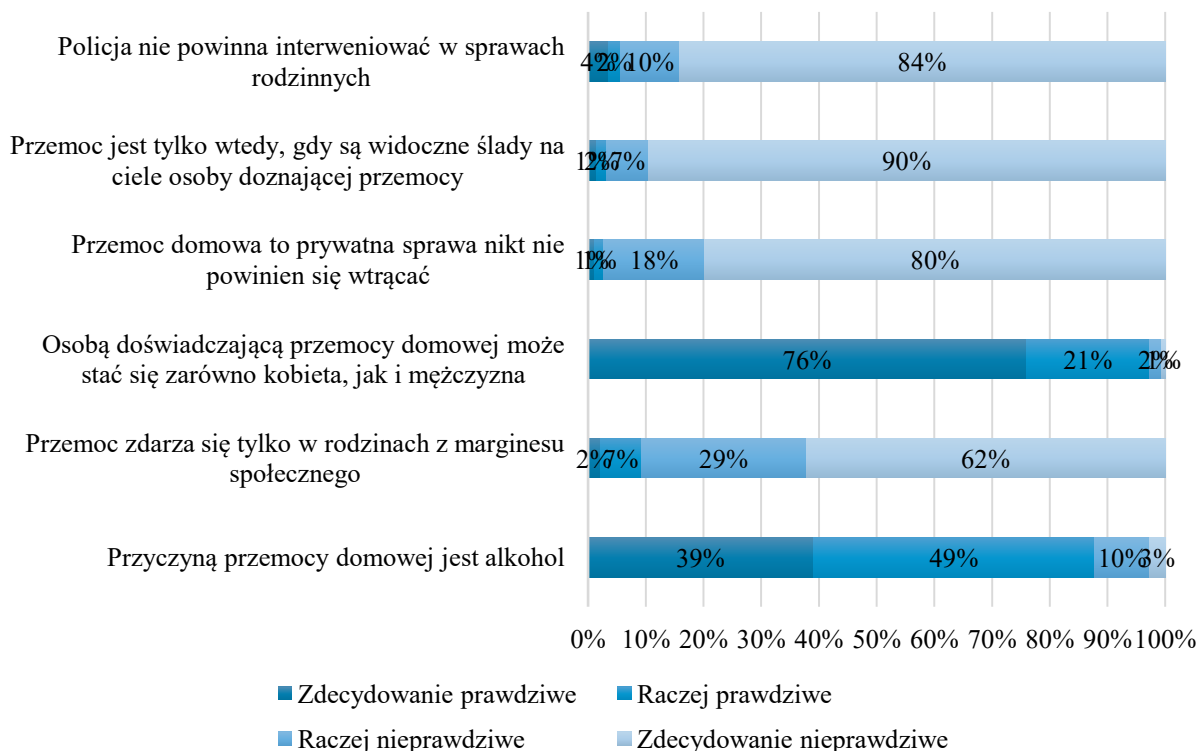
Stwierdzenie przemoc domowa to prywatna sprawa i nikt nie powinien się wtrącać, tego zapatrywania nie podziela zdecydowanie 80% badanych.

Ze stwierdzeniem, że osobą doznającą przemocy domowej może być zarówno kobieta, jak i mężczyzna, zgadza się 76% ankietowanych.

Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego, z tym zdaniem zdecydowanie nie zgadza się 62% ankietowanych.

Ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy domowej jest alkohol, zdecydowanie zgadza się 39% badanych. Pozostałe wyniki dotyczące tego pytania przedstawiona na wykresie nr 49

Wykres 49 Przekonania mieszkańców na temat przemocy domowej. Czy uważa Pan/ Pani poniższe twierdzenia za prawdziwe?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców w gminie Raszyn

59% ankietowanych zdecydowanie zgadza się ze stwierdzeniem – bicie dziecka jest oznaką bezradności rodziców.

Ze zdaniem, łagodne kary fizyczne nie są przemocą domową, zdecydowanie nie zgadza się 59% badanych.

Kary fizyczne hartują dziecko i pozwalają mu lepiej radzić sobie w przyszłości, z tym stwierdzeniem zdecydowanie nie zgadza się 76% ankietowanych.

45% ankietowanych uważa, że stosowanie kar fizycznych powinno być zakazane prawem.

82% badanych zdecydowanie nie zgadza się, że dziecko powinno bać się rodziców, ponieważ wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek.

61% ankietowanych zdecydowanie nie zgadza się ze stwierdzeniem – aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa.

Szczegółowa analiza i rozkład poszczególnych odpowiedzi przedstawiają poniższy wykres nr 50.

Wykres 50 Przekonania mieszkańców na temat wychowywania dzieci. Czy zgadza się Pan/ Pani z poniższymi twierdzeniami dotyczącymi wychowania dzieci?

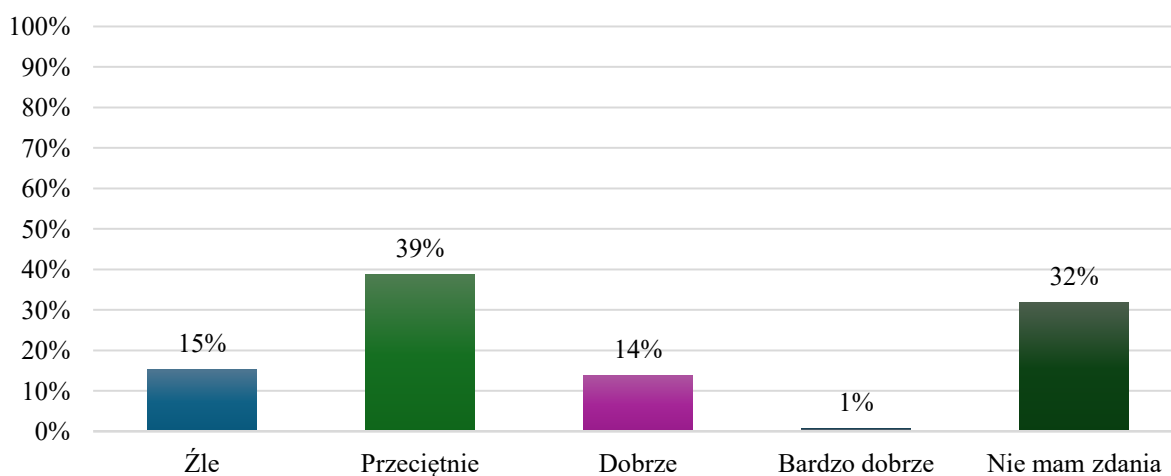
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców w gminie Raszyn

5.7. Kultura i działania społeczne

Niniejszy podrozdział przedstawia wyniki badania ankietowego dotyczącego uczestnictwa mieszkańców gminy Raszyn w życiu kulturalnym oraz ich zaangażowania w inicjatywy społeczne. Analiza obejmuje ocenę dostępności oferty kulturalnej, poziomu aktywności w wydarzeniach lokalnych oraz zainteresowania różnorodnymi formami działalności społecznej. Zgromadzone w tym zakresie dane pozwalają na późniejszą identyfikację potrzeb i oczekiwań mieszkańców w zakresie rozwoju kultury i integracji społecznej oraz wskazuje na obszary wymagające wsparcia oraz rozbudowy oferty kulturalnej i społecznej na terenie ich zamieszkania.

Współpracę w zakresie rozwiązywania problemów społecznych pomiędzy władzami samorządowymi, a organizacjami pozarządowymi i kościelnym, najczęściej badanych oceniło przeciętnie, taką opinie wystawiło 39% badanych. Zdania w tej kwestii nie ma 32% badanych. Źle współpracę w tym zakresie ocenia 15% badanych, 14% oceniło ją dobrze, a tylko 1% badanych zaopiniował ją jako bardzo dobrą. Szczegółowe wyniki dotyczące pytania przedstawiono na wykresie nr 51.

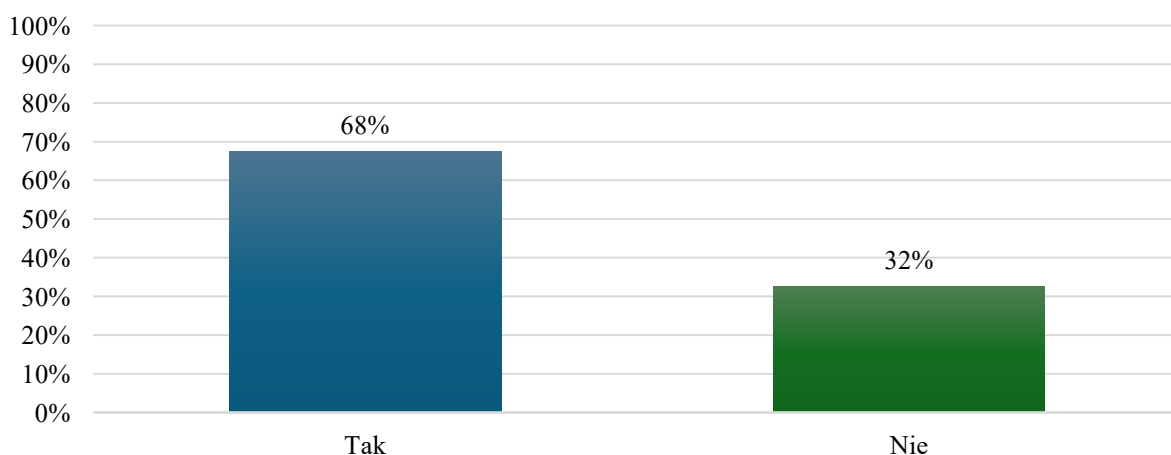
Wykres 51 Współpraca w zakresie rozwiązywania problemów społecznych pomiędzy władzami samorządowymi, a organizacjami pozarządowymi i kościelnymi. Jak ocenia Pani/Pan współpracę w zakresie rozwiązywania problemów społecznych pomiędzy władzami samorządowymi a organizacjami pozarządowymi i kościelnymi?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców w gminie Raszyn

W kolejnym pytaniu skierowanym do respondentów zapytano ich o uczestnictwo w ostatnim roku w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych zorganizowanych na terenie gminy Raszyn. Wydarzenia tego typu bardzo mocno wpisują się w lokalną kulturę i zwyczaje w każdej gminie, przyciągając dużą liczbę odbiorców. Z uzyskanych odpowiedzi ponad połowa ankietowanych, 68% respondentów zadeklarowała, że w ostatnim roku uczestniczyła w tego typu wydarzeniach, z kolei 32% ankietowanych, stwierdziła, że nie była uczestnikiem jakiegokolwiek wydarzenia na przestrzeni ostatniego roku. Wynika przedstawia poniższy wykres nr 52.

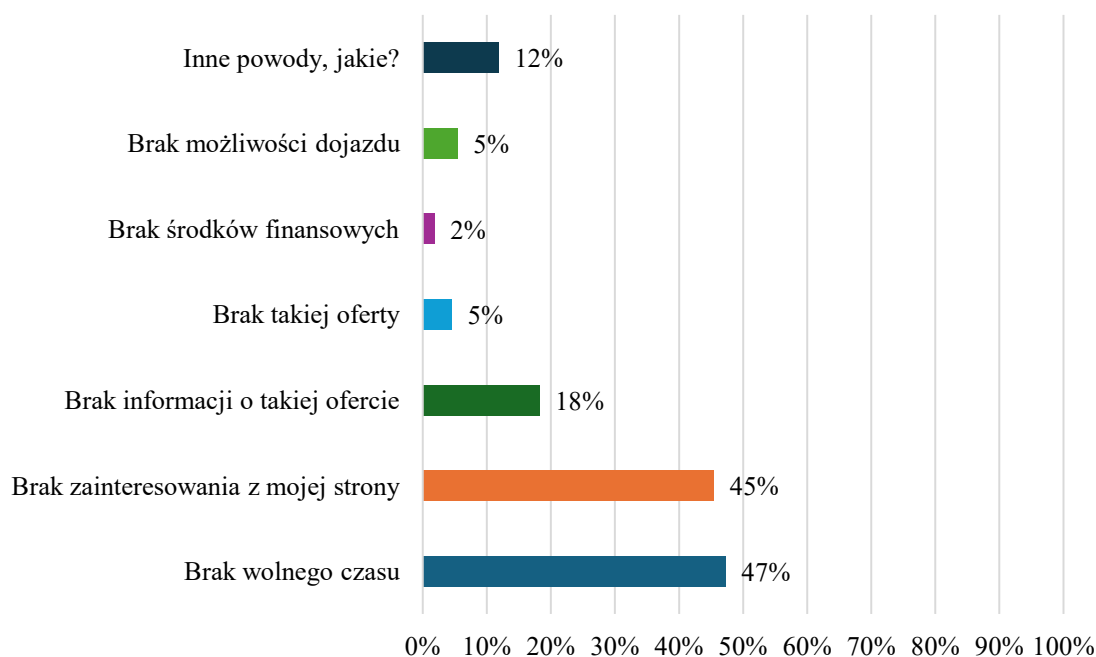
Wykres 52 Uczestnictwo w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych organizowanych na terenie gminy. Czy w ciągu ostatniego roku uczestniczył(a) Pani/Pan w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych organizowanych na terenie Gminy (np. dożynki, uroczystości rocznicowe)?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców w gminie Raszyn

Następnie ankietowani mieszkańcy gminy Raszyn zostali poproszeni o wskazanie przyczyn braku uczestnictwa w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych organizowanych na terenie ich Gminy w ciągu ostatniego roku. Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że ankietowani jako najczęstszy powód absencji wskazywali głównie na dwie odpowiedzi, czyli brak wolnego czasu (48% ankietowanych) i brak zainteresowania z ich strony (45%). Pozostałe odpowiedzi zostały przedstawione na poniższym wykresie nr 53.

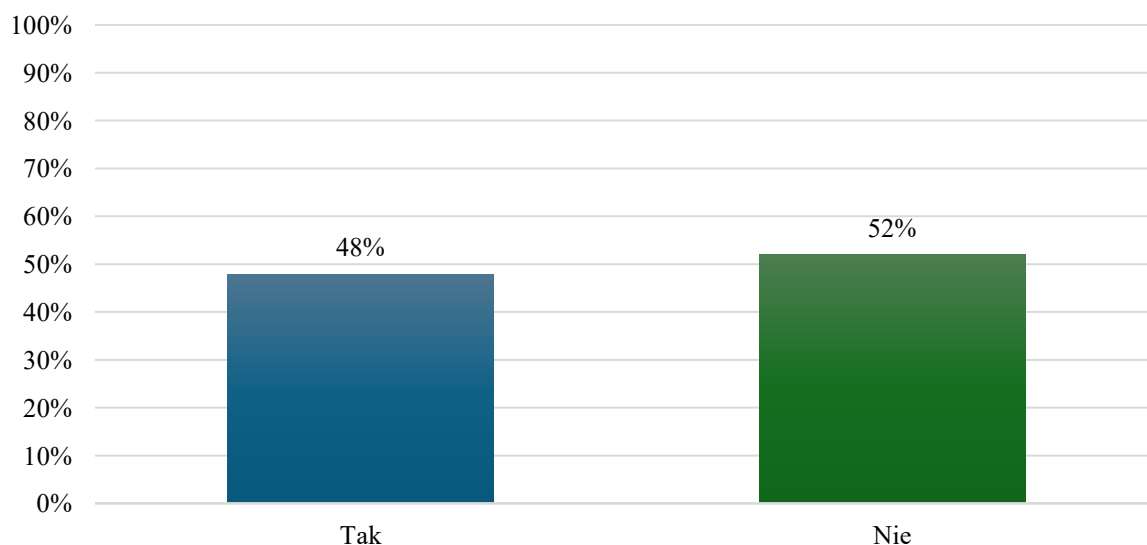
Wykres 53 Przyczyna nieuczestniczenia w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych. Jaka była tego przyczyna? (wielokrotne odpowiedzi)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców w gminie Raszyn

W następnym pytaniu poproszono ankietowanych mieszkańców gminy Raszyn, jakie mają zdanie na temat zaspokajania potrzeb w sektorze życia społecznego. Zdania w tym temacie było podzielone niemal na równo. Według 48% badanych, uważają oni, że większość potrzeb w sektorze życia społecznego nie jest w pełni zaspokajana w Gminie, którą zamieszkują. Przeciwnego zdania było analogicznie 52% badanych, którzy są zadowoleni z obecnego stanu rzeczy i uważają, że potrzeby w sektorze życia społecznego są jak najbardziej zaspokajane i odpowiadają na potrzeby mieszkańców. Wyniki przedstawia wykres nr 54.

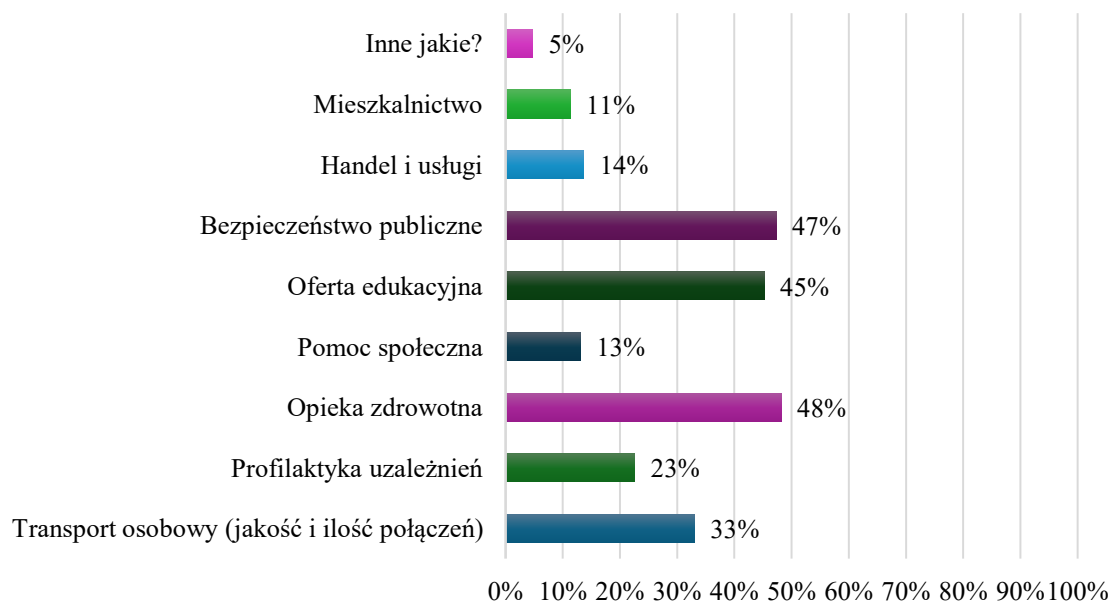
Wykres 54 Zaspokajanie większości potrzeb w sektorze życia społecznego w gminie. Czy uważa Pani/Pan, iż większość potrzeb w sektorze życia społecznego jest w Gminie zaspokajana?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców w gminie Raszyn

W ostatnim pytaniu w tej grupie zagadnień, zapytano ankietowanych o wskazanie z zaproponowanych opcji, które usługi społeczne wymagają w najbliższej przyszłości większej uwagi ze strony władz gminnych, ankietowani mieli możliwość wielokrotnego wyboru. Największą popularność, a zarazem dziedziną, która według ankietowanych wymaga większej uwagi i poprawy w najbliższych latach była opieka zdrowotna, którą wskazało 48% ankietowanych. Drugą najczęściej wskazywaną spośród propozycji usługą społeczną wymagającą poprawy według badanych jest bezpieczeństwo publiczne, tak uważa 47% badanych. Trzecią najczęściej wskazywaną usługą wymagającą poprawy w Gminie okazała się być oferta edukacyjna, która została poparta przez 45% badanych. Pozostałe odpowiedzi zostały przedstawione na poniższym wykresie nr 55.

Wykres 55 Lista usług społecznych, które wymagają większej uwagi władz gminnych. Proszę wybrać spośród listy grup usług społecznych te, które w Pani/Pana ocenie wymagają większej uwagi (wielokrotne odpowiedzi)

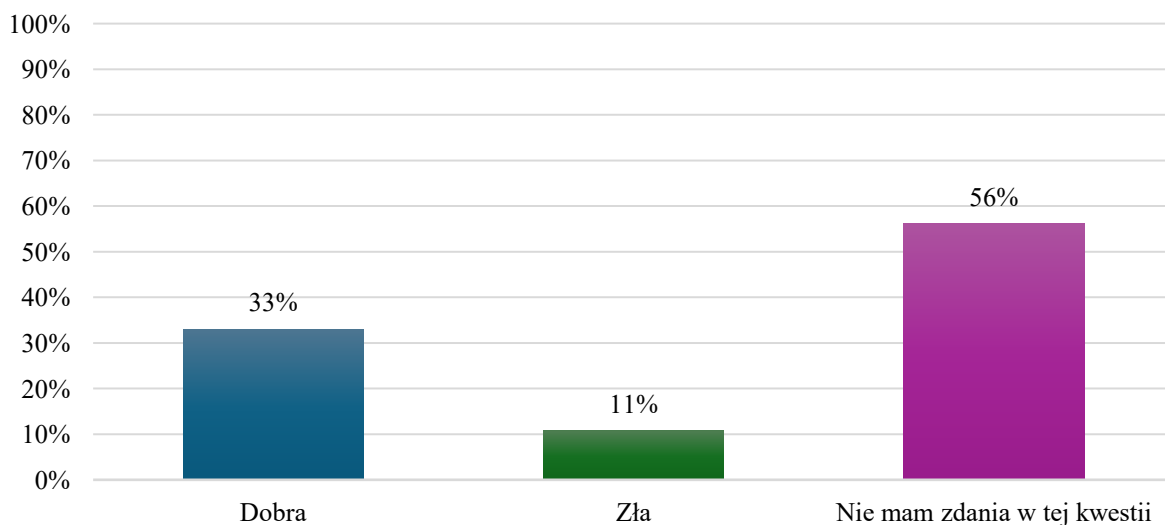

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców w gminie Raszyn

5.8. Osoby starsze i z niepełnosprawnością

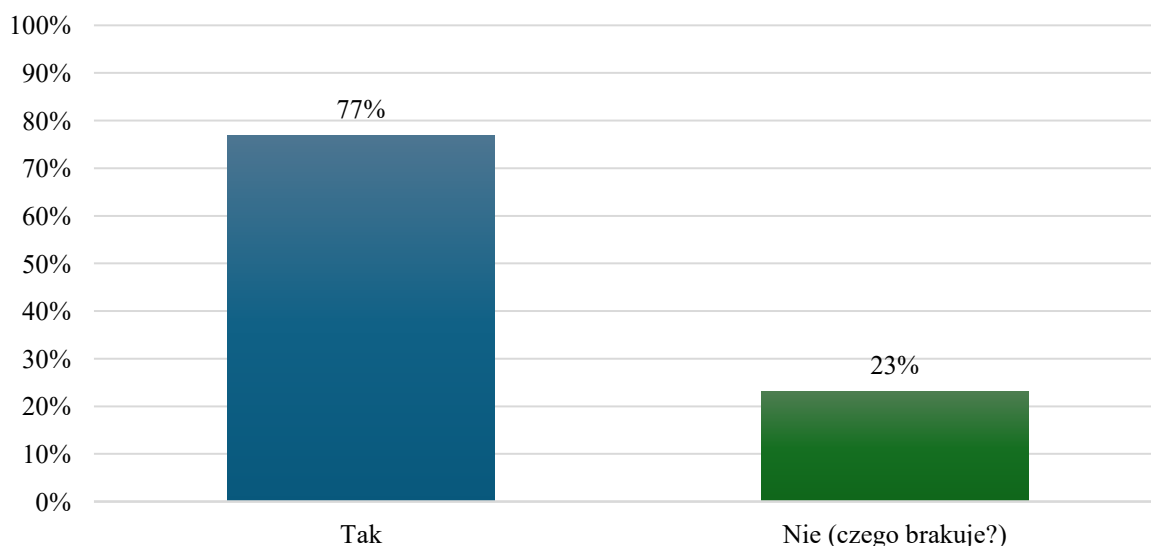
Podrozdział prezentuje wyniki badania ankietowego dotyczącego sytuacji, potrzeb oraz jakości seniorów i osób z niepełnosprawnością w gminie Raszyn. Analiza obejmuje ocenę dostępności usług opiekuńczych, wsparcia społecznego, infrastruktury oraz barier utrudniających codzienne funkcjonowanie tych grup mieszkańców. Zgromadzone dane pozwalają na identyfikację najważniejszych problemów oraz wskazanie obszarów wymagających wsparcia ze strony samorządu i instytucji lokalnych, co stanowi podstawę do planowania działań na rzecz poprawy jakości życia osób starszych i z niepełnosprawnością.

Ankietowani w tej serii pytań na początku zostali zapytani o ocenę sytuacji seniorów w gminie Raszyn pod kątem życia codziennego, życia zawodowego, możliwości spędzania czasu wolnego, dostępu do usług itp. Ponad połowa ankietowanych, dokładnie 56% stwierdziła, że nie ma zdania w tej kwestii. Zdaniem 33% badanych dorosłych mieszkańców Gminy sytuacja seniorów jest dobra, a zdania przeciwnego było 11% ankietowanych. Wykres nr 56 przedstawia wyniki dotyczące zapytania.

Wykres 56 Sytuacja seniorów w gminie. Jak ocenia Pan/ Pani sytuację seniorów w Gminie?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców w gminie Raszyn

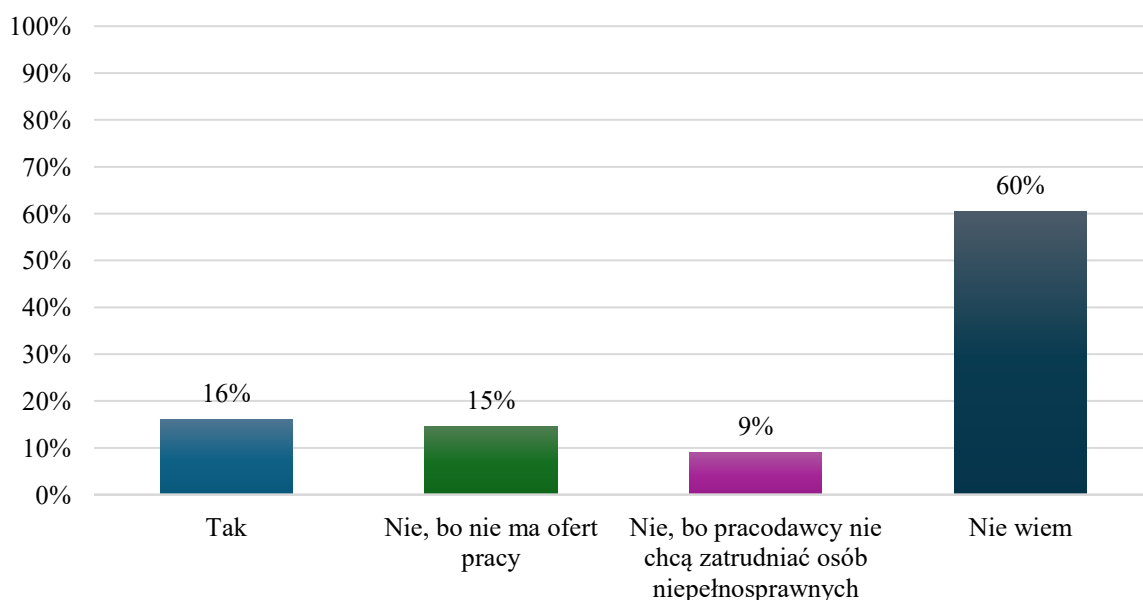
W kolejnym pytaniu rozszerzającym kwestie obecności i funkcjonowania seniorów na terenie gminy Raszyn, poproszono ankietowanych o ocenę czy aktualna oferta działań dla seniorów jest według nich wystarczająca i odpowiednia. Zdaniem 77% ankietowanych, uważają oni, że obecna oferta działań dla seniorów funkcjonująca w Gminie jest w pełni wystarczająca, natomiast zdania przeciwnego w tej kwestii było 23% badanych. Wykres nr 57 przedstawia analizę wyników tego pytania.

Wykres 57 Ocena oferty działań dla seniorów. Czy oferta działań dla seniorów na terenie Gminy jest według Pani/ Pana wystarczająca?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców w gminie Raszyn

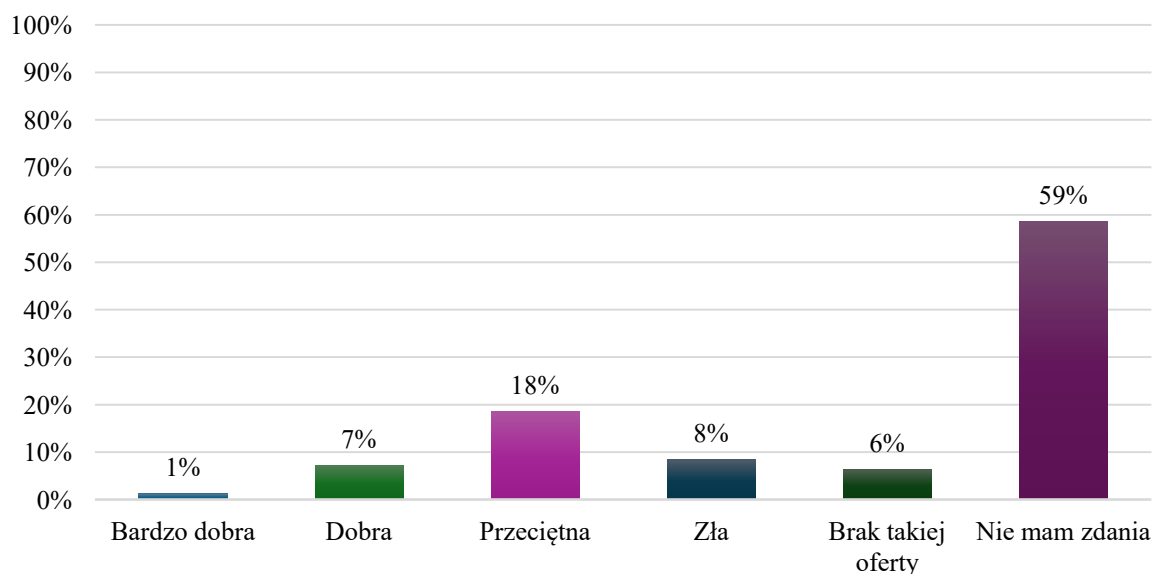
W pytaniu dotyczącym zatrudniania osób niepełnosprawnych przez miejscowych pracodawców ponad połowa ankietowanych, 60% stwierdziła, że nie mają zdania na temat możliwości znalezienia pracy na terenie gminy Raszyn przez osobę niepełnosprawną. Zdaniem 16% ankietowanych, stwierdzili, że osoby z niepełnosprawnością mają szanse znalezienia pracy w Gminie. Spośród ankietowanych 15% z nich odpowiedziało, że osoby te nie mogą znaleźć pracy z powodu braku ofert pracy, a 9% odpowiedziało, że osoby te nie mają możliwości znalezienia zatrudnienia z powodu braku zainteresowania przez pracodawców zatrudnianiem osób niepełnosprawnych do pracy. Poniższy wykres nr 58 przedstawia wyniki dotyczące zapytania.

Wykres 58 Praca dla osób niepełnosprawnych na terenie gminy. Czy Pani/Pana zdaniem osoba niepełnosprawna może znaleźć pracę na terenie Gminy?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców w gminie Raszyn

W następnym pytaniu poproszono respondentów w badaniu ankietowym o ocenę oferty pomocowej i wsparcia społecznego dla osób z niepełnosprawnością w ich Gminie. Najwięcej badanych nie miało w tej kwestii wyrobionego zdania, takich ankietowanych było 59%. Przeciętnie ofertę pomocową i wsparcia społecznego ocenia 18% badanych, a z kolei 8% źle ocenia obecną ofertę. Pozostałe informacje i rezultaty dotyczące zapytania przedstawiono na wykresie nr 59.

Wykres 59 Jak ocenia Pani/ Pan ofertę pomocową i wsparcia społecznego dla osób z niepełnosprawnością w Gminie?

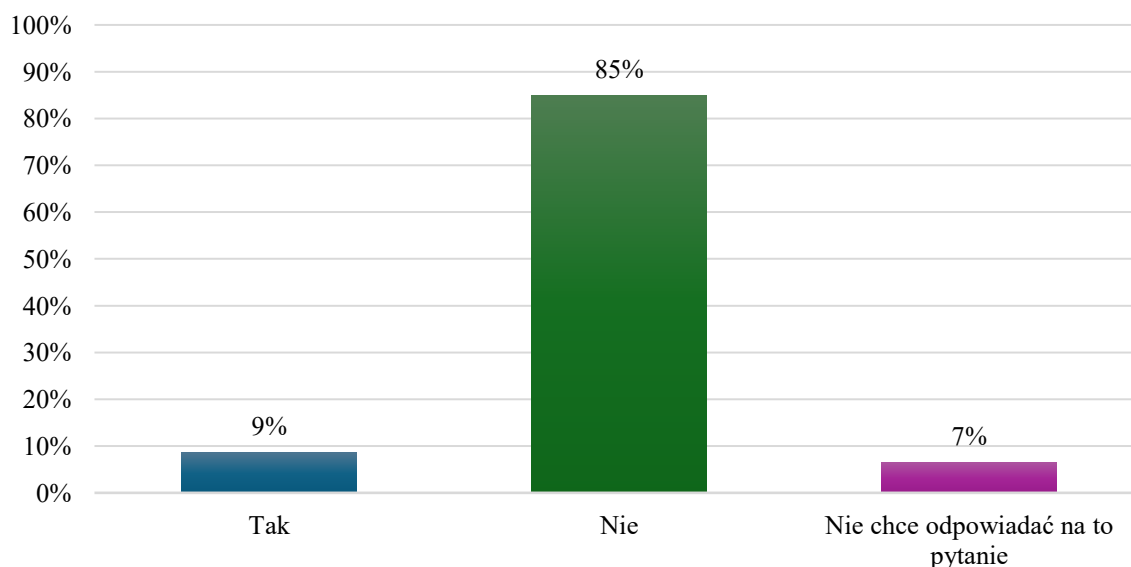
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców w gminie Raszyn

5.9. Praca i źródło utrzymania

Niniejszy podrozdział zawiera prezentacje wyników badania ankietowego dotyczącego sytuacji zawodowej mieszkańców gminy Raszyn oraz struktury ich źródła utrzymania. Analiza obejmuje ocenę poziomu zatrudnienia, rodzajów wykonywanej pracy, skali bezrobocia oraz zróżnicowania źródeł utrzymania gospodarstw domowych. Na podstawie przeprowadzonego badania możliwa jest identyfikacja głównych wyzwań na lokalnym rynku pracy oraz określenie potrzeb w zakresie wsparcia aktywności zawodowej i poprawy warunków materialnych mieszkańców.

Ankietowani w pierwszym pytaniu, którego wyniki przedstawiono na wykresie nr 60 w tej serii pytań zostali poproszeni o określenie czy któryś z członków ich rodziny korzystał w ciągu ostatniego roku ze świadczeń społecznych GOPS w Raszynie. Prawie wszyscy ankietowani, 85% zadeklarowało, że żaden z członków ich rodzin nie korzystał ze świadczeń GOPS, z kolei 9% ankietowanych stwierdziło, że w ich rodzinie w ciągu ostatniego roku korzystano lub korzysta ze świadczeń społecznych. Zdania w tej kwestii nie miało 7% badanych.

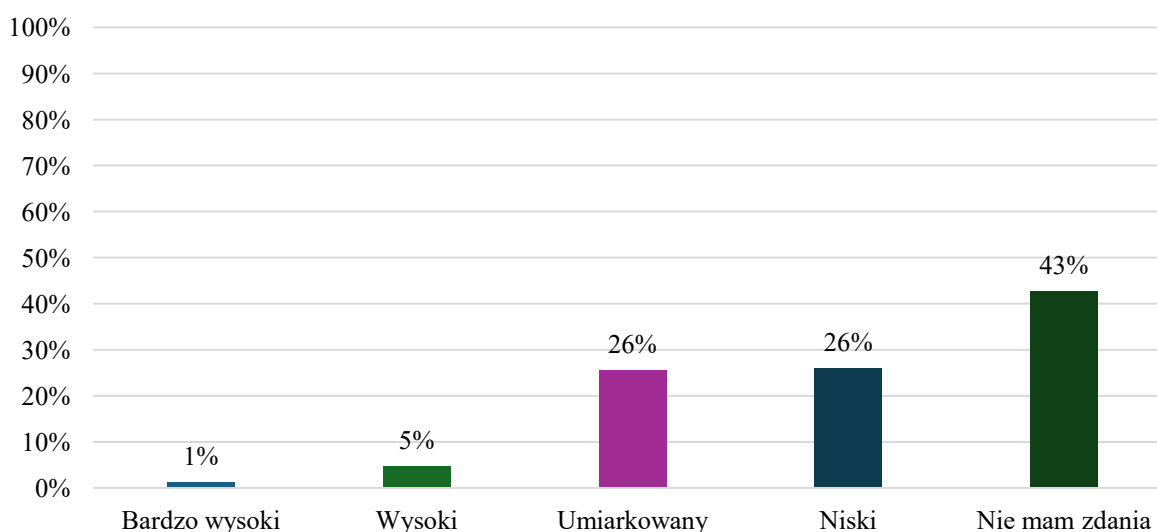
Wykres 60 Korzystanie ze świadczeń GOPS. Czy Pani/Pana rodzina korzysta lub korzystała w ciągu ostatniego roku ze świadczeń ośrodka pomocy społecznej?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców w gminie Raszyn

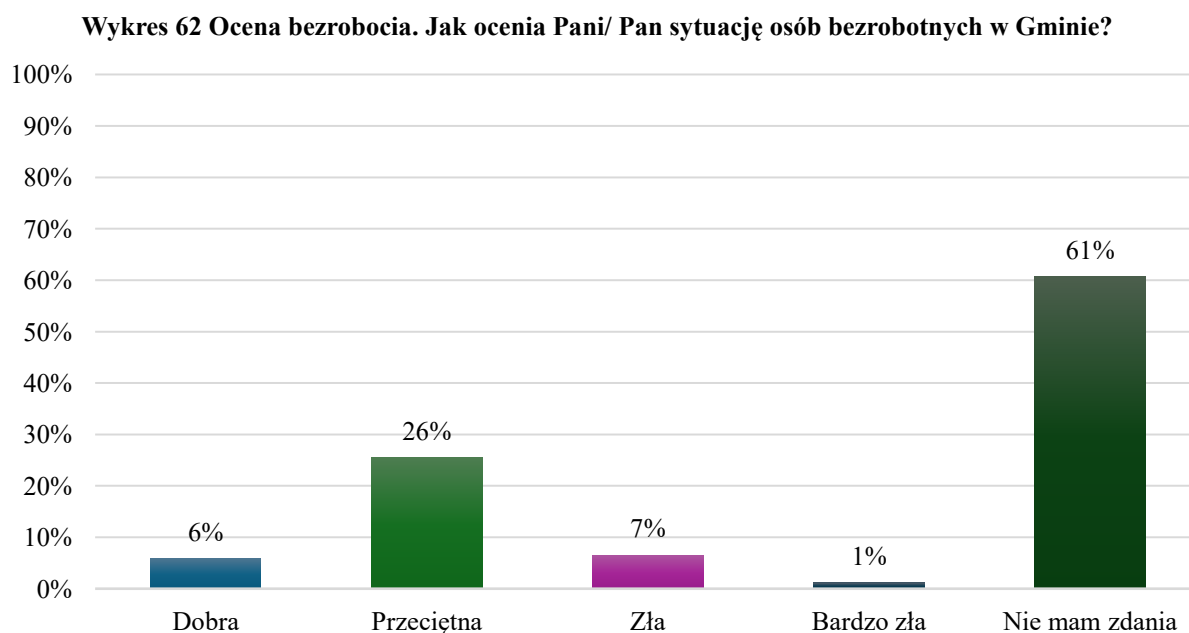
W następnym pytaniu dotyczącym kwestii bezrobocia zapytano ankietowanych jak oceniają poziom bezrobocia w gminie Raszyn. Ankietowani mieli możliwość dokonania oceny w pięciostopniowej skali. Najwięcej ankietowanych nie miało w tej kwestii żadnego zdania, udział ich wyniósł 43% wśród grupy badawczej. Po 26% ankietowanych oceniło poziom bezrobocia w Gminie jako umiarkowany i niski. Jako wysoki poziom bezrobocia oceniło 5% badanych, a 1% ocenił poziom jako bardzo wysoki. Wykres nr 61 przedstawia wizualizację dotyczącą tego zagadnienia.

Wykres 61 Bezrobocie. Jak ocenia Pani/ Pan poziom bezrobocia w Gminie?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców w gminie Raszyn

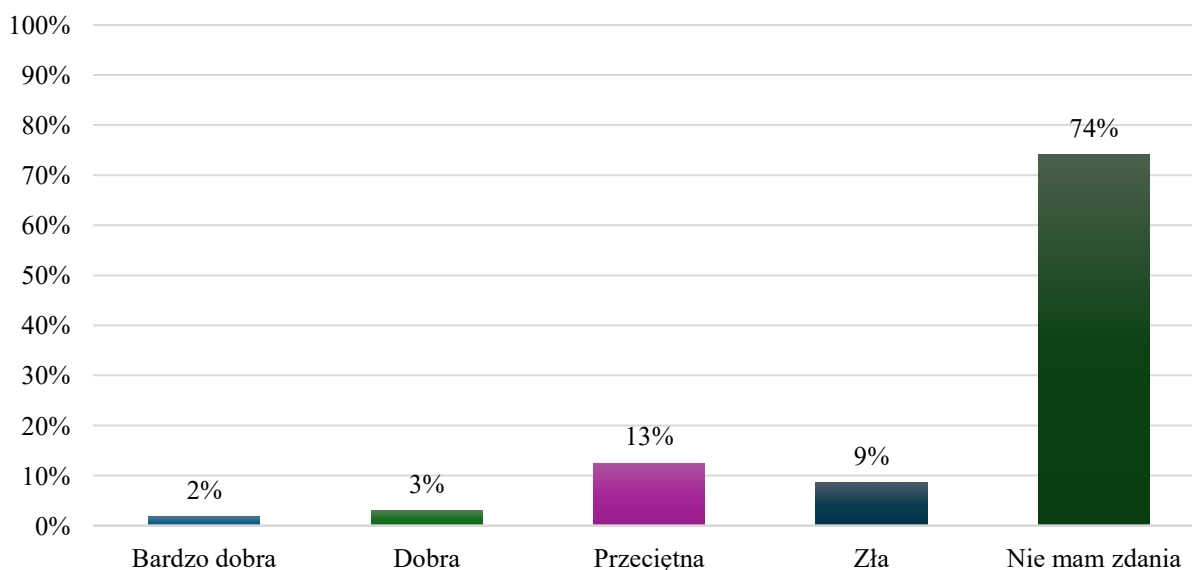
W następnym pytaniu także dotyczącym kwestii bezrobocia zapytano ankietowych o ich subiektywną ocenę na temat sytuacji bezrobotnych w Gminie. Podobnie jak w poprzednim pytaniu najczęściej ankietowanych nie miało w tej kwestii zdania, taki wybór dokonało 61% badanych. Jako przeciętną sytuację osób bezrobotnych ocenia ją 26% ankietowanych. Zdaniem 7% badanych ocenia ją źle, 6% badanych oceniło ją dobrze, a tylko 1% stwierdziło, że sytuacja bezrobotnych w ich Gminie jest bardzo zła. Wykres nr 62 przedstawia zobrazowane wyniki dotyczącego tego pytania.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców w gminie Raszyn

W pytaniu dotyczącym oferty szkoleniowej i aktywizującej dla osób bezrobotnych ankietowani mieli możliwość wyboru spośród pięciostopniowej skali oceny oferty. Podobnie jak w poprzednim pytaniu najczęściej ankietowanych, bo 74% nie miało po raz kolejny wyrobionej opinii na temat wspomnianej oferty. Zdaniem 13% oferta dla osób bezrobotnych jest przeciętna, a według 9% jest zła. Najmniej ankietowanych wybrało wariant oceniając ją jako dobrą i bardzo dobrą, takich ankietowanych było odpowiednio 3% oraz 2%. Wyniki dotyczące tego pytania przedstawiono na poniższym wykresie nr 63.

Wykres 63 Ocena oferty szkoleniowej i aktywizującej. Jak ocenia Pani/ Pan ofertę szkoleniową lub aktywizującą dla osób bezrobotnych?

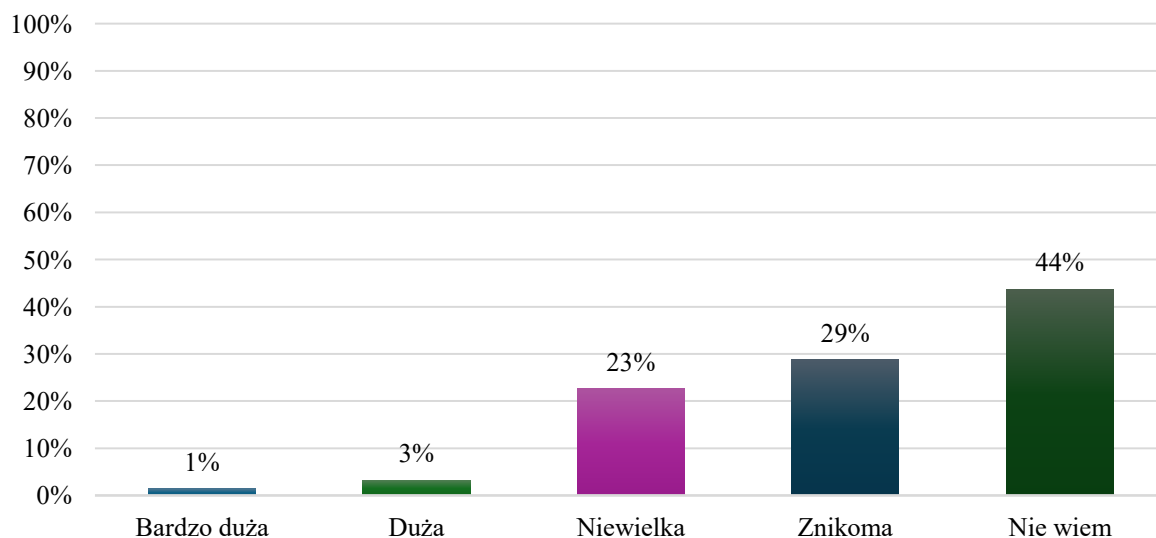

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców w gminie Raszyn

5.10. Zjawisko bezdomności

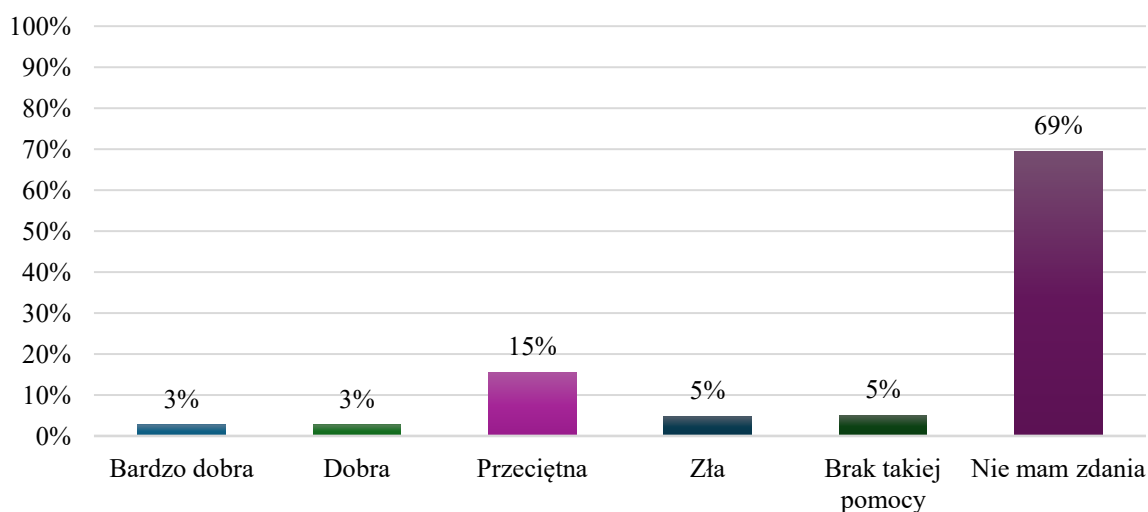
Podrozdział zawiera analizę wyników badania ankietowego dotyczącego zjawiska bezdomności wśród mieszkańców gminy Raszyn. Analiza przedstawiona w tym fragmencie opisuje skalę zjawiska bezdomności i dostępną pomoc dla osób znajdujących się w kryzysie bezdomności. Na podstawie przeprowadzonej analizy możliwa jest późniejsza identyfikacja skali bezdomności wśród społeczności Gminy oraz zapoznanie się czy obecnie funkcjonująca pomoc dla osób znajdujących się w bezdomności jest odpowiednio dopasowana oraz czy jest w stanie w pełni odpowiadać na zmieniające się uwarunkowania i nowe wyzwania w tej kwestii.

W pierwszym pytaniu z tej serii poproszono ankietowanych o ocenę skali zjawiska bezdomności w ich Gminie. Zdania w tym temacie nie miało 44% badanych, co jednocześnie było najpopularniejszą odpowiedzią na to pytanie wśród ankietowanych. Jako znikome zjawisko bezdomność oceniło 29% ankietowanych, a zdaniem 23% skala zjawiska bezdomności w ich Gminie jest niewielka. Poniższy wykres nr 64 przedstawia uzyskane odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 64 Ocena bezdomności. Jak ocenia Pani/Pan skalę zjawiska bezdomności w Gminie?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców w gminie Raszyn

W drugim, a zarazem ostatnim pytaniu dotyczącym kwestii bezdomności poproszono ankietowanych o ocenę dostępnej pomocy dla osób znajdujących się w kryzysie bezdomności jaką oferują gmina Raszyn. Po raz kolejny najwięcej ankietowanych nie zabrało w tej kwestii zdania, takich ankietowanych było w tym przypadku 69%. Przeciętnie dostępną pomoc ocenia 15% badanych. Po 5% ankietowanych wskazało na wariat zła i brak takiej pomocy. Z kolei po 3% ankietowanych dostępną pomoc w tym zakresie oceniło jako bardzo dobrą lub dobrą. Na poniższym wykresie nr 65 przedstawiono wizualizację uzyskanych odpowiedzi.

Wykres 65 Pomoc dla bezdomnych. Jak ocenia Pani/ Pan dostępność pomocy dla osób w kryzysie bezdomności?

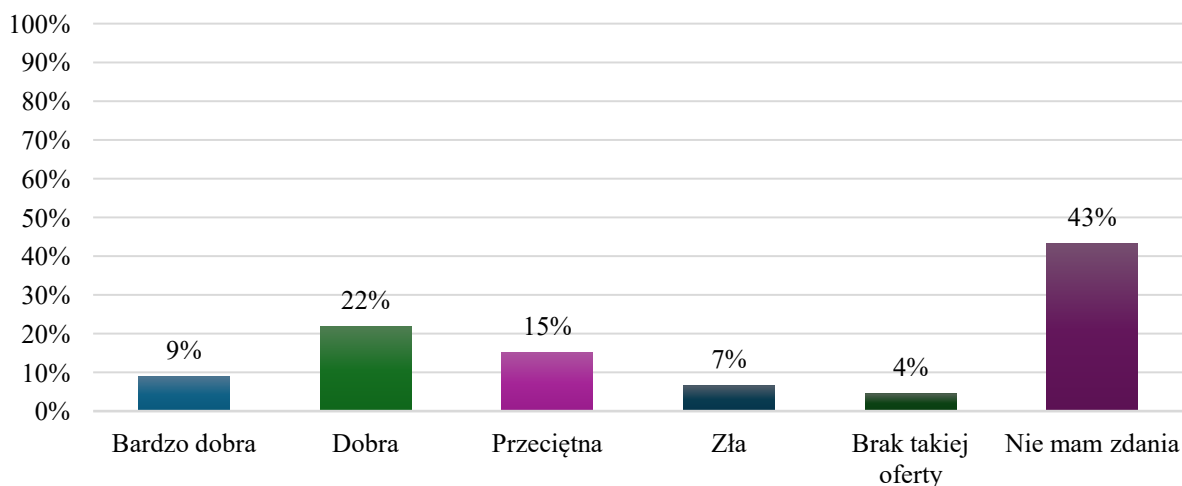
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców w gminie Raszyn

5.11. Oferta opiekuńczo-wychowawcza i aktywizująca

W ramach prac nad opracowaniem Strategii przeprowadzono badanie ankietowe wśród mieszkańców gminy Raszyn, którego celem przedstawionym w niniejszym podrozdziale było rozpoznanie potrzeb oraz oczekiwań społeczności lokalnej w zakresie oferty opiekuńczo-wychowawczej i aktywizującej. Uzyskane wyniki stanowią istotne źródło informacji o stopniu dostępności i jakości dotychczasowych usług, a także wskazują na potencjalne obszary wymagające dalszego rozwoju i wsparcia. Dzięki temu możliwe będzie w przyszłości dostosowanie działań samorządu do realnych potrzeb mieszkańców oraz zaplanowanie kierunków interwencji odpowiadających na zdiagnozowane problemy społeczne.

W pierwszym pytaniu w tematyce związanej z kwestiami opiekuńczo-wychowawczymi, zapytano ankietowanych o ocenę aktualnej oferty opiekuńczej i aktywizującej przeznaczonej dla seniorów np. w postaci klubów seniora czy usług opiekuńczych. Na zadane pytanie, 44% ankietowanych nie mało w tej kwestii własnego zdania, była to największa grupa badanych. Dobrze ofertę ocenia 22% badanych, natomiast przeciętnie oceniło ją 15%. Poniższy wykres nr 66 przedstawia wyniki dotyczącego zapytania.

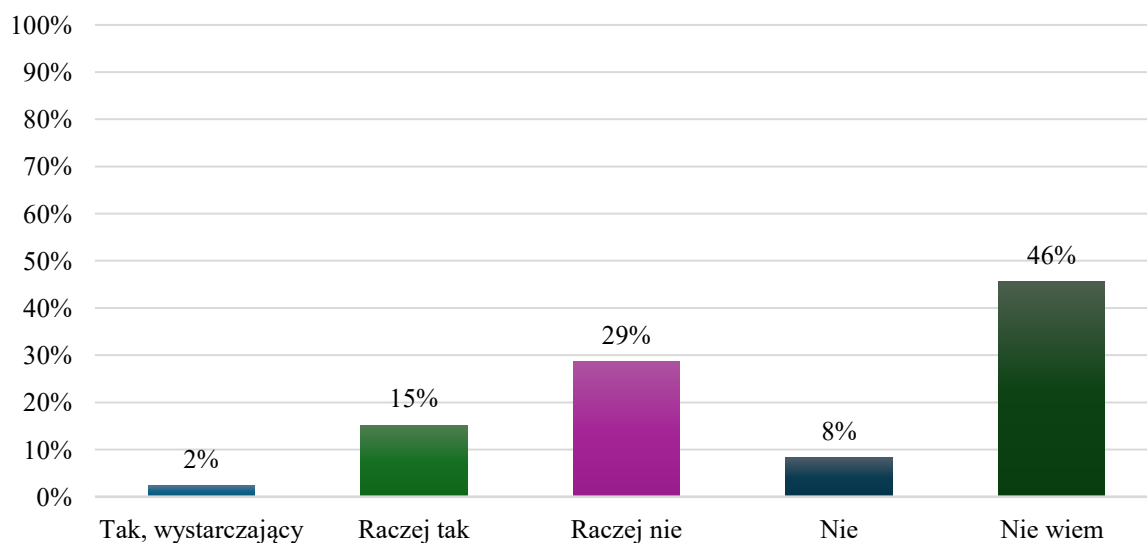
Wykres 66 Jak ocenia Pani/ Pan ofertę opiekuńczą i aktywizującą dla seniorów (np. kluby seniora, usługi opiekuńcze)?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców w gminie Raszyn

W następnym pytaniu zapytano respondentów o kwestie związane z występowaniem trudności opiekuńczo-wychowawczych wśród rodzin z terenu Gminy. Zdaniem największej grupy badanych, 46% stwierdziło, że nie mają w tej kwestii własnego zdania. Zdaniem 29% badanych rodziny raczej nie mają odpowiedniego dostępu do wsparcia, a zdaniem 15% badanych uważają oni, że rodziny raczej mają taki dostęp zapewniony. Poniższy wykres nr 67 przedstawia informację dotyczącego tego pytania.

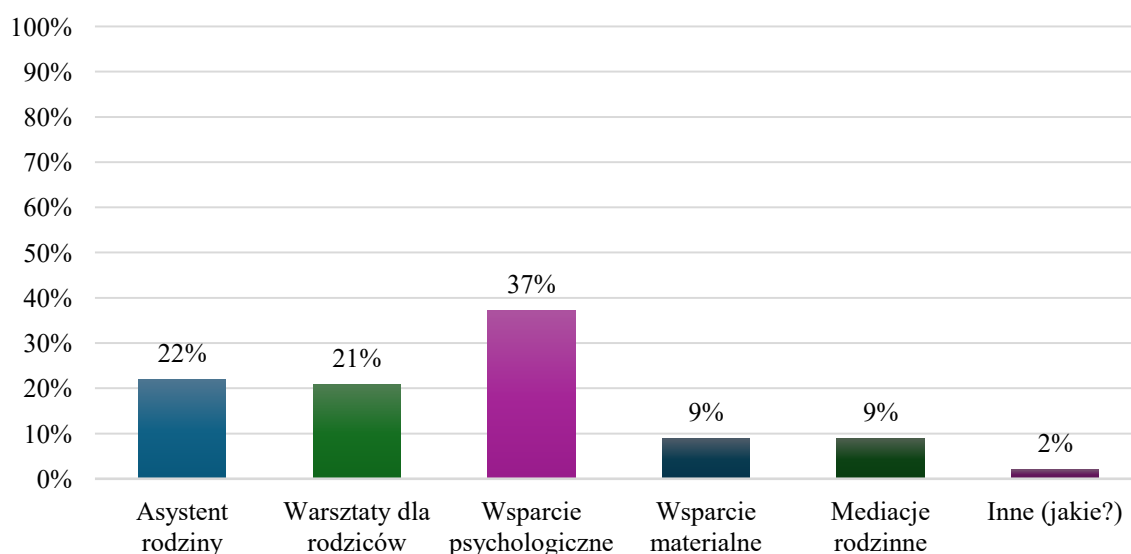
Wykres 67 Trudności opiekuńczo-wychowawcze. Czy Pani/ Pana zdaniem rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi mają dostęp do odpowiedniego wsparcia?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców w gminie Raszyn

W ostatnim pytaniu skierowanym do dorosłych mieszkańców gminy Raszyn w przeprowadzonym badaniu ankietowym, dotyczyło kwestii form wsparcia dla rodzin, które w ocenie ankietowanych były by najbardziej przydatne. Największa liczba badanych, 37% wskazała na wsparcie psychologiczne. Zdaniem 22% badanych najbardziej potrzebną formą wsparcia dla rodzin byłby asystent rodzinny. Forma wsparcia w postaci warsztatów dla rodziców poparło 21% ankietowanych. Informacje dotyczące tego zapytania przedstawiono na poniższym wykresie nr 68.

Wykres 68 Formy wsparcia. Jakie formy wsparcia dla rodzin byłyby w Pani/ Pana ocenie najbardziej potrzebne?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród dorosłych mieszkańców w gminie Raszyn

6. Badanie uczniów szkół

Niniejszy rozdział stanowi prezentację rezultatów badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z terenu gminy Raszyn. Celem badania było poznanie opinii, postaw oraz doświadczeń młodzieży w zakresie najważniejszych problemów społecznych, zdrowotnych i edukacyjnych. Badanie ankietowe umożliwiło uczniom wyrażenie zdania na tematy m.in. oceny relacji i więzi z poszczególnymi osobami, częstotliwości i rodzajów doświadczanej przemocy, spożywania alkoholu, palenia papierosów i e-papierosów, stosowania dopalaczy lub narkotyków oraz kwestie związane z Internetem i cyberprzemocą. Wyniki badań stanowią bardzo ważne źródło informacji i podstawę do planowania działań profilaktycznych, edukacyjnych oraz wsparcia psychologicznego dla uczniów z terenu gminy Raszyn, a w razie potrzeby także ich rodziców lub opiekunów prawnych, uczniów borykających się z tymi problemami.

6.1. Metodologia

Badanie ankietowe wśród uczniów szkół ponadpodstawowych i podstawowych z terenu gminy Raszyn, zostało zrealizowane z zastosowaniem metod ilościowych. Celem przeprowadzania badania było uzyskanie kompleksowej informacji na temat opinii, zagrożeń, uzależnień w środowisku dzieci i młodzieży. Wyniki badania stanowią podstawę do dalszych działań analitycznych oraz opracowania rekomendacji w zakresie polityki społecznej, ukierunkowanych na poprawę jakości życia i dorastania ludzi młodych w środowisku lokalnym.

6.1.1. Cel badania

Celem przeprowadzonego badania była identyfikacja różnego rodzaju zjawisk i zachowań panujących w środowisku dzieci i młodzieży, a w szczególności:

- analiza postaw i przekonań wobec używek takich jak alkohol, wyroby nikotynowe i e-papierosy, narkotyki oraz dopalacze,
- diagnoza wybranych uzależnień behawioralnych,
- charakterystyka przemocy rówieśniczej oraz przemocy domowej,
- analiza form spędzania czasu wolnego.

6.1.2. Metoda i technika badawcza

Niniejsza diagnoza została przeprowadzona z wykorzystaniem badań ilościowych. Badanie te realizowano głównie w formie sondaży kwestionariuszowych, które umożliwiają

zebranie danych od szerokiej grupy respondentów. Celem badania było poznanie opinii oraz postaw uczniów wobec wybranych problemów społecznych, takich jak: stosunek do różnego rodzaju używek, uzależnienia behawioralne czy sposoby spędzania czasu wolnego.

Badanie uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych z gminy Raszyn przeprowadzono z zastosowaniem techniki PAPI (Paper and Pencil Interview), polegającej na bezpośrednim wywiadzie realizowanym przy użyciu papierowej ankiety. Technika opiera się w głównej mierze na bezpośrednim kontakcie ankietera z respondentem oraz wykorzystaniu ustrukturyzowanego narzędzia badawczego w postaci kwestionariusza ankiety. Wyniki jakie zostały przedstawione w niniejszym raporcie mają charakter procentowy. Ewentualne dysproporcje związane są z zaokrągleniem liczb (maksymalnie +/- 1%).

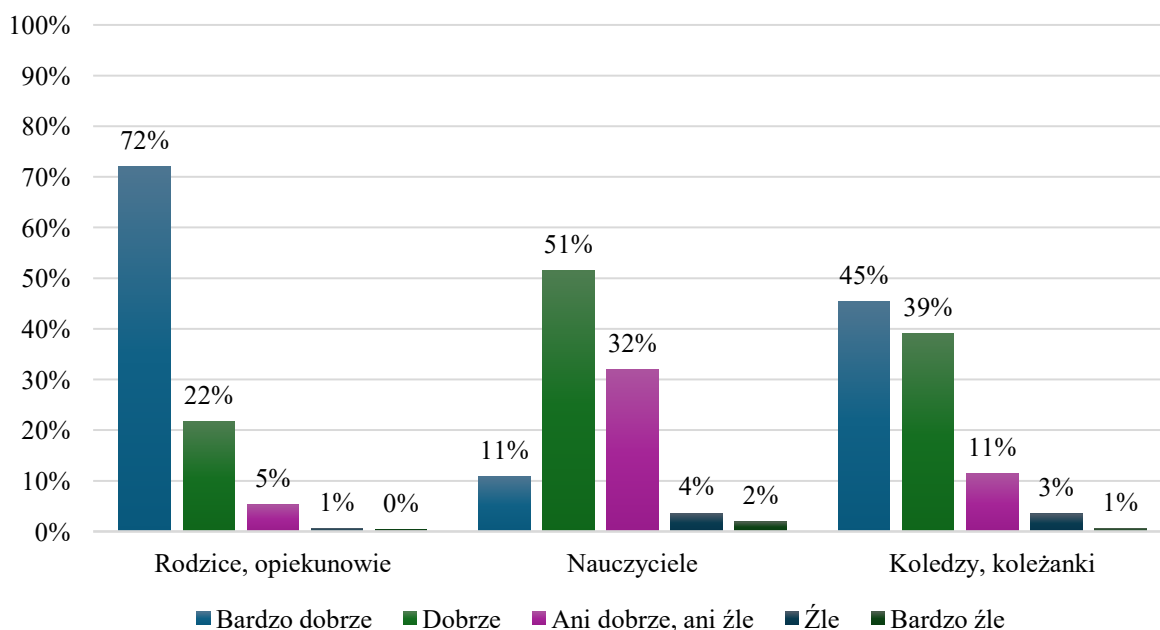
6.1.3. Grupa badania

W badaniu ankietowym na potrzeby opracowania niniejszej diagnozy udział wzięło 606 uczniów ze szkół podstawowych z terenu gminy Raszyn.

6.2. Relacje a problem przemocy szkolnej i domowej

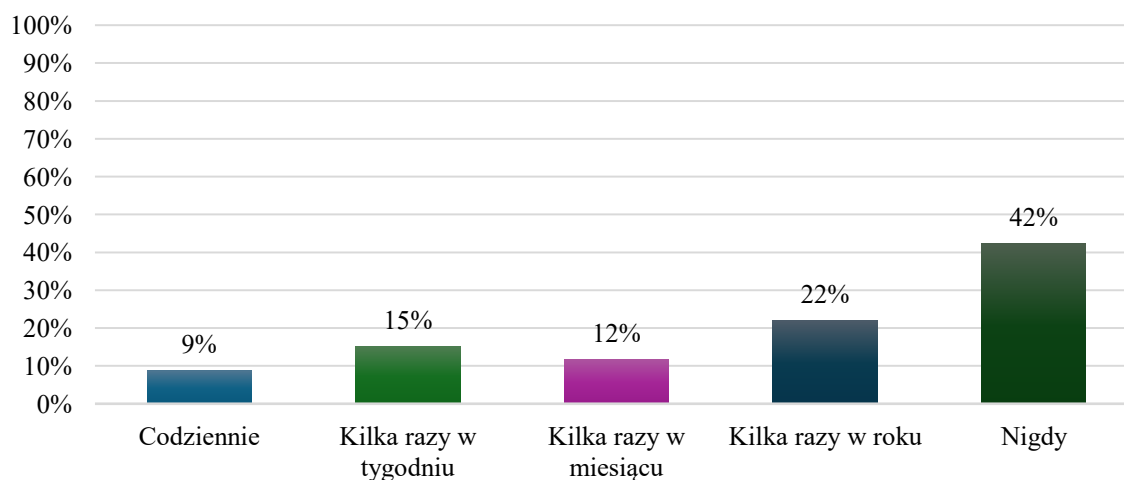
Podrozdział prezentuje wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród uczniów szkół z terenu gminy Raszyn. Celem analizy było rozpoznanie, w jaki sposób relacje rówieśnicze, rodzinne i środowiskowe wpływają na występowanie zjawiska przemocy zarówno w szkole jak i miejscu ich zamieszkania. Uzyskane dane pozwalają na ocenę skali problemu, identyfikację najczęściej występujących form przemocy oraz określenie potrzeb uczniów w zakresie wsparcia i budowania bezpiecznych relacji. Wyniki badania stanowią istotną podstawę do możliwości przyszłego planowania działań profilaktycznych i interwencyjnych w środowisku szkolnym i rodzinnym. Rozwijanie pozytywnych relacji międzyludzkich w okresie dorastania stanowi jeden z kluczowych elementów warunkujących efektywność programów profilaktycznych.

Uczniowie szkół z gminy Raszyn pozytywnie oceniło (bardzo dobrze i dobrze) swoje relacje z rodzicami lub opiekunami, było to odpowiednio 72% i 22%. Negatywnie (źle) relacje ocenia 1% ankietowanych uczniów. W mniejszym stopniu uczniowie pozytywnie oceniają relację z nauczycielami, bardzo dobrze ocenia je tylko 11%, a dobrze 51%, z kolei źle 4%, a bardzo źle 2%. Bardzo dobrze relacje z kolegami i/lub koleżankami ocenia 45% ankietowanych a 39% dobrze, z kolei 3% oceniło je źle, a 1% bardzo źle. Całość wyników została przedstawiona na poniższym wykresie nr 69.

Wykres 69 Ocena wybranych relacji społecznych. Jak oceniasz swoje relacje i więzi z wymienionymi osobami?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Raszyn

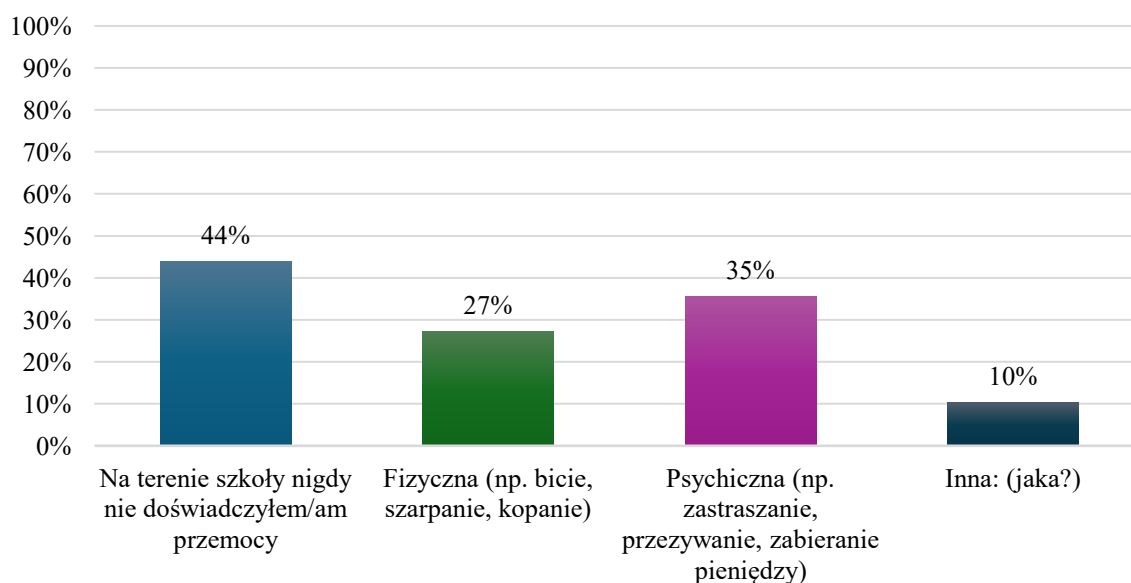
W kolejnym pytaniu poproszono uczniów z gminy Raszyn o wyrażenie opinii na temat doświadczeń związanych z przemocą i ich częstotliwością. Codzienne z przejawem przemocy fizycznej bądź psychicznej na terenie szkoły styczność zadeklarowało 9% ankietowanych, kilka razy w roku przemocy doświadcza 22% badanych, natomiast z żadną formą przemocy nie miało do czynienia 42% ankietowanych uczniów. Pozostały rozkład udzielonych odpowiedzi przez ankietowanych uczniów został przedstawiony na poniższym wykresie nr 70.

Wykres 70 Rodzaje doświadczanej przemocy. Są dwa rodzaje przemocy – przemoc fizyczna (np. bicie, popychanie) lub przemoc psychiczna (np. przezywanie, straszenie, wyśmiewanie). Jak często doświadczasz przemocy w szkole – jak często zdarza Ci się, że ktoś Cię np. kopnie, przezwie, uderzy itd.?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Raszyn

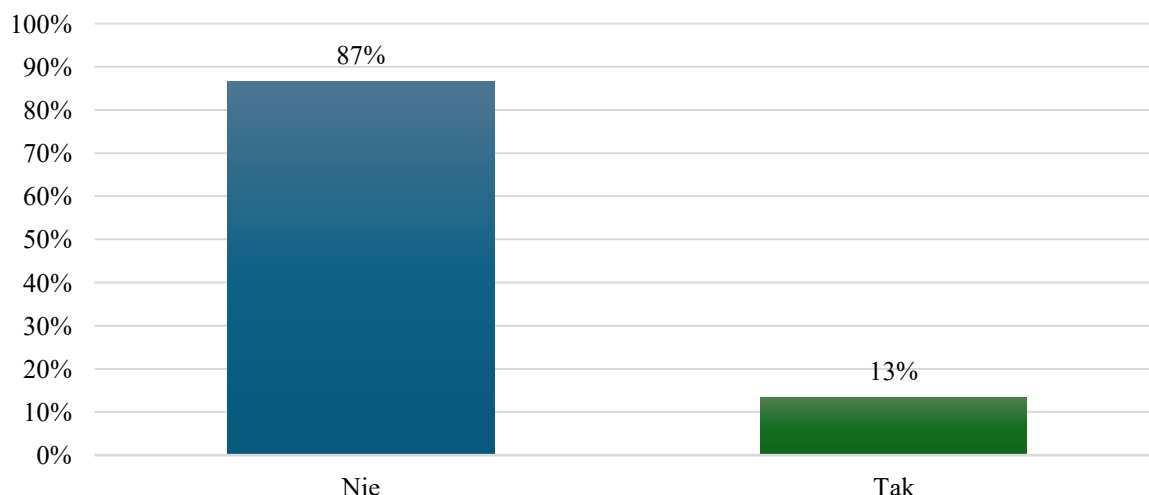
W następnym pytaniu skierowanym do uczniów rozszerzono kwestię przemocy w szkole i zapytano uczniów o to, jeśli już doświadczyli przemocy to jakiego rodzaju ona była. Najwięcej ankietowanych zadeklarowało, że na terenie szkoły nigdy nie doświadczowało przemocy, których było 44%. Z przemocą psychiczną miało do czynienia 35% ankietowanych, a z przemocą fizyczną 27%. Inna niż wymienna przemoc wskazało 10% badanych. Wyniki dotyczące zapytania przedstawiono na poniższym wykresie nr 71.

Wykres 71 Rodzaje doświadczanej przemocy w szkole. Jeśli doświadczyleś/ aś przemocy w szkole, to jakiego rodzaju to była przemoc?

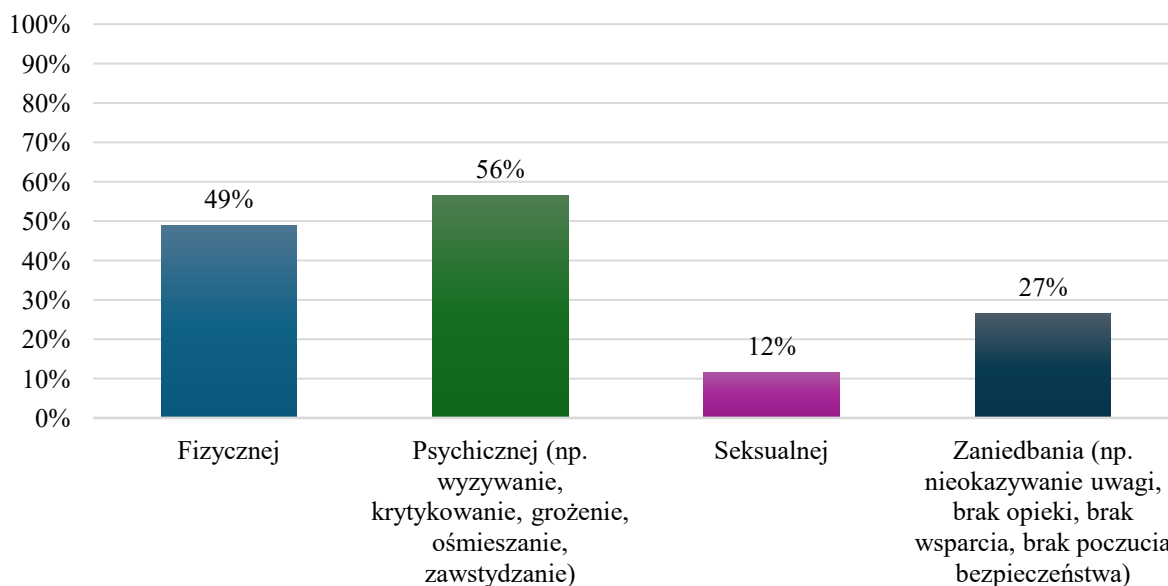
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Raszyn

Następnym pytaniem skierowanym do uczniów z terenu Gminy była kwestia dotycząca przemocy w domu. 87% uczniów biorących udział w badaniu zadeklarowało, że nie doświadczowało przemocy w miejscu zamieszkania. Analogicznie 13% z nich stwierdziło, że mieli doświadczenie z przemocą w domu. Poniżej na wykresie nr 72 przedstawiono wyniki pytania.

Wykres 72 Doświadczanie przemocy w domu. Czy doświadczyłeś przemocy w domu?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Raszyn

Następnym pytaniem będącym rozwinięciem rodzajów przemocy doświadczanej przez uczniów w domu, najczęściej wskazywaną przez nich odpowiedzią była przemoc psychiczna, którą zadeklarowało 56% ankietowanych uczniów. Niewiele mniej, bo 49% ankietowanych wskazała na przemoc fizyczną. Z zaniedbywaniem do czynienia miało 27% badanych, natomiast z przemocą seksualną 12%. Wyniki przedstawia niniejszy wykres nr 73.

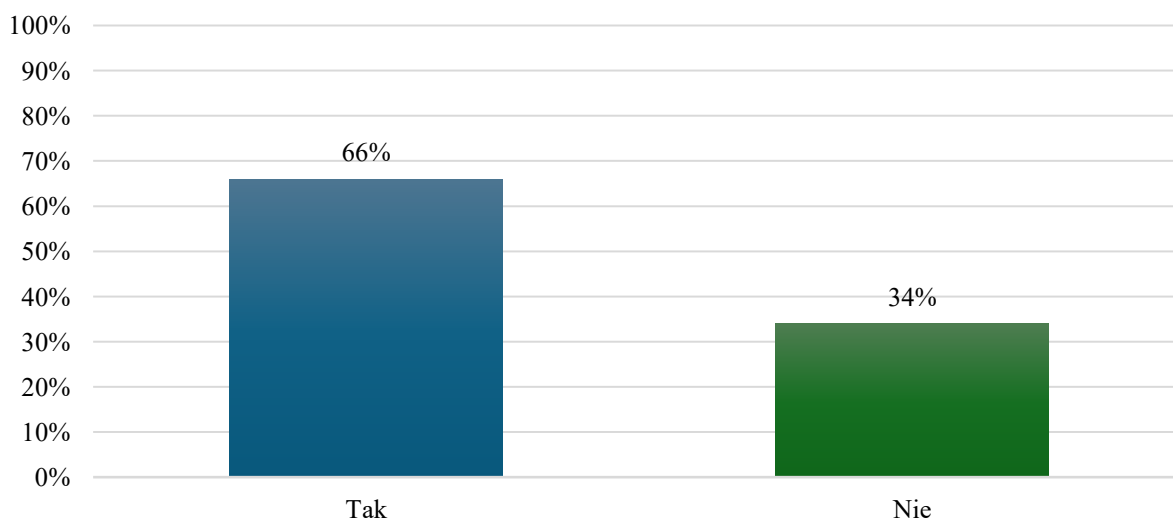
Wykres 73 Rodzaje przemocy. Jakiego rodzaju przemocy doświadczyłeś/ aś?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Raszyn

W następnym pytaniu poruszono kwestię zwrócenia się o pomoc w przypadku do czynienia z aktem przemocy wobec uczniów w domu rodzinnym. Według deklaracji 66% badanych stwierdziło, że mieli by do kogo zwrócić się o pomoc w przypadku sytuacji, w której

dochodzi do przemocy. Przeciwnie zdanie w tym temacie miało 34% badanych, którzy stwierdzili, że w sytuacji doświadczenia przemocy w domu nie mieli by do kogo zwrócić się po stosowną pomoc oraz wsparcie. Wyniki dotyczącego tego zapytania przedstawiono na niniejszym wykresie nr 74.

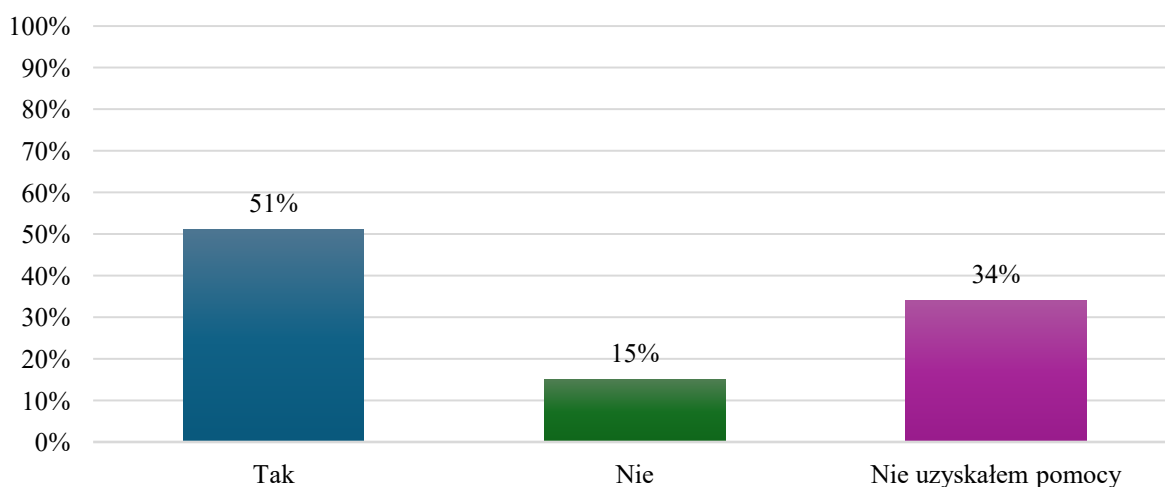
Wykres 74 Pomoc w sytuacji przemocy. Czy miałeś się do kogo zwrócić o pomoc?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Raszyn

Na pytanie czy uzyskana pomoc była skuteczna, 51% badanych uczniów potwierdziła ten fakt i uważa, że pomoc, po którą sięgnęli w momencie doświadczenia przemocy była skuteczna. Innego zdania było 15% badanych, którzy stwierdzili, że pomoc nie była wystarczająca i skuteczna. Pomimo próby zwrócenia się o stosowną pomoc, 34% badanych nie uzyskała stosownego wsparcia od osób, do których była skierowana prośba. Przedstawienie wyników ma miejsce na wykresie nr 75.

Wykres 75 Pomoc dotycząca przemocy. Czy uzyskana pomoc była skuteczna?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Raszyn

W następnym pytaniu zapytano uczniów o ich spostrzeżenia na temat kilku zagadnień dotyczących przemocy domowej oraz tego czy zgadzają się z poniższymi sytuacjami czy też nie.

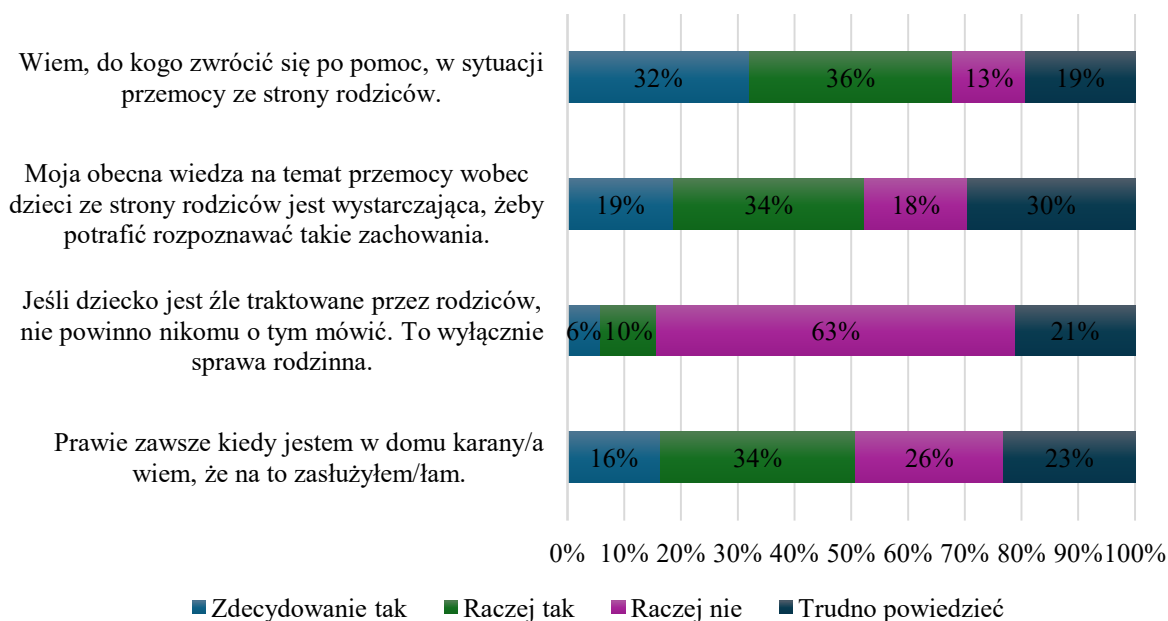
Zdaniem 32% badanych uczniów zdecydowanie ma świadomość do kogo mogą zwrócić się w sytuacji przemocy ze strony rodziców, a 36% uważa, że raczej ma świadomość.

Według 30% ankietowanych uczniów nie wie czy ich obecna wiedza na temat przemocy wobec dzieci ze strony rodziców jest wystarczająca, a tylko 19% zadeklarowała, że jest w pełni przekonana w tym temacie, posiadając odpowiednią wiedzę.

Raczej nie zgadza się 63% badanych ze stwierdzeniem, że jeżeli dziecko jest źle traktowane przez rodziców nikomu nie powinno o tym mówić. To wyłącznie sprawa rodzinna. Według 21% badanych nie mają swojego zdania na ten temat.

Zdaniem 34% badanych jest raczej zgodna, że w sytuacji, kiedy jest w domu karany wie, że na to zasłużyli, a według 26% badanych jest zdania, że raczej nie. Przedstawienie wyników ma miejsce na wykresie nr 76.

Wykres 76 Przemoc domowa. Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem:

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Raszyn

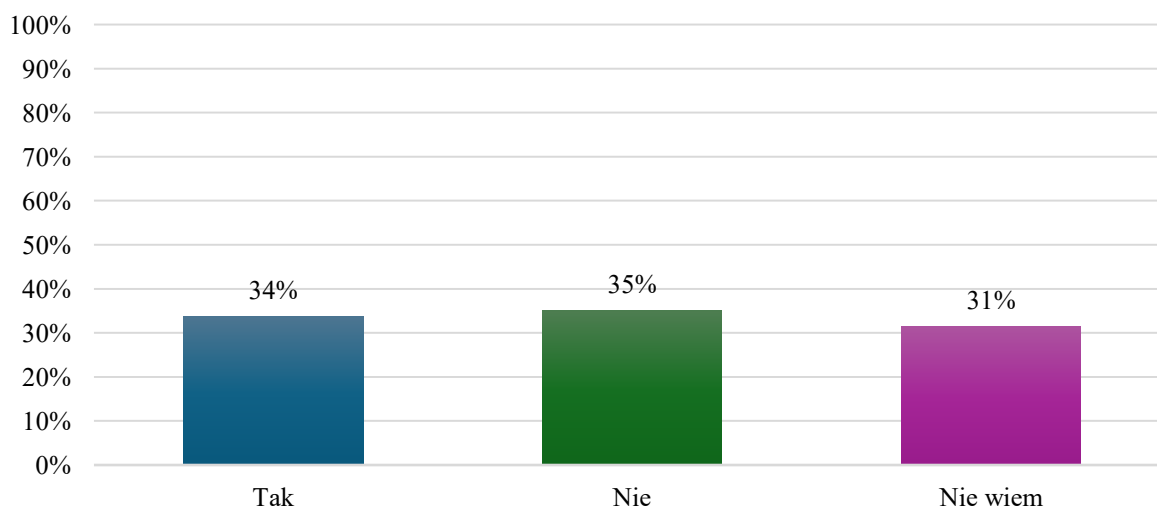
6.3. Spożywanie alkoholu

W tym fragmencie dokumentu przedstawiono wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród uczniów szkół z terenu gminy Raszyn. Celem niniejszej analizy było rozpoznanie skali zjawiska spożywania alkoholu wśród młodzieży, identyfikacja czynników

wpływających na podejmowanie takich zachowań oraz ocena świadomości uczniów w zakresie konsekwencji zdrowotnych i społecznych związanych z używaniem alkoholu.

Na pytanie dotyczące spożywania alkoholu przez rówieśników ankietowanych 35% stwierdziła, że osoby z ich kręgu nie spożywają alkoholu, przeciwnego zdania w tym zakresie było 34% ankietowanych, którzy uważają, że ich rówieśnicy spożywają alkohol. Według 31% badanych nie mają w tej kwestii własnego zdania. Wyniki przedstawiono na wykresie nr 77.

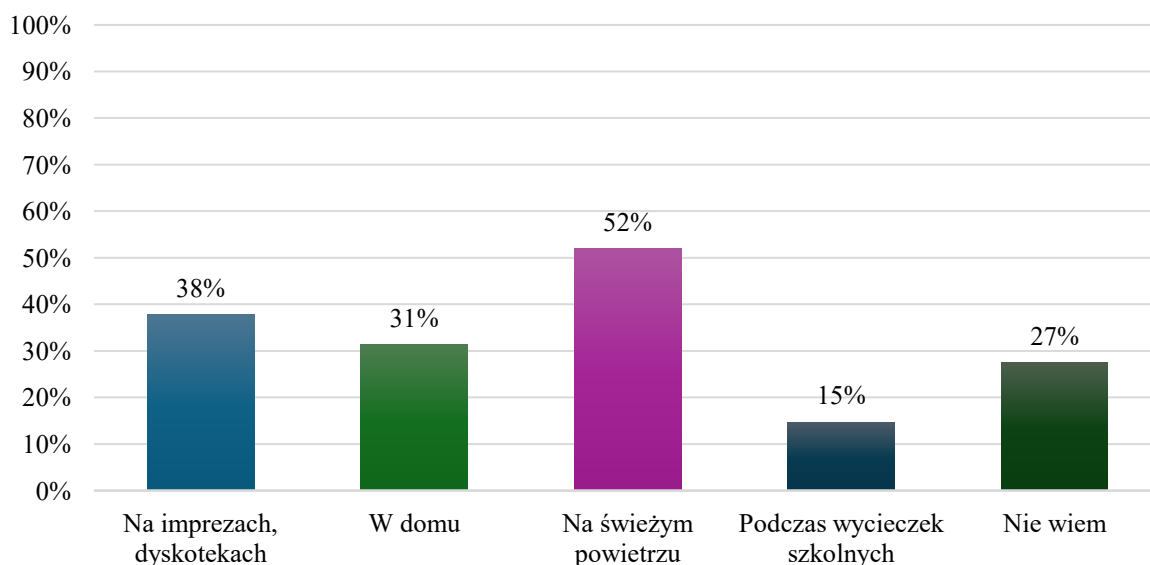
Wykres 77 Powszechność spożywania alkoholu wśród uczniów. Czy Twoim zdaniem osoby w Twoim wieku piją alkohol?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Raszyn

Uczniowie w pytaniu dotyczącym spożywania alkoholu oraz okoliczności i miejsc, gdzie dochodzi do niej najczęściej, najpopularniejszą odpowiedzią, którą uzyskała 52% wskazań przez uczniów było świeże powietrze. Drugą najchętniej wybieraną odpowiedzią były imprezy oraz dyskoteki w szkole, którą wybrało 38% badanych. Trzecią najczęściej wskazywaną odpowiedzią był dom/ mieszkanie. Nie ma w tej kwestii własnego zdania/ opinii 27% badanych. Natomiast według najmniejszej grupy ankietowanych w liczbie 15% wskazali oni na odpowiedź – podczas wycieczek szkolnych. Prezentacja wyników została zawarta na poniższym wykresie nr 78.

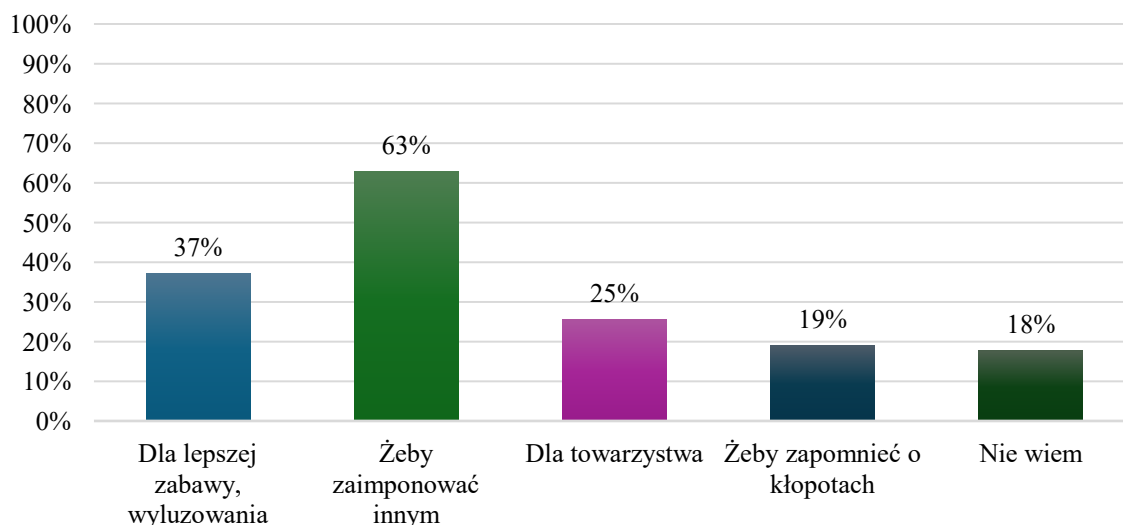
Wykres 78 Okoliczności spożywania alkoholu przez uczniów. Jeśli tak, to gdzie ma to miejsce? (wielokrotne odpowiedzi)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Raszyn

W pytaniu dotyczącym przyczyn sięgania po alkohol przez uczniów, najczęściej wskazywaną odpowiedzią był powód – żeby zaimponować innym, który zadeklarowało 63% ankietowanych. Drugą najchętniej wybieraną odpowiedzią była przyczyna – dla lepszej zabawy, wyluzowania, którą wskazało 37% badanych. Trzecią odpowiedzią pod względem liczby deklaracji przez uczniów była przyczyna – dla towarzystwa, którą zdecydowało się wybrać 25% ankietowanych. Przyczyny sięgania po alkohol przez uczniów i wyniki odpowiedzi zostały przedstawione na poniższym wykresie nr 79.

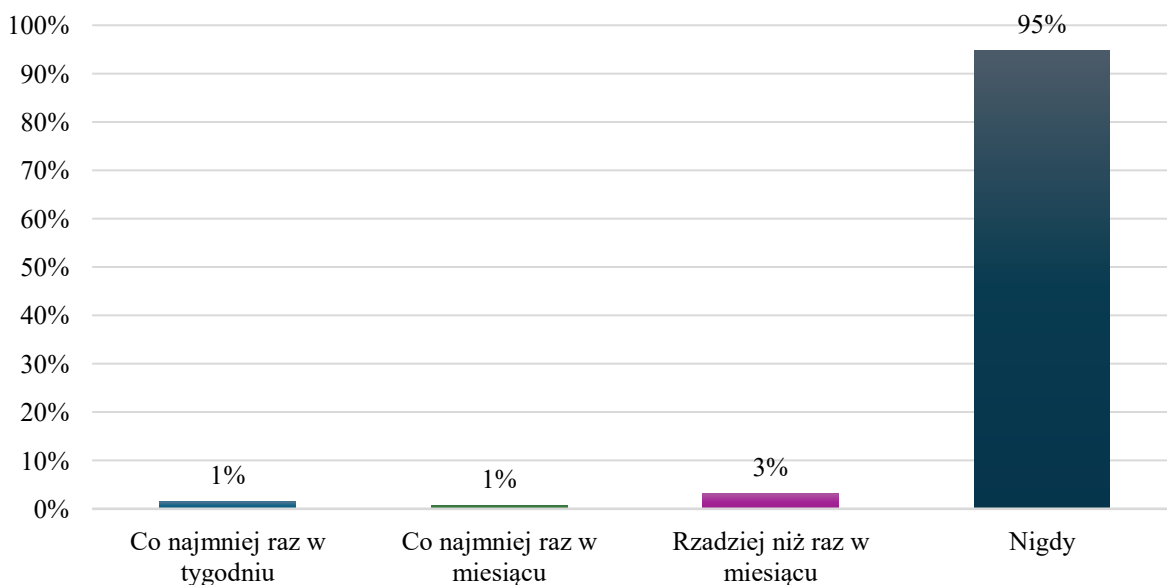
Wykres 79 Ocena przyczyn sięgania po alkohol przez uczniów. Dlaczego Twoim zdaniem rówieśnicy sięgają po alkohol? (wielokrotne odpowiedzi)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Raszyn

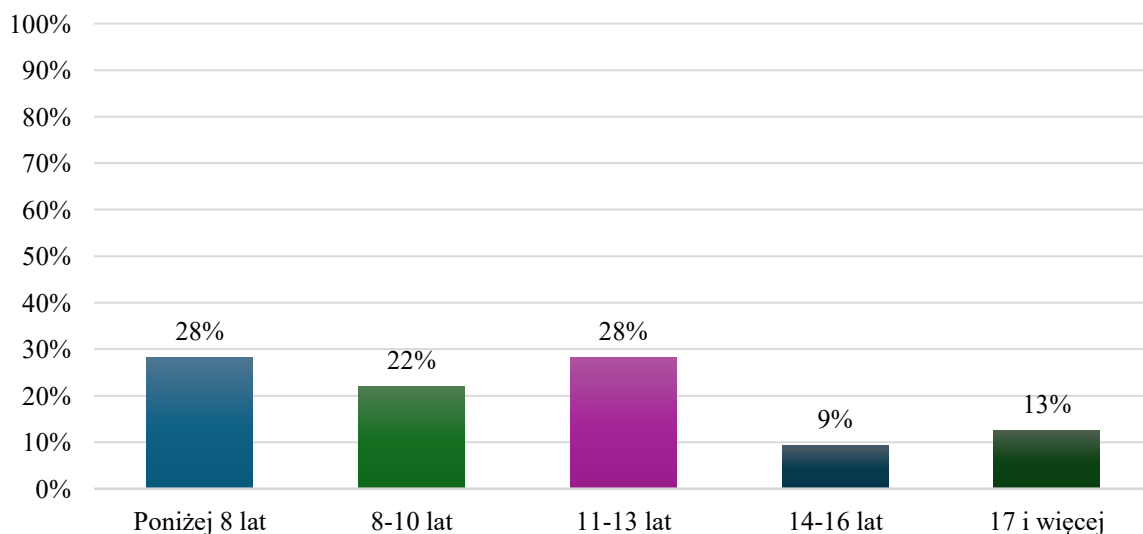
Na kolejne pytanie dotyczące spożywania alkoholu bezpośrednio przez uczniów, praktycznie wszyscy ankietowani aż 95% zadeklarowała, że nie zdarzyło im się nigdy spożywać alkoholu. Zdaniem 3% badanych zdarza im się spożywać alkohol rzadziej niż raz w miesiącu. Po 1% ankietowanych zadeklarowało, że spożywa alkohol przynajmniej raz w miesiąc lub co najmniej raz w tygodniu. Odpowiedzi na zadane pytanie przedstawiono na poniższym wykresie nr 80.

Wykres 80 Częstotliwość spożywania alkoholu przez uczniów. Jak często zdarza Ci się spożywać alkohol?

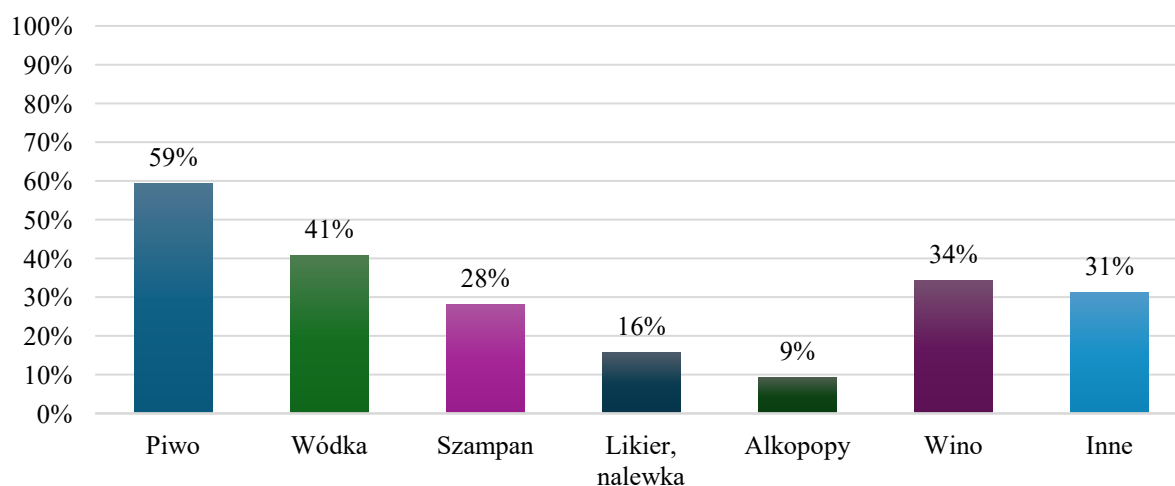
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Raszyn

W kolejnym poproszono ankietowanych o zadeklarowanie przedziału wiekowego pierwszego spożycia alkoholu, które wśród uczniów był dość mocno zróżnicowane. Najczęściej wskazywanymi dwoma odpowiedziami był przedział wiekowy poniżej 8 lat i 11-13 lat, który wskazało po 28% badanych. Drugą najczęściej wybieraną odpowiedzią był przedział wiekowy 8-10 lat, tak wskazało 22%. Pozostałe odpowiedzi uzyskały mniej wskazań, a można zapoznać się z nimi na poniższym wykresie nr 81.

Wykres 81 Inicjacja alkoholowa wśród uczniów. W jakim wieku spożyłeś alkohol po raz pierwszy?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Raszyn

Zdaniem 59% ankietowanych uczniów najczęściej wybieranym alkoholem jest piwo. Drugim najpopularniejszym trunkiem wśród ankietowanych była wódka, którą wskazało 41% badanych. Trzecim pod kątem popularności alkoholem wśród uczniów było wino, które wskazało 34% badanych. Pozostałe odpowiedzi dotyczące rodzaju spożywanego alkoholu przez uczniów przedstawiono na poniższym wykresie nr 82.

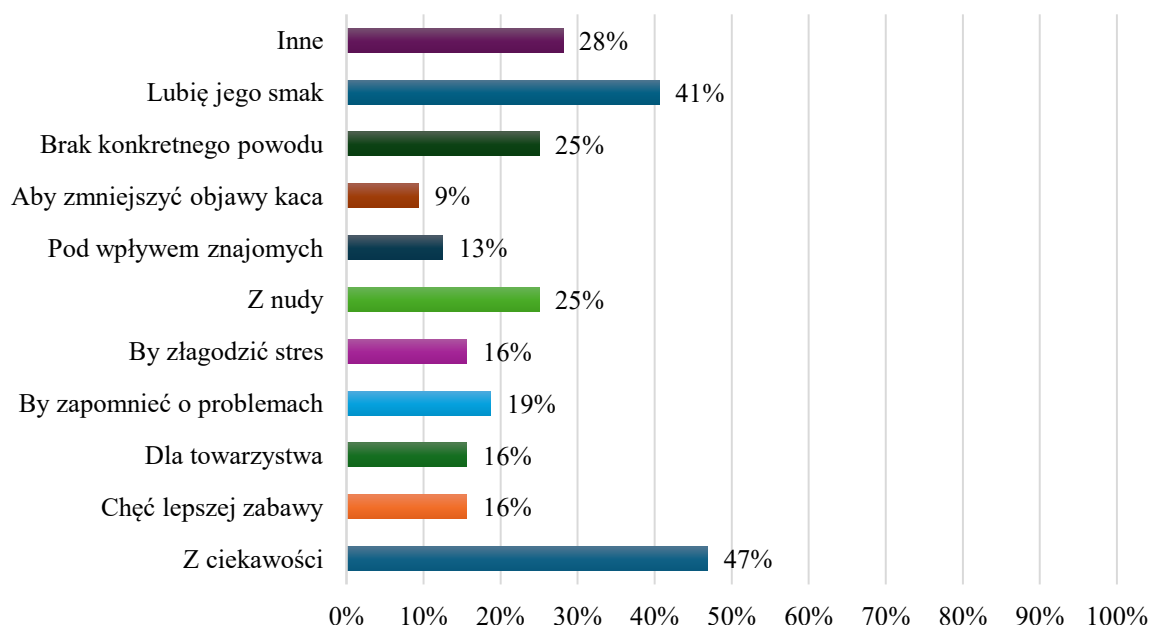
Wykres 82 Rodzaj spożywanego alkoholu. Jaki rodzaj alkoholu pijesz najczęściej (wielokrotne odpowiedzi)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Raszyn

W następnym pytaniu poproszono uczniów o wskazanie głównych powodów dla jakich decydują się sięgać po alkohol. Najpopularniejszą odpowiedzią wśród ankietowanych była – dla ciekawości, która uzyskała 47% wskazań. Drugim najczęstszym powodem decydowania się

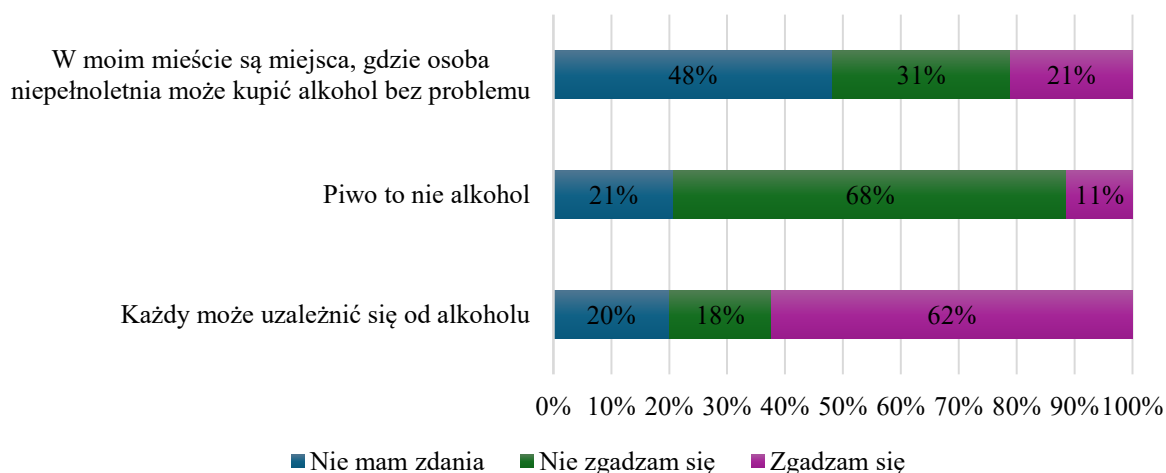
na spożycie alkoholu wśród ankietowanych była odpowiedź – lubię jego smak, taki wariant odpowiedzi zdecydowało się wybrać 41% ankietowanych. Trzecim najczęściej wskazywanym powodem sięgania po alkohol była odpowiedź – inne, gdzie uczniowie spośród zaproponowanych wariantów odpowiedzi nie znaleźli dla siebie odpowiedniego. Przedstawienie odpowiedzi zostało zawarte na poniższym wykresie nr 83.

Wykres 83 Powody sięgania po alkohol przez uczniów. Z jakich powodów sięgasz po alkohol? (wielokrotne odpowiedzi)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Raszyn

W następnym pytaniu zapytano uczniów o ich przekonanie dotyczące kwestii związanych z alkoholem. Ankietowani mieli za zadanie odnieść się do trzech przedstawionych kwestii, czy zgadzają się oni z zaproponowanym stwierdzeniem czy też nie lub nie mają zdania na ten temat. Według 48% ankietowanych nie mają oni zdania na temat czy w ich miejscu zamieszkania znajdują się miejsca, gdzie osoba niepełnoletnia może kupić alkohol. Piwo to nie alkohol, z tym stwierdzeniem nie zgadza się 68% ankietowanych. Zdaniem 62% badanych zgadzają się oni, że każdy może uzależnić się od alkoholu. Przedstawienie wizualne omawianej kwestii zostało zawarte na poniższym wykresie nr 84.

Wykres 84 Przekonania uczniów dotyczące alkoholu. Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem?

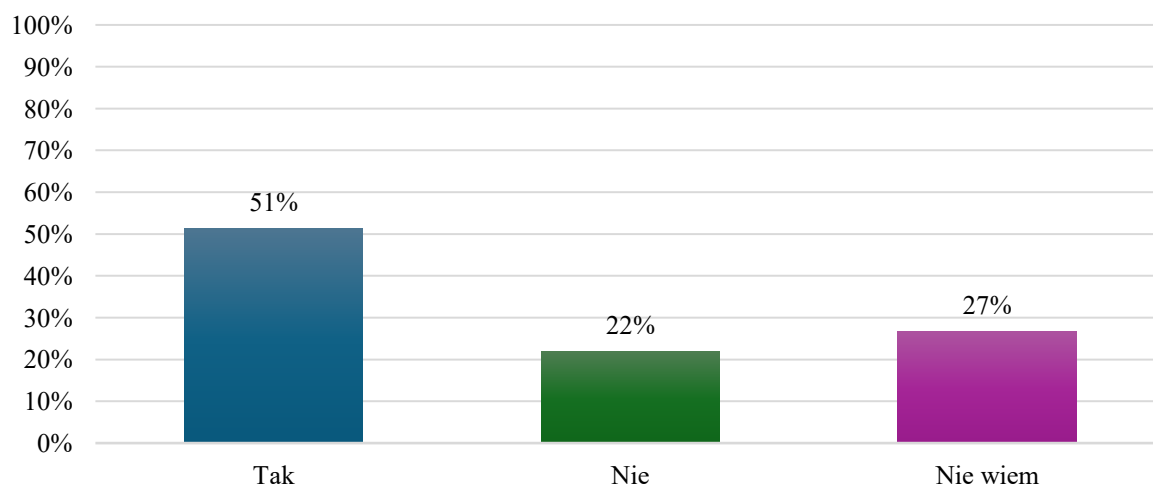
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Raszyn

6.4. Uzależnienie od nikotyny

Poniżej przedstawiono wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród uczniów, gdzie analiza badania koncentruje się głównie na skali występowania zjawiska palenia papierosów i używania innych wyrobów nikotynowych w tym e-papierosów przez młodzież, a także na identyfikacji czynników sprzyjających sięganiu po nikotynę. Wyniki badania pozwoliły ocenić poziom świadomości uczniów na temat zagrożeń zdrowotnych związanych z uzależnieniem od tego typu używek oraz zidentyfikować obszary wymagające szczególnej uwagi w zakresie profilaktyki i edukacji zdrowotnej wśród dzieci i młodzieży z terenu gminy Raszyn.

W pytaniu dotyczącym powszechności sięgania po wyroby nikotynowe w postaci papierosów i e-papierosów, zdecydowana większość uczniów odpowiedziała, że ich rówieśnicy korzystają z wyrobów. Wśród uczniów 51% zadeklarowało, że osoby w ich wieku korzystają z w/w wyrobów, natomiast przeciwnego zdania w tej kwestii było 22%. Brak zdania w tym temacie zadeklarowało 27% badanych. Wyniki przedstawiono na wykresie nr 85.

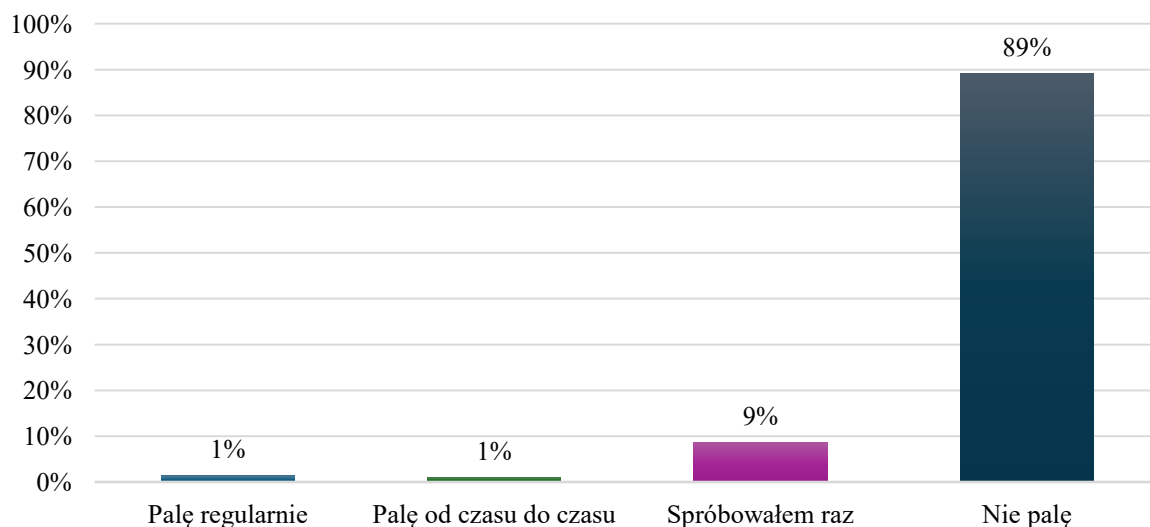
Wykres 85 Powszechność palenia papierosów i e-papierosów wśród uczniów. Czy osoby w Twoim wieku palą e-papierosy lub papierosy?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Raszyn

Zdecydowana większość uczniów zadeklarowała, że nie pali papierosów lub e-papierosów, tak odpowiedziało 89% badanych. Raz spróbowało 9% ankietowanych, a po 1% uzyskały odpowiedzi palę od czasu do czasu i palę regularnie. Wyniki zostały przedstawione na poniższym wykresie nr 86.

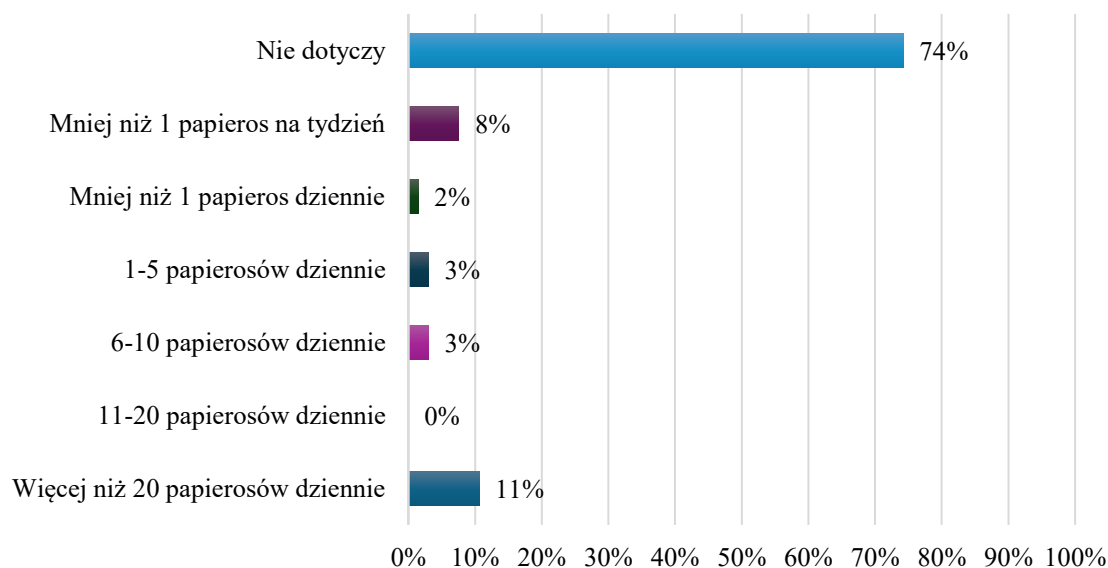
Wykres 86 Palenie wyrobów nikotynowych wśród uczniów. Czy palisz papierosy lub e-papierosy?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Raszyn

Zdaniem 74% ankietowanych uczniów kwestia palenia papierosów i/ lub e-papierosów nie dotyczy ich bezpośrednio, w ciągu ostatnich 30 dni. Po więcej niż 20 papierosów dziennie sięga 11% ankietowanych. Natomiast po mniej niż 1 papieros w ciągu tygodnia decyduje się 8% badanych. Pozostałe wyniki przedstawiono na poniższym wykresie nr 87.

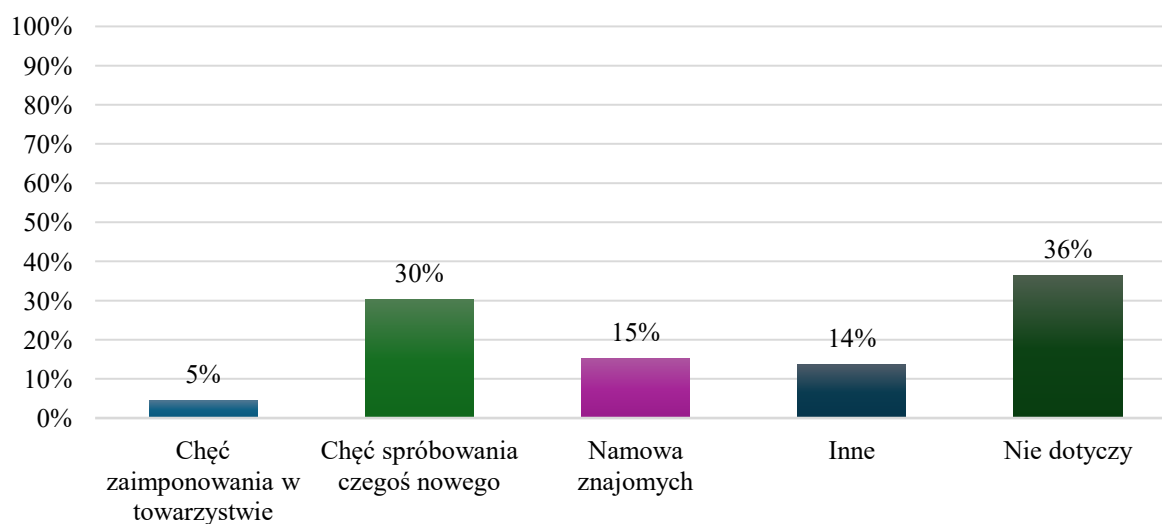
Wykres 87 Częstotliwość sięgania po wyroby nikotynowe wśród uczniów. Jak często palile(a)ś e-papierosy lub papierosy w ciągu OSTATNICH 30 DNI?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Raszyn

Kolejno zapytano uczniów o powody, dla których sięgnęli po papierosa lub e-papierosa. Spośród możliwych wariantów odpowiedzi najczęściej uczniów wskazało na odpowiedź – nie dotyczy, tak zadeklarowało 36% badanych. Dla chęci spróbowania czegoś nowego wskazało 30% badanych. Za namową znajomych jako powód do palenia wyrobów nikotynowych wskazało 15% badanych. Pozostałe odpowiedzi przedstawiono na poniższym wykresie nr 88.

Wykres 88 Powody palenia wyrobów nikotynowych przez uczniów. Co skłoniło Cię do palenia e-papierosów i papierosów?

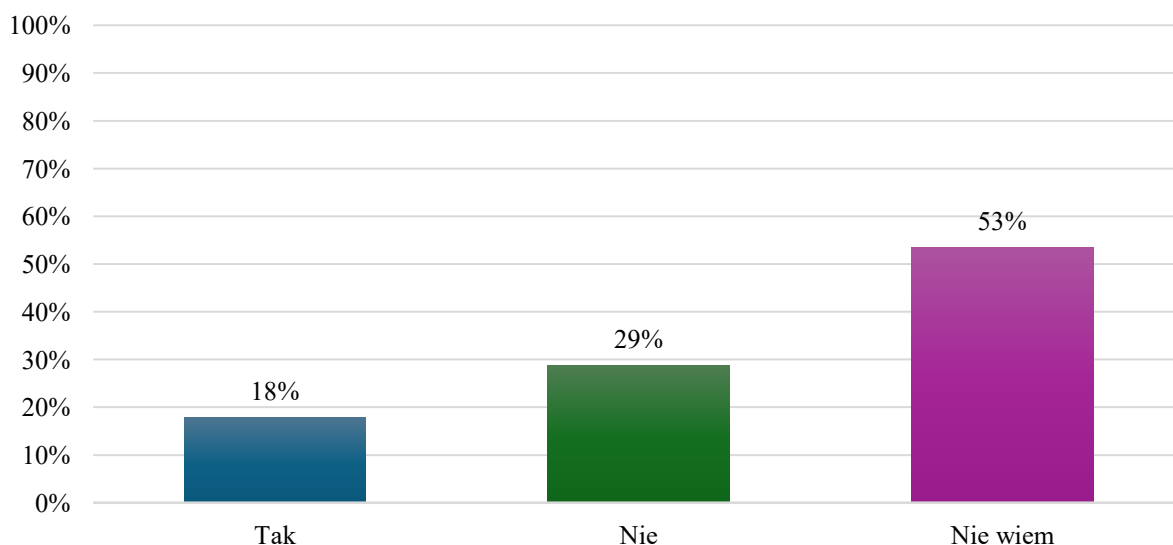
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Raszyn

6.5. Narkotyki i dopalacze

Podrozdział przedstawia wyniki badania ankietowego, dotyczące skali używania substancji psychoaktywnych, takich jak narkotyki i dopalacze. Analiza obejmuje identyfikację najczęściej stosowanych środków, motywacji sięgania po tego typu substancje oraz poziomu świadomości młodzieży na temat zagrożeń zdrowotnych i społecznych związanych z ich używaniem. Dane pozwalają na planowanie skutecznych działań profilaktycznych i edukacyjnych, mających na celu ograniczenie ryzyka uzależnień wśród uczniów.

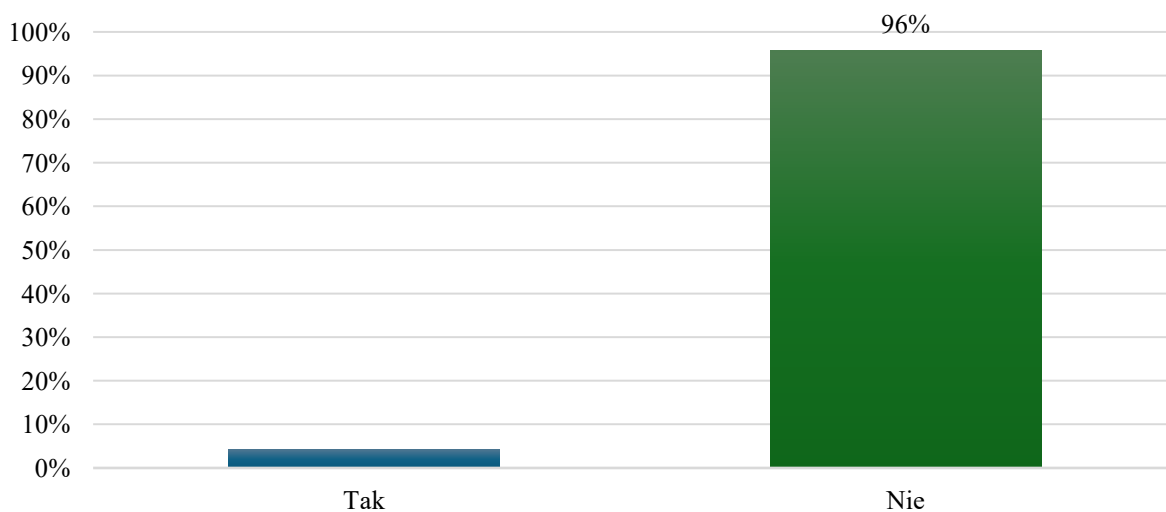
Według 53% badanych uczniów nie wie czy ich rówieśnicy mają jakikolwiek kontakt z substancjami. Zdaniem 29% ankietowanych osoby w ich wieku nie mają kontaktu z używkami, natomiast przeciwnego zdania było 18% ankietowanych, którzy stwierdzili, że ich rówieśnicy mają kontakt z tego typu substancjami. Wyniki przedstawiono na wykresie nr 89.

Wykres 89 Kontakt uczniów z narkotykami i dopalaczami. Czy osoby w Twoim wieku mają kontakt z narkotykami albo dopalaczami?

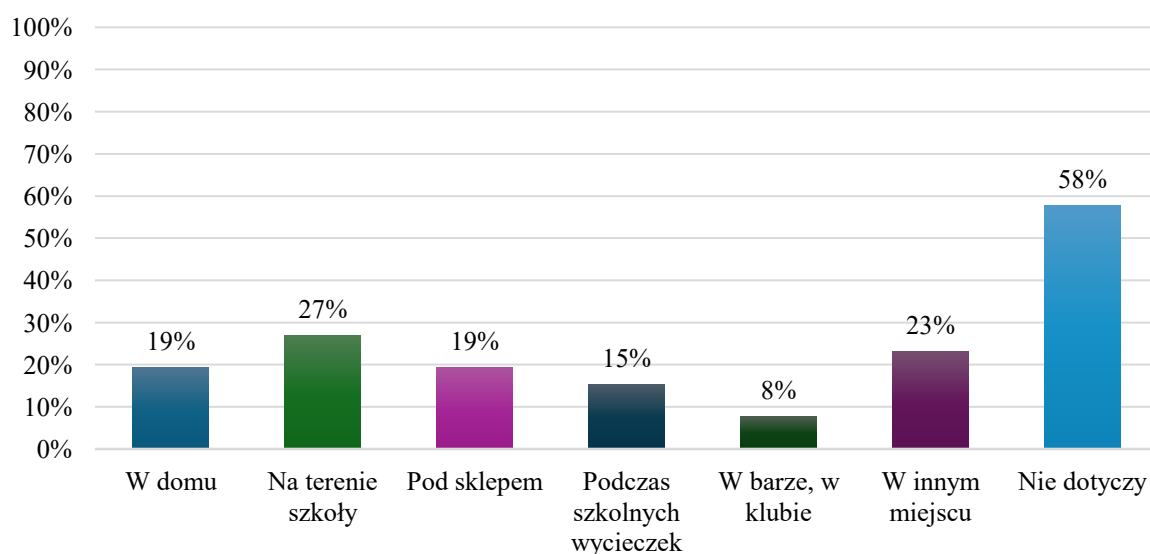
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Raszyn

Kolejno zapytano uczniów czy zdarzyło im się w przeszłości lub obecnie zażywać narkotyki lub dopalacze. Praktycznie wszyscy ankietowani uczniowie, w liczbie 96%, zaprzeczyli jakoby kiedykolwiek mieli kontakt z narkotykami lub dopalaczami. Wyniki tego pytania przedstawiono na wykresie nr 90.

Wykres 90 Spożywanie narkotyków lub dopalaczy przez uczniów. Czy zażywałeś kiedyś jakieś narkotyki albo dopalacze?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Raszyn

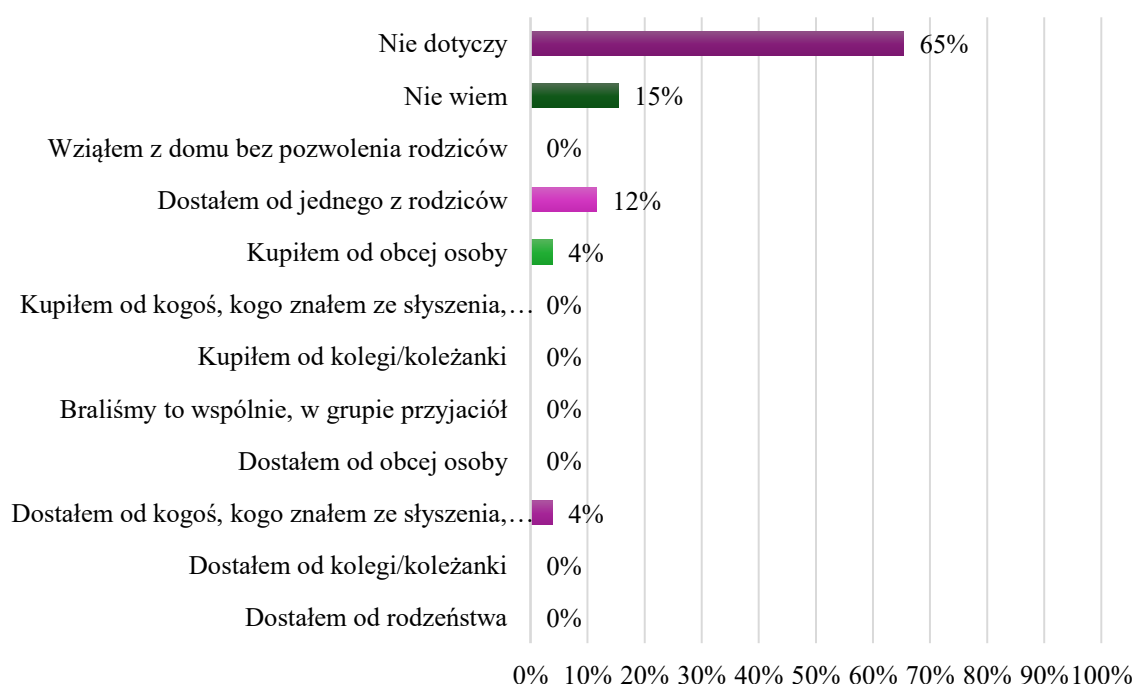
W kolejnym pytaniu zapytano uczniów o okoliczności w jakich doszło u nich do pierwszej inicjacji narkotykowej. Najwięcej wskazań wśród uczniów miała odpowiedź – nie dotyczy, tak zadeklarowało 58% ankietowanych. Drugą najchętniej wybieraną odpowiedzią była – na terenie szkoły, tak wskazało 27% ankietowanych. Trzecią najpopularniejszą odpowiedzią dotyczącą inicjacji narkotykowej wśród uczniów była – w innym miejscu, tak stwierdziło 23% ankietowanych. Wszystkie odpowiedzi dotyczące tego zapytania zostało przedstawione na poniższym wykresie nr 91.

Wykres 91 Okoliczności inicjacji narkotykowej wśród uczniów. Gdzie zdarzyło Ci się zażywać narkotyków lub dopalaczy? (wielokrotne odpowiedzi)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Raszyn

W pytaniu dotyczącym pochodzenia narkotyków lub dopalaczy najczęściej uczniów z obu grup zadeklarowało odpowiedź – nie dotyczy, którą wskazało 65% ankietowanych. Wariant – nie wiem, został wskazany przez 15% ankietowanych. Zdaniem 12% ankietowanych środki psychotropowe otrzymało od jednego z rodziców. Po 4% ankietowanych wskazało na wariant odpowiedzi – kupiłem od obcej osoby i dostałem od kogoś, kogo znałem ze słyszenia, ale nie osobiście. Pozostałe warianty odpowiedzi nie uzyskały poparcia wśród ankietowanych uczniów. Przedstawienie wyników dotyczące zapytania zaprezentowano na poniższym wykresie nr 92.

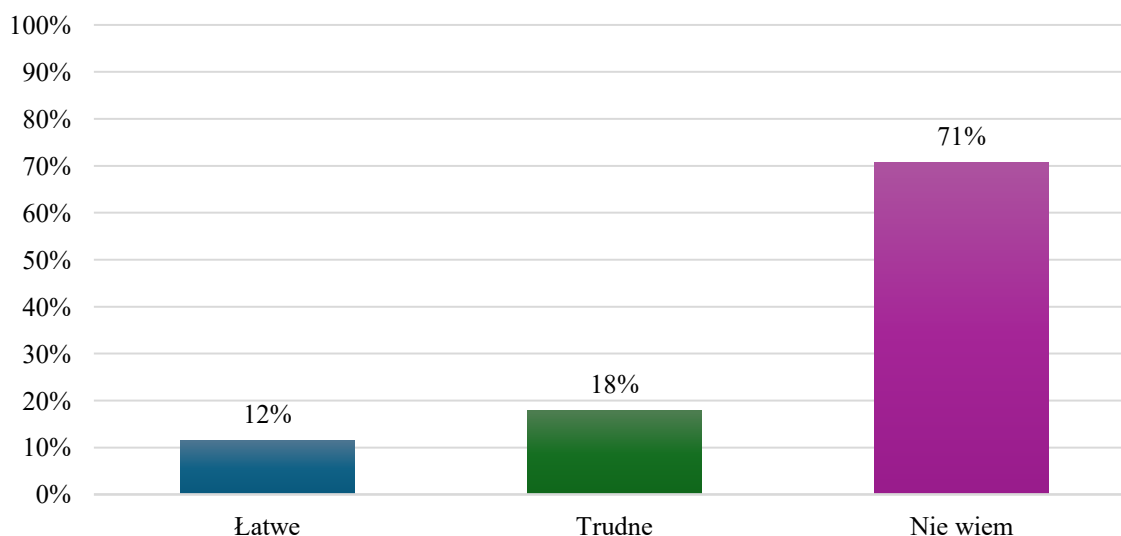
Wykres 92 Pochodzenie środków psychotropowych spożywanych przez uczniów. Skąd wzięłeś/ aś narkotyki lub dopalacze?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Raszyn

W kolejnym pytaniu skierowanym do uczniów zapytano o ich o łatwość nabycia narkotyków/ dopalaczy w ich miejscu zamieszkania. Najwięcej ankietowanych nie potrafiło odpowiedzieć na to pytanie jednoznacznie, takich badanych było 71%. Zdaniem 18% ankietowanych nabycie substancji jest trudne, a 12% badanych stwierdziła, że wejście w posiadanie substancji jest z pozoru łatwe. Wyniki poszczególnych odpowiedzi przedstawiono na poniższym wykresie nr 93.

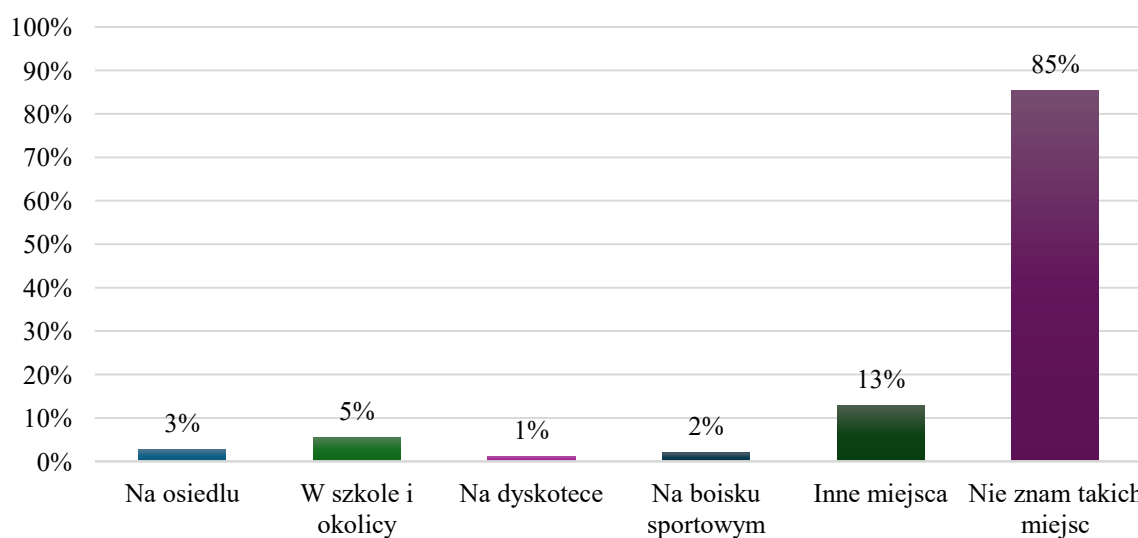
Wykres 93 Łatwość nabycia narkotyków/ dopalaczy w lokalnym środowisku. Gdybyś chciał/ła zdobyć narkotyki i/lub dopalacze w Twojej miejscowości to byłoby:

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Raszyn

W ostatnim pytaniu skierowanym do uczniów, zdecydowana większość ankietowanych nie zna miejsc w swojej miejscowości, w których mogła by nabyć narkotyki lub dopalacze, tak stwierdziło 85% badanych. Zdaniem 13% możliwość zakupu substancji jest możliwa w ich miejscu zamieszkania innym niż dostępne warianty. Według 5% ankietowanych możliwym miejscem do zakupu tego typu substancji jest w szkole i najbliższej okolicy. Wyniki dotyczące pytania przedstawiono na wykresie nr 94.

Wykres 94 Znajomość przez uczniów miejsc, gdzie można nabyć narkotyki/ dopalacze. Czy znasz miejsca w swojej miejscowości, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze? (wielokrotne odpowiedzi)

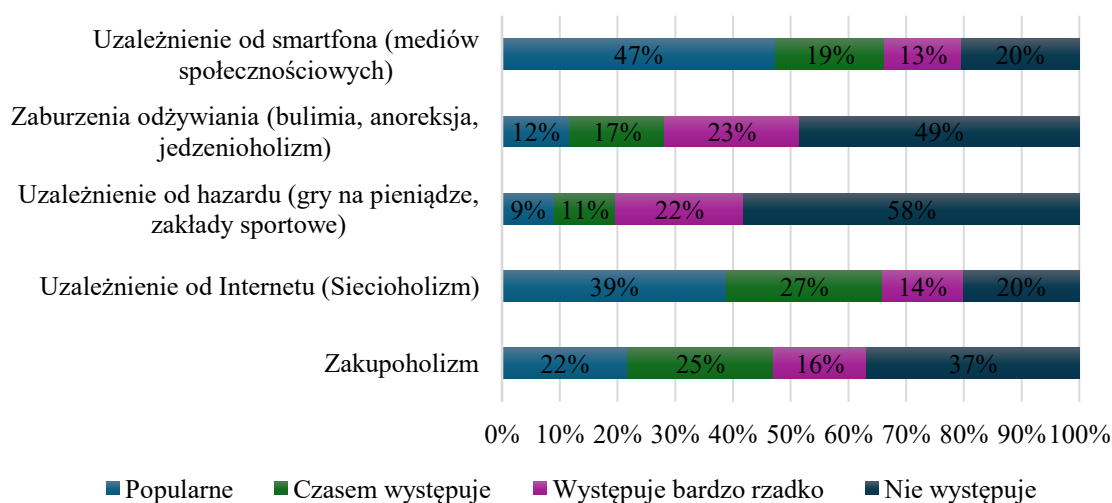
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Raszyn

6.6. Uzależnienia behawioralne i cyberprzemoc

Niniejszym zaprezentowano wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród uczniów szkół z terenu gminy Raszyn. Analiza w dużej mierze koncentrowała się na skali występowania uzależnień behawioralnych, takich jak nadmierne korzystanie z Internetu, smartfona, gier komputerowych czy mediów społecznościowych, a także na zjawisku cyberprzemocy w środowisku szkolnym i rówieśniczym. Rezultaty badania prezentują poziom świadomości uczniów na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami od czynności oraz identyfikują najczęściej pojawiające się formy cyberprzemocy, jej skutki oraz sposoby reagowania na tego typu sytuacje. Zgromadzone wyniki pozwalają na skuteczne zaplanowanie przyszłych działań profilaktycznych i edukacyjnych celem ograniczenia skali zjawisk wśród dzieci i młodzieży.

Wszystkie z podanych w pytaniu rodzajów uzależnień behawioralnych występują w środowisku uczniów ze szkół ponadpodstawowych z gminy Raszyn, aczkolwiek w różnym nasileniu. Najbardziej rozpowszechnione zdaniem uczniów jest uzależnienie od smartfona (mediów społecznościowych), tak zadeklarowało 47% ankietowanych, uznając to jako popularne uzależnienie. Drugą najchętniej wybieraną odpowiedzią wśród ankietowanych było uzależnienie od Internetu (Siecioholizm), tak uważa 39% ankietowanych. Zjawisko zakupoholizmu jako popularnego uzależnienia wśród uczniów zadeklarowało 22% ankietowanych. Pozostałe odpowiedzi i natężenie poszczególnych uzależnień wśród uczniów ze szkół ponadpodstawowych w gminie Raszyn przedstawiono na poniższym wykresie nr 95.

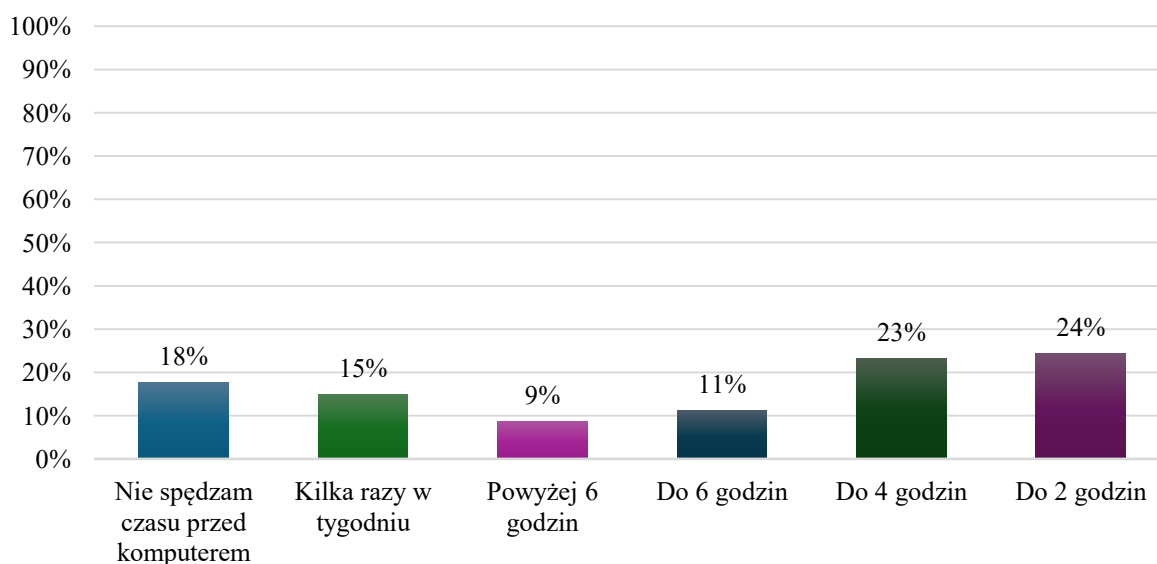
Wykres 95 Powszechność wybranych uzależnień wśród uczniów. Czy w Twoim otoczeniu jest obecne następujące zjawisko?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Raszyn

Rozkład deklarowanego czasu spędzanego przed komputerem z powodów innych niż nauka wśród uczniów był bardzo zróżnicowany i wszystkie zadeklarowane odpowiedzi przez uczniów różniły się niewielką różnicą wynoszącą kilka punktów procentowych, pomiędzy poszczególnymi opcjami. Największą popularność wśród uczniów uzyskała odpowiedź – do 2 godzin, tak zadeklarowało 24% ankietowanych. Drugą odpowiedzią pod względem popularności wśród ankietowanych była – do 4 godzin, którą wskazało 23% badanych. Trzecią najchętniej wybieraną odpowiedzią w tym pytaniu był wariant – nie spędzam czasu przed komputerem, tę odpowiedź zadeklarowało 18% badanych. Pozostałe odpowiedzi i udział procentowy został przedstawiony na poniższym wykresie nr 96.

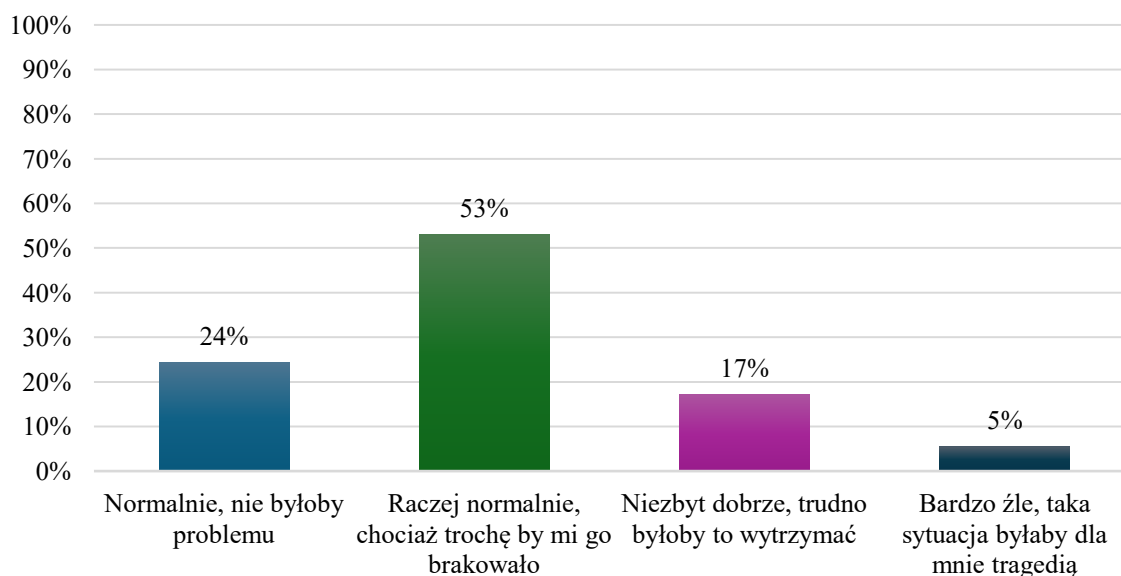
Wykres 96 Czas spędzany przy komputerze. Ile czasu spędzasz dziennie przed komputerem z powodów innych niż nauka?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Raszyn

Najwięcej ankietowanych tj. 53% ocenia, że z powodu braku dostępu do Internetu przez tydzień, czuli by się raczej normalnie, choć trochę by im go brakowało. Zdaniem 24% czuli by się w opisanej sytuacji normalnie, nie mieliby z tym problemu, a według 17% badanych czuli by się niezbyt dobrze w tej sytuacji i trudno byłoby im to wytrzymać. Najmniej zwolenników wśród ankietowanych dotycząca tego pytania uzyskał wariant, w którym uczniowie czuli by się bardzo źle, taka sytuacja byłaby dla nich tragedią, tak oceniło 5% badanych. Przedstawienie uzyskanych odpowiedzi dotyczące tego zapytania przedstawiono na poniższym wykresie nr 97.

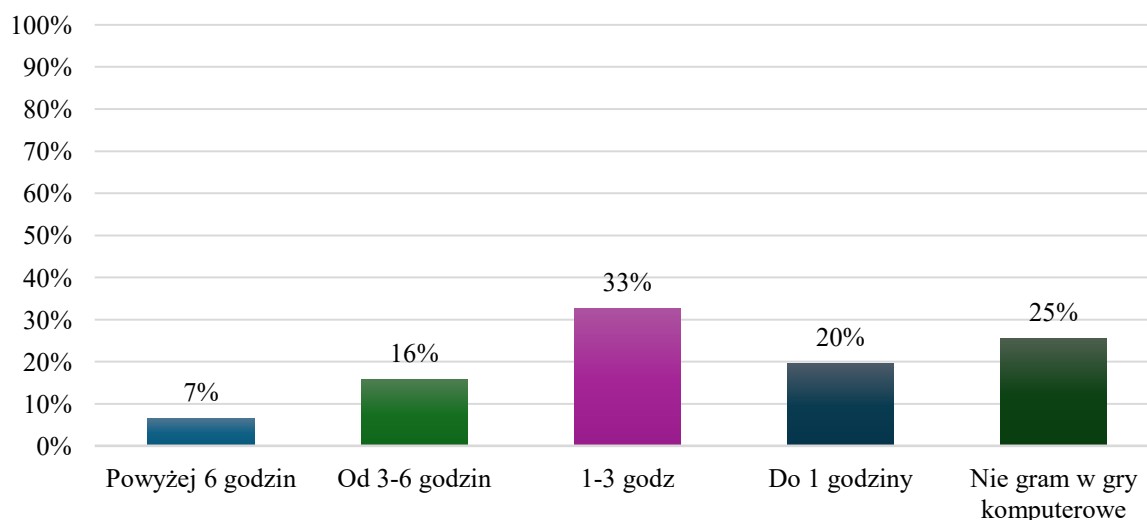
Wykres 97 Reakcja na tygodniowy brak dostępu do Internetu. Jakbyś się czuł/a, gdybyś przez tydzień nie miał/a dostępu do Internetu?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Raszyn

Granie w gry komputerowe jest popularnym zajęciem w czasie wolnym wśród uczniów już od kilku/ kilkunastu lat, jednakże wśród uczniów z gminy Raszyn dominowało przekonanie, że poświęcają na granie w gry komputerowe w ciągu dnia pomiędzy 1-3 godz., tak zdecydowało się zadeklarować 33% ankietowanych. Według 25% ankietowanych nie grają w gry komputerowe. Trzecią najpopularniejszą odpowiedzią wśród ankietowanych był przedział czasowy do 1 godziny dziennie spędzonej przed komputerem grając w gry, tak zadeklarowało 20% badanych. Wyniki pytania przedstawiono na wykresie nr 98.

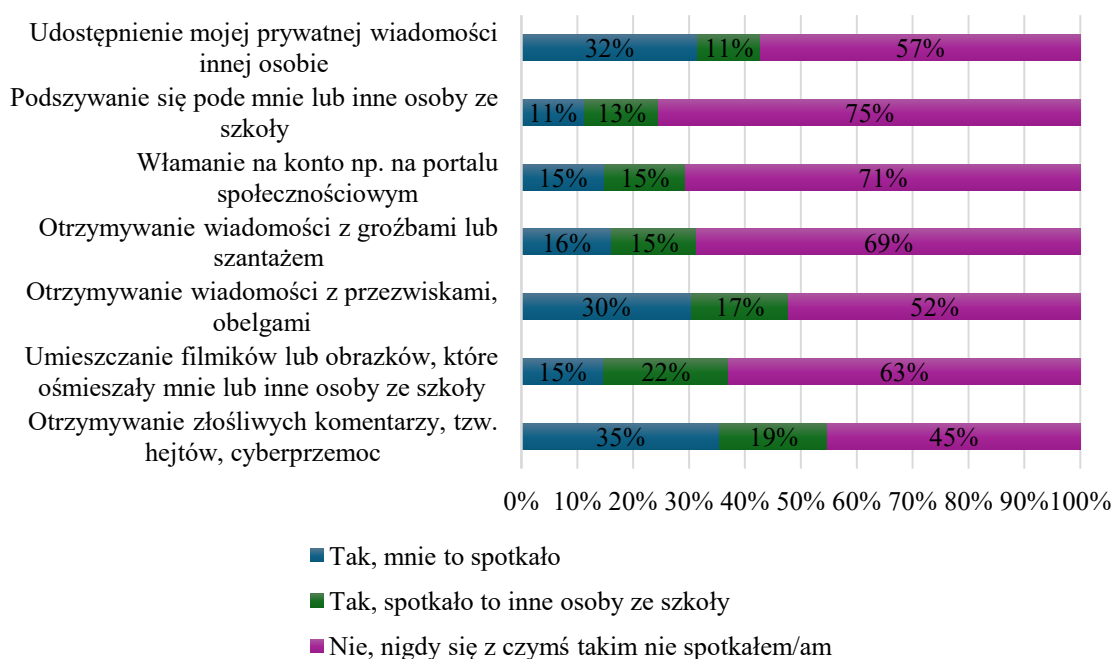
Wykres 98 Granie w gry na komputerze. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na granie w gry komputerowe?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Raszyn

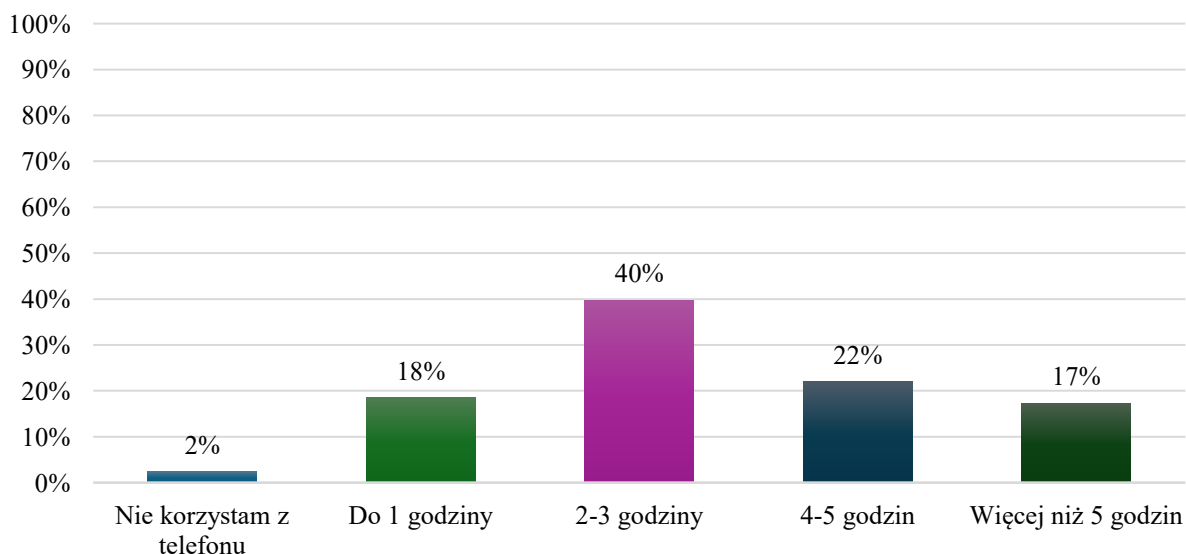
Kolejne pytanie dotyczyło kwestii związanych z cyberprzemocą wśród uczniów szkół. Z problemem udostępniania prywatnych wiadomości osobom trzecim zetknęło się 32% badanych uczniów. Ze zjawiskiem związanym z podszywaniem się pod uczniów lub pod kogoś innego spotkało 11% uczniów. 15% uczniów przyznało, że doświadczyło włamania na swoje konto społecznościowe. 16% ankietowanych uczniów doświadczyło otrzymywania wiadomości z groźbami lub szantażem. Z otrzymywaniem przezwisk lub obelg w swoim życiu do czynienia miało 30% ankietowanych. Z umieszczaniem filmików lub obrazków, które ośmieszały uczniów lub inne osoby ze szkoły, spotkało się 15% uczniów, natomiast z otrzymywaniem złośliwych komentarzy, tzw. hejtu do czynienia miało 35% ankietowanych uczniów. Wyniki prezentuje poniższy wykres nr 99.

Wykres 99 Styczność z cyberprzemocą. Czy spotkałeś/ aś się z takimi sytuacjami w Internecie?

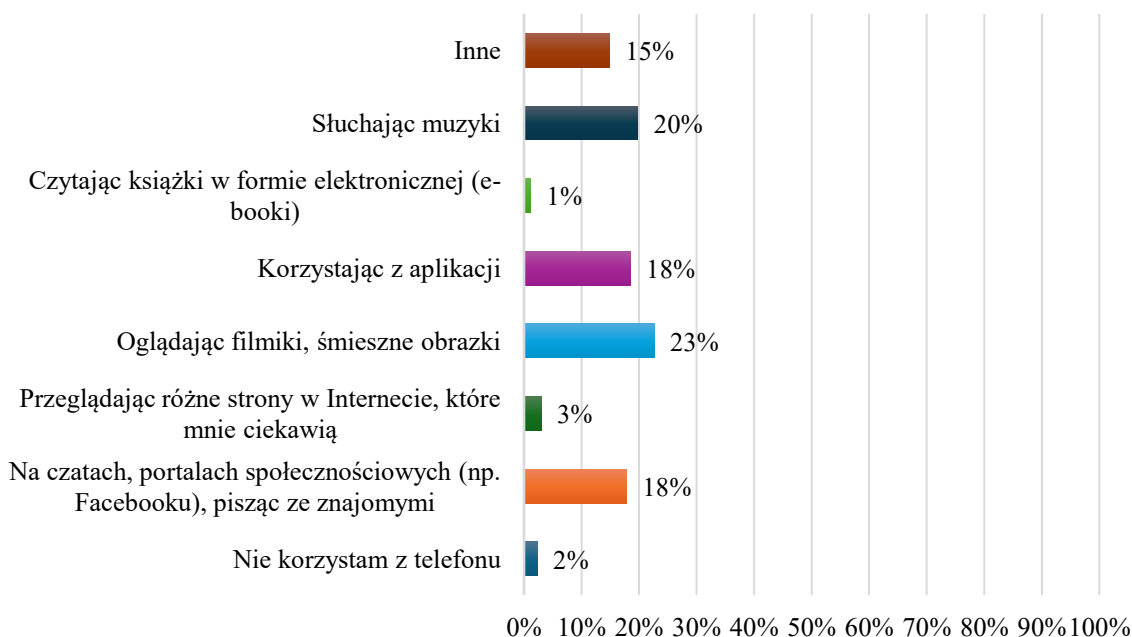
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Raszyn

W kolejnym pytaniu skierowanym do ankietowanych uczniów poproszono ich o udzielenie odpowiedzi w temacie czasu korzystania ze smartfona w ciągu dnia. Najwięcej ankietowanych zadeklarowało przedział czasowy 2-3 godziny, tak wskazało 40% badanych. Drugim najchętniej wybieranym wariantem odpowiedzi był przedział czasowy 4-5 godzin, który wskazało 22% badanych. Na trzecim miejscu pod względem liczby udzielonych odpowiedzi znalazł się wariant do 1 godziny, który zdecydowało się wybrać 18% ankietowanych. Wszystkie wyniki dotyczące pytania zostały przedstawione na poniższym wykresie nr 100.

Wykres 100 Korzystanie przez uczniów z telefonu. Ile czasu dziennie korzystasz z telefonu?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Raszyn

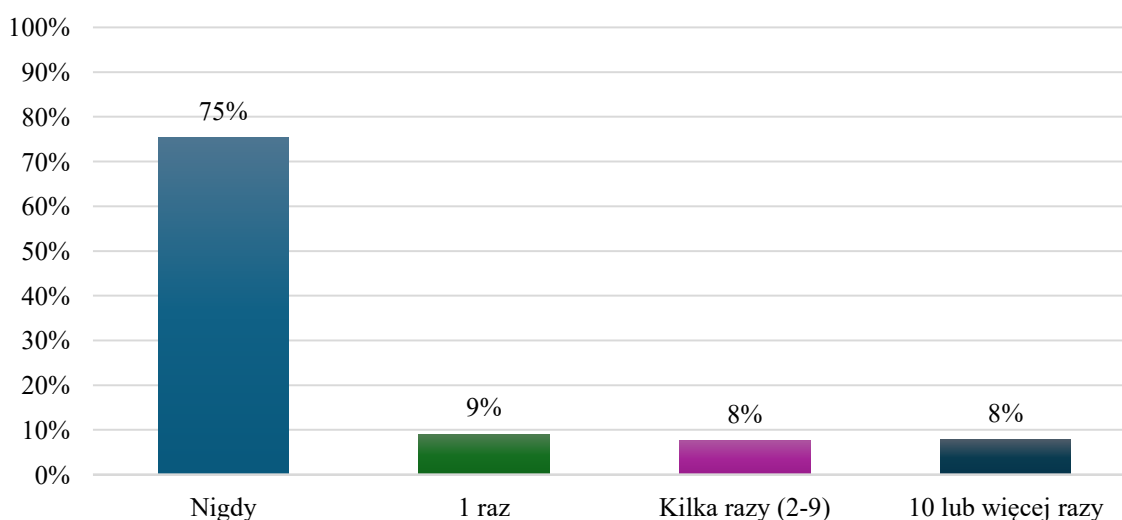
Najwięcej czasu ankietowani uczniowie korzystając z telefonu spędzają na oglądaniu filmików i śmiesznych obrazków, taką odpowiedź zadeklarowało 23% badanych. Najmniej popularnym zajęciem podczas korzystania z telefonu przez uczniów okazało się być czytanie książek w formie elektronicznej (e-booki), tak uważa 1% ankietowanych. Wszystkie pozostałe odpowiedzi zostały przedstawione na poniższym wykresie nr 101.

Wykres 101 Najczęstsze zajęcia uczniów na telefonie. Na czym najwięcej czasu spędzasz korzystając z telefonu?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Raszyn

Ankietowani uczniowie w zdecydowanej większości deklarują, że nigdy nie zdarzyło im się grać w gry hazardowe (na pieniądze). Zdaniem 9% ankietowanych zdarzyło im się zagrać w grę hazardową raz w życiu. Według 8% badanych grało w gry hazardowe kilka razy (2-9) i tyle samo ankietowanych zadeklarowało, że zdarzyło im się grać 10 lub więcej razy. Wyniki dotyczącego tego pytania zostały zaprezentowane na wykresie nr 102.

Wykres 102 Udział w grach hazardowych. Czy grałeś/ aś w jakiejkolwiek gry hazardowe (na pieniądze)?

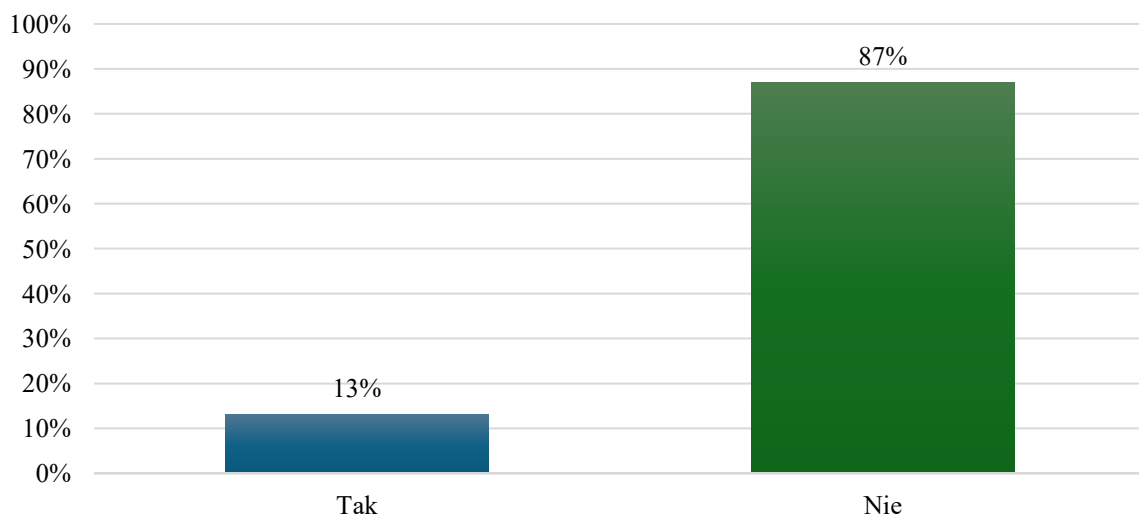

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Raszyn

6.7. Napoje energetyczne

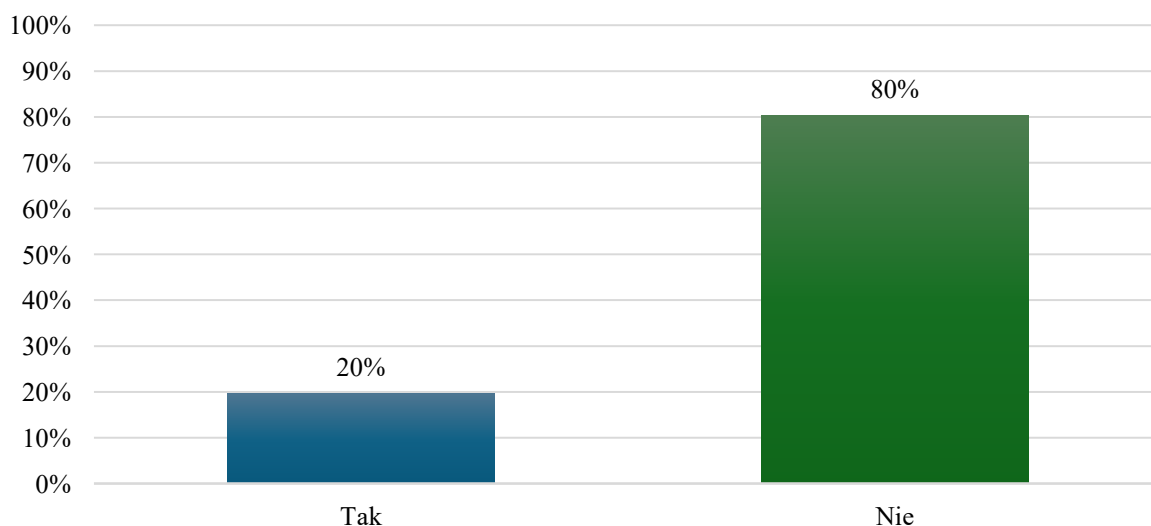
Niniejszy podrozdział prezentuje wyniki badania ankietowego, gdzie analiza koncentruje się na zagadnieniach związanych ze spożywaniem napojów energetycznych przez uczniów szkół z gminy Raszyn. Analiza przedstawia skalę spożycia napojów energetycznych, motywacjach sięgania po tego typu produkty oraz poziomie świadomości uczniów na temat potencjalnych zagrożeń zdrowotnych związanych z ich regularnym spożywaniem. Wyniki badania pozwalają określić, jak często i w jakich okolicznościach uczniowie sięgają po napoje energetyczne oraz miejsca, gdzie dochodzi do ich spożywania. Zgromadzone dane stanowią bazę do planowania skutecznych działań profilaktycznych i edukacyjnych wśród uczniów.

Zdecydowana większość ankietowanych uczniów stwierdziła, że napoje energetyczne nie są zdrowe, tak uważa 87% badanych. Przeciwnego zdania było analogicznie 13% badanych, którzy uważali, że spożywanie napojów energetycznych jest zdrowe dla organizmu człowieka. Wyniki dotyczące pytania zostały przedstawione na poniższym wykresie nr 103.

Wykres 103 Opinie uczniów o napojach energetycznych. Czy Twoim zdaniem napoje energetyczne są zdrowe?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Raszyn

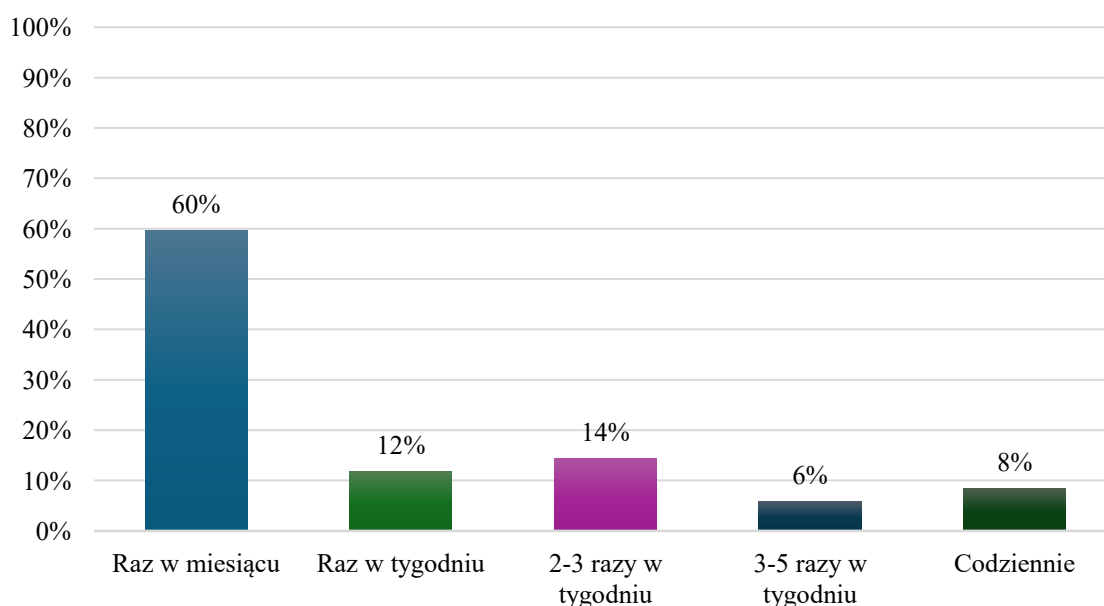
Od 1 stycznia 2024 r. obowiązujące nowe prawo w kwestii spożywania napojów energetycznych, narzuca ono zakaz sprzedaży tego typu napojów osobom poniżej 18 roku życia. Pomimo zaostrzonych przepisów prawa 20% ankietowanych uczniów deklaruje, że pije lub zdarza im się spożywać napoje energetyczne. Zdecydowana większość, aż 80% ankietowanych stwierdziła, że nie spożywa tego typu napojów. Wyniki dotyczące zapytania przedstawiono na poniższym wykresie nr 104.

Wykres 104 Czy pijesz/ zdarza Ci się pić napoje energetyczne typu Redbull, Burn, Tiger?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Raszyn

Największa grupa ankietowanych uczniów, dokładnie 60% z nich w pytaniu dotyczącym częstotliwości spożywania napojów energetycznych zadeklarowała, że spożywa je raz w miesiącu. Raz w tygodniu zadeklarowało spożywanie napojów energetycznych 12% badanych, natomiast pomiędzy 2-3 razy w tygodniu, tak zadeklarowało 14% badanych. 3–5 razy w tygodniu spożywa tego typu napoje 6% ankietowanych, a codziennie 8%. Wyniki w tym zapytaniu przedstawiono na wykresie nr 105.

Wykres 105 Częstotliwość spożywania napojów energetycznych przez uczniów. Ile wypijasz tego typu napojów w miesiącu?

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych badania ankietowego zrealizowanego wśród uczniów szkół z gminy Raszyn

7. Podsumowanie

7.1. Badanie w ramach wywiadu fokusowego (FGI)

- Uczestnicy wywiadu fokusowego w większości (67%) oceniają skalę występowania problemów społecznych w gminie Raszyn jako dużą, a tylko 10% ocenia ją jako małą.
- Do najpoważniejszych problemów społecznych na terenie gminy Raszyn uczestnicy wskazywali na problemy z uzależnieniami (np. alkoholizm, narkomania, dopalacze, Internet i inne) (67%), długotrwałe i ciężkie choroby przewlekłe (62%) oraz przemoc domowa (48%).
- Większość uczestników (62%) stwierdziło, że usługi wspierające osoby zagrożone wykluczeniem społecznym są raczej wystarczające. Zdania w tym temacie nie miało 10% ankietowanych.

- Do najczęściej wskazywanych instytucji z jakimi współpracują uczestnicy wywiadu były to: GOPS, Szkoły oraz Policja.
- 48% uczestników oceniło dobrze poziom współpracy z gminnymi instytucjami i organizacjami, a 33% z nich oceniło je bardzo dobrze.
- Większość uczestników (57%) nie miało zdania na temat barier utrudniających współpracę pomiędzy instytucjami, a 33% stwierdziło na brak przeszkód w tej współpracy.
- Zdaniem 38% uczestników ich instytucja ma raczej wystarczające zasoby kadrowe, lokalowe i finansowe do realizacji zadań społecznych, a 33% stwierdziło, że raczej nie.
- Większość uczestników (71%) uważa, że posiada wystarczającą wiedzę na temat dostępnych form pomocy społecznej, a 19% oceniło ją jako częściową.
- Zdaniem 52% uczestników potrzebne są nowe działania lub usługi społeczne w gminie Raszyn.

7.2. Badanie dorosłych mieszkańców

- Większość uczestników badania ankietowego dorosłych mieszkańców gminy Raszyn stanowiły kobiety (80%), a mężczyźni (20%).
- 70% badanych stanowiły osoby w wieku 35-54 lata, a tylko 1% osoby powyżej 65 roku życia.
- Większość ankietowanych (69%) stanowiły osoby z wyższym wykształceniem, 28% ze średnim, a 2% stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym.
- Zdaniem 43% mieszkańców bardzo dobrze ocenia sytuację mieszkaniową swoją i swojej rodziny. Według 31% mieszkańców sytuacja materialna ich gospodarstwa domowego jest bardzo dobra.
- Mieszkańcy do najbardziej istotnych problemów w ich Gminie zaliczyli: brak poczucia bezpieczeństwa u mieszkańców (37% uważa jako problem bardzo istotny), problemy opiekuńczo-wychowawcze (26% uważa jako problem bardzo istotny) oraz długotrwałe choroby (21% uważa jako problem bardzo istotny).
- Zdaniem 77% mieszkańców w ankiecie dostrzega potrzebę realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom. Do najbardziej potrzebnych działań zaliczyli: wsparcie psychologiczne, warsztaty profilaktyczne dla uczniów i otwarte konsultacje z terapeutą uzależnień.
- Według 57% ankietowanych mieszkańców nie zna nikogo kto przyjmuje substancje odurzające.

- 44% ankietowanych mieszkańców uważa, że nie czuje się bezpiecznie na terenie własnej Gminy.
- Według 57% ankietowanych nie znają oni osób doświadczających przemocy, a 16% zna takie osoby ze swojego kręgu.
- 72% ankietowanych nie zna miejsc, gdzie potencjalna osoba doznająca przemocy może uzyskać odpowiednie wsparcie i pomoc.
- Zdaniem 39% ankietowanych przeciętnie ocenia współpracę w zakresie rozwiązywania problemów społecznych pomiędzy władzami samorządowymi, a organizacjami pozarządowymi i kościelnymi, a 32% nie ma w tej kwestii zdania.
- 68% ankietowanych uczestniczyło w ostatnim roku w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych. Najczęstszą przyczyną nieobecności były: brak wolnego czasu i brak zainteresowania ofertą.
- 48% ankietowanych uważa, że większość potrzeb w sektorze życia społecznego jest w Gminie zaspokajana. Większej uwagi od władz gminnych według mieszkańców należą: bezpieczeństwo publiczne, oferta edukacyjna oraz opieka zdrowotna.
- Większość ankietowanych (56%) nie ma zdania na temat sytuacji seniorów w ich Gminie.
- Według 77% ankietowanych oferta działań dla seniorów na terenie Gminy jest w pełni wystarczająca.
- Zdaniem 60% ankietowanych nie mają oni wiedzy czy osoba niepełnosprawna jest w stanie znaleźć zatrudnienie na terenie Gminy. Według 59% nie ma zdania na temat oferty pomocowej i wsparcia społecznego dla osób niepełnosprawnych.
- 85% ankietowanych i ich rodzin nie korzysta/ korzystała w ciągu ostatniego roku ze świadczeń pomocy społecznej.
- Prawie połowa ankietowanych (43%) nie ma zdania na temat poziomu bezrobocia w Gminie, a zdanie 26% poziom ten jest umiarkowany i niski.
- 61% nie ma zdania na temat sytuacji bezrobotnych w Gminie, a 26% ocenia ją jako przeciętną.
- Według 74% ankietowanych nie mają oni zdania na temat oferty szkoleniową lub aktywizującej dla osób bezrobotnych, a 13% uważa ją jako przeciętną.
- 44% ankietowanych nie ma zdania na temat bezdomności w Gminie i również nie ma zdania na temat dostępnej pomocy dla osób w kryzysie bezdomności.
- Nie ma zdania (46%) ankietowanych na temat rodzin borykających się z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi w dostępie do odpowiedniego wsparcia.

- Według 37% ankietowanych najbardziej istotnym wsparciem dla rodzin byłaby pomoc psychologiczna.

7.3. Badanie uczniów

- Według 72% ankietowanych uczniów bardzo dobrze ocenia swoją relację z rodzicami i opiekunami. Dobrze relację z nauczycielami ocenia 51% badanych, a 45% bardzo dobrze oceniło relację z rówieśnikami.
- Nigdy z przemocą fizyczną i psychiczną nie mają do czynienia 42% ankietowanych, a 22% zadeklarowało, że miało styczność przynajmniej kilka razy w roku.
- Najczęstszym rodzajem doświadczanej przemocy w szkole wśród ankietowanych była przemoc psychiczna (35%). Zdaniem 44% na terenie szkoły nigdy nie doświadczyło przemocy.
- 87% uczniów nie doświadczyło przemocy we własnym domu.
- Najczęstszą przemocą w domu jakiej doświadczali uczniowie była to przemoc psychiczna (56%) oraz fizyczna (49%).
- 34% uczniów nie miało do kogo zwrócić się o pomoc i wsparcie w zakresie doświadczanej przemocy.
- Według 51% badanych uzyskana pomoc była w pełni skuteczna, a 34% nie uzyskało odpowiedniej pomocy.
- 35% uczniów deklaruje, że osoby w ich wieku nie spożywają alkoholu, a 34% uważa, że tak.
- Najczęściej do spożycia alkoholu dochodzi na świeżym powietrzu (52%) i na imprezach, dyskotekach (38%).
- Zdaniem 63% uczniów ich rówieśnicy sięgają po alkohol, aby zaimponować innym, a 37% uważa, że piją go dla lepszej zabawy, wyluzowania.
- 95% uczniów zadeklarowało, że nie spożywa alkoholu.
- Najczęściej po raz pierwszy po alkohol uczniowie sięgali w wieku poniżej 8 lat i mając 11-13 lat (28%).
- Najpopularniejszym rodzajem spożywanego alkoholu wśród uczniów było piwo (59%), wódka (41%) oraz wino (34%). A najczęstszymi powodami sięgania po alkohol była ciekawość (47%), z powodu smaku (41%) oraz inne powody (28%).
- Zdaniem 51% uczniów ich rówieśnicy palą papierosy lub e-papierosów. W ciągu ostatnich 30 dni po wyrobu nikotynowe nie sięga 74%.

- Według 30% uczniów do palenia wyrobów nikotynowych skłoniła ich chęć spróbowania czegoś nowego.
- Zdaniem 53% uczniów nie mają wiedzy na temat czy ich rówieśnicy mają kontakt z narkotykami lub dopalaczami. 96% stwierdziło, że nigdy nie zażywało którejkolwiek z substancji.
- Najczęściej wskazywanymi miejscami przez uczniów, w których dochodziło do inicjacji był to teren szkoły (27%), inne miejsce (23%) oraz dom i pod sklepem (19%).
- Zdaniem 18% uczniów zdobycie substancji jest trudne, a 12% uważa, że jest ono łatwe, 71% nie miało zdania.
- Do 2 godzin dziennie spędza przed komputerem z powodów innych niż nauka 24% uczniów, 23% do 4 godzin dziennie, a 18% nie spędza czasu przed komputerem.
- Większość uczniów (53%) uważa, że raczej normalnie zniosłoby brak Internetu, a 24% nie miałyby z tym żadnego problemu.
- Na granie w gry komputerowe w ciągu dnia od 1 do 3 godzin dziennie poświęca czasu 33% badanych, a 25% zadeklarowało, że nie gra w gry komputerowe.
- Najpopularniejszym przedziałem czasowym korzystania z telefonu przez uczniów było pomiędzy 2-3 godziny (40%). Najczęstszym powodem korzystania z telefonu przez uczniów jest oglądanie filmików, śmiesznych obrazków (23%), słuchanie muzyki (20%) i korzystanie z aplikacji (18%).
- Nigdy w gry hazardowe na pieniądze nie grało 75% uczniów.
- Według 87% uczniów napoje energetyczne nie są zdrowe. Z kolei 20% uczniów uważa, że zdarza im się spożywać tego typu napoje.
- Raz w miesiącu po napój energetyczny sięga 60% uczniów, a 2-3 razy w tygodniu 14%.

8. Rekomendacje działań

8.1. Wobec dorosłych mieszkańców

Kontynuacja oraz intensyfikacja działań profilaktycznych i interwencyjnych w zakresie zapobiegania powstawaniu i utrwalaniu uzależnień, w szczególności alkoholowych, a także ograniczania zjawiska spożywania alkoholu w sposób ryzykowny i szkodliwy, te działania powinny stanowić priorytet polityki społecznej gminy Raszyn. W miarę możliwości oraz potrzeb należy realizować te formy działań profilaktycznych, które zostały najczęściej wskazywane przez ankietowanych dorosłych mieszkańców, tj. wsparcie psychologiczne dla rodzin, warsztaty profilaktyczne dla uczniów oraz otwarte konsultacje z terapeutą uzależnień.

Niezbędnym wydaje się być również podejmowanie działań mających na celu poprawę jakości i dostępności usług z zakresu opieki zdrowotnej na terenie gminy Raszyn. Cel powinien być realizowany poprzez ciągły rozwój współpracy międzyinstytucjonalnej w obszarze ochrony zdrowia oraz podnoszenie kompetencji kadr medycznych oraz innych specjalistów zaangażowanych w realizację działań profilaktycznych i opiekuńczych.

W dalszym ciągu zasadnym wydaje się być również prowadzenie działań z zakresu profilaktyki oraz pomocy osobom doświadczającym przemocy domowej. W tym kontekście bardzo istotne jest podejmowanie inicjatyw zwiększających poziom wiedzy oraz wrażliwości społecznej w zakresie rozpoznawania i reagowania na każdy przejaw zjawiska przemocy domowej.

Rekomenduje się także dalszy rozwój oferty działań skierowanych do seniorów, w tym zapewnienie im warunków do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym poprzez wsparcie w formie pracy socjalnej, pomocy finansowej i rzeczowej, a także rozwijanie oferty spędzania czasu wolnego dostosowanej do potrzeb osób starszych.

Wskazane jest również wzmacnianie działań na rzecz wspierania i aktywizacji zawodowej oraz społecznej osób z niepełnosprawnością. Wsparcie to powinno obejmować nie tylko pomoc finansową, rzeczową i medyczno-opiekuńczą, ale także działania promujące zatrudnianie osób niepełnosprawnych, w tym w warunkach pracy chronionej. Działania powinny także skupić się na dalszej integracji społecznej mieszkańców oraz aktywnemu spędzaniu czasu wolnego. W oparciu o istniejące więzi sąsiedzkie rekomenduje się dalsze promowanie idei wolontariatu oraz samopomocy sąsiedzkiej, szczególnie z myślą o wsparciu osób żyjących samotnie i rodzin, które znajdują się w trudnej sytuacji materialno-bytowej.

8.2. Wobec uczniów

Rekomenduje się organizację spotkań, rozmów, zajęć oraz warsztatów dla uczniów, których celem będzie kształtowanie postaw wolnych od używek, promowanie zdrowego stylu życia oraz rozwijanie kompetencji społecznych i cyfrowych. Zajęcia te powinny obejmować m.in. wskazywanie negatywnych skutków picia alkoholu, palenia papierosów i uzależnienia od tych substancji, uświadamianie wpływu uzależnień na życie, rozwijanie asertywności i umiejętności odmowy, naukę zasad bezpiecznego korzystania z Internetu, ochrony danych osobowych, stosowania ograniczonego zaufania wobec osób poznanych w sieci oraz kształtowanie postawy wzajemnego szacunku w środowisku internetowym. Ponadto, działania te powinny uwzględniać edukację na temat zagrożeń, które związane są z hazardem, promować

alternatywne formy spędzania czasu wolnego oraz budować pozytywny wizerunek samego siebie.

Zaleca się także w miarę możliwości i potrzeb poszerzanie wiedzy i kompetencji nauczycieli i rodziców poprzez organizację szkoleń i spotkań otwartych dotyczących kwestii takich jak m.in. przyczyn wchodzenia w uzależnienia, charakterystyki substancji psychoaktywnych i ich wpływu na zdrowie, roli nauczyciela i rodzica w profilaktyce, sposobów wyjścia z uzależnienia, znaczenia roli komunikacji w relacjach z dzieckiem, mechanizmów i konsekwencji uzależnień, a także specyfiki uzależnień behawioralnych jak m.in. pracobolizm, internetoholizm, jedzeniobolizm, zakupoholizm czy uzależnienie od gier i hazardu. W programie szkoleniowym swoje miejsce powinny znaleźć również zagadnienia związane z ochroną dzieci przed zagrożeniami w sieci, cyberprzemocą, sextingiem, manipulacją medialną oraz wykorzystywaniem programów kontrolujących dostęp dzieci do komputera i Internetu. Przedstawione działania są katalogiem otwartym i przedstawiają pewne propozycje, pomysły, sposoby, które mogą być na bieżąco według potrzeb uzupełniane, a punktem docelowym ich realizacji ma być zwiększenie skuteczności profilaktyki uzależnień oraz zapewnienie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w środowisku szkolnym i domowym.

9. Analiza SWOT

SWOT jest akronimem pochodzącym od angielskich słów:

- Strengths (mocne strony),
- Weaknesses (słabe strony),
- Opportunities (szanse),
- Threats (zagrożenia).

Analiza SWOT jest uniwersalnym narzędziem diagnostycznym wykorzystywanym w planowaniu strategicznym, które służy do identyfikacji i oceny wewnętrznych oraz zewnętrznych czynników wpływających na funkcjonowanie organizacji, projektu, instytucji lub jednostki samorządu terytorialnego.

Skrót SWOT oznacza:

- S (ang. strengths) – mocne strony: wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę, na które bezpośredni wpływ ma gmina;
- W (ang. weaknesses) – słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę, na które bezpośredni wpływ ma gmina;

- O (ang. opportunities) – szanse: wszystko to, co stwarza szansę korzystnej zmiany, których występowanie jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu gminy;
- T (ang. threats) – zagrożenia: wszystko to, co stwarza warunki dla niekorzystnej zmiany, których występowanie jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu gminy.

Szczegółowe i precyzyjne opracowanie analizy SWOT jest kluczowym elementem procesu planowania strategicznego, ponieważ stanowi ona punkt wyjściowy dla stawianych celów strategicznych oraz podejmowanych w przyszłości działań społecznych.

SWOT	OPIS
MOCNE STRONY	• <i>Dobrze rozwinięta baza edukacyjna obejmująca żłobki, przedszkola i szkoły podstawowe, w tym placówki z oddziałami integracyjnymi.</i> • <i>Atrakcyjna i różnorodna oferta kulturalna realizowana przez Centrum Kultury Raszyn oraz Gminną Bibliotekę Publiczną w Raszynie.</i> • <i>Obecność licznych lokalnych liderów społecznych i organizacji pozarządowych aktywnie angażujących mieszkańców.</i> • <i>Na terenie gminy Raszyn istnieją prężnie działające organizacje pozarządowe, do których zaliczyć możemy m.in.: Klub Sportowy Raszyn, Uczniowski Klub Sportowy Łady, Uczniowski Klub Sportowy GOS Raszyn, Uczniowski Klub Sportowy Orleń Raszyn, Gminny Klub Sportowy Podolszyn, Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich klub „Arka”, Dobra Wola Stowarzyszenie na Rzecz Osób Upośledzonych Umysłowo lub Fizycznie, Stowarzyszenie „Liczą się ludzie”, Stowarzyszenie inicjatywa mieszkańców „Zmieniamy Gminę Raszyn”, Społeczny Komitet Ochrony Fałent i Klub Gospodyń Wiejskich Jaworowa.</i> • <i>Istotną funkcję społeczną stanowią także funkcjonujące na terenie Gminy parafie, będące centrami życia duchowego i społecznego, prowadząc regularną działalność religijną, charytatywną oraz integrując mieszkańców poprzez organizację licznych inicjatyw i wydarzeń.</i> • <i>Stabilne finansowanie i ramy prawne współpracy z NGO stanowią ważny atut, ponieważ zapewniają organizacjom pozarządowym poczucie bezpieczeństwa i przewidywalności w planowaniu działań. Jasno określone przepisy prawne oraz systematyczne wsparcie finansowe umożliwiają tym podmiotom rozwój, skuteczną realizację zadań publicznych oraz większe zaangażowanie w życie lokalnej społeczności. Dzięki temu NGO mogą pełnić rolę partnera gminy</i>

w realizacji polityki społecznej, edukacyjnej czy kulturalnej, odpowiadając na różnorodne potrzeby mieszkańców.

- *Silne więzi społeczne, rozwinięta aktywność kół gospodyń wiejskich, zespołów artystycznych i klubów seniora.*
- *Położenie w bezpośrednim sąsiedztwie Warszawy, sprzyjające rozwojowi i przyciąganiu nowych mieszkańców.*
- *Stosunkowo młoda struktura demograficzna oraz wzrost liczby mieszkańców.*
- *Wysoki udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą – lokalna społeczność charakteryzuje się dużą przedsiębiorczością i skłonnością do samodzielnego podejmowania działalności gospodarczej.*
- *Atrakcyjna lokalizacja w aglomeracji warszawskiej sprzyjająca inwestorom i nowym przedsięwzięciom gospodarczym.*
- *Rozwój sektora prywatnego, który dominuje w strukturze podmiotów gospodarczych i tworzy podstawę lokalnej gospodarki.*
- *Trafne diagnozowanie przez władze samorządowe i instytucje publiczne kluczowych problemów społecznych występujących na terenie gminy.*
- *Skutecznie funkcjonujące instytucje odpowiedzialne za realizację polityki społecznej oraz ich dobra i partnerska współpraca.*
- *Aktywna działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Zespołu Interdyscyplinarnego.*
- *Funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego, który zapewnia mieszkańcom dostęp do szerokiej oferty wsparcia – od informacji i poradnictwa, przez motywowanie do leczenia, po współpracę z innymi instytucjami.*
- *Rodziny wielodzietne z gminy Raszyn mogą korzystać ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Raszynie, a także do ich dyspozycji jest również Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Pruszkowie.*
- *Szeroka i zróżnicowana oferta usług opiekuńczych realizowanych przez GOPS w Raszynie, obejmująca zarówno podstawową pomoc w codziennych czynnościach, jak i specjalistyczne wsparcie terapeutyczne oraz nowoczesne rozwiązania, takie jak program „E-Opieka”.*
- *Dobrze rozwinięta sieć placówek medycznych (przychodnie, gabinety specjalistyczne, apteki), zapewniająca mieszkańcom szeroki dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej i usług specjalistycznych.*
- *Funkcjonowanie kompleksowej procedury „Niebieskie Karty” angażującej różne instytucje (Policja, GOPS, szkoły, służba zdrowia). Procedura umożliwia*

szybkie i skoordynowane reagowanie na przypadki przemocy domowej, zapewniając wielopłaszczyznową pomoc osobom doznającym przemocy.

- *Wzrost liczby osób poszkodowanych objętych pomocą świadczy o rosnącej skuteczności identyfikacji i wsparcia osób doznających przemocy. Wzrost ten pozwala na lepsze monitorowanie problemu i dostosowywanie działań do potrzeb społeczności lokalnej.*
- *Dostępność różnorodnych form pomocy, w szczególności wsparcia psychologicznego i grup wsparcia. Umożliwia to kompleksową interwencję, obejmującą zarówno aspekty emocjonalne, jak i społeczne problemów osób doznających przemocy.*
- *Wysoki poziom współpracy między instytucjami gminnymi a organizacjami społecznymi – uczestnicy wywiadu fokusowego wskazują, że działania skierowane do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym są koordynowane i skuteczne.*
- *Dostępność usług wsparcia dla mieszkańców w zakresie problemów społecznych – obecne formy wsparcia oceniane są jako wystarczające, co potwierdzają uczestnicy wywiadu.*
- *Dobra znajomość dostępnych form pomocy społecznej wśród pracowników instytucji – pozwala to na sprawne kierowanie mieszkańców do odpowiednich usług i zasobów, jak wskazano w rozmowach fokusowych.*
- *Według badanych mieszkańców (48%) większość potrzeb w sektorze życia społecznego jest zaspokajana, co świadczy o stosunkowo wysokim poziomie dostępnych usług.*
- *Wysoki udział dorosłych mieszkańców uczestniczących w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych (68%) wskazuje na aktywność społeczną i integrację lokalnej społeczności.*
- *Oferta działań dla seniorów w opinii mieszkańców (77%) jest w pełni wystarczająca, co sugeruje dobre dostosowanie usług do potrzeb osób starszych.*
- *Według ankietowanych (43%) większość gospodarstw domowych ocenia swoją sytuację mieszkaniową i materialną jako dobrą lub bardzo dobrą, co może wspierać stabilność społeczności lokalnej.*
- *Wysoki poziom dobrych relacji rodzinnych – 72% ankietowanych uczniów ocenia swoje relacje z rodzicami i opiekunami jako bardzo dobre, co może wspierać rozwój emocjonalny i poczucie bezpieczeństwa.*

	• <i>Relacje z rówieśnikami i nauczycielami są stosunkowo dobre – 45% badanych uczniów bardzo dobrze ocenia kontakty z rówieśnikami, a 51% dobrze z nauczycielami, co sprzyja integracji i współpracy w szkole.</i> • <i>Niska ekspozycja uczniów na przemoc domową – 87% ankietowanych uczniów deklaruje, że nigdy nie doświadczyło przemocy w domu, co stanowi ważny element bezpieczeństwa rodzinnego.</i> • <i>Niska inicjacja narkotykowa – 96% badanych uczniów nigdy nie zażywało narkotyków lub dopalaczy, a 53% nie ma wiedzy o kontakcie rówieśników z tymi substancjami, co wskazuje na ograniczoną ekspozycję na poważne uzależnienia.</i>
SŁABE STRONY	• <i>Brak publicznych szkół średnich na terenie gminy, co powoduje konieczność dojazdów do okolicznych miast.</i> • <i>Wysoka gęstość zaludnienia stwarzająca presję na infrastrukturę edukacyjną i społeczną.</i> • <i>Potencjalne trudności w zaspokajaniu rosnących potrzeb edukacyjnych i społecznych związanych ze wzrostem liczby mieszkańców.</i> • <i>Ograniczone zasoby przestrzenne dla dalszego rozwoju instytucji i infrastruktury.</i> • <i>Część mieszkańców pozostaje bez zatrudnienia mimo deklarowanej gotowości do pracy, co może wskazywać na niedopasowanie kwalifikacji do potrzeb lokalnego rynku.</i> • <i>Spadek liczby rodzin korzystających z usług Punktu Konsultacyjnego w latach 2022–2024, co może świadczyć o malejącym zainteresowaniu lub barierach w dostępie do oferowanej pomocy.</i> • <i>Brak na terenie gminy stacjonarnego Domu Pomocy Społecznej, co ogranicza dostęp mieszkańców do kompleksowej opieki długoterminowej w ramach publicznych struktur.</i> • <i>Brak dużego szpitala na terenie gminy, co zmusza mieszkańców do korzystania z placówek w powiecie lub w Warszawie.</i> • <i>Duża zależność NGO od dotacji gminnych jest natomiast słabością, ponieważ ogranicza ich samodzielność i elastyczność finansową. W przypadku zmniejszenia budżetu gminy lub zmian w priorytetach finansowania, organizacje mogą mieć trudności w utrzymaniu swojej działalności i ciągłości wsparcia dla mieszkańców. Brak zdywersyfikowanych źródeł dochodu sprawia, że NGO stają się podatne na wahania finansowe, co osłabia ich stabilność i</i>

ogranicza możliwości rozwoju. W skrajnych przypadkach może to prowadzić do zawieszenia części inicjatyw lub całkowitego zakończenia działalności.

- *Niedostateczne udokumentowanie udzielania pomocy prawnej osobom doznającym przemocy. Może ograniczać dostęp osób doznających przemocy do pełnego zakresu wsparcia i uniemożliwiać skuteczne egzekwowanie ich praw.*
- *Rosnąca liczba interwencji wskazuje na utrzymujący się problem przemocy domowej w gminie. Wymaga to zwiększonej uwagi i dalszego rozwoju działań prewencyjnych oraz edukacyjnych.*
- *Niedobór zasobów kadrowych, lokalowych i finansowych w części instytucji – uczestnicy wywiadu fokusowego wskazywali, że może to ograniczać możliwości skutecznej realizacji zadań społecznych.*
- *Występowanie poważnych problemów społecznych, takich jak uzależnienia, choroby przewlekłe i przemoc domowa – ich skala wymaga intensywniejszych działań profilaktycznych i wsparcia, co podkreślano w wywiadach.*
- *Według mieszkańców (44%) znaczna część osób nie czuje się bezpiecznie na terenie gminy, co wskazuje na deficyty w obszarze bezpieczeństwa publicznego.*
- *Większość ankietowanych dorosłych mieszkańców (72%) nie zna miejsc, gdzie osoby doznające przemocy mogą uzyskać odpowiednie wsparcie, co utrudnia dostęp do usług.*
- *Zdaniem ankietowanych mieszkańców istnieje ograniczona świadomość dotycząca ofert wsparcia dla osób niepełnosprawnych (59%) i bezrobotnych (74%), co może ograniczać ich aktywizację społeczną i zawodową.*
- *Część mieszkańców (56%) nie ma zdania na temat sytuacji seniorów, bezdomnych oraz rodzin borykających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, co może wskazywać na niewystarczającą informację o dostępnych usługach.*
- *Przemoc w domu i szkole – 56% ankietowanych uczniów doświadczyło przemocy psychicznej w domu (z 13% uczniów deklarujących doświadczanie przemocy domowej), a 35% przemocy psychicznej w szkole, co może negatywnie wpływać na rozwój emocjonalny i poczucie bezpieczeństwa.*
- *Niewystarczający dostęp do wsparcia – 34% uczniów nie miało do kogo zwrócić się w przypadku przemocy, a 34% nie uzyskało odpowiedniej pomocy.*
- *Wczesna inicjacja alkoholowa – niektórzy uczniowie sięgają po alkohol już przed 8 rokiem życia, a 34% uważa, że rówieśnicy piją alkohol.*

	• <i>Używanie nikotyny i napojów energetycznych – 51% uczniów deklaruje, że ich rówieśnicy palą papierosy lub e-papierosy, a 20% uczniów przyznaje, że spożywa napoje energetyczne, co może negatywnie wpływać na zdrowie i nawyki żywieniowe.</i>
SZANSE	• <i>Rosnąca liczba mieszkańców zwiększa potencjał społeczny i gospodarczy gminy.</i> • <i>Możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych (np. unijnych) na rozwój edukacji, kultury i inicjatyw społecznych.</i> • <i>Wzrost znaczenia współpracy z organizacjami pozarządowymi i liderami społecznymi przy realizacji lokalnych projektów.</i> • <i>Eksurbanizacja – napływ nowych mieszkańców z Warszawy może wspierać rozwój społeczny i gospodarczy gminy.</i> • <i>Rozbudowa oferty kulturalnej i sportowej jako narzędzie integracji społecznej i aktywizacji mieszkańców.</i> • <i>Możliwość dalszego wzmacniania działań proekologicznych i obywatelskich poprzez zaangażowanie społeczników.</i> • <i>Potencjał do dalszego wzrostu liczby podmiotów gospodarczych – sprzyjające otoczenie biznesowe i korzystne położenie geograficzne.</i> • <i>Możliwość przyciągania inwestorów zewnętrznych dzięki rosnącej atrakcyjności gospodarczej gminy.</i> • <i>Wsparcie dla mieszkańców w zakresie przedsiębiorczości poprzez programy szkoleniowe, inkubatory przedsiębiorczości, doradztwo.</i> • <i>Szansa na pozyskiwanie środków unijnych na rozwój lokalnej gospodarki, tworzenie nowych miejsc pracy i podnoszenie kwalifikacji mieszkańców.</i> • <i>Integracja rynku lokalnego z warszawskim, co sprzyja wymianie usług i wzmacnia atrakcyjność inwestycyjną.</i> • <i>Możliwość rozwijania współpracy Punktu z instytucjami lokalnymi i regionalnymi w celu poszerzenia zakresu działań oraz dotarcia do nowych grup potrzebujących wsparcia.</i> • <i>Rozwój innowacyjnych form wsparcia, takich jak opieka wytchnieniowa i program asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością, które zwiększają niezależność mieszkańców i wzmacniają integrację społeczną.</i> • <i>Rozwój nowoczesnych placówek medycznych, oferujących programy profilaktyczne, rehabilitację i telemedycynę, które mogą zwiększyć komfort i dostępność opieki.</i> • <i>Możliwość zwiększenia współpracy instytucjonalnej i rozwijania działań interdyscyplinarnych. Umożliwia to lepsze dopasowanie wsparcia do potrzeb</i>

osób doznających przemocy oraz bardziej kompleksowe działania wobec osób stosujących przemoc.

- *Dostęp do programów krajowych i regionalnych wspierających przeciwdziałanie przemocy. Pozwala to na pozyskanie dodatkowych środków finansowych oraz wiedzy eksperckiej w celu poprawy jakości świadczonej pomocy.*
- *Rosnąca świadomość społeczna w zakresie praw osób doznających przemocy oraz potrzeby zgłaszania incydentów. Może prowadzić do większej liczby zgłoszeń i skuteczniejszego wykrywania przypadków przemocy.*
- *Możliwość wprowadzenia nowych działań i usług społecznych odpowiadających na rosnące potrzeby mieszkańców. Tworzenie innowacyjnych programów może poprawić dostępność wsparcia i efektywność pomocy.*
- *Wzrost świadomości społecznej w zakresie dostępnych form pomocy oraz problemów społecznych. Może to prowadzić do większej liczby inicjatyw lokalnych i aktywizacji mieszkańców.*
- *Według ankietowanych mieszkańców (77%) istnieje potrzeba realizacji działań profilaktycznych przeciwdziałających uzależnieniom, co stwarza możliwość rozwoju nowych programów wsparcia.*
- *Potencjał do poprawy bezpieczeństwa publicznego poprzez dodatkowe inicjatywy i lepszą komunikację z mieszkańcami może zwiększyć poczucie bezpieczeństwa w gminie.*
- *Rozszerzenie oferty wsparcia psychologicznego i profilaktycznego dla rodzin oraz osób doznających przemocy może zwiększyć efektywność działań społecznych w gminie.*
- *Zwiększenie świadomości mieszkańców na temat dostępnych form pomocy społecznej i instytucji działających w gminie może poprawić korzystanie z dostępnych usług i programów wsparcia.*
- *Rozwój programów profilaktycznych – potrzeba działań edukacyjnych dotyczących przemocy i uzależnień (alkohol, nikotyna, narkotyki, napoje energetyczne) może sprzyjać wprowadzeniu skutecznych interwencji i warsztatów profilaktycznych.*
- *Poprawa dostępu do wsparcia – 34% uczniów nie wiedziało, gdzie szukać pomocy w przypadku przemocy, co stwarza możliwość rozwoju punktów wsparcia psychologicznego w szkole i lokalnej społeczności.*

	- Wykorzystanie dobrych relacji rodzinnych – 72% pozytywnych relacji z rodzicami może wspierać programy edukacyjne skierowane na współpracę rodzic-uczeń w zakresie profilaktyki przemocy i uzależnień. - Kontrola nad czasem ekranowym – większość uczniów (53%) uważa, że poradziłaby sobie bez Internetu, co wskazuje na szansę wprowadzenia zajęć alternatywnych rozwijających umiejętności społeczne i hobby.
ZAGROŻENIA	- Presja migracyjna i dalszy szybki wzrost liczby mieszkańców mogą przewyższać możliwości lokalnej infrastruktury i usług. - Starzenie się społeczeństwa w dłuższej perspektywie, generujące większe potrzeby w zakresie opieki zdrowotnej i społecznej. - Ryzyko odpływu młodzieży do większych miast ze względu na brak szkół średnich i późniejszych możliwości zawodowych. - Wzrost kosztów utrzymania rodzin oraz potrzeba większego wsparcia dla rodzin wielodzietnych i z dziećmi z niepełnosprawnościami. - Możliwe przeciążenie instytucji pomocowych i edukacyjnych w obliczu rosnącej liczby mieszkańców. - Zależność od oferty edukacyjnej i kulturalnej sąsiednich miast, co może osłabiać lokalną spójność społeczną. - Ryzyko przeciążenia organizacji lokalnych nadmiarem obowiązków i oczekiwań społecznych, co może osłabić ich efektywność. - Odpływ wykwalifikowanych pracowników do Warszawy i innych większych ośrodków oferujących wyższe wynagrodzenia. - Wzrost kosztów prowadzenia działalności gospodarczej, który może osłabiać konkurencyjność mniejszych firm. - Utrzymująca się wysoka liczba rodzin z problemem alkoholowym, mimo spadku w statystykach, co wskazuje na długofalowe wyzwania w obszarze profilaktyki i leczenia uzależnień. - Potrzeba kierowania części mieszkańców do ośrodków opiekuńczych poza granicami gminy, co może obniżać poczucie bezpieczeństwa społecznego i generować dodatkowe koszty organizacyjne. - Wzrost zapotrzebowania na specjalistyczne usługi zdrowotne może przewyższyć lokalne możliwości systemu ochrony zdrowia, prowadząc do wydłużenia kolejek i konieczności leczenia poza gminą. - Potencjalne zmniejszenie środków finansowych w budżecie gminy może prowadzić do ograniczenia realizacji części zadań z zakresu polityki społecznej, edukacji, kultury, sportu czy ochrony zdrowia. Ograniczone finansowanie może

skutkować zmniejszeniem liczby programów wsparcia dla mieszkańców, redukcją dostępnych usług lub koniecznością ich częściowego odpłatnego świadczenia. Sytuacja taka mogłaby również osłabić współpracę z organizacjami pozarządowymi, które w dużej mierze opierają swoją działalność na dotacjach samorządowych. W dłuższej perspektywie może to negatywnie wpłynąć na jakość życia mieszkańców, zmniejszenie dostępności do pomocy i pogłębienie nierówności społecznych w gminie.

- Zwiększająca się liczba zgłoszeń może przewyższyć możliwości kadrowe i organizacyjne gminy. W efekcie może dojść do opóźnień w interwencjach i ograniczenia jakości świadczonej pomocy.
- Potencjalne zmniejszenie finansowania działań w obszarze przeciwdziałania przemocy. Może to ograniczyć dostępność usług wsparcia dla osób doznających przemocy i zmniejszyć skuteczność programów prewencyjnych.
- Ryzyko stygmatyzacji osób doznających przemocy i niewystarczającego zaangażowania osób stosujących przemoc w programy korekcyjno-edukacyjne. Może to prowadzić do powtarzania się przypadków przemocy i utrudniać proces resocjalizacji osób stosujących przemoc.
- Utrzymująca się wysoka skala problemów społecznych w gminie może przeciążać obecny system wsparcia. Istnieje ryzyko niewystarczającej reakcji instytucji w przypadku wzrostu potrzeb.
- Potencjalny brak dodatkowych zasobów finansowych, kadrowych lub lokalowych. Może ograniczać możliwość rozwijania nowych działań i reagowania na złożone problemy społeczne.
- Ryzyko, że część instytucji nie będzie miała pełnej wiedzy lub doświadczenia w zakresie nowych form wsparcia. Może to wpływać na skuteczność i dostępność oferowanej pomocy.
- Według mieszkańców (85%) duża część dorosłych nie korzysta z usług pomocy społecznej i nie zna ofert dla osób w trudnej sytuacji, co może prowadzić do marginalizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Niski poziom wiedzy mieszkańców o możliwościach zatrudnienia osób niepełnosprawnych i dostępnych programach aktywizacyjnych może ograniczać integrację zawodową tych osób.
- Brak opinii lub wiedzy wśród mieszkańców o sytuacji bezrobotnych, bezdomnych i rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi (43–46%) może utrudniać prawidłową ocenę potrzeb społecznych i planowanie działań.

	• <i>Postrzegany brak bezpieczeństwa (44%) oraz problemy opiekuńczo-wychowawcze (26%) mogą prowadzić do wzrostu negatywnych zjawisk społecznych, w tym zwiększonej liczby osób doznających przemocy i osób stosujących przemoc, jeśli nie zostaną podjęte odpowiednie działania prewencyjne i wspierające.</i> • <i>Przemoc wśród uczniów – 22% uczniów doświadczyło przemocy co najmniej kilka razy w roku, co może prowadzić do problemów emocjonalnych i konfliktów rówieśniczych.</i> • <i>Ryzyko uzależnień – 34% uczniów deklaruje, że ich rówieśnicy spożywają alkohol, a 51% wskazuje na palenie wyrobów nikotynowych, co może sprzyjać wczesnej inicjacji i uzależnieniom.</i> • <i>Wczesne eksperymentowanie z alkoholem – pierwsze spożycie alkoholu w wieku poniżej 8 lat oraz 11-13 lat (28%) stwarza zagrożenie długofalowych problemów zdrowotnych i behawioralnych.</i>
--	--

Źródło: opracowanie własne

10. Założenia strategiczne. Wizja i misja rozwoju polityki społecznej

10.1. Podstawy teoretyczne

Strategia stanowi ogólny program działania organizacji lub jednostki samorządu terytorialnego, opracowany na określony okres i ukierunkowany na optymalne wykorzystanie dostępnych zasobów w celu osiągnięcia wyznaczonych celów. Dokument taki charakteryzuje się długoterminowym horyzontem czasowym, koncentracją działań na wybranych zadaniach, obejmuje zazwyczaj szeroki zakres przedsięwzięć oraz precyzuje wskaźniki realizacji przyjętych zamierzeń.

Wizja to obraz pożądanego stanu danego podmiotu w przyszłości, sytuacja, do której będzie się dążyć. Wizja powinna być zwięzła, realna, ale motywująca. Wizja stanowi wyraz aspiracji i wyobrażeń danego podmiotu o przyszłości.

Określenie wizji w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w obszarze zintegrowanej polityki społecznej, jest elementem pożądanym, który umożliwia przedstawienie wizerunku samorządu terytorialnego w perspektywie najbliższych lat.

Jest to niezwykle istotne dla podmiotów zaangażowanych w realizację działań, zmierzających do poprawy jakości życia mieszkańców społeczności lokalnej i rozwiązywania problemów jednostkowych i społecznych. Sprzyja także budowaniu trwałych relacji, kapitału społecznego i stanowi kluczowy element polityki społecznej. Wizja rozwiązywania problemów społecznych dla gminy Raszyn została opracowana w oparciu o szczegółową i rzetelną analizę

sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych. Misja jest syntetycznym opisem sposobu realizacji wizji. Stanowi krótką oraz precyzyjną prezentację najważniejszych celów podmiotu. Cele stanowią uszczegółowienie sposobu realizacji misji. Cele strategiczne wyznaczają kluczowe kierunki działania i są formułowane najczęściej z perspektywą długoterminową. Cele operacyjne charakteryzują się znacznie krótszym horyzontem czasowym, stanowią podstawę do osiągnięcia celów strategicznych oraz służą wykorzystaniu szans i mocnych stron, a także przewyższaniu słabych stron i zagrożeń.

Misja w obszarze zintegrowanej lokalnej polityki społecznej ma na celu określenie zamierzeń oraz aspiracji samorządu lokalnego. Istotą jest wskazanie kierunków działań, jakie będą podejmowane w przyszłości dla osiągnięcia zamierzonej misji.

10.2. Misja i wizja

Po przeprowadzeniu szczegółowej i rzetelnej analizy sytuacji gminy Raszyn w obszarze społecznym, zidentyfikowaniu najpoważniejszych problemów, które należy próbować i dążyć do niwelacji w przyszłości, przedstawieniu mocnych stron i atutów Gminy jak również zrealizowanemu badaniu ankietowemu wśród różnych grup społecznych, na tej podstawie udało się opracować wizję gminy Raszyn. Wizja odnosi się do obszaru problematyki związanej z polityką społeczną, ale również do specyfiki i charakteru jednostki samorządowej. Przygotowana wizja zawiera system wartości, wyznaczający kierunki prac nad określeniem celów strategicznych i operacyjnych w niniejszej Strategii.

Wizją Strategii jest gmina Raszyn jako społeczność zintegrowana, bezpieczna, aktywna i otwarta na różnorodność kulturową. Gmina tworzy przestrzeń sprzyjającą współlistnieniu i współpracy mieszkańców o zróżnicowanych doświadczeniach życiowych i migracyjnych, zapewniając im równy dostęp do wysokiej jakości usług społecznych, edukacyjnych, zdrowotnych oraz oferty kulturalnej. Raszyn jest miejscem wzajemnego szacunku, dialogu i integracji, w którym instytucje lokalne, organizacje społeczne i partnerzy działają wspólnie na rzecz budowania społeczności włączającej, wrażliwej międzykulturowo oraz przygotowanej do odpowiedzialnego reagowania na współczesne wyzwania społeczne.

Misja powinna wyznaczać kierunki dla wszystkich podejmowanych działań, wskazywać wartości, jakimi kierować ma się gmina Raszyn oraz określać dla kogo i w jakim zakresie podejmowane będą działania społeczne. W związku z tym misja gminy Raszyn opracowana na cele niniejszej Strategii brzmi.

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Raszyn jest zapewnienie kompleksowego, dostępnego, skoordynowanego i włączającego wsparcia wszystkim mieszkańcom – niezależnie od wieku, pochodzenia, języka, kultury czy doświadczeń migracyjnych. Strategia koncentruje się na wzmacnianiu więzi społecznych, przeciwdziałaniu wykluczeniu, ochronie osób doznających przemocy, zagrożonych uzależnieniami i trudnościami wychowawczymi, a także na rozwoju edukacji, profilaktyki oraz aktywności społecznej. Istotnym elementem misji jest budowanie gminy otwartej, sprzyjającej integracji międzykulturowej, wspierającej dialog i współpracę lokalnych instytucji, organizacji pozarządowych i partnerów.

11. Cele strategiczne i operacyjne

Proces realizacji wyznaczonych powyżej wizji i misji wymaga określenia celów strategicznych planowanych zmian, celów operacyjnych oraz kierunków niezbędnych działań, które są konieczne do skutecznego rozwiązywania kluczowych, zidentyfikowanych problemów społeczności lokalnej.

W niniejszej Strategii wyodrębniono trzy cele strategiczne, dla każdego z nich wskazano:

- cele operacyjne, będące rozwinięciem celów nadrzędnych,
- kierunki działań służące do ich realizacji,
- podmioty odpowiedzialne za realizację celu,
- zestaw wskaźników służących monitorowaniu postępów,
- prognozy zmian wynikające z realizacji działań.

Podczas wyznaczenia celów strategicznych uwzględniono główne grupy odbiorców lub stref działania, do których należą: rodzina, osoby starsze, niepełnosprawne, zagrożenie wykluczeniem społecznym lub marginalizacją oraz jakość życia mieszkańców. Sprawna i efektywna realizacja przyjętych zapisów Strategii będzie możliwa poprzez wzajemną integrację kierunków działań. Cele strategiczne i operacyjne oraz kierunki działań, zawierające uwzględnienie realizatorów i partnerów w realizacji poszczególnych zapisów, źródła ich finansowania, czas realizacji oraz prognozę zmian przedstawiono poniżej w postaci kart strategicznych.

CEL STRATEGICZNY 1:
WZMACNIANIE RODZINY I WSPIERANIE DZIECI W PRAWIDŁOWYM
ROZWOJU ORAZ FUNKCJONOWANIU SPOŁECZNYM.

Cel operacyjny 1.1.

Wzmacnianie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze

Działanie	Wskaźniki
1. Rozwijanie inicjatyw sprzyjających integracji rodzin z lokalną społecznością, m.in. organizowanie wydarzeń rekreacyjnych, festynów, imprez kulturalnych, pikników rodzinnych, spektakli, wycieczek oraz innych działań wzmacniających więzi rodzinne.	• liczba zorganizowanych przedsięwzięć integracyjnych • liczba uczestników
2. Budowanie systematycznej współpracy GOPS z placówkami oświatowymi w zakresie monitorowania sytuacji dzieci i młodzieży oraz pogłębiania kontaktu z rodzicami.	• liczba wymienionych informacji
3. Wspieranie rozwoju różnorodnych form opieki nad najmłodszymi dziećmi do lat 3 w celu zwiększenia dostępności do usług opiekuńczych na terenie gminy.	• liczba miejsc opieki nad dziećmi do 3 roku życia
4. Upowszechnianie informacji dla rodzin o możliwościach skorzystania z poradnictwa rodzinnego i dostępnych form pomocy w sytuacjach kryzysowych.	• liczba rozpowszechnionych informacji o poradnictwie i wsparciu
5. Wspieranie rodziców, poprzez umożliwienie uzyskania porady psychologicznej, prawnej i pedagogicznej oraz informacji o lokalnych usługach.	• liczba rodzin korzystających z bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego
6. Prowadzenie edukacji rodziców w zakresie pełnienia ról wychowawczych i promowanie pozytywnego modelu rodziny, m.in. poprzez szkolenia, warsztaty oraz działania podejmowane przez pełnomocnika ds.	• liczba warsztatów i szkoleń podnoszących kompetencje rodzicielskie

przeciwdziałania i profilaktyki uzależnień i przemocy	• liczba uczestników zajęć z zakresu kompetencji rodzicielskich
7. Udzielanie wsparcia materialnego i finansowego rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.	• liczba rodzin objętych pomocą materialną i niematerialną • liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych • liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa
8. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, zwłaszcza tymi, które doświadczają trudności w realizacji obowiązków opiekuńczo-wychowawczych.	• liczba rodzin objętych pomocą pracowników socjalnych (praca socjalna)
9. Realizowanie programu asystentury rodziny, który obejmuje identyfikację rodzin potrzebujących wsparcia, regularne wizyty asystenta w środowisku domowym i opracowywanie indywidualnych planów pomocy wraz z koordynacją usług specjalistycznych	• liczba rodzin objętych asystenturą, • liczba zatrudnionych asystentów rodziny,
10. Organizowanie spotkań środowiskowych promujących pozytywne wzorce życia rodzinnego i wspierających wymianę doświadczeń między mieszkańcami.	• liczba spotkań • liczba uczestników
11. Podejmowanie działań na rzecz reintegracji rodzin, z których dzieci trafiły do pieczy zastępczej, w celu odbudowania odpowiedniego środowiska wychowawczego sprzyjającego powrotowi dzieci do rodziny biologicznej.	• liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej

12. Przygotowywanie i realizacja programów socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych, ukierunkowanych na wspieranie ich rozwoju i redukcję trudności emocjonalnych.	• liczba dzieci korzystających z programów socjoterapii
13. Organizowanie zajęć alternatywnych i bezpiecznych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży wychowujących się w rodzinach dysfunkcyjnych.	• liczba dzieci uczestniczących w alternatywnych formach spędzania wolnego czasu
14. Realizowanie szkoleń i kursów podnoszących kwalifikacje osób pracujących w obszarze wspierania rodziny, w tym pracowników socjalnych, pedagogów, psychologów.	• liczba osób z obszaru wsparcia rodziny objętych szkoleniami
Jednostka realizująca	Partnerzy
Gmina Raszyn – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA	Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PCPR, służba zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościół.
Cel operacyjny 1.2.	
Ograniczanie zjawiska przemocy domowej	
Działanie	Wskaźniki
1. Realizowanie procedury „Niebieska Karta” poprzez szkolenia pracowników pierwszego kontaktu oraz szybkie uruchamianie ścieżek pomocy dla osób doznających przemocy, z zapewnieniem koordynacji między Policją, GOPS i PCPR.	• liczba założonych Niebieskich Kart • liczba osób doznających przemocy domowej • liczba osób stosujących przemoc domową
2. Upowszechnianie wiedzy o prawach osób doświadczających przemocy oraz możliwościach uzyskania pomocy, m.in. poprzez kolportaż ulotek, broszur, plakatów oraz publikacje w przestrzeni internetowej i lokalnych mediach.	• liczba materiałów informacyjnych przygotowanych i przekazanych mieszkańcom

3. Tworzenie kampanii informacyjnych skierowanych do mieszkańców, w tym materiałów edukacyjnych i audycji lokalnych, które pokazują mechanizmy przemocy, możliwości zgłaszania i dostępne drogi wsparcia.	• liczba rozpowszechnionych materiałów.
4. Wspieranie prowadzenia Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy działającego jako miejsce pierwszego kontaktu, gdzie osoby potrzebujące otrzymają poradę prawną, psychologiczną oraz wsparcie interwencyjne, a jednocześnie będą prowadzone działania informacyjne w środowisku lokalnym.	• liczba osób objętych konsultacjami specjalistycznymi • liczba rodzin, które otrzymały wsparcie instytucjonalne z powodu przemocy
5. Zapewnienie bezpiecznego schronienia dla osób poszkodowanych przemocą poprzez kierowanie do placówek interwencyjnych i ośrodków wsparcia.	• liczba osób, które znalazły opiekę w ośrodkach wsparcia
6. Organizowanie cyklu szkoleń i ćwiczeń dla nauczycieli, wychowawców i pracowników socjalnych z zakresu rozpoznawania sygnałów przemocy, prowadzenia rozmów interwencyjnych i kierowania zgłoszeń do odpowiednich służb.	• liczba szkoleń, • liczba uczestników,
7. Wspieranie realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc, tak aby działania naprawcze były częścią lokalnej strategii i zapobiegały powtarzalności.	• liczba uczestników objętych programami korekcyjno-edukacyjnymi
8. Systematyczne badanie skali zjawiska przemocy domowej oraz ocena skuteczności podejmowanych działań, m.in. poprzez analizę sprawozdawczości i prowadzenie diagnoz lokalnych.	• liczba raportów i analiz dotyczących sytuacji rodzin dotkniętych przemocą • liczba narzędzi wykorzystanych do monitoringu zjawiska
9. Rozwijanie współpracy interdyscyplinarnej poprzez regularne spotkania, które obejmują analizę przypadków, planowanie interwencji	• liczba spotkań rocznie, • liczba spraw zakończonych planem pomocy.

i monitorowanie efektów, z raportowaniem do Rady Gminy.	
Jednostka realizująca	Partnerzy
Gmina Raszyn – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA, ZI, PK.	Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, służba zdrowia, Policja, placówki oświatowe, sądy i prokuratura.
Cel operacyjny 1.3.	
Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do nauki i wszechstronnego rozwoju	
Działanie	Wskaźniki
1. Tworzenie i prowadzenie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w różnych formach: opiekuńczej (świetlice, kluby, ogniska wychowawcze), specjalistycznej czy poprzez pracę podwórkową.	• liczba funkcjonujących placówek wsparcia dziennego • liczba uczestników zajęć realizowanych w ramach placówek
2. Rozbudowywanie oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej dla młodzieży poprzez organizację konkursów, turniejów, przeglądów, zawodów oraz wydarzeń międzyszkolnych.	• liczba klubów i organizacji działających na rzecz dzieci i młodzieży • liczba obiektów sportowo-rekreacyjnych dostępnych dla mieszkańców • liczba zorganizowanych wydarzeń aktywizujących
3. Realizowanie kampanii profilaktycznych oraz prowadzenie cyklicznych zajęć wychowawczo-profilaktycznych w zakresie zapobiegania uzależnieniom i promowania zdrowego stylu życia; kontynuacja sprawdzonych programów rekomendowanych w szkołach.	• liczba wdrożonych programów profilaktycznych dotyczących zdrowego stylu życia i przeciwdziałania uzależnieniom • liczba uczestników
4. Wspieranie szkół w prowadzeniu zajęć z zakresu higieny cyfrowej i przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym, które będą integrować rodziców	• liczba lekcji/warsztatów, • liczba uczestników,

i nauczycieli w działania profilaktyczne i monitorować czas ekranowy dzieci.	
5. Podnoszenie jakości pracy szkół i placówek oświatowych poprzez doskonalenie zawodowe nauczycieli, wsparcie pedagogów oraz systematyczne doposażanie szkół w sprzęt dydaktyczny.	• liczba szkół wyposażonych w nowe pomoce i narzędzia edukacyjne • liczba nauczycieli i pedagogów, którzy podnieśli kwalifikacje
6. Organizowanie zajęć dodatkowych i pozalekcyjnych rozwijających zainteresowania, kreatywność i pasje uczniów (koła tematyczne, warsztaty artystyczne, zajęcia sportowe i rekreacyjne).	• liczba zrealizowanych zajęć pozalekcyjnych • liczba dzieci i młodzieży korzystających z dodatkowej oferty edukacyjnej
7. Zmniejszanie nierówności edukacyjnych poprzez zajęcia wyrównawcze, wolontariat wspierający naukę, przyznawanie stypendiów i pomocy materialnej uczniom potrzebującym.	• liczba uczniów korzystających ze stypendiów i zasiłków szkolnych • liczba dzieci objętych zajęciami wyrównawczymi
8. Prowadzenie warsztatów profilaktycznych i wychowawczych dotyczących radzenia sobie z agresją, rozwiązywania konfliktów i przeciwdziałania przemocy rówieśniczej.	• liczba przeprowadzonych warsztatów tematycznych • liczba uczestników zajęć z zakresu umiejętności społecznych
9. Realizacja programów wyrównujących szanse edukacyjne dzieci i młodzieży z rodzin ubogich lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.	• liczba uczniów objętych działaniami wspierającymi w procesie edukacji
10. Zwiększanie dostępności do edukacji dla uczniów z niepełnosprawnościami, m.in. poprzez indywidualizację nauczania, włączanie do edukacji ogólnodostępnej i eliminowanie barier architektonicznych w szkołach.	• liczba dzieci objętych nauczaniem indywidualnym lub włączającym • liczba placówek, w których usunięto bariery architektoniczne

Jednostka realizująca	Partnerzy
Gmina Raszyn – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA, CKR.	Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PCPR, służba zdrowia, Policja, Kościół.
CEL STRATEGICZNY 2: PRZECIWDZIAŁANIE MARGINALIZACJI WYNIKAJĄCEJ Z BEZROBOCIA, UBÓSTWA I UZALEŻNIEŃ	
Cel operacyjny 2.1. Wzmacnianie aktywności zawodowej osób bezrobotnych i minimalizowanie negatywnych skutków bezrobocia	
Działanie	Wskaźniki
1. Rozwijanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie wspierania aktywizacji zawodowej mieszkańców – promocja ofert zatrudnienia, udostępnianie informacji o wolnych miejscach pracy, doradztwie zawodowym, kursach, szkoleniach, stażach, a także organizacja robót publicznych, prac interwencyjnych, społecznie użytecznych oraz zatrudnienia socjalnego.	• liczba mieszkańców korzystających z działań aktywizacyjnych PUP • liczba osób skierowanych do prac społecznie użytecznych • liczba uczestników robót publicznych • liczba bezrobotnych realizujących staże
2. Promowanie postaw przedsiębiorczych i rozwój ekonomii społecznej, w tym wsparcie dla osób chcących rozpocząć działalność gospodarczą lub zawiązać spółdzielnię socjalną.	• liczba nowych podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w gminie
3. Prowadzenie indywidualnej pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi, w tym w oparciu o zawieranie kontraktów socjalnych i indywidualne plany działań.	• liczba zawartych kontraktów socjalnych
4. Udzielanie świadczeń materialnych i niematerialnych rodzinom i osobom, dla których brak zatrudnienia stanowi główny problem życiowy.	• liczba osób i rodzin korzystających ze wsparcia z powodu bezrobocia

5. Tworzenie i realizacja programów oraz projektów wspierających osoby bezrobotne i nieaktywne zawodowo, ukierunkowanych na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.	• liczba wdrożonych projektów/programów dla osób bezrobotnych
6. Działania na rzecz pozyskiwania inwestorów i rozwoju przedsiębiorczości lokalnej, m.in. poprzez promocję atutów gminy, przygotowanie terenów pod inwestycje oraz system ulg podatkowych sprzyjających tworzeniu nowych miejsc pracy.	• liczba inicjatyw związanych z pozyskiwaniem inwestorów
7. Rozwijanie partnerstwa z organizacjami pozarządowymi, które realizują działania wspierające osoby bezrobotne.	• liczba wspólnych przedsięwzięć z NGO i innymi partnerami społecznymi
Jednostka realizująca	Partnerzy
Gmina Raszyn – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS,	Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PCPR, PUP.
Cel operacyjny 2.2. Wzmacnianie bezpieczeństwa socjalnego osób i rodzin borykających się z trudnościami materialnymi	
Działanie	Wskaźniki
1. Udzielanie pomocy materialnej, finansowej oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa osobom i rodzinom dotkniętym problemami życiowymi i niedostatkiem.	• liczba rodzin objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa • zakres udzielonych form wsparcia
2. Prowadzenie pracy socjalnej z mieszkańcami w trudnej sytuacji ekonomicznej, w tym realizacja kontraktów socjalnych.	• liczba podpisanych kontraktów socjalnych z osobami korzystającymi z pomocy z powodu ubóstwa
3. Organizowanie działań edukacyjnych wzmacniających kompetencje życiowe i społeczne mieszkańców, w tym w zakresie gospodarowania budżetem domowym, samodzielności i aktywności.	• liczba uczestników objętych programami wspierającymi zaradność i samodzielność

4. Realizacja programów osłonowych dla dzieci i młodzieży z rodzin ubogich, m.in. finansowanie posiłków w szkole, zakup odzieży i artykułów szkolnych, organizowanie wypoczynku letniego i zimowego.	• liczba dzieci z rodzin o niskich dochodach objętych dożywianiem w szkołach • liczba dzieci korzystających z form wypoczynku organizowanego w ramach programów osłonowych
5. Wspieranie osób usamodzielnianych, w tym opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze, poprzez pomoc w znalezieniu mieszkania, zatrudnienia oraz zagospodarowanie w formie rzeczowej.	• liczba osób, które uzyskały mieszkanie socjalne lub inne formy wsparcia mieszkaniowego
6. Zapewnianie pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	• liczba świadczeń materialnych przyznanych uczniom
7. Rozszerzanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, instytucjami kościelnymi i innymi partnerami społecznymi działającymi na rzecz osób ubogich i bezdomnych.	• liczba partnerstw i wspólnych inicjatyw na rzecz wsparcia osób ubogich i bezdomnych
8. Organizowanie zbiórek i akcji charytatywnych mających na celu udzielanie pomocy najbardziej potrzebującym mieszkańcom.	• liczba przeprowadzonych zbiórek i akcji społecznych
9. Wspieranie i współorganizowanie wydarzeń charytatywnych dedykowanych osobom żyjącym w niedostatku i bezdomnym.	• liczba inicjatyw charytatywnych skierowanych do osób potrzebujących
10. Działania na rzecz osób zagrożonych lub dotkniętych bezdomnością – prowadzenie pracy socjalnej, udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej, tworzenie indywidualnych programów wychodzenia z kryzysu oraz zapewnianie schronienia.	• liczba osób korzystających ze schronisk i noclegowni • liczba osób objętych pomocą społeczną z powodu bezdomności • liczba osób, które dzięki wsparciu wyszły z bezdomności

11. Monitorowanie poziomu bezpieczeństwa socjalnego w gminie poprzez analizę sytuacji społecznej i oceny działań pomocowych.	• liczba działań kontrolnych i diagnostycznych w obszarze bezpieczeństwa socjalnego
Jednostka realizująca	Partnerzy
Gmina Raszyn – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA.	Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PCPR, służba zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościół.
Cel operacyjny 2.3.	
Profilaktyka oraz rozwiązywanie problemów wynikających z uzależnień	
Działanie	Wskaźniki
1. Prowadzenie działań profilaktycznych dla dzieci i młodzieży – obejmujących zarówno edukację w zakresie uzależnień, jak i organizowanie zajęć rozwijających zainteresowania i aktywizujących do twórczego spędzania wolnego czasu.	• liczba programów profilaktycznych, warsztatów i akcji edukacyjnych • liczba uczestników działań profilaktycznych
2. Promowanie zdrowego stylu życia oraz upowszechnianie rzetelnej wiedzy o uzależnieniach poprzez kampanie, spotkania i materiały informacyjne.	• liczba kampanii i programów prozdrowotnych oraz liczba ich odbiorców
3. Wspieranie inicjatyw instytucji, organizacji pozarządowych i osób prywatnych podejmujących działania na rzecz profilaktyki uzależnień.	• liczba podmiotów, którym udzielono pomocy organizacyjnej lub finansowej
4. Koordynacja i współpraca między instytucjami w celu prowadzenia spójnych działań edukacyjnych i profilaktycznych adresowanych do dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców gminy.	• liczba partnerów zaangażowanych we wspólne projekty profilaktyczne
5. Udzielanie wsparcia rzeczowego i finansowego rodzinom dotkniętym problemem uzależnienia, po przeprowadzeniu analizy sytuacji rodzinnej.	• liczba rodzin objętych pomocą materialną z powodu uzależnień
6. Rozpowszechnianie informacji o formach pomocy i miejscach wsparcia dla osób uzależnionych oraz ich bliskich.	• liczba opublikowanych materiałów informacyjnych

	i działań promujących dostęp do pomocy
7. Monitorowanie sytuacji związanej z uzależnieniami – analiza problemów alkoholowych, narkotykowych oraz pojawianie się nowych form uzależnień (np. behawioralnych).	liczba raportów, analiz i działań diagnostycznych w obszarze uzależnień
8. Edukacja sprzedawców napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania przepisów prawa, ograniczania dostępności alkoholu oraz zakazu sprzedaży osobom niepełnoletnim.	liczba przeprowadzonych szkoleń i spotkań dla sprzedawców alkoholu
9. Organizowanie warsztatów i spotkań dla rodziców poświęconych profilaktyce uzależnień oraz sposobom wspierania dzieci i młodzieży.	liczba rodziców uczestniczących w warsztatach i szkoleniach profilaktycznych
Jednostka realizująca	Partnerzy
Gmina Raszyn – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS, GKRPA	Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PCPR, służba zdrowia, Policja, placówki oświatowe, Kościół.
CEL STRATEGICZNY 3: PODNOSZENIE JAKOŚCI ŻYCIA SENIORÓW, OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI ORAZ DOTKNIĘTYCH DŁUGOTRWAŁĄ CHOROBA	
Cel operacyjny 3.1. Zapewnienie adekwatnych form wsparcia i opieki osobom starszym, niepełnosprawnym i przewlekle chorym.	
Działanie	Wskaźniki
1. Dostosowywanie przestrzeni publicznej oraz obiektów gminnych do potrzeb osób z ograniczoną mobilnością (m.in. punkty usługowe, placówki kultury, obiekty sportowe).	liczba budynków i przestrzeni publicznych dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami

2. Rozwijanie partnerstwa z organizacjami pozarządowymi wspierającymi osoby starsze, przewlekle chore i z niepełnosprawnościami.	• liczba przedsięwzięć realizowanych we współpracy z NGO
3. Koordynowanie wolontariatu sąsiedzkiego i młodzieżowego na rzecz seniorów i osób wymagających wsparcia.	• liczba osób objętych pomocą wolontariuszy
4. Realizacja lokalnych programów osłonowych odpowiadających na potrzeby seniorów, osób niepełnosprawnych i chorych przewlekle.	• liczba programów uruchomionych na terenie gminy
5. Rozszerzanie usług opiekuńczych – codzienna pomoc w gospodarstwie domowym, czynnościach higienicznych, kontakcie z otoczeniem, a także pielęgnacja zalecona przez lekarza.	• liczba beneficjentów usług opiekuńczych • liczba zrealizowanych godzin usług
6. Zapewnienie specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dedykowanych osobom z zaburzeniami psychicznymi.	• liczba osób korzystających z usług specjalistycznych • liczba godzin świadczeń zrealizowanych
7. Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej seniorom, osobom przewlekle chorym oraz niepełnosprawnym, zgodnie z ustawowymi uprawnieniami.	• liczba mieszkańców korzystających z pomocy materialnej
8. Rozwój oferty aktywizacji zawodowej i społecznej dla osób starszych i z niepełnosprawnościami (m.in. szkolenia, doradztwo, inicjatywy integracyjne).	• liczba osób uczestniczących w programach aktywizacyjnych
9. Współpraca z instytucjami ponadgminnymi (PCPR, PUP, PFRON) w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz likwidacji barier architektonicznych.	• liczba barier zlikwidowanych na terenie gminy • liczba miejsc pracy dostosowanych dla osób z niepełnosprawnościami
10. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników obsługujących osoby wymagające wsparcia (GOPS, UG, instytucje partnerskie).	• liczba pracowników objętych szkoleniami

Jednostka realizująca	Partnerzy
Gmina Raszyn – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS.	Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PFRON, PCPR, służba zdrowia, PUP.
Cel operacyjny 3.2. Przeciwdziałanie izolacji społecznej seniorów, osób z niepełnosprawnościami i przewlekle chorych oraz wspieranie ich aktywnego uczestnictwa w życiu lokalnej wspólnoty.	
Działanie	Wskaźniki
1. Prowadzenie zajęć i inicjatyw promujących zdrowy styl życia oraz aktywność społeczną, sprzyjających rozwijaniu zainteresowań i kompetencji osób starszych, z niepełnosprawnościami i przewlekle chorych.	• liczba uczestników zajęć aktywizujących
2. Rozbudowa i wspieranie oferty dla seniorów, w tym rozwój miejsc spotkań i aktywności (np. Kluby Seniora).	• liczba klubów seniora na terenie gminy • liczba osób korzystających z działalności klubów
3. Realizacja projektów i programów integracyjnych skierowanych do seniorów, osób przewlekle chorych i z niepełnosprawnościami, ukierunkowanych na poprawę jakości życia i zapobieganie marginalizacji.	• liczba wdrożonych programów i projektów oraz liczba ich odbiorców
4. Organizowanie wydarzeń sportowych, kulturalnych, turystycznych i rekreacyjnych sprzyjających integracji różnych grup wiekowych i społecznych, w tym seniorów, osób z niepełnosprawnościami i przewlekle chorych.	• liczba zrealizowanych wydarzeń integracyjnych
5. Ułatwianie dostępu do informacji i usług dla osób wymagających wsparcia poprzez publikacje informacyjne, materiały promocyjne oraz serwisy internetowe dedykowane seniorom i osobom z niepełnosprawnościami.	• liczba wydanych publikacji i opublikowanych materiałów informacyjnych

6. Budowanie partnerstw między instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz seniorów, osób z niepełnosprawnościami i przewlekle chorych w celu koordynacji działań i wzmacniania efektów wsparcia.	• liczba aktywnych partnerstw i inicjatyw międzyinstytucjonalnych
7. Organizowanie wydarzeń edukacyjnych i kampanii informacyjnych zwiększających świadomość społeczną dotyczącą potrzeb i problemów seniorów, osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych.	• liczba zrealizowanych akcji informacyjnych i kampanii • liczba ich uczestników
Jednostka realizująca	Partnerzy
Gmina Raszyn – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS, Kluby Seniora, CKR.	Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, PFRON, PCPR, placówki oświatowe.
CEL STRATEGICZNY 4: WZMACNIANIE POSTAW OBYWATELSKICH ORAZ INTEGRACJI SPOŁECZNEJ POPRZECZ ROZWÓJ DZIAŁAŃ MIĘDZYKULTUROWYCH, WSPIERAJĄCYCH MIESZKAŃCÓW Z DOŚWIADCZENIEM MIGRACJI I UCHODŹSTWA ORAZ BUDOWA GMINY OTWARTEJ I SPRZYJAJĄCEJ INTEGRACJI	
Cel operacyjny 4.1. Budowanie więzi społecznych i tworzenie warunków do aktywnego uczestnictwa w życiu lokalnej wspólnoty.	
Działanie	Wskaźniki
1. Inicjowanie działań wspierających partycypację społeczną – angażowanie mieszkańców w proces podejmowania decyzji, organizowanie debat, konsultacji oraz kampanii informacyjno-edukacyjnych.	• liczba przeprowadzonych konsultacji i spotkań partycypacyjnych • liczba zrealizowanych kampanii informacyjnych
2. Promowanie i rozwijanie wolontariatu oraz inicjatyw sąsiedzkich – w tym współpraca z placówkami	• liczba osób aktywnie zaangażowanych w wolontariat

oświatowymi, grupami młodzieżowymi i organizacjami społecznymi.	• liczba działań realizowanych przez grupy nieformalne i wolontarystyczne
3. Tworzenie przestrzeni do integracji różnych grup społecznych – organizacja wydarzeń o charakterze społecznym, kulturalnym i integracyjnym, skierowanych do rodzin, osób starszych, z niepełnosprawnościami czy zagrożonych marginalizacją.	• liczba wydarzeń integracyjnych i kulturalnych • liczba uczestników przedsięwzięć
4. Rozwijanie aktywności sportowej i rekreacyjnej mieszkańców – rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej oraz organizowanie lokalnych inicjatyw w tym obszarze.	• liczba obiektów sportowo-rekreacyjnych dostępnych mieszkańcom • liczba wydarzeń sportowych i rekreacyjnych
5. Zapewnienie atrakcyjnej i różnorodnej oferty kulturalnej – planowanie i realizacja całorocznych wydarzeń kulturalnych, koncertów, spotkań oraz warsztatów dla różnych grup wiekowych.	• liczba cyklicznych wydarzeń kulturalnych • liczba uczestników wydarzeń kulturalnych
Jednostka realizująca	Partnerzy
Gmina Raszyn – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS, Kluby Seniora, CKR.	Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, Kościół.
Cel operacyjny 4.2. Wzmacnianie i rozwój sektora ekonomii społecznej.	
Działanie	Wskaźniki
1. Wspieranie tworzenia i funkcjonowania podmiotów ekonomii społecznej – zarówno nowych inicjatyw, jak i istniejących organizacji pozarządowych oraz samorządowych, poprzez doradztwo, szkolenia i pomoc organizacyjną.	• liczba nowo utworzonych podmiotów ekonomii społecznej • liczba istniejących podmiotów otrzymujących wsparcie

2. Promowanie wzorcowych działań w obszarze ekonomii społecznej – upowszechnianie dobrych praktyk i przykładów efektywnego działania w sektorze poprzez kampanie informacyjne i edukacyjne.	• liczba kampanii i działań promujących dobre praktyki w ekonomii społecznej
3. Rozwijanie przedsiębiorczości społecznej wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym – organizowanie szkoleń, warsztatów i inicjatyw zwiększających świadomość i kompetencje w tym zakresie.	• liczba działań edukacyjno-promocyjnych skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem
4. Tworzenie i animowanie lokalnej sieci współpracy podmiotów ekonomii społecznej – integrowanie instytucji, organizacji pozarządowych, grup nieformalnych oraz mieszkańców w celu wymiany doświadczeń, wspólnych inicjatyw i edukacji społecznej.	• liczba aktywnie współpracujących podmiotów ekonomii społecznej na terenie gminy
Jednostka realizująca	Partnerzy
Gmina Raszyn – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS.	Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, Kościół.

Cel operacyjny 4.3.

Zwiększenie dostępności usług, informacji i przestrzeni publicznej dla osób z doświadczeniem migracji i uchodźstwa.

Działanie	Wskaźniki
1. Rozwój i wzmocnienie roli Gminnej Biblioteki Publicznej jako centrum integracji międzykulturowej poprzez sfery wielojęzyczne, działania adaptacyjne, warsztaty i materiały edukacyjno-informacyjne.	• liczba wydarzeń międzykulturowych, • liczba uczestników wydarzeń
2. Zapewnienie dostępu do informacji o usługach publicznych w językach migrantów w postaci np. ulotek, stron internetowych, materiałów informacyjnych.	• liczba przygotowanych i opublikowanych materiałów,

	• liczba instytucji gminnych, które wdrożyły wielojęzyczne komunikaty
3. Opracowanie i wdrożenie modelu współpracy instytucjonalnej gminy z organizacjami pozarządowymi i lokalnymi partnerami.	• liczba nawiązanych współprac międzyinstytucjonalnych
4. Organizacja kursów języka polskiego, zajęć integracyjnych i warsztatów praktycznych.	• liczba zorganizowanych kursów języka polskiego, • liczba uczestników kursów
5. Wzmocnienie kompetencji pracowników instytucji samorządowych oraz jednostek organizacyjnych gminy, w zakresie obsługi mieszkańców o różnych potrzebach kulturowych.	• liczba pracowników, którzy ukończyli szkolenie, • liczba przeprowadzonych szkoleń
Jednostka realizująca	Partnerzy
Gminna Biblioteka Publiczna w Raszynie, Centrum Kultury Raszyn, Gmina Raszyn – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS.	Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, Kościół.
Cel operacyjny 4.4. Wzmocnienie więzi społecznych i budowa postaw otwartości, tolerancji i dialogu międzykulturowego.	
Działanie	Wskaźniki
1. Realizacja programów edukacyjnych i kulturalnych dotyczących wielokulturowości.	• liczba zrealizowanych programów edukacyjnych i kulturalnych
2. Wspieranie lokalnych wydarzeń integracyjnych, angażujących stałych mieszkańców gminy z osobami z doświadczeniem migracji.	• liczba wydarzeń kulturowych i integracyjnych, • liczba uczestników ogółem oraz z doświadczeniem migracji
3. Rozwijanie partnerstw lokalnych w LiBri, poprzez współpracę z biblioteką, szkołami, organizacjami pozarządowymi i instytucjami kultury.	• liczba nawiązanych partnerstw, • liczba wspólnych projektów

4. Promowanie wolontariatu, w tym wolontariatu międzykulturowego, jako narzędzia integracji i wzmacniania wspólnoty lokalnej.	• liczba zaangażowanych wolontariuszy, • liczba projektów z udziałem wolontariuszy
Jednostka realizująca	Partnerzy
Gminna Biblioteka Publiczna w Raszynie, Centrum Kultury Raszyn, Gmina Raszyn – Rada Gminy jako organ uchwałodawczy i Wójt Gminy jako organ wykonawczy, GOPS.	Instytucje rządowe, samorządowe, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, Kościół.

12. Zarządzanie realizacją strategii

Zarządzanie strategiczne stanowi zbiór procesów umożliwiających skuteczne i terminowe reagowanie na zmiany zachodzące w otoczeniu, przy jednoczesnym zapewnieniu spójności pomiędzy wyznaczonymi celami strategicznymi, a posiadanymi przez konkretną jednostkę zasobami. W praktyce zarządzanie strategiczne, o którym mowa obejmuje zestaw wytycznych wykorzystywanych przy podejmowaniu decyzji oraz realizacji działań w różnych obszarach funkcjonowania jednostki samorządu terytorialnego.

Zwyczajowo wyróżnia się cztery główne elementy zarządzania strategicznego, do których należą:

- horyzont planowania – określenie długoterminowych kierunków działań, obejmujących horyzont czasowy od kilku do kilkunastu lat,
- wątek celów – zbiór wartości, misja oraz cele strategiczne, gdzie w ramach ich podejmowane są konkretne działania i inicjatywy,
- przedmiot zarządzania – postrzegany jako zintegrowana całość, w której zarządzanie strategiczne integruje funkcje i procesy organizacyjne w jedną spójną strategię, koordynującą działania całej jednostki (np. gminy),
- podmiot zarządzania – grupa bądź jednostka organizacyjna odpowiedzialna za zarządzanie strategiczne, będąca z reguły najważniejszym ogniwem.

W odniesieniu do Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Raszyn na lata 2026–2032, przedmiotem zarządzania jest całość organizmu gminy Raszyn, nie tylko jej tkanka społeczna. Podmiotem zarządzania w tym przypadku jest przede wszystkim samorząd gminny, jej jednostki organizacyjne oraz partnerzy zaangażowani w realizację Strategii.

13. Koordynacja

Zgodnie z art. 110 Ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. z 2004 r. poz. 1283) koordynacją realizacji Strategii w gminach zajmuje się Ośrodek Pomocy Społecznej, w przypadku gminy Raszyn jest to Ośrodek Pomocy Społecznej w Raszynie. Wspomniana instytucja będzie w największym stopniu odpowiedzialna za koordynację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Raszyn na lata 2026–2032, tj. realizację poszczególnych zadań, włączenie innych podmiotów ekonomii społecznej do realizacji działań oraz koordynację ich prac, poszukiwanie zewnętrznych źródeł finansowania, promocję poszczególnych działań, informowanie o postępach realizacji Strategii oraz monitorowanie realizacji wraz z ewentualną modyfikacją założeń strategicznych oraz ewaluację Strategii.

13.1. Programy i projekty

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Raszyn na lata 2026–2032 będzie realizowana w szczególności poprzez niniejsze programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej,
- Gminny Program Wspierania Rodziny,
- Program Współpracy Gminy z Organizacjami Pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Skuteczność wdrożenia niniejszej Strategii uzależniona będzie od wielu czynników, jednym z nich będzie wielkość środków finansowych będących w dyspozycji lub pozyskanych przez samorząd gminy Raszyn oraz inne podmioty zaangażowane w realizację Strategii, przeznaczonych na opracowanie i wdrażanie dodatkowych programów i projektów zgodnych z kierunkami działań określonymi w dokumencie.

Realizowane programy i projekty powinny charakteryzować się efektywnością, skutecznością oraz celowością. Uchwalane mogą być stosownymi uchwałami Rady Gminy w Raszynie i w zależności od specyfiki realizowane w okresach rocznych, wieloletnich lub krótszych. Przedsięwzięcia i inicjatywy zgodne z zapisami strategicznymi ujętymi w niniejszym dokumencie, mogą być finansowane m.in. ze środków programów resortowych, w tym w ramach otwartych konkursów.

14. Źródła finansowania i ramy finansowe

Określenie źródeł finansowania i ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Raszyn na lata 2026–2032 wynika z art. 16b ust. 2 pkt. 3 lit. c ustawy o pomocy społecznej. Finansowanie stanowi jeden z kluczowych i najważniejszych warunków skutecznej realizacji celów wyznaczonych w Strategii.

Środki finansowe potrzebne do realizacji poszczególnych celów Strategii będą corocznie uwzględniane w planach budżetowych odpowiednich jednostek organizacyjnych, które odpowiadają za ich wdrożenie. Podstawowym źródłem finansowania działań będą środki własne budżetu gminy Raszyn. Pełne wdrożenie Strategii wymaga jednak również pozyskiwania finansowania zewnętrznego, aby zapewnić skuteczną realizację wszystkich zaplanowanych działań.

Zakłada się, że środki na realizację Strategii będą pochodziły m.in. z następujących źródeł:

- środki własne budżetu gminy Raszyn,
- środki budżetu powiatu pruszkowskiego,
- środki budżetu województwa mazowieckiego,
- dotacje z budżetu państwa na realizację zadań własnych i zleconych,
- środki z funduszy krajowych,
- Narodowy Fundusz Zdrowia,
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- Fundusz Pracy,
- Fundusz Solidarnościowy,
- potencjalne środki z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Zakres finansowy Strategii będzie uzależniony od możliwości budżetowych gminy Raszyn, zarówno środków własnych, jak i tych pozyskanych z zewnętrznych źródeł. Przyjmuje się, że coroczne środki przeznaczone na realizację zadań w ramach Strategii nie będą niższe niż w roku poprzednim, przy zachowaniu co najmniej dotychczasowego poziomu dotacji na realizację zadań własnych i zleconych.

Dokładne określenie kwot przeznaczonych na wdrożenie założeń strategicznych w poszczególnych latach jest utrudnione ze względu na szereg czynników, takich jak:

- długość okresu obowiązywania Strategii,
- liczba i rodzaj zadań przewidzianych do realizacji,
- liczba i charakter podmiotów uczestniczących w realizacji działań.

Powyższe czynniki wpływają na elastyczność planowania budżetowego i wymagają każdorazowej oceny potrzeb oraz możliwości finansowych w danym roku. Kierunki działań wskazane w Strategii będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów i partnerów, w zależności od dostępnych i pozyskanych środków. Precyzyjne określenie wysokości finansowania Strategii na kolejne lata nie jest możliwe ze względu na długi okres jej obowiązywania.

15. Monitoring, ewaluacja i aktualizacja

Monitoring

Monitoring realizacji Strategii polega na systematycznym gromadzeniu oraz analizie danych dotyczących realizacji celów określonych w założeniach strategicznych. Proces ten umożliwia ocenę skuteczności podejmowanych działań oraz identyfikację konieczności wdrożenia środków zaradczych lub nowych inicjatyw, których celem jest osiągnięcie wcześniej wyznaczonych celów. Monitoring stanowi również podstawę do planowania przyszłych działań, wskazując w jakim stopniu zrealizowane w danym okresie przedsięwzięcia przybliżyły jednostkę samorządową do realizacji wcześniej przyjętej wizji.

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Raszyn na lata 2026–2032 jest wprowadzeniem w życie zintegrowanego modelu polityki społecznej. Z uwagi na to, że Strategia jest dokumentem długookresowym, zawierającym istotne cele perspektywiczne, zostanie poddana okresowej weryfikacji, a w przypadku zaistnienia określonych okoliczności także zmianom korygującym. Podstawowym elementem koordynacji Strategii jest monitoring, a więc stała obserwacja oraz kontrola procesów i zjawisk opisanych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Raszyn na lata 2026–2032, jest koniecznym działaniem umożliwiającym w sposób racjonalny ocenić jakość zaproponowanych zmian oraz sensowność ich wdrażania w życie. Celem w tym przypadku jest regularna ocena przyjętych założeń, osiąganych rezultatów i realizowanych działań.

Sprawozdawczość na potrzeby monitoringu i ewaluacji postanowień Strategii prowadzona ma być w cyklach rocznych. Podmiotem odpowiedzialnym za realizację monitoringu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Raszynie lub oddelegowany do tego zadania specjalny powołany Zespół ds. monitorowania realizacji Strategii. Sprawozdanie z realizacji Strategii sporządzane będzie do końca czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie. Podstawą opracowania sprawozdania będą dane zawarte w dokumentach już przekazywanych do instytucji nadrzędnych, takich jak ocena zasobów pomocy społecznej, sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,

sprawozdania resortowe (np. MRiPS-03) oraz inne sprawozdania okresowe lub jednorazowe. Analiza tych dokumentów umożliwi ocenę stopnia realizacji celów Strategii bez konieczności tworzenia odrębnych narzędzi sprawozdawczych.

Sprawozdanie powinno zawierać opis zrealizowanych działań w odniesieniu do poszczególnych celów Strategii, analizę wartości mierników przyporządkowanych do poszczególnych celów, ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację, weryfikację zgodności założonych celów i efektywności wykorzystania środków oraz identyfikację trudności napotkanych w realizacji założeń Strategii. Podstawowymi funkcjami monitoringu są: funkcja sprawdzająca – polegająca na systematycznym gromadzeniu danych i informacji o poziomie osiągnięcia założonych wskaźników – oraz funkcja korygująca, umożliwiająca wprowadzenie do zapisów Strategii zmian wynikających z nowych uwarunkowań lub okoliczności, które wcześniej nie zostały uwzględnione.

Ewaluacja

W ramach końcowej ewaluacji Strategii zostanie przygotowany raport, który przedstawi zarówno dane ilościowe, jak i jakościowe, pokazujące stopień realizacji założonych celów dokumentu. Raport ten będzie obejmował m.in. ocenę trafności, skuteczności, efektywności, użyteczności oraz trwałości osiągniętych rezultatów. Za przeprowadzenie ewaluacji odpowiada Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Raszynie, który pełni rolę głównego realizatora tego procesu. Końcowy raport powinien zostać opracowany do końca czerwca roku następującego po zakończeniu obowiązywania Strategii.

Dane pozyskane w ramach systematycznego monitoringu stanowią podstawę do ewaluacji, której celem jest zwiększenie adekwatności, efektywności oraz znaczenia efektów realizowanych działań. Strategia ma charakter elastyczny i powinna reagować na nowe wyzwania wynikające z dynamicznych zmian w otoczeniu społeczno-ekonomicznym. Projekt ewaluacji opiera się na analizie powiązań między podejmowanymi działaniami a ich efektami.

Najczęściej stosowane kryteria ewaluacji obejmują:

- **trafność** – ocena zgodności celów Strategii oraz przyjętych metod z rzeczywistymi problemami i wyzwaniami społeczno-ekonomicznymi zidentyfikowanymi w diagnozie;
- **skuteczność** – analiza stopnia realizacji celów, efektywności zastosowanych metod, zaangażowania instytucji oraz wpływu czynników zewnętrznych na osiągnięte rezultaty;
- **efektywność** – ocena relacji między poniesionymi nakładami (finansowymi, ludzkimi, administracyjnymi) a uzyskanymi efektami;

- **użyteczność** – ocena wszystkich efektów interwencji, zarówno planowanych, jak i ubocznych, w odniesieniu do społeczno-ekonomicznych wyzwań, także tych zmieniających się w czasie; ocena dokonywana jest po zakończeniu działań lub w ich końcowej fazie;
- **trwałość** – analiza utrzymania osiągniętych efektów, szczególnie pozytywnych, w średnio- i długoterminowej perspektywie po zakończeniu realizacji Strategii.

Podstawowym celem ewaluacji jest stałe doskonalenie skuteczności i efektywności działań, zarówno pod względem ich bezpośrednich rezultatów społecznych i gospodarczych, jak i w kontekście przejrzystości i promocji działań podejmowanych przez władze lokalne. Zgromadzone informacje oraz wnioski z ewaluacji zostaną przedstawione władzom gminy Raszyn i udostępnione mieszkańcom, m.in. poprzez oficjalną stronę internetową gminy oraz profile w mediach społecznościowych.

Aktualizacja i analiza ryzyka

Ryzyko w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych definiuje się jako możliwość zaistnienia zdarzeń, które mogą negatywnie wpłynąć na realizację jej postanowień. Występowanie ryzyka w otoczeniu może prowadzić do konieczności zmiany kierunków działań oraz osiąganych rezultatów i oddziaływać na kształt i przebieg wdrażania Strategii. Prawidłowo przeprowadzony proces identyfikacji i analizy ryzyka umożliwia skuteczne zarządzanie procesem wdrażania Strategii, a także podejmowanie działań zapobiegawczych i korygujących we właściwym czasie. Do źródeł ryzyka zaliczyć można m.in. przyczyny zewnętrzne, obejmujące globalne uwarunkowania polityczne i prawne, panującą sytuację w kraju, czynniki społeczne i kulturowe oraz wiele innych pozostających poza bezpośrednią kontrolą jednostki samorządowej, oraz przyczyny wewnętrzne, związane ze sposobem planowania działań w Strategii oraz czynnikami ludzkimi występującym w trakcie jej realizacji.

Proces zarządzania ryzykiem powinien składać się z następujących etapów: identyfikacja ryzyka i zagrożeń, ocena ryzyka i zagrożeń, określenie działań ograniczających ryzyko i zagrożenia, badanie efektywności wdrożonych działań korygujących.

W ramach przeprowadzenia procesu analizy ryzyka istotne jest poza zdefiniowaniem ryzyka w poszczególnych obszarach, także wskazanie odpowiednich i skutecznych działań zapobiegawczych, których celem jest minimalizacji lub eliminacja niekorzystnych zdarzeń. Zidentyfikowanie ryzyka może potencjalnie wystąpić w odniesieniu do wszystkich celów strategicznych i kierunków działań, które obowiązują w niniejszej Strategii. Analizując ryzyka pojawiające się na przestrzeni realizacji wdrażania Strategii, należy uwzględnić zarówno ich stopień prawdopodobieństwa (niski, średni, wysoki) oraz źródło (wewnętrzne lub zewnętrzne).

Strategia jest dokumentem planistycznym i zarazem charakteryzuje się otwartością, a wprowadzanie zmian w zapisach jej treści jest nie tylko możliwe, ale w niektórych przypadkach wręcz konieczne. Dla skutecznej realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Raszyn na lata 2026–2032, konieczne jest jej dostosowanie do aktualnych wyzwań społecznych, gospodarczych i prawnych. Wymóg ten nabiera dużego znaczenia w kontekście dynamicznie postępujących zmian w kwestiach społeczno-ekonomicznych.

Konieczność dokonania korekt i aktualizacji w działaniach strategicznych może wynikać z wielu powodów m.in. ze zmian przepisów prawa, uwarunkowań społecznych i ekonomicznych, a także pojawienia się nowych możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych na rzecz realizacji celów strategicznych zawartych w Strategii. Lista możliwych przyczyn, dla których może zaistnieć konieczność wprowadzenia modyfikacji do Strategii jest długa i otwarta, dlatego też istotnym jest, aby możliwie skutecznie i szybko identyfikować wszelkie zachodzące zmiany i tym samym dopasować założenia strategiczne dokumentu do nowych uwarunkowań. Zaleca się, aby aktualizacja Strategii odbyła się nie rzadziej niż raz w roku w przypadku zaistnienia okoliczności wymienionych powyżej, chyba że wyniki ewaluacji lub czynniki zewnętrzne jak np. możliwość pozyskania dodatkowych środków finansowych, wskazywać mogą na konieczność zmiany i dostosowania celów strategicznych i kierunków działań. Wówczas dopuszczalna jest możliwość aktualizacji dokumentu w trybie ad hoc, w kształcie i formie dostosowanej do bieżących potrzeb.

Głównymi czynnikami wymagającymi wprowadzania zmian i aktualizacji Strategii są zarówno uwarunkowania zewnętrzne, jak i wewnętrzne, a także zmiany w przepisach prawa. Strategia oraz jej założenia mogą być modyfikowane w następujących obszarach:

- **diagnostycznym** – gdy pojawią się nowe problemy społeczne lub podczas wcześniejszych prac diagnostycznych pominięto istotne zagadnienia;
- **planistycznym** – w przypadku konieczności uwzględnienia pominiętych wcześniej czynników istotnych dla realizacji celów lub weryfikacji wcześniej zaplanowanych działań;
- **wdrożeniowym** – jeśli podczas realizacji działań nastąpi zmiana podmiotów odpowiedzialnych, dotychczasowe działania okażą się nieadekwatne wobec potrzeb mieszkańców lub ulegną zmianie przepisy prawne albo warunki finansowe;
- **ewaluacyjnym** – w sytuacji pojawienia się nowych okoliczności wpływających na ocenę skuteczności podejmowanych działań.

Inicjatywę w zakresie aktualizacji Strategii mogą podejmować:

- organy gminy Raszyn,
- podmioty realizujące zadania strategiczne, w tym Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jako koordynator realizacji Strategii,
- inne podmioty, jeśli istnieje uzasadniona potrzeba ich udziału w procesie aktualizacji.

Aktualizacja Strategii przebiega zgodnie z procedurą przewidzianą dla jej uchwalenia i wymaga podjęcia stosownej uchwały przez Radę Gminy w Raszynie. Skuteczną metodą wprowadzania zmian jest również przeprowadzenie weryfikacji w drodze społecznego procesu konsultacyjnego, podobnego do tego, który towarzyszył opracowywaniu Strategii. Podczas aktualizacji należy uwzględniać nowe potrzeby i oczekiwania mieszkańców oraz poszczególnych grup społecznych, tak aby Strategia odpowiadała na aktualne i przyszłe wyzwania związane z prowadzeniem polityki społecznej w gminie Raszyn.

16. Podsumowanie i wnioski

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Raszyn na lata 2026-2032, stanowi kontynuację dotychczasowego systemu wsparcia społecznego, jednocześnie umożliwiając jego uzupełnienie o nowe rozwiązania. Założenia Strategii zostały dostosowane do problemów i potrzeb społecznych zidentyfikowanych w toku przeprowadzonych badań oraz przewidują planowane sposoby ich zaspokajania.

Cele strategiczne oraz kierunki działań określono na podstawie analizy systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień oraz sytuacji na lokalnym rynku pracy. Strategia zakłada w kolejnych latach podejmowanie działań mających na celu rozszerzanie i pogłębianie form wsparcia w różnych obszarach pomocy społecznej, a także szeroką współpracę z instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi działającymi w tym zakresie. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny w miarę możliwości, prowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin objętych wsparciem oraz do ich integracji ze środowiskiem lokalnym.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem Strategii zwraca uwagę również na tzw. nowe ryzyka socjalne, czyli trudne sytuacje (także poza materialne), które pojawiły się w wyniku następujących przemian, w szczególności demograficznych, z którymi mamy do czynienia w całej Europie, w tym również w Polsce. Realizacja zapisów zawartych w Strategii będzie odbywać się zgodnie z określonymi działaniami, przy jednoczesnym zachowaniu skali i harmonogramu, które powinny uwzględniać stan i możliwości finansów publicznych gminy Raszyn. Strategia jak wcześniej wspomniano będzie podlegać rutynowym weryfikacjom oraz niezbędnym modyfikacjom wynikającym ze zmieniającej się sytuacji społeczno-ekonomicznej,

zidentyfikowanych potrzeb mieszkańców gminy Raszyn oraz obowiązujących przepisów prawa. Różnorodność i liczba potrzeb społecznych, przy uwzględnieniu ograniczonych możliwości finansowych jednostki samorządowej, przekłada się na konieczność zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez m.in. racjonalne gospodarowanie środkami, maksymalne wykorzystanie dostępnego potencjału oraz wdrażanie rozwiązań o charakterze systemowym.

Niniejsza Strategia zakłada, że osiągnięcie zamierzonych rezultatów będzie możliwe poprzez:

- dostosowanie oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa, w tym rozwój rynku usług skierowanych dla seniorów oraz aktywizację tej grupy w różnych płaszczyznach,
- podejmowanie działań ukierunkowanych na rozwój przedsiębiorczości mieszkańców, przy uwzględnieniu warunków sprzyjających łączeniu pracy zawodowej z wychowaniem dzieci,
- wspieranie działań prospołecznych, wolontariatu i samopomocowych oraz rozwijanie umiejętności współpracy,
- wzmacnianie kapitału społecznego przy pomocy już istniejących i nowo powstałych organizacji pozarządowych oraz podmiotów pożytku publicznego,
- promowanie i rozwijanie inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,
- doskonalenie i rozwijanie dialogu społecznego poprzez m.in. badanie opinii i potrzeb lokalnej społeczności, promowanie działań profilaktycznych i zdrowotnych oraz edukacyjnych skierowanych zarówno do dorosłych mieszkańców jak i dzieci i młodzieży,
- zwiększanie dostępu do informacji dotyczących polityki społecznej podejmowanych przez władze lokalne, organizacje pozarządowe i inne grupy społeczne,
- interdyscyplinarna i wielosektorowa współpraca z instytucjami oraz organizacjami, mającymi realny wpływ na budowanie narzędzi służących zabezpieczeniu potrzeb mieszkańców.

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Raszyn na lata 2026–2032 znacząco przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych, grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, opiekunów osób niesamodzielnych jak również pracowników wszystkich instytucji zaangażowanych w realizację polityki społecznej oraz wszystkich organizacji pozarządowych, które są ważnym filarem realizacji zadań w tym obszarze. Kompleksowe

działania, oparte na współpracy wielu różnych podmiotów, umożliwią skuteczniejsze rozpoznawanie i eliminowanie barier społecznych, a także rozwój nowoczesnych form wsparcia dostosowanych do zmieniających się potrzeb całej społeczności lokalnej gminy Raszyn. Strategia przewiduje stałą i regularną weryfikację oraz bieżące modyfikowanie podejmowanych działań, co przełoży się na bardziej elastyczne i skuteczne reagowanie na nowe wyzwania. W dłuższej perspektywie realizacja założeń Strategii przyczyni się do wyrównywania szans życiowych mieszkańców, ograniczania marginalizacji, niektórych grup społecznych oraz wzmocnienia kapitału społecznego jakimi są wszyscy mieszkańcy gminy Raszyn. Efektem wspólnie prowadzonych działań i zaangażowania wielu różnych środowisk, pozwoli na wzrost poczucia bezpieczeństwa i satysfakcji życia, a także budowanie pozytywnego wizerunku Raszyna jako gminy rozwijającej się, otwartej i przyjaznej wszystkim mieszkańcom.

Załączniki

Spis tabel

Tabela 1 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON według sektorów własnościowych w gminie Raszyn w porównaniu do województwa mazowieckiego w latach 2022–2024.....	62
Tabela 2 Sektory gospodarki według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD) w gminie Raszyn w porównaniu do województwa mazowieckiego w latach 2022–2024	63
Tabela 3 Podmioty funkcjonujące według sekcji PKD 2007 w gminie Raszyn w 2024 r.	64
Tabela 4 Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej oferowanej przez GOPS w Raszynie w latach 2022–2024	85
Tabela 5 Rodzaje oferowanej pomocy przez GOPS w Raszynie w latach 2022–2024	85
Tabela 6 Powody przyznawania pomocy społecznej przez GOPS w Raszynie w latach 2022–2024	86
Tabela 7 Działalność GKRPA w Raszynie w latach 2022–2024	89
Tabela 8 Podmioty wszczynające procedurę „Niebieskich Kart” w gminie Raszyn w latach 2022–2024	100
Tabela 9 Osoby doznające i stosujące przemoc domową w gminie Raszyn w latach 2022–2024	101
Tabela 10 Rodzaje udzielonej pomocy osobom doznającym przemocy domowej w gminie Raszyn w 2024 r.	102
Tabela 11 Praca Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w gminie Raszyn w latach 2022–2024	103
Tabela 12 Funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Raszynie w latach 2022–2024	104

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba ludności w gminie Raszyn – ogółem i w podziale na płeć w latach 2022–2024	41
Wykres 2 Liczba ludności - ogółem i w podziale na płeć w województwie mazowieckim w latach 2022–2024	42
Wykres 3 Liczba ludności - ogółem i w podziale na płeć w gminie Raszyn w latach 2022–2024	43
Wykres 4 Prognoza ludności w województwie mazowieckim i powiecie pruszkowskim na lata 2030–2060	44
Wykres 5 Ludność w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia w gminie Raszyn w 2021 r.	45
Wykres 6 Gęstość zaludnienia w przeliczeniu na 1 km ² w gminie Raszyn w latach 2022–2024	46
Wykres 7 Ekonomiczne grupy wiekowe w gminie Raszyn w 2024 r.	47
Wykres 8 Udział według ekonomicznych grup wieku wyrażony w procencie ludności w gminie Raszyn w porównaniu do województwa mazowieckiego w 2024 r.	48
Wykres 9 Piramida wieku mieszkańców gminy Raszyn w 2023 r.	49

Wykres 10 Migracje na pobyt stały w ruchu wewnętrznym i zagranicznym. Saldo migracji ogółem w gminie Raszyn w porównaniu do województwa mazowieckiego w latach 2022–2024	50
Wykres 11 Migracje na pobyt stały w ruchu wewnętrznym. Saldo migracji - ogółem na 1 000 ludności w gminie Raszyn w porównaniu do województwa mazowieckiego w latach 2022–2024	51
Wykres 12 Liczba urodzeń żywych i liczba zgonów w gminie Raszyn w latach 2022–2024	52
Wykres 13 Przyrost naturalny na 1 000 ludności w gminie Raszyn w porównaniu do województwa mazowieckiego w latach 2022–2024	53
Wykres 14 Podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 000 ludności w gminie Raszyn w porównaniu do województwa mazowieckiego w latach 2022–2024	56
Wykres 15 Podmioty nowo zarejestrowane na 10 000 ludności w wieku produkcyjnym w gminie Raszyn w porównaniu do województwa mazowieckiego w latach 2022–2024	57
Wykres 16 Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 10 000 mieszkańców w gminie Raszyn w porównaniu do województwa mazowieckiego w latach 2022–2024	58
Wykres 17 Jednostki nowo zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 000 ludności w gminie Raszyn w porównaniu do województwa mazowieckiego	59
Wykres 18 Jednostki wykreślone z rejestru REGON na 10 000 ludności w gminie Raszyn w porównaniu do województwa mazowieckiego w latach 2022–2024	60
Wykres 19 Udział podmiotów wyrejestrowanych w ogólnej liczbie podmiotów wpisanych do rejestru REGON wyrażony w procentach w gminie Raszyn w porównaniu do województwa mazowieckiego w latach 2022–2024	61
Wykres 20 Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie pruszkowskim w porównaniu do województwa mazowieckiego w latach 2022–2024	66
Wykres 21 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym – ogółem w gminie Raszyn w porównaniu do województwa mazowieckiego w latach 2022–2024	68
Wykres 22 Mieszkania na 1 000 mieszkańców w gminie Raszyn w porównaniu do województwa mazowieckiego w latach 2022–2024	72
Wykres 23 Nowe budynki mieszkalne na 1 000 ludności w gminie Raszyn w porównaniu do województwa mazowieckiego w latach 2022–2024	73
Wykres 24 Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę w gminie Raszyn w porównaniu do województwa mazowieckiego w latach 2022–2024	74
Wykres 25 Mieszkania oddane do użytkowania na 10 000 ludności w gminie Raszyn w porównaniu do województwa mazowieckiego w latach 2022–2024	75
Wykres 26 Powierzchnia użytkowa mieszkań oddanych do użytkowania w przeliczeniu na m² w gminie Raszyn w porównaniu do województwa mazowieckiego w latach 2022–2024	76
Wykres 27 Korzystający z instalacji wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w % ogółu ludności w gminie Raszyn w porównaniu do województwa mazowieckiego w 2023 r.	79
Wykres 28 Zaznacz jaką instytucję reprezentujesz	112
Wykres 29 Jak oceniają Państwo skalę występowania problemów społecznych w gminie Raszyn?	112

Wykres 30 Które z poniższych problemów społecznych są – według Państwa – najpoważniejsze w gminie Raszyn?	114
Wykres 31 Czy w gminie Raszyn dostępne są wystarczające usługi wspierające osoby zagrożone wykluczeniem społecznym?	114
Wykres 32 Z kim najczęściej współpracuje Państwa instytucja w zakresie rozwiązywania problemów społecznych?	115
Wykres 33 Jak oceniają Państwo poziom współpracy z gminnymi instytucjami i organizacjami?	116
Wykres 34 Czy istnieją bariery utrudniające współpracę pomiędzy instytucjami?	116
Wykres 35 Czy Państwa instytucja ma wystarczające zasoby (kadrowe, lokalowe, finansowe) do realizacji zadań społecznych?	117
Wykres 36 Czy Pan/Pani macie wystarczającą wiedzę o dostępnych formach pomocy społecznej?	118
Wykres 37 Czy Pana/Pani zdaniem, potrzebne są nowe działania lub usługi społeczne w gminie Raszyn?	119
Wykres 38 Płeć dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu ankietowym	122
Wykres 39 Wiek dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu ankietowym	123
Wykres 40 Wykształcenie dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu ankietowym	124
Wykres 41 Sytuacja życiowa mieszkańców. Jak ocenia Pan/Pani swoją sytuację życiową?	125
Wykres 42 Istotność problemów w środowisku lokalnym. Jak poważne/ istotne są poniższe problemy w Pana/ Pani środowisku lokalnym?	126
Wykres 43 Ocena potrzeby realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom. Czy dostrzega Pan/Pani potrzebę realizacji działań profilaktycznych na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom?	127
Wykres 44 Najbardziej potrzebne działania profilaktyczne przeciwko uzależnieniom? Jakie działania są najbardziej potrzebne?	127
Wykres 45 Znajomość osób, które przyjmują substancje odurzające. Ile zna Pan/ Pani osób (osobiście lub „ze słyszenia”), które przyjmują substancje odurzające (narkotyki lub dopalacze)?	128
Wykres 46 Poczucie bezpieczeństwa wśród mieszkańców gminy. Czy czuje się Pani/ Pan bezpiecznie na terenie gminy?	129
Wykres 47 Znajomość osób doświadczających przemocy domowej. Czy w Pana/Pani otoczeniu są osoby (znane osobiście lub „ze słyszenia”) doświadczające przemocy domowej?	129
Wykres 48 Znajomość miejsc, w których ofiara przemocy może uzyskać pomoc. Czy wie Pan/ Pani, gdzie może uzyskać pomoc osoba doświadczająca przemocy w Pana/Pani rejonie zamieszkania?	130
Wykres 49 Przekonania mieszkańców na temat przemocy domowej. Czy uważa Pan/ Pani poniższe twierdzenia za prawdziwe?	131
Wykres 50 Przekonania mieszkańców na temat wychowywania dzieci. Czy zgadza się Pan/ Pani z poniższymi twierdzeniami dotyczącymi wychowania dzieci?	132

Wykres 51 Współpraca w zakresie rozwiązywania problemów społecznych pomiędzy władzami samorządowymi, a organizacjami pozarządowymi i kościelnymi. Jak ocenia Pani/Pan współpracę w zakresie rozwiązywania problemów społecznych pomiędzy władzami samorządowymi a organizacjami pozarządowym i kościelnymi?.....	133
Wykres 52 Uczestnictwo w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych organizowanych na terenie gminy. Czy w ciągu ostatniego roku uczestniczył(a) Pani/Pan w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych organizowanych na terenie Gminy (np. dożynki, uroczystości rocznicowe)?.....	133
Wykres 53 Przyczyna nieuczestniczenia w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych. Jaka była tego przyczyna? (wielokrotne odpowiedzi).....	134
Wykres 54 Zaspokajanie większości potrzeb w sektorze życia społecznego w gminie. Czy uważa Pani/Pan, iż większość potrzeb w sektorze życia społecznego jest w Gminie zaspokajana?.....	135
Wykres 55 Lista usług społecznych, które wymagają większej uwagi władz gminnych. Proszę wybrać spośród listy grup usług społecznych te, które w Pani/Pana ocenie wymagają większej uwagi (wielokrotne odpowiedzi).....	136
Wykres 56 Sytuacja seniorów w gminie. Jak ocenia Pan/ Pani sytuację seniorów w Gminie?	137
Wykres 57 Ocena oferty działań dla seniorów. Czy oferta działań dla seniorów na terenie Gminy jest według Pani/ Pana wystarczająca?	137
Wykres 58 Praca dla osób niepełnosprawnych na terenie gminy. Czy Pani/Pana zdaniem osoba niepełnosprawna może znaleźć pracę na terenie Gminy?	138
Wykres 59 Jak ocenia Pani/ Pan ofertę pomocową i wsparcia społecznego dla osób z niepełnosprawnością w Gminie?	139
Wykres 60 Korzystanie ze świadczeń GOPS. Czy Pani/Pana rodzina korzysta lub korzystała w ciągu ostatniego roku ze świadczeń ośrodka pomocy społecznej?	140
Wykres 61 Bezrobocie. Jak ocenia Pani/ Pan poziom bezrobocia w Gminie?.....	140
Wykres 62 Ocena bezrobocia. Jak ocenia Pani/ Pan sytuację osób bezrobotnych w Gminie?	141
Wykres 63 Ocena oferty szkoleniowej i aktywizującej. Jak ocenia Pani/ Pan ofertę szkoleniową lub aktywizującą dla osób bezrobotnych?.....	142
Wykres 64 Ocena bezdomności. Jak ocenia Pani/Pan skalę zjawiska bezdomności w Gminie?	143
Wykres 65 Pomoc dla bezdomnych. Jak ocenia Pani/ Pan dostępność pomocy dla osób w kryzysie bezdomności?.....	143
Wykres 66 Jak ocenia Pani/ Pan ofertę opiekuńczą i aktywizującą dla seniorów (np. kluby seniora, usługi opiekuńcze)?	144
Wykres 67 Trudności opiekuńczo-wychowawcze. Czy Pani/ Pana zdaniem rodziny z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi mają dostęp do odpowiedniego wsparcia?	145
Wykres 68 Formy wsparcia. Jakie formy wsparcia dla rodzin byłyby w Pani/ Pana ocenie najbardziej potrzebne?	145
Wykres 69 Ocena wybranych relacji społecznych. Jak oceniasz swoje relacje i więzi z wymienionymi osobami?	148

Wykres 70 Rodzaje doświadczanej przemocy. Są dwa rodzaje przemocy – przemoc fizyczna (np. bicie, popychanie) lub przemoc psychiczna (np. przezywanie, straszenie, wyśmiewanie). Jak często doświadczasz przemocy w szkole – jak często zdarza Ci się, że ktoś Cię np. kopnie, przezwie, uderzy itd.?	148
Wykres 71 Rodzaje doświadczanej przemocy w szkole. Jeśli doświadczyłeś/ aś przemocy w szkole, to jakiego rodzaju to była przemoc?	149
Wykres 72 Doświadczanie przemocy w domu. Czy doświadczyłeś przemocy w domu?	150
Wykres 73 Rodzaje przemocy. Jakiego rodzaju przemocy doświadczyłeś/ aś?	150
Wykres 74 Pomoc w sytuacji przemocy. Czy miałeś się do kogo zwrócić o pomoc?	151
Wykres 75 Pomoc dotycząca przemocy. Czy uzyskana pomoc była skuteczna?	151
Wykres 76 Przemoc domowa. Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem:	152
Wykres 77 Powszechność spożywania alkoholu wśród uczniów. Czy Twoim zdaniem osoby w Twoim wieku piją alkohol?	153
Wykres 78 Okoliczności spożywania alkoholu przez uczniów. Jeśli tak, to gdzie ma to miejsce? (wielokrotne odpowiedzi)	154
Wykres 79 Ocena przyczyn sięgania po alkohol przez uczniów. Dlaczego Twoim zdaniem rówieśnicy sięgają po alkohol? (wielokrotne odpowiedzi)	154
Wykres 80 Częstotliwość spożywania alkoholu przez uczniów. Jak często zdarza Ci się spożywać alkohol?	155
Wykres 81 Inicjacja alkoholowa wśród uczniów. W jakim wieku spożyłeś alkohol po raz pierwszy?	156
Wykres 82 Rodzaj spożywanego alkoholu. Jaki rodzaj alkoholu pijesz najczęściej (wielokrotne odpowiedzi)	156
Wykres 83 Powody sięgania po alkohol przez uczniów. Z jakich powodów sięgasz po alkohol? (wielokrotne odpowiedzi)	157
Wykres 84 Przekonania uczniów dotyczące alkoholu. Czy zgadzasz się ze stwierdzeniem?	158
Wykres 85 Powszechność palenia papierosów i e-papierosów wśród uczniów. Czy osoby w Twoim wieku palą e–papierosy lub papierosy?	159
Wykres 86 Palenie wyrobów nikotynowych wśród uczniów. Czy palisz papierosy lub e-papierosy?	159
Wykres 87 Częstotliwość sięgania po wyroby nikotynowe wśród uczniów. Jak często paliłeś(a)ś e-papierosy lub papierosy w ciągu OSTATNICH 30 DNI?	160
Wykres 88 Powody palenia wyrobów nikotynowych przez uczniów. Co skłoniło Cię do palenia e-papierosów i papierosów?	160
Wykres 89 Kontakt uczniów z narkotykami i dopalaczami. Czy osoby w Twoim wieku mają kontakt z narkotykami albo dopalaczami?	161
Wykres 90 Spożywanie narkotyków lub dopalaczy przez uczniów. Czy zażywałeś kiedyś jakieś narkotyki albo dopalacze?	162
Wykres 91 Okoliczności inicjacji narkotykowej wśród uczniów. Gdzie zdarzyło Ci się zażywać narkotyków lub dopalaczy? (wielokrotne odpowiedzi)	162
Wykres 92 Pochodzenie środków psychotropowych spożywanych przez uczniów. Skąd wziąłeś/ aś narkotyki lub dopalacze?	163

Wykres 93 Łatwość nabycia narkotyków/ dopalaczy w lokalnym środowisku. Gdybyś chciał/ła zdobyć narkotyki i/lub dopalacze w Twojej miejscowości to byłoby:	164
Wykres 94 Znajomość przez uczniów miejsc, gdzie można nabyć narkotyki/ dopalacze. Czy znasz miejsca w swojej miejscowości gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze? (wielokrotne odpowiedzi).....	164
Wykres 95 Powszechność wybranych uzależnień wśród uczniów. Czy w Twoim otoczeniu jest obecne następujące zjawisko?	165
Wykres 96 Czas spędzany przy komputerze. Ile czasu spędzasz dziennie przed komputerem z powodów innych niż nauka?.....	166
Wykres 97 Reakcja na tygodniowy brak dostępu do Internetu. Jakbyś się czuł/a, gdybyś przez tydzień nie miał/a dostępu do Internetu?.....	167
Wykres 98 Granie w gry na komputerze. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na granie w gry komputerowe?	167
Wykres 99 Styczność z cyberprzemocą. Czy spotkałeś/ aś się z takimi sytuacjami w Internecie?.....	168
Wykres 100 Korzystanie przez uczniów z telefonu. Ile czasu dziennie korzystasz z telefonu?	169
Wykres 101 Najczęstsze zajęcie uczniów na telefonie. Na czym najwięcej czasu spędzasz korzystając z telefonu?.....	169
Wykres 102 Udział w grach hazardowych. Czy grałeś/ aś w jakiegokolwiek gry hazardowe (na pieniądze)?	170
Wykres 103 Opinie uczniów o napojach energetycznych. Czy Twoim zdaniem napoje energetyczne są zdrowe?	171
Wykres 104 Czy pijesz/ zdarza Ci się pić napoje energetyczne typu Redbull, Burn, Tiger?.....	171
Wykres 105 Częstotliwość spożywania napojów energetycznych przez uczniów. Ile wypijasz tego typu napojów w miesiącu?	172

Spis rysunków

Rysunek 1 Położenie administracyjne gminy Raszyn na tle Polski, województwa mazowieckiego i powiatu pruszkowskiego	39
--	----